

Obisk s Kosova

Novomeški delež v 16. srečanju ZRVJSJ

NOVO MESTO — Novomeška občina bo v okviru 16. srečanja rezervnih vojnih starešin Jugoslavije imela v gosteh delegacijo iz SA? Kosovo, ki bo obiskala našo občino v dneh od 2. do 4. julija. Odbor za pripravo in organizacijo tega dela srečanja — vodi ga Franc Platan — je že imel prvo sejo, na kateri so pripravili program in razpored, po katerem bo srečanje potekalo.

Goste bodo pričakali na Ot-očcu, po uradnem sprejemu pa jih bodo namestili v Domu Majde Šile. Zvečer istega dne si bodo ogledali tovarno zdravil Krka in ostali na tovariškem srečanju. Naslednji dan si bodo gostje ogledali Novo mesto in njegove kulturno-ozgodovinske znamenitosti, nakar bodo obiskali še Metliko in Bazo 20 v Kočevskem Rogu. Novoles, Iskra in Pionir bodo za ta dan pripravili večerjo in tovariško srečanje. Zadnji dan bivanja pri nas bo dopoldan uradna poslovitev, nato pa se bodo gostje odpeljali po dolini Krke do Žužemberka, kjer si bodo ogledali spomenik na Cvibju, in nadaljevali pot do Kranja, kjer bo osrednja proslava za dan borca.

Prva izmena že vihti krampe

Slovesen pričetek ZMDA Suha krajina 86 — Na deloviščih je 220 brigadirjev

ŽUŽEMBERK — S slovesnostjo v brigadirskem naselju se je v nedeljo uradno že dvanajstič zapored pričela ZMDA Suha krajina 86. Na športnem igrišču se je postrojilo 220 brigadirjev 1. izmene, zbranih v petih brigadah, ki so prišle iz Pirana, Valjeva, Mrkonjič Grada, Bitole in Prizrena, pridružila pa se jim je tudi stalna brigada »Matija Gubec«, VP 1394 iz Novega mesta.

Brigadirje in goste iz vseh štirih občin, kjer so delovišča, je najprej v imenu krajevne skupnosti Žužemberk pozdravil predsednik Janko Skobe, zatem pa je spregovoril slavnostni govornik, predsednik novomeškega izvršnega sveta Ivo Longar. Uvodoma je omenil, kaj vse je 7000 brigadirjev v 11 letih prispevalo za razvoj tega nerazvitega območja. Brigadirji iz vse domovine so v teh letih položili prek 113 km vodovoda, napeljali skoraj 5 km elektroenergetskega omrežja, modernizirali 62 km cest in za kmetijsko pridelavo usposobili 747 ha zemljišč. Ob tem pa ne gre zanemariti uspehov specializiranih brigad Rdečega križa. »Morda so pomembnejša od ekonomskega rezultata in uspeha akcije, prijateljstva med brigadirji in krajinami in vrline, kot so bratstvo in enotnost kolektivni duh, vse tisto, kar utrjuje, krepi in združuje narode in narodnosti Jugo-

slavije. Ne nazadnje je tem smotrom prirejen tudi bogat program interesnih dejavnosti, ki prav tako prispevajo k oblikovanju celotne osebnosti mladega človeka-brigadirja,« je poudaril govornik.

Po priložnostnem programu, ki so ga pripravili mladinci iz Kočevja in brigadirji, je akcijo odprla podpredsednica RK ZSMS Dušana Weiss in izročila prapor akcije

novemu komandantu Janczu Soderžniku. J. P.

POMURCI MED BREŽIČANI

BREŽICE — Okoli 1000 Pomurcev je v soboto, 7. junija, uživalo gostoljubje brežiških delovnih kolektivov in zaključilo svoj obisk v Termah na Čatežu, kjer so zbrani še skupaj pokramljali z gostitelji in med seboj. To je bilo desletje 11. potovanje Pomurcev po Sloveniji, kakršno za svoje bralce in poslušalce radia Murska Sobota prireja vsako leto pomurski Vestnik.

Brigadirji spet na Kozjanskem

Prva izmena tudi v sevniški občini

ŠENTVID PRI PLANINI — Sekretar republiške konference ZSMS Tone Anderlič je v nedeljo tu odprl letošnjo zvezno mladinsko delovno akcijo Kozjanska 86. Mladi iz raznih krajev Jugoslavije so se v tem naselju zbrali še trinajstič.

Tone Anderlič je poudaril pomen mladinskega prostovoljnega dela in zavrnil pomisleke proti takšnim akcijam. Predsednik predsedstva sku-

ŽIVO V ŠENTVIDU — Odmaknjeni Šentvid bo spet živahnejši za utrip mladih iz raznih koncev Jugoslavije. Kot se za tako priložnost spodobi, so dvignili zastavo. (Foto: A. Železnik)

pščine te akcije Mirko Čandra iz Laškega je v imenu svoje, šentjurske in sevniške občine dejal, kako mladinskim delovnim brigadam to še ne bo zmanjkalo dela. Letos bodo mladi delali predvsem pri napeljavi vodovodov in elektrike. Ni skrival, da so pri ureditvi naselja še vedno težave pri sanaciji stare šole, kjer so brigade nastanjene.

V prvi izmeni so brigadirji kranjske Save, združeni z vrstniki sorodnih gumarskih tovarn iz vse Jugoslavije. Tu so mladi iz Labina, poimenovani po znani Labinski republiki, brigada Djordja Matiča — Kekerana z Visokega in Mladi gumarac iz Kruševca. A. Ž.

Dušan Šinigoj v Novolesu in Iskri TENEL

Enodneveni obisk predsednika slovenskega izvršnega sveta v novomeški občini

STRAŽA, NOVO MESTO — V spremstvu sodelavcev in Rudija Šepiča, sekretarja za finance, se je 10. junija Dušan Šinigoj, predsednik slovenskega izvršnega sveta, dodobra seznanil z izrednimi težavami lesnega kombinata Novoles, ki je v šestih mesecih iz enega najuspešnejših kolektivov postal nerentabilen. Izguba se veča z dneva v dan, nastaja pa izključno zaradi nemogočih pogojev pri izvozu, h kateremu je pretežno usmerjena vsa proizvodnja.

Po dopoldanskem obisku in ogledu Novolesa v Straži so se gostje pomudili še na krajšem obisku v Iskri Tenel na Cikavi, kjer pa so se lahko pohvalili s spodbudnejšimi rezultati. Obisk v novomeški občini je bil zaključen v poznih popoldanskih urah, vendar za zaprtimi vrati. Razpravljali so o IMV. Širše poročilo prihodnjic. R. B.

VZORNA USTANOVA — Ravnatelj kostanjeviške OŠ Jožeta Gorjupa Matjaž Zajelšnik (na desni!) prejema iz rok predsednika SO Krško Zorana Šolna Veliki znak občine Krško za svojo vzorno ustanovo. Kolektiv šole je bil pobudnik številnih akcij, ki jim lahko upravičeno pripisemo vidno mesto v okviru slovenskega in jugoslovenskega šolstva. (Foto: P. Perc)

Krško je po razvitosti v vrhu občin

Veliki dosežki zadnjih let — Občinska priznanja

KRŠKO — 7. junij — Dan izganec je hkrati tudi praznik občine Krško, saj so se prav tega dne leta 1945 pričeli vračati na svoje, zvečne opustošene in izropane domove, prvi izgnanci. Samo do februarja 1942 je okupator z območja današnje krške občine izgnal okoli 10.300 prebivalcev.

Na petkovi slovesnosti v mali dvorani DKD Edvarda Kardelja je predsednik občinske skupščine Krško Zoran Šoln orisal tudi dosežke občine v zadnjih letih, ki se ne uvršča pod sam vrh republiške lestvice razvitosti. Krčanom je uspelo v zadnjih letih doseči sorazmerno visoko stopnjo družbenega standarda in socialno varnost ljudi. Na slovesnosti, ki se je udeležila tudi podpredsednica RK SZDL Božena Ostrovrtnik, so zaslužnim posameznikom in organizacijam podelili letošnja občinska priznanja, zapel pa je Leskovski oktet.

Veliki znak občine so dobili Roman Sotler s Senovega, Zdravko Petan iz Krškega in OŠ Jožeta Gorjupa iz Kostanjevice; znak občine Krško so prejeli TCP-tozd Proizvodnja papirja, Meta Habicht, Zdenko Picelj in Herman Pregl; priznanje občine pa so dobili Lojze Babič, Martin Boltez, Jože Kuhar, Aleksander Soba in Milka Zorko. V posebnem kulturnem sporedu v veliki dvorani DKD Edvarda Kardelja, pred žal maloštevilnimi poslušalci, so nastopili moški pevski zbor DKD Svoboda Brestanica, mešani pevski zbor »Viktor Parma« in pihalni orkester »Djuro Salaj« Krško. P. P.

SEDMO SREČANJE PENOLOGOV

NOVO MESTO — V Novem mestu je bilo od 30. maja do 1. junija sedmo srečanje slovenskih penoloških delavcev. Tudi to srečanje je omogočilo izmenjavo izkušenj, spoznanj in dogovore za uredničevanje skupnih interesov pri enotnejšem obravnavanju priprtih in obsojenih. Pri tem težkem delu potrebujejo tudi sprostitev in rekreacijo in za to so na srečanju poskrbeli z medsebojnimi športnimi srečanji.

Že mislimo drugače?

Kakšne bi bile lahko posledice morebitne jedrske nesreče v Krškem? Posledice »človeškega dejavnika«, terorističnega napada, potresa? Nuklearna je postavljena na kraju, ki »omogoča« povzročitev kar največje katastrofe: ob Savi, nad največjim jugoslovanskim industrijskim mestom Zagrebom, ob reki, ki teče skozi pol države in njeno žitnico. Zdi se, da se je po Černobilu način razmišljanja mnogih ljudi spremenil. Mnogi zdaj dvomijo o tem, o čemer so bili še večerj prepričani: in mnogi so zdaj prepričani o tem, o čemer so še včeraj dvomili (glej prispevek dr. Andreja Kirna v Prilogi). Ponekod pa ostaja vse po starem. Tako v Jugoslaviji, ki bo, kot vse kaže, kljub vsemu gradila nove nuklearke. Kljub temu da jih ne bi smeli graditi, jih bo »samo zato, ker mora nekdo pač dobiti provizijo,« kot se je javno izrazil najstarejši jugoslovanski jedrski strokovnjak, akademik prof. Pavle Savič. In nuklearke naj bi Jugoslavija gradila ne glede na to, kaj misli javnost, ki jo bo, kot se je glasilo nedavno sporočilo s seje predsedstva CK ZKJ, treba le »seznaniti« — ne pa vprašati... Pravkar minuli svetovni dan varstva okolja zato ni ponudil priložnosti za kakšne nove upe.

VITKO KOGOJ

V SUHI KRAJINI ŽE DVANAJSTIČ — Od ponedeljka so brigadirji 1. izmene že na deloviščih v občinah Trebnje, Grosuplje, Kočevje in Novo mesto. Letos se je za ZMDA Suha krajina 86 v treh izmenah odločilo 650 brigadirjev, ki bodo do 29. avgusta, ko bo akcija zaključena, obnovili 12.500 m vodovoda, 18.600 m cest, m. liroliral 925 ha kmetijskih površin in vgradili 17.000 m telefonskega kabla. Vrednost letošnjega brigadirskega dela je ocenjena na 81 milijonov dinarjev. (Foto: J. Pavlin)

Zdravniška »delovna akcija«

Delovni obisk otorinolaringologov iz ljubljanske klinike v Metliki — Pregledali so okoli 160 pacientov — Vsestransko koristen obisk

METLIKA — Zadnjo soboto je bila na delovnem obisku v Metliki skoraj celotna ekipa ljubljanske otorinolaringološke klinike s predstojnikom prof. dr. Vinkom Kambičem na čelu. 14 zdravnikov za bolezni ušes, nosu in grla, tri medicinske sestre, avdiometristka in klinična psihologinja so v zdravstvenem domu pregledali okoli 160 pacientov.

»Lani je bil v Metliki intersekcijski sestanek slovenskih in hrvaških otorinolaringologov, ki so ga domačini zelo lepo pripravili in nas nadvse gostoljubno sprejeli. Da bi se jim nekoliko oddolžili, smo se odločili za tak delovni obisk. To je prava delovna akcija, saj smo v Metliko prišli na prosto soboto in vsi naši zdravniki so z veseljem pristali na to,« je povedal

prof. Kambič, metliški rojak, ki je že 20 let predstojnik ljubljanske klinike za otorinolaringologijo in cervicofacialno kirurgijo, ki deluje v okviru ljubljanskega Kliničnega centra.

Kot rečeno, so specialisti pregledali okoli 160 ljudi, od dojenčkov do starih ljudi. »Precej pacientov poznamo že

medicine. Vsekakor taki obiski dobro vplivajo tudi na paciente.«

Pri pregledu v metliškem zdravstvenem domu so zdravniki odkrili precej vnetij ušes, grla in žrela, okvar sluha, pa tudi nekaj novotvorb, tako benignih kot malignih, in nekaj teh pacientov bo moralo na operacijo. »Pri boleznih, ki jih mi zdravimo, ni

(Nadaljevanje na 2. strani)

LOVSKI JUBILEJ

MIRNA — Lovska družina Mirna je minulo soboto praznovala 40-letnico. V okviru praznovanja so pripravili meddruštveno lovsko strelsko tekmovanje, razstavo lovskih trofej in kulturni program. Na proslavi, ki je bila pri lovski koči v Zapužah, je govoril tudi Marko Bulc, eden izmed ustanovnih članov lovske družine, in obudil spomine na pretekla leta, ko se je tudi sam kalil kot lovec in postal predsednik svetovne zveze lovecev, jugoslovanske zveze, na mirenski prireditvi pa je sodeloval kot član predsedstva slovenske lovske zveze. Ob jubileju so podelili tudi priznanja, ki so jih prejeli: Marko Bulc, Jože Brate, Anton Janežič, Marjan Jenko, Riko Kolenc, Franc Leskovec, Sandi Leskovec, Sono Mole, Anton Ostaneč, Jože Smolčič in Dušan Zakrajšek.

PREGLED — Specialisti iz ljubljanske klinike so v Metliki pregledali okoli 160 pacientov.

od prej. Za vse smo napisali izvide, nekatere pa napolnili na nadaljnje zdravljenje v ljubljansko kliniko. Iz epidemiološke študije o razširjenosti raka v Sloveniji se žal vidi, da je rak grla in žrela v Beli krajini nad slovenskim povprečjem,« pravi prof. Kambič, ki je pred kratkim napisal knjižico Tudi brez grla je vredno živeti. »Tak delovni obisk je koristen iz več plati: dobri smo pregledali bolnike v metliški občini, poleg tega naši specialisti tako najbolj nazorno spoznajo, s kakšnimi težavami se srečujejo zdravniki splošne prakse v zdravstvenih domovih. Škoda, da so taki obiski preveč poredki, potrebni pa bi bili tudi iz ostalih vej

VREME

Danes in jutri bodo v popoldanskem času še posamezne nevihte, ob koncu tedna pa se bo vreme ustalilo.

SODOBNEJŠA TEHNIKA — Na Lisci je bilo te dni dobro obiskano strokovno srečanje dolenskih geodetov. Sodelavci geodetske uprave po novomeški občinski skupščini so na vrhu gore praktično pokazali delo z novimi švicarskimi teodoliti. Spričo številnih novih nalog se tudi pri nas stroka posodablja. Podobne naprave pričakujejo v kratkem še v geodetski upravi v Sevnici. (Foto: A. Železnik)

Gradbeniki s težavo nad vodo

Posvet o težavah in perspektivah doljenjskega gradbeništva — V Pionirju se zanašajo nase pri iskanju izhodov iz zagat — Škoda zaradi deviznega zakona

NOVO MESTO — Doljenjsko gradbeništvo, predvsem največja tovrstna delovna organizacija GIP Pionir, zaenkrat razmeroma uspešno posluje, čeprav se srečuje z vse večjimi problemi. Da ni v hujših težavah, se ima zahvaliti le sebi in pravočasno spoznanju, da je treba iskati izhode iz zagat predvsem v kolektivu. To je ena od ugotovitev s posveta o gradbeništvu, ki ga je v prostorih Pionirja pretekli petek sklical občinski sindikalni svet, udeležili pa so se ga dokaj številni predstavniki gradbenih organizacij, občin, republiškega sveta ZS, komiteja za industrijo in gradbeništvo ter drugih.

Da bi se v razmerah velikega zmanjšanja, vseh naložb obdržali nad vodo, so v Pionirju že naredili celo vrsto potez. Prizadevajo si izboljšati organizacijo in pripravo dela, posodablajo proizvodnjo, uvajajo nove izdelke, preusmerjajo nekatere obrate, posebno pozornost bodo morali po-

svetiti posodabljanju mehanizacije itd., kar vse ne gre lahko, tudi zaradi slabe akumulativnosti panoge. Med ukrepanje sodi tudi iskanje dela izven preveč zaprtih občinskih in regijskih meja, za katere je Pionir vse bolj prevelik, in verjetno je Pionir edina slovenska delovna organizacija, ki kar 60 odstotkov dohodka zasluži v drugih republikah, predvsem pa z deli ob morju.

Pionir se je tudi že dobro uveljavil v tujini, a opozarjajo, da so se razmere predvsem po uveljavitvi nove devizne zakonodaje močno poslabšale.

V Pionirju želijo tudi izboljšati kadrovske sestavo zaposlenih, pri

čemer pa imajo precej težav, saj med mladimi vsaj v Sloveniji za te poklice ni zanimanja in niti štipendije ne pritegnejo. Razlog so gotovo tudi nizki osebni dohodi. Ti vseskozi močno zaostajajo za ostalim gospodarstvom; lani so za 30 odstotkov. Prepričani so tudi, da bodo morali kaj ukreniti glede preobsežne rešitve, kot velik problem pa so bile navržene še licitacije pod mizo.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

NA REPUBLIŠKO ITPP

RIBNICA — Na republiškem tekmovalju ekip prve medicinske pomoči, ki bo 14. junija v Zagorju, bo ribniško občino zastopala ekipa ITPP, ki je zmagala na občinskem tekmovalju. Osvojila je vseh možnih 120 točk. Na občinskem tekmovalju je tekmovalo le 6 ekip, ki so se razvrstile tako: 2. Inles Dolenja vas 106 točk, 3. Inles Sodražica 105, 4. Donit, 5. KS Sodražica, 6. Inles Ribnica.

Odkritje plošče na Seču

V soboto bodo v tej vasi odkrili spominsko ploščo v spomin na medvojno delo odseka OZNE

Po italijanski kapitulaciji, še zlasti pa s sklepi Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju in s sklepi II. zasedanja AVNOJ je v zavesti partizanskih borcev vedno bolj gorela misel na konec vojne. Zato se je vodstvo narodnoosvobodilnega boja na Slovenskem poleg osvobodilnega boju vse bolj posvečalo tudi načrtovanju ustvarjanju organov ljudske oblasti, ki naj bi ob koncu vojne zagotovili prevzem ljudske oblasti in nadaljevanje revolucionarne preobrazbe.

Eden takšnih novonastalih organov ljudske oblasti je bil tudi Odsek za notranje zadeve pri Predsedstvu SNOS, za katerega ustanovitev so že od decembra 1943 potekale priprave v vasi Seč nad Starimi žagami. Odsek se je kasneje, konec februarja oziroma v začetku marca 1944 preselil na novo lokacijo. Po ustanovitvi OZne za Jugoslavijo 13. maja 1944 so se začele priprave na reorganizacijo odseka skladno z dogovorjenimi merili za vso Jugoslavijo. Odsek za notranje zadeve se je na Slovenskem še naprej ohranil in deloval vse do osvoboditve, v avgustu 1944 pa je zaživel Oddelek za zaščito naroda za Slovenijo, ki je vodil boj proti peti koloni, kateri je bil izvet iz pristojnosti Odseka za notranje zadeve in poverjen Poverjenstvu za narodno obrambo. Oddelek za zaščito naroda v Sloveniji je tako postal del vse jugoslovanske centralizirane organizacije. Poleg Oddelka za zaščito naroda za Slovenijo so bili v avgustu omočno ustanovljeni tudi odseki OZne za oblast VII. korpusa, oblast IX. korpusa in oblast IV. operativne cone (Štajerska in Koroška).

Odsek OZne za oblast VII. korpusa je skoraj ves čas svojega obstoja od avgusta 1944 do marca 1945 deloval na Seču. V spomin na medvojno delovanje Odseka za notranje zadeve pri Predsedstvu SNOS in Odseku OZne za oblast VII. korpusa na Seču bo v

● Konferenca OOS UNZ Novo mesto organizira v OO ZSMS PM Novo mesto in Klubom Maksa Perca 14. junija za aktivne in upokojene delavce organov za notranje zadeve pohod na Seč. Pohod iz Bele krajine bo izpred železniške postaje v Rožnem dolu in bo potekal preko Gornjih Laz proti Seču. Vsi udeleženci pohoda iz Novega mesta in okolice pa se bodo zbrali na železniški postaji Center v Novem mestu, od koder bo odhod vlaka ob 6.45. Peljali se bodo do Uršnih sel, nato pa bomo šli peš do Gornjih Laz, kjer se bomo združili s pohodniki iz Bele krajine in se bomo skupaj poklonili padlim borcem I. belokranjske čete. Nato bomo pot nadaljevali pot do Seča. Za udeležence, upokojene delavce UNZ, ki ne bi zmogli poti, bo vozil kombi, in sicer na relaciji Uršna sela—Seč; v uravnoteženju ni določena, je pa poskrbljeno za prevoz do Uršnih sel. Dostop do Seča je možen tudi z osebnimi avtomobili, pot pa je iz smeri Uršnih sel in Črmošnjice označena.

soboto, 14. junija, ob 11. uri v tej vasi svečano odkritje spominskega obeležja, povezano s tovariškimi srečanjem peševskih borcev. Na svečano odkritje vabijo vse preživele borce in občane družbeno-politične organizacije Novega mesta in Uršnih sel ter Odbor skupnosti borcev OZne za oblast VII. korpusa.

ALBIN AUSEC

Zdravniška...

(Nadaljevanje s I. strani)

življenjskega obdobja, ko bi jih bilo več ali manj. Je pa pri zdravljenju zlasti boleznj ušes operativnega zdravljenja zadnje čase manj, kar pripisujemo zgodnji spoznavi bolezni, seveda pa so tudi antibiotiki naredili svoje. Rakastih obolenj je sicer več pri starejših ljudeh, se pa, žal, tudi tu starostna meja močno znižuje, številno bolnikov pa narašča, in to rak v grlu, še bolj pa v žrelu. To pripisujemo onesnaženju okolja, kajenju in uživanju predvsem žganih pijač, najhujša pa je kombinacija pitja žganih pijač in kajenja. Izredno pomembno za zdravljenje je zgodnje odkrivanje raka, saj je rak v grlu v začetni obliki ozdravljiv kar v 95 — 97 odstotkih. Zato mora biti vsak človek zelo pozoren, če se pojavi hrupavost ali neprijeten občutek v grlu in žrelu, mora takoj k zdravniku. Veliko pa se da za zdravlje narediti z zdravim načinom življenja in opuščanjem slabih razvad, kot so kajenje in pitje alkohola,» priporoča prof. Kambič.

In kaj pravijo o sobotnem delovnem obisku v Metliki nekateri zdravniki? Dr. Miha Žargi: »Z delom in razmerami v zdravstvenem domu v Metliki sem zelo zadovoljen. Mislim, da smo veliko naredili in precej bolnikom je bilo prihranjeno veliko poti. Žal si take obiske lahko bolj poredko privoščimo. Seveda gre v metliškem primeru za izbrane bolnike.«

Dr. Avgust Župevc: »Prijetno sem bil presenečen že, ko smo zjutraj prišli v Metliko, v zdravstvenem domu je bilo vse pripravljeno, sprejeli so nas zelo gostoljubno in takoj smo lahko začeli z delom. Preseneča me tudi, da je prišlo toliko pacientov, ki so zelo potrpežljivi. Ker so take oblike sodelovanja med klinikami in zdravstvenimi domovi preveč poredke, bi bilo prav, da bi bili delovni obiski ekip specialistov v zdravstvenih domovih pogostejši. Tudi izmenjava mnenj in izkušenj je pri delu boljša kot na raznih simpozijih in kongresih.«

Dr. Zora Radšelj: »V naši ambulanti nismo ugotovili hude patologije, je pa nekaj bolnikov, ki so potrebni nadaljnjih specialističnih pregledov, v glavnem taki, ki so bili že zdravljeni, pa niso upoštevali navodil strokovnjakov in se niso zdravili. Pri kadičnih smo odkrili nekaj hudih vnetij grla. Imeli smo tudi več delavcev Beti, za katere naj bi bil to nekakšen sistematski pregled. V glavnem so zdravi, bili pa bi za take delavce obdobji pregledi potrebni in koristni. Zdravstveni dom je nam naredil zelo lep vtis, prostori so lepi, čisti, osebje odlično, delo je potekalo nemoteno in mirno; personal je res ljubeznen, pacienti pa potrpežljivi, mili in prijazni ljudje. Naša klinika je prav po zaslugi prof. Kambiča zelo odprta in dobro zaznavamo probleme na periferiji.«

Da so ljubljanski zdravniki iz Bele krajine odšli še z lepšimi vtisi in spomini, so po končanem delu poskrbeli še prijazni gostitelji v Novi gori pri Drašičih, v Slamni vasi in Čurilih.

A. BARTELEJ

50 let stank

Dan gradbincev — Plaketa in priznanje tudi GIP Pionirju — 500 gradbincev je tekmovalo

NOVO MESTO — Tradicionalno praznovanje gradbincev Slovenije, ki so ga letos združili tudi s praznovanjem 50-letnice stank slovenskih gradbenih delavcev, je bilo letos v Novem mestu in ga je vzorno pripravilo domače Industrijsko gradbeno podjetje Pionir.

V petek zvečer so na slovesni akademiji v novomeškem Domu JLA nastopili pevci GIP Pionir, pihalni orkester, učenci glasbene šole in dijaki SŠTŽU Boris Kidrič. O revolucionarnem gibanju slovenskih gradbincev pred pol stoletja sta govorila Franc Berginc, predsednik republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije, in Janko Goleš, član predsedstva ZSS. Ob tej priložnosti so podelili slovenskim gradbincem številna priznanja in Kavčičeve nagrade. GIP Pionir je prejel plaketo ob 40-letnici uspešnega razvijanja samoupravljanja in dobrega gospodarjenja, priznanje pa je prejela tudi konferenca OO ZSS GIP Pionir za svoje uspešno delovanje. Kidričev nagrado je prejel Alojz Jožef, pomočnik direktorja DSSS.

V okviru praznovanj dneva gradbincev je bilo ob koncu tedna v novomeški Športni dvorani finalno športno tekmovalje gradbenih delavcev. Pomerilo se je skoraj 500 tekmovalcev, največ uspeha pa so imeli športniki celjskega Ingradra. Pionirjevci so bili v skupni razvrstitvi na tretjem mestu.

J. P.

KRKA: APRIL IZVOZNO USPEŠEN

NOVO MESTO — V tovarni zdravil Krka so aprila načrtovali za 4,7 milijonov dolarjev izvoza, iztržili pa so 6,3 milijona dolarjev, kar je 35 odst. več, kot so predvidevali. Tudi sicer poslovni rezultati Krke za prve štiri mesece ugodno kažejo.

Je tudi krvodajalstvo v krizi?

Ob dnevu krvodajalcev podeljena priznanja večkratnim darovalcem

NOVO MESTO — Ob dnevu krvodajalcev 4. juniju so mnoge krajevne organizacije RKS pripravile proslave in krajše slovesnosti, na katerih so krvodajalcem jubilejantom podelili jubilejna priznanja. Takšna osrednja občinska slovesnost je bila minul tork tudi v bolnišnici v Novem mestu in jo je letos prvič pripravila OK ZSMS skupaj z OK RKS. Ob tej priložnosti so podelili 71 priznanj za 25-kratno darovanje krvi in 11 priznanj za petdesetkratne darovalce.

Po besedah vodje transfuzijske postaje dr. Ludvika Baraga-Ziberna je tu-

di v krvodajalstvu čutili krizo. Poraba krvi je vedno večja, krvodajalci pa le polovično izpolnjujejo plan. V letošnjih prvih šestih mesecih je bilo 60 krvodajalcev manj kot v istem času lani. »Nemalokrat se dogaja, da si kri izposojamo na drugih postajah po Sloveniji, včasih pa jo tudi mi na tak način posodimo, nikoli pa krvi nismo prodajali, kot se večkrat sliši med ljudmi. Na Doljenjskem imamo samo eno postajo za odvzem krvi, kar v teh časih kar zadostuje, saj se dvakrat na teden zbere le po petnajst ljudi. Več jih je taktar, ko so organizirane akcije po delovnih organizacijah. Krvodajalec

● Ob dnevu krvodajalcev je KO RKS Bršljin podelila priznanja več kot 100 krvodajalcem, med katerimi je bil tudi Alojz Avbar, ki je kar 83-krat daroval kri. Program so pripravili učenci o. š. XII SNOUB Bršljin.

krvi nikoli ne daje na zalogo in za tiste, ki jo trenutno potrebuje, kri mora biti vedno na razpolago, morda jo bo krvodajalec tudi sam potreboval,« je svoje razmišljanje ob prazniku krvodajalcev strnila dr. Ludvika Baraga-Ziberna.

SREČANJE INŽENIRJEV IN TEHNIKOV

GLAŽUTA — Društvo inženirjev in tehnikov občin Kočevje in Ribnica organizira v soboto, 21. junija, tradicionalno srečanje članov v Glažuti. To bo športno-zabavno srečanje, združeno s tekmovalji v raznih nenavadnih disciplinah.

ŠČUKOVA IN SIRATKOVA PRIZNANJA

Številnim priznanjem, ki jih podeljujejo najrazličnejše organizacije, ustanove in društva za uspehe na različnih področjih dela in ustvarjanja, so se pridružila tudi Ščukova in Siratkova priznanja. Podeljuje jih odbor za ta priznanja oziroma neodvisna skupina občanov, v kateri so Draga Ahačič kot predsednica in kot člani V. Dečjeter, D. Jančar, M. Košir, D. Štrajn, V. Taufer in V. Vasle. Namen Ščukovih in Siratkovih priznanj je, da opozore javnost na publicistična dela preteklega leta, pri tem pa so Ščukova namenjena kakovostnim kritičnim in pogumnim dosežkom, Siratkova priznanja pa odbor podeljuje za zapisane in izgovorjene besede, ki ne težijo k širjenju demokracizacije.

Za leto 1985 so Ščukova priznanja prejeli: Tomaž Mastnak, Matjež Krivic in Džuli Šviga. Siratkova priznanja pa so podelili: Jožetu Volfandu in Stanetu Dolancu. Posebna priznanja so prejeli še: Časno razodišče DNS, uredništvo Mladine, Radio Študent, uredništvo Teleksa in zunanjepolitično uredništvo Dela.

Naša anketa

Ceste so zelo slabe

Naše ceste pobirajo vse bolj krvav davek. Grozljiva poročila o prometnih nezgodah s smrtnim izidom ali hudimi poškodbami pa o prevračanju tovorov z najrazličnejšimi nevarnimi snovmi, ki jih mora potem sprejeti zemlja, se vrstijo kot na tekočem traku. Še posebno krvava je naša doljenjska magistrala, ki so jo časi in potrebe zelo prehiteli. Nesrečam v veliki večini botruje človek, utrujenost, nepazljivost, naglica, alkohol itd. Cest pri nas za nesreče praktično ne krivijo. Vedno jih izveleče vsemogoča parola, da je treba vožnjo prilagoditi razmeram. Naše ceste pa so vse slabše, zdaj spomladi že lukenj ne pokrpajo več v celoti. Vse se konča z izgovorom, da ni denarja. Že če ne bi bencinskega dinarja dajali za vse mogoče, bi ga bilo lahko več!

MIRO DOLTAR, vodja poslovne enote metliške LB: »Nasploh so ceste v Beli krajini slabo vzdrževane, kar gotovo slabo vpliva na prometno varnost. Denarja za gradnjo in vzdrževanje cest povsod primanjkuje. Prednost imajo pomembnejše ceste, pa še tam ga ni dovolj. Na belokranjskih cestah je signalizacija večinoma v redu, le objestneži večkrat uničujejo znake in kazipote, kar tudi zmanjšuje prometno varnost. Sicer pa se ta pri nas v zadnjih letih ne zmanjšuje. Tako smo slišali zadnjič na občinski seji.«

JANEZ PEVEC, poklicni voznik v trebanjskem Trimu: »Pravijo, da moramo svojo vožnjo prilagoditi razmeram na cesti. Naj se še tako prilagajamo, luknje ostanejo luknje, zaradi njih pa je varnost na naših cestah precej manjša. O tem nas prepričujejo tudi številne prometne nesreče s hudimi posledicami. Jasno je, da se v zadnjih 20 letih promet zelo povečal. Prav zato bi se morale izboljšati tudi ceste. No, izboljšale so se v južnih predelih države. Žal se niso izboljšale slovenske vpadnice, ki so veliko bolj obremenjene kot ostale ceste. Tudi tu zaostajamo tako za Zahodom kot za Vzhodom.«

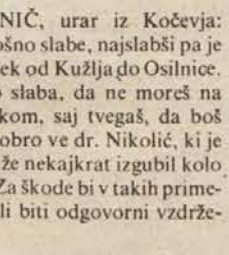
STANE IVEC, vodja potniškega prometa pri črnomaljskem Integralu: »Če bi plačevali prispevek od bencina le za ceste, kjer se tudi porabi, ne pa še za kup drugih stvari, bi bilo denarja dovolj za normalno vzdrževanje cest. Tako pa neprestano poslušamo le tarnanje, kako ni denarja. Razumem, da ga ni — drugače mi tudi ne preostane — toda toliko drobiža bi se gotovo našlo, da bi Cestno podjetje popravilo vsaj udarne jame, ki so lahko zelo nevarne.«

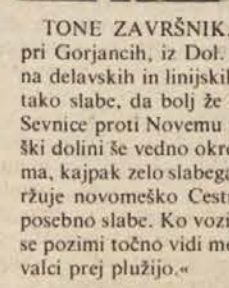
BORUT KOZINA, uslužbenec ribniške občinske skupščine: »Na zasilno krpanje cest smo se že navadili. Vožnja po taki cesti je še najbolj podobna vožnji z ladjo po razburkanem morju. Zanimivo je tudi, da je najbolj pokrpana in kljub temu polna lukenj prav magistralna cesta. Na cesti skoz Ribnico pa je veliko udarnih jam, nekaj zaradi lukenj v asfaltu, nekaj zato, ker niso povsod dvignili kanalizacijskih rešetk.«

MILAN PAJNIČ, urar iz Kočevja: »Ceste so na splošno slabe, najslabši pa je makadamski odsek od Kužlja do Osilnice. Cesta je tu tako slaba, da ne moreš na obisk k sorodnikom, saj tvegaš, da boš uničil avto. To dobro ve dr. Nikolič, ki je na tem območju že nekajkrat izgubil kolo pri avtomobilu. Za škodo bi v takih primerih gotovo morali biti odgovorni vzdrževalci cest.«

MARJAN VUČAJNIK, predsednik brežiškega občinskega sveta za preventivo in varnost v prometu: »Ceste so pogosto krive za nesreče. Nanje smo dali asfalt, nismo pa odpravili ozkih grl, poskrbeli za signalizacijo. Voznikom pogosto zastirajo pogled žive meje, spomladi in jeseni povzročajo nezgode udarne jame ter z zemljo onesnažena cestišča. Za ceste nasploh premalo dajemo. Izredno prometna doljenjska nujno potrebuje še en voznik pas, že ta hip pa pomožne pasove v vseh klančih, sicer bo še naprej ostala cesta smrti.«

TONE ZAVRŠNIK, voznik avtobusa pri Gorjancih, iz Dol. Boštanja: »Vozim na delavskih in linijskih progah. Ceste so tako slabe, da bolj že ne morejo biti. Iz Sevnice proti Novemu mestu je po lakenški dolini še vedno okrog 20 km makadama, kajpak zelo slabega. Ceste, ki jih vzdržuje novomeško Cestno podjetje, je še posebno slabe. Ko vozim proti Radečam, se pozimi točno vidi meja. Celjski vzdrževalci prej plužijo.«

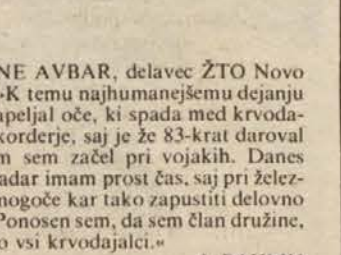
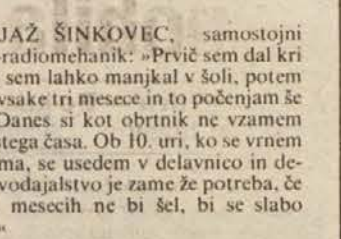
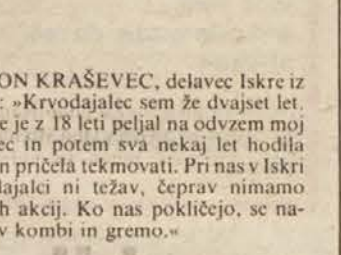
Trojica rekorderjev

ANTON KRAŠEVEC, delavec Iskre iz Bršljina: »Krvodajalec sem že dvajset let. Prvič me je z 18 let peljal na odvzem moj bratranec in potem sva nekaj let hodila skupaj in pričela tekmovali. Pri nas v Iskri s krvodajalci ni težav, čeprav nimamo posebnih akcij. Ko nas pokličejo, se naložimo v kombi in gremo.«

MATJAŽ ŠINKOVEC, samostojni obrtnik-radiomehanik: »Prvič sem dal kri zato, da sem lahko manjkal v šoli, potem sem šel vsake tri mesece in to počemjam še danes. Danes si kot obrtnik ne vzamem več prostega časa. Ob 10. uri, ko se vrnem z odvzema, se usedem v delavnico in delam. Krvodajalstvo je zame že potreba, če po treh mesecih ne bi šel, bi se slabo počutil.«

BRANE AVBAR, delavec ŽTO Novo mesto: »K temu najhumanejšemu dejanju me je zapeljal oče, ki spada med krvodajalce rekorderje, saj je že 83-krat daroval kri. Sam sem začel pri vojakih. Danes grem, kadar imam prost čas, saj pri železnici ni mogoče kar tako zapustiti delovno mesto. Ponosen sem, da sem član družine, kjer smo vsi krvodajalci.«

J. PAVLIN

kmetijstvo

Podpora Posavja

Posavci podpirajo zakonski predlog za samoupravno urejanje rezerv

KRŠKO — V SZDL potekajo ta čas razprave o predlogu za izdajo zakona o samoupravni organiziranosti in ukrepih za proizvodnjo hrane ter zagotavljanje osnovne preskrbe. Prejšnji teden je bil tak posvet na medobčinskem svetu SZDL za Posavje.

Inž. Slavko Glinšek iz republiške konference SZDL je osnovne cilje zakona strnil v željo, da bi v Sloveniji zagotovili večjo trajnost in racionalnost intervencij pri proizvodnji hrane. Pozval je, naj se s temi vprašanji nadalje ukvarjajo na svetih za kmetijstvo pri OK SZDL. Predsednik komiteja za tržišče in splošno gospodarske zadeve Alojz Klemenčič je podčrtal slovenski pristop k podružljanju takih zadev, kot so celo državne rezerve. Menil je, da nekateri kažejo večje razumevanje za potrebe kmetijstva šele ob moteni preskrbi. Preskrbovalna veriga mora držati v vseh členih; od zemljišč in kmetijcev do trgovine.

Posavci so opozorili na slabšanje položaja kmetijstva, predvsem pa, kako revnejše občine kljub občutno višjim stopnjam težko zberejo primeren denar za nujne posege.

SELEKCIJSKI CENTER ZA KROMPIR

MOSTE PRI KOMENDI — Kmetijski inštitut Slovenije je v tem kraju pretekli petek odprl selekcijski center za krompir. V njem se bodo ukvarjali s hitrim razmnoževanjem domačih sort krompirja. Na leto bodo pridelali okoli 700 ton super elite, ta pa je osnova za semensko proizvodnjo. Slavko Gliha, direktor Kmetijskega inštituta Slovenije, je povedal, da je center veljal 197 milijonov dinarjev, domala polovico denarja pa je zbral sam inštitut. Predsednik republiškega komiteja za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo Milan Knežević pa je poudaril pomen centra.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 380 pujskov, starih do 3 mesece, in 12 pujskov, starih nad 3 mesece. Lastnika je zamenjalo 170 prvih in 7 drugih živali. Kilogram žive teže mlajših je stal 800 do 900 din, starejših pa 600 do 700 din.

Kmetijski nasveti

Skozi listje na pomoč

Za nami je najhladnejši začetek junija v tem stoletju. Bo hlad škodil poljščinam? Naš dobri znanec inž. Tone Robič, strokovni sodelavec pri Zadrudni zvezi Slovenije, je za sobotni Dnevnik izjavil, da posebne škode ne bo, in dodal: »Temperature so za ta čas prenizke, kar je očitno zlasti pri koruzi, kjer asimilacija ne poteka, kot bi morala.«

Koruzo je pač rastlina toplih krajev, in če je zaradi ohladitve v rasti kje zaostala, se da še pomagati. Najbolj učinkovito se v takih razmerah izkaže gnojenje prek listja, t. i. foliarno gnojenje. Z njim se da dobro posredovati tudi ob suši ali ob pomanjkanju kake hranilne snovi, ki je v tleh ni dovolj, najpogosteje fosforja. Če ga primanjkuje, dobi mlada koruza zelenovjoličasto barvo in slabše raste. Pri hibridnih pioner se to zlasti rado dogaja in poznavalci pravijo, da je pri njih foliarno gnojenje skorajda že obvezno.

Foliarno gnojilo bi lahko uporabnik pripravil sam, saj je to le raztopina mineralnega gnojila, vendar so v prodaji posebna foliarna gnojila, ki jih je mnogo lažje in bolj priporočljivo uporabljati. Za foliarno gnojenje koruze sta pri nas naprodaj gnojila complexal fluid in foliar special, ki vsebujeta glavna hranila, dušik, fosfor in kalij v željenem razmerju, razen teh pa še t. i. mikroelemente, kot so magnezij, bor, železo, baker, mangan in cink. To gnojilo je pripravljeno tako, da po uporabi ne ostane nič neizkoriščenega, koruzne rastline ga v celoti použijejo.

Najprimernejši čas uporabe foliarnih gnojil je tedaj, ko ima koruza 5 do 7 listov. Za en hektar veliko koruzno njivo potrebujemo 6 do 10 litrov gnojila, ki ga razredčimo v 400 l vode. Seveda je mogoče gnojilo uporabljati tudi, ko so rastline še mlajše ali starejše. Če mlada koruza nima prave, dovolj intenzivno zelene barve in če prepočasno raste, je vedno primeren trenutek za posredovanje, za gnojenje prek listja. Letos je mogoče videti več takih posevkov, gotovo tudi po zaslugi neobičajno hladnega junija, ki naravnost kličejo po pomoči.

Inž. M. L.

Zemljiškemu maksimumu štete ure?

Na posvetu strokovnjakov za zemljiško politiko so se zavzeli za ukinitve

OTOČEC — Koliko časa še zemljiški maksimum? Zdi se, da ne prav dosti več, saj postaja vse bolj očitno, da je bil zemljiški maksimum plod zgolj načelne politične odločitve. Zato so se tudi na posvetu Zveze kmetijskih zemljiških skupnosti, ki je bil na Otočcu od 3. do 4. junija, odločili, da v sklepe zapišejo, naj za kmete ne bi bilo več te omejitve.

Menili so, naj bi velikost kmetijske določila ekonomika. Ta pa kaže, da bi bila kmetija rentabilna pri okoli 20 hektarih obdelovalne zemlje. Take površine lahko še obdela ena kmečka družina. Za večje koncentracije zemlje se pa tudi kmetijski in demografski strokovnjaki ne zavzemajo. Na Bavarskem se je namreč pokazalo — te podatke je navedel inž. Slavko Gliha, direktor Kmetijskega inštituta Slovenije — da mora biti na kvadratni kilometer vsaj 30 ljudi. Če jih je manj, krajina ne šteje več za naseljeno. Tudi ekonomika kaže, da se stroški za pridelovanje nižajo samo do določene meje. Skratka, zemljiškega maksimuma se je treba znebiti, saj je bil ovira hitrejšemu razvoju kmetijstva, ki ima še velike rezerve in bi samo na Slovenskem pridelali še enkrat več hrane. To pa se bo zgodilo do konca leta 2000 s pre-

mišljeno kmetijsko politiko in večjim spoštovanjem do zemlje.

Sicer pa se kmetijske zemljiške skupnosti srečujejo z velikimi finančnimi težavami. Financirale naj bi jih družbenopolitične skupnosti, SZDL in kmetijske organizacije. Slednje pa se tega otepajo, češ da so tudi same subvencionirana dejavnost. Malo več sodelovanja naj bi bilo tudi z gozdarji, ki so zaradi zaraščanja kmetijskih zemljišč dobili dodatnih 4000 hektarov gozdov. Premalo je tudi sodelovanja med zasebnimi kmeti in družbenimi posestvi. Vedno dražje agromelioracije naj bi kmetje »odplačevali«

● Teško je strniti vse, kar je bilo izrečenega na Otočcu. Poglavitno pa je: V zadnjem času se je naš odnos do zemlje precej izboljšal, k čemur je pripomogla tudi nova zakonodaja. Vendar sama kmetijska zakonodaja še ne pomeni vsega, če novih zakonov ne bodo enotno tolmačili po vseh občinah. Gre za priznavanje statusa kmeta, za spremljanje obdelanosti zemljišč itd. Končni cilj pa je varovanje kmetijskih zemljišč in povečanje pridelka hrane. Eden izmed ukrepov bi bil tudi ta, da bi v Sloveniji izvedli zložbo vseh zemljišč v ravnini. Te naloge pa ne bi smeli naložiti samo kmetijskim zemljiškim skupnostim, ampak tudi kmetijskim organizacijam, ki vse prečesto stoje ob strani.

tudi na ta način, da bi na takih površinah pridelovali več tržnih presčkov.

J. SIMČIČ

SIMPOZIJ OB JUBILEJU — Skupnost kmetijskih in živilskih šol Slovenije je 4. simpozij predavateljev kmetijskih, živilskih in veterinarskih šol Jugoslavije pripravila v Novem mestu oziroma na Bajnofu. Simpozij šteje v okviru praznovanja 100-letnice Kmetijske šole Grm. Udeležilo se ga je 50 učiteljev in profesorjev kmetijskih šol iz vse Jugoslavije. Na simpoziju so pregledali rezultate dosedanjega izobraževanja kmetijskih strokovnjakov. Gostje pa so bili navdušeni nad urejenostjo kmetijske šole na Bajnofu. (Foto: J. Simčič)

Prvič proti, drugič za

Črnomaljski delegati le izglasovali povečanje prispevne stopnje za intervencije v kmetijstvu

ČRNOMELJ — Ko so v preteklem letu zbori črnomaljske občinske skupščine sprejemali odlok o prispevku za občinski sklad za intervencije pri proizvodnji hrane v kmetijstvu, je izvršni svet menil, da ne smejo obremenjevati gospodarstva in delavcev ter da je zato sprejemljiva 0,85-odstotna prispevna stopnja, in ne enoodstotna, kot so predlagali v interventnem skladu. Tudi delegati so temu pritegnili, saj gre ne nazadnje za prispevek iz bruto osebnih dohodkov delavcev.

Vendar je na zadnji majski seji zborov zopet prišel na dnevni red odlok, tokrat o spremembi in dopolnitvi prejšnjega odloka o prispevkih za interventni sklad. Glasu izvršnega sveta tokrat vsaj na seji zborov krajevnih skupnosti ni bilo slišati. Predstavnica intervent-

nega sklada pa je z enakimi argumenti kot pred meseci obrazložila, zakaj še vedno vztrajajo pri enoodstotni prispevni stopnji.

Zanimivo je, da v drugo ni bilo med delegati nobenih pomislekov, da bi glasovali proti odloku.

M. B.

Za nove belokranjske trte

V okviru metliške Vinske kleti tečejo poskusi za uvedbo novih trt, s katerimi bodo dopolnili trsni izbor — Najprimernejši beli pinot in zeleni silvanec

METLIKA — V okviru slovenskega načrta za razširitev izbora sort vinske trte že več let tudi pri Metliški kmetijski zadrugi oziroma njenem tozdu Vinska klet tečejo poskusi, ki naj bi pokazali, katere nove sorte trt bi bile primerne za dopolnitev izbora sort, ki jih v Beli krajini sadijo sedaj. V prvi vrsti bi bile to sorte, s katerimi bi se izboljšali belokranjsko belo vino.

Poskuse opravljajo v glavnem na združenih plantažah na Vinomeru in v Vidošičih, nekaj novih poskusnih sort pa so posadili tudi zasebni vinogradniki. Zadnja leta v Metliki te poskuse vodi inž. Slavko Dragočan, vodja lastne proizvodnje vinogradništva in trsničarstva v Vinski kleti. Gre za sorte šipon, zweigelt, rumeni plavec, križanec, zeleni silvanec, kerner, bachus, neoplanta, beli burgundec, sceirebe, beli pinot, huxelrebe, sauvignon, modri pinot, renski rizling, posadili so tudi muškato žlahtino in zeleni veltinec. Vsake sorte so posadili okoli 50 trt, se pravi, da dobijo od vsake kakih 60 kg grozdja, to potem minivificirajo. »Letošnja strokovna degustacija na ljubljanskem Kmetijskem inštitutu je pokazala, da sta se od teh poskusnih sort najbolj izkazali kot primerni za dopolnitev izbora v Beli krajini beli pinot in zeleni silvanec, dobro oceno je dobil tudi renski rizling, ostale sorte pa, dolgoročno gledano, ne bi bile primerne za nadomestilo sedanjih, ampak kvečjemu kot delna dopolnitev, predvsem zaradi aromatič-

nosti nekaterih,« je povedal Dragočan.

Seveda to še ni dokončno, saj poskusi še trajajo, poleg tega pa bodo zadnje besedo pri tem imele republiške institucije,

Slavko Dragočan: »Za poboljšanje belokranjskega belega vina sta najprimernejši beli pinot in zeleni silvanec.«

»Do sedaj je Bela krajina v tej smeri povsem neraziskana. Pri belih sortah prevladujeta skoraj izključno kraljevina in laški rizling, pri rdečih pa frankinja in žametna črnina; nekaj malega je tudi šentlovenreke in portugalke, ki pa upadata, saj se nista obnesli. V starih vinogradih so sadili več portugalke in se je tudi bolj obnesla, poleg tega je to prvi mošt, zelo zaželen in čistan, saj je prejšnjega vina ponavadi takrat že zmanjkalo; šentlovenreka je sicer kakovostna sorta, a precej muhasta: rada se osiplje, naodporna je zoper oidij, pridelek je ali ga pa ni.«

Seveda bodo tudi po uvedbi novih sort sedanje ostale, saj si belokranjske vina brez teh ni moč predstavljati. Vsekakor pa so že na osnovi dosedanjih izkušenj s poskusnimi sortami pri komasaciji vinogradniškega kompleksa na Malem vrhu nad Bušinjso vasjo posadili okoli 6.000 trt belega pinota.

A. BARTELJ

Sok kumar zdravi

Plodovi vsebujejo kar 96% vode, 0,3% beljakovin, 0,16% maščob, 1,7% ogljikovih hidratov, predvsem sladkorjev. V 100 g svežih kumar je 160 mg kalija, 27 mg fosforja, 25 kalcija in 1,1 mg železa, 0,2 do 0,4 mg vitamina C, 0,10 do 0,12 mg karotina, 0,04–0,15 mg vitamina B₁, 0,12 mg vitamina B₂ in 1,7 mg niacina.

Kumarice odvajajo vodo iz telesa, kar ugodno deluje pri zdravljenju ledvičnih in srčnih boleznih. Svež sok odvajajo iz telesa nako-pičene strupene snovi, čisti kri, soljen sok pa ugodno deluje na tanko črevo, ledvice, pljuča in kožo. V kozmetiki je kumarini sok izredno cenjen. Svež sok, ki ga nanesemo na obraz, zmanjšuje možnost, zdravi izpuščaje, ogreje in pege. Stevilne kreme in losioni kot tudi maske, ki jih damo na obraz, vsebujejo sok kumar. Če v stari Grčiji so kumare veliko uporabljali v kozmetiki. Za zdravljenje ledvičnih boleznih in melurija pripravljajo čaj, skuhan iz semen kumar. Če popijemo vsak dan kozarec kumarinega soka, ohranjamo vitko linijo.

DR. MIHAELA ČRNEK
Kmetijski inštitut Slovenije

Manj mleka zaradi Černobila

Živino krmijo s suho krmo — Paša se zavlekla za mesec in pol do dva — Bo kdo nadoknadil izgubo? — Z izvozom klavne govedi še ni težav

RIBNICA — Zaradi radiacije v ribniški občini 10 usmerjenih kmetij v maju 20 dni ni paslo živine. Na teh kmetijah in še tistih, ki običajno v maju že krmijo s svežo travo, so seno dokupovali, saj ga je na tem območju dovolj. Zaradi vsega tega je bila mlečnost pri teh kravah manjša in stroški pridelave mleka večji. Teh okoli 250 krav je dajalo na dan okoli 300 l mleka manj, kot bi ga sicer, če bi se pasle.

V Kmetijski zadrugi Ribnica so dejali, da še ni znano, če bo izpad dohodka proizvajalcem sploh kdo nadoknadil. Na Zahodu, naprimer v Avstriji, dobe kmetje zaradi izpada dohodka po 2 šilinga pri litru mleka. Paša pa se bo zavlekla za okoli mesec in pol, dokler ne bo zrastle nova trava. Prvo namreč kosijo zdaj.

Računajo pa, da zaradi radiacije ne bodo imeli škode pri prireji mesa, saj živine za zakol niso krmili z zeleno krmo. Za izvoz imajo načrtovanih 120 klavnih govedi. Do maja je izvoz normalno potekal, nato je nekoliko zastal, pričakujejo pa, da bodo zamujeno do konca leta nadoknadili.

Zastal pa jim je izvoz konj in

J. P.

Drugič praznovali

Slavje v krajevni skupnosti Ločna-Mačkovec v spomin na 6. junij 1942

MAČKOVEC — V soboto, 7. junija, so pri Dolenjki trgovini v naselju Pod Trško goro počastili praznik krajevne skupnosti Ločna-Mačkovec. Krajanji so si izbrali za praznik 6. junij v spomin na napad Gašperjeve in Likove partizanske čete na italijansko motorizirano kolono v križišču cest pri odcepu za Trško goro.

Ta krajevna skupnost, ki je ena med 11 mestnimi krajevnimi skupnostmi, ima 2180 prebivalcev in je v razmeroma kratkem času svojega obstoja uspešno urejala vrsto komunalnih težav, kar vse je v svojem slavnostnem nagovoru krajanom omenil Alfonz Čučnik, predsednik skupščine krajevne skupnosti. Prvoborce Brane Suhje je v imenu odbora skupnosti borcev I. partizanskega bataljona Dolenjskega odreda podelil kolajno bataljona krajanu Viktorju Mikliču. Ob tej priložnosti so podelili tudi krajevna priznanja naslednjim prizadevanim krajanom: Jožefu Mikliču, Mariji Pavlin, Aleksandru Jesihu, Marku Greinu in Alojzu Učmanu. Posebno priznanje za odlično sodelovanje so podelili tudi Dolenjkinemu Marketu v Mačkovcu in I. bataljonu Dolenjskega odreda.

Po kulturnem programu, ki so ga prispevali učenci osnovne šole »Katja Rupena«, je bilo prisrčno družabno srečanje krajanov, ki so ob letošnjem prazniku lahko brali tudi prvo številko krajevnega glasila.

R. B.

ŽIVŽAV ZA MLADE

DOLENJSKE TOPLICE — Aktivisti Društva prijateljev mladine pripravljajo za petek, 20. junija, na jasi tradicionalni živžav. Program so pripravili otroci iz vrta in šolarji, povezovali pa ga bodo Mateja Koležnik in Mladi upi iz Trbovelj. Pokrovitelj prireditve bo Krka, tozdravilišča.

KOZARA V LIKOVNI PODOBI

NOVO MESTO — Garnizija Novo mesto že tretje leto neguje in razvija sodelovanje na kulturnem področju z rudarskim mestecem Ljubijo. To sodelovanje te dni odseva v avli Doma JLA z razstavo likovnih del Mirzeta Bašiča, rudarskega tehnika iz Ljubije.

Razstavo, ki je bila odprta do 9. junija, sta pripravila DOM JLA in vojaški klub, odprl pa jo je predsednik mladinske organizacije garnizije Novo mesto Ramiz Duraković.

VABILO NA PIKNIK

Mladina Krke priredi v soboto, 14. junija, od 16. ure dalje piknik na jasi v Dolenjskih Toplicah. Bogat srečelov, cene ugodne. Vabljeni!

O SANACIJI BOLNIŠNICE

NOVO MESTO — Delegati v medobčinski zdravstveni skupnosti, ki vključuje štiri dolenjske in še krško občinsko zdravstveno skupnost, so pretekli četrtek na prvi seji v novi sestavi sprejeli poročilo o delu skupnosti v preteklih štirih letih, ki zaradi večnega pomanjkanja denarja za zdravstvo ni bilo lahko. Govorili so tudi o problemu izgube v zdravstvu, predvsem v novomeški bolnišnici, in se strinjali, naj bi v vseh petih občinah vendarle poravnali obveznosti, da bo bolnišnica lahko normalno delala.

Kolektivna dopustniška gneča

Med delavci Beti je zanimanje za letovanje veliko večje od počitniških zmogljivosti — Kolektivni dopust v istem času — Pobuda sindikata

METLIKA — Za letovanje je v metliški Beti letos veliko večje zanimanje, kot pa so počitniške zmogljivosti te delovne organizacije za blizu 2.000 zaposlenimi. Na voljo je 9 prikolic na Krku, Rabu in Pagu, počitniški dom v Seči pri Portorožu, za kolektivne dopuste pa so najeli še 9 apartmajev v Novigradu. Ker imajo vsi tozdi kolektivni dopust v istem času, se pravi od 12. julija do 3. avgusta, so v tem času vse zmogljivosti ne samo povsem zasedene, ampak je interesov veliko več in je pri določanju prednostnega seznama prihajalo tudi do neprijetnih scen.

Letovanje v organizaciji sindikata je sorazmerno poceni, kar je pri današnjih dopustniških stroških najpomembnejša stvar. Popolna dnevna oskrba v domu v Seči stane za zaposlenega 1.100 dinarjev, za otroke pa še manj.

Za prikolico, v kateri so 4 ležišča, je treba odšteti tisočaka na dan in turistično takso v kampu, zato je bilo za isto prikolico med kolektivnim dopustom v istem terminu tudi po 12

Gradbeništvo po zaslužkih zadnje

Marca je bil povprečni OD 81.906 din

NOVO MESTO — Povprečni zaslužek novomeškega občana je ob izplačilu za marec, kjer so vštete nadure, izplačane razlike in poračuni, kljub 137-odstotni rasti »plače« v primerjavi z letom dni prej zaostajal za zaslužkom povprečnega Slovenca še za 3,3 odstotka. V gospodarstvu, kjer je znašalo poprečje 79.499 din, je zaostajanje za Slovenijo za odstotek večje, v negospodarstvu pa so poprečnim zaslužkom 95.257 din republiko raven celo za malenkost presegle.

Najtanjše kuverte so imeli marca (tudi zaradi sezone) v gradbeništvu, kjer so v poprečju zaslužili le 66.197 din, najdebelejše pa v vodnem gospodarstvu s poprečjem 101.971 din. V industriji in rudarstvu so poprečno zaslužili 80.144 din, v kmetijstvu in ribištvi 91.210 din, v trgovini 80.669 din, v izobraževanju in kulturi 98.316 din, zaposleni v občinskih in podobnih uradih pa so imeli poprečje 92.954 din. Od marca doslej pa so osebni dohodki povsod spet skočili navzgor.

V istem mesecu je bilo nezaposlenih prijavljenih za delo 215 oseb, kar je 46 manj, kot jih je bilo marca lani.

R. B.

Spet kratek stik pri obveščanju

Šoferji Cestnega podjetja so zahtevali pojasnilo po aprilskem obračunu

NOVO MESTO — Šoferji tozda Gradnje novomeškega Cestnega podjetja so 3. junija po službi zahtevali sestanek. Trdili so, da so bili pri obračunu zaslužkov za april krepko opeharjeni, odgovorni pa so jim pojasnjevali popravek v okviru sistema nagrajevanja.

Dejstvo je, da šoferji niso bili obveščeni o spremembah pred obračunom, med njimi pa je završalo, ko so 13. maja dobili plačilne kuverte. Ker so v Cestnem podjetju hkrati povišali vrednost točke za 20 odst., so vsi pričakovali več, a šoferji so dobili znatno manj.

Šoferski kolektiv 43 ljudi, ki je sicer le del kolektiva tozda Gradnje, je bil na sestanku izredno dobro zastopan, navzoči pa so bili tudi direktor tozda Franc Gole, pomočnik za mehanizacijo Zvone Rožanc, vodja operative Miro Dobravc in seveda predstavniki sindikata, na katerega so se nezadovoljniji obrnili za pomoč.

Sestanek je potekal v primernem vzdušju, prinesel pa ni šoferjem nobenih ugodnosti in s to zavestjo so se tudi razšli. Zapletenega obračunskega sistema osebnih dohodkov ni mogoče ob tej priložnosti predstavljati, po pojasnitvah odgovornih iz tozda pa gre za naslednje:

ob dvigu vrednosti točke bi po dosežanem obračunu šoferske plače tako narasle, da bi ves kolektiv šinil pokonci, ker pripombe že tako in ta-

ko padajo. Da bi se temu izognili, so ravnali po nekem členu pravilnika.

● Napetostim v kolektivu in v medsebojnih odnosih, ki so trajale zadnjih štirinajst dni, pa bi se bržkone lahko ognili, če bi prizadete z novim načinom obračunavanja seznanili pred izplačilnim dnem. Tudi sindikat in partija v tem primeru nista pokazala potrebnega posluha za težave sodelavcev.

ki pravi, da mesečno preseganje norme lahko znaša največ 20 odst. Opravljenega dela šoferjev niso obračunavali na način, ki so ga bili

vajeni, vrednost opravljene ure pa je bila za ves kolektiv enotno obračunana.

Kot je poudarjal direktor Franci Gole, v bistvu vsa slovenska »cestarija« opravljajo velika dela ob prepričljivih sredstvih, ki jih pač namenijo osebnim dohodkom, kolikor je možno. Zadovoljen ni nihče. Kot so navajali, pa tudi obračunane šoferske »plače« za april niso bile pretirano nizke, saj 130.000 din osebnega dohodka vestnejšega šoferja tudi ni ravno slabo. Če bi dobili (po starem načinu obračuna) še okoli 50 ali 60 tisočakov več, bi bila porušena vsa delitvena razmerja znotraj kolektiva. Poudarili so tudi, da nagrajevalni sistem štejejo za zastarel, in pripravljajo novega.

R. BAČER

Koliko načrtov bo letos?

Počasnosti pri izdelavi prostorskih aktov so velikokrat krive ovire na terenu

NOVO MESTO — Urejanje in načrtovanje prostora je v prenekaletni krajevni skupnosti novomeške občine boleča točka, češ da zaradi pomanjkanja urbanističnih načrtov razvoja ni. Kaj se lahko s tem v zvezi v občini naredimo letos, je povedal Miha Hrovatič, direktor Zavoda za družbeno planiranje v Novem mestu.

»Letošnji plan izdelave prostorskih aktov imamo, po njem se ravnamo, če imamo naročnika za financiranje posameznega projekta. Vedeti pa je potrebno, da so prostorski izvedbeni načrti treh vrst: zazidalni načrti urejajo pozidavo novih zemljišč; ureditveni načrti so v bistvu sanacija pozidav in dopolnjevanje z novogradnjo in strnjjenih naselij; lokacijski pa zadevajo predvsem infrastrukturne objekte. Letos je bil že sprejet zazidalni načrt za prvo fazo načrta Mrzla dolina, v kratkem bo pred delegati skupščine dopolnitv na-

R. B.

ZA DRAGE INSTRUMENTE

NOVO MESTO — V sklad za drage medicinske instrumente pri občinskem odboru RK so prispevali: sosedje in prijatelji z ulic Breg, Kosovo, Cvelbarjeva in Mlej vrti Novo mesto 40.400 din namesto cvetja na grob Jožeta Plavca; Ana Počrvina iz Novega mesta, Muhar 17, 4.000 din namesto venca na grob Marije Smrekar iz Šmarjete in 4.000 din namesto venca na grob Franca Potočarja iz Dol. Kamene; sekcija upokojencev Novoteku Novo mesto 8.000 din namesto venca na grob Jožeta Udoviča; DIC tozda Dolenjski list, Novo mesto, 5.000 din namesto venca na grob Jožeta Železnika iz Boštjanja; KS Škočjan 15.000 din namesto venca na grob Vinka Robeka; OOS strokovne službe skupnosti za zaposlovanje Novo mesto 10.000 din namesto venca na grob Antonije Avsec; Čelesnik, Taborski in Tomazič 12.000 din namesto venca na grob Vinka Robeka; sosedje iz Koštalove in Lamutove v Novem mestu 12.800 din, ostanek sredstev od venca za Mileno Kirar; Sonja in Franci Kuhar iz Novega mesta 20.000 din namesto venca na grob Jožeta Suhadolnika; občinska skupnost socialnega skrbstva Novo mesto 25.000 din namesto venca na grob Marjane Dernovšek; delavci uprave inšpekcijskih služb Novo mesto 10.000 din namesto venca na grob Albina Zalca, brata sodelavke Marije Adamič. Vsem iskrena hvala!

NAJBOLJŠA EKIPA RADOVICE

METLIKA — Preteklo nedeljo je bilo v Metliki 11. občinsko tekmovalje ekip prve pomoči, na katerem se je v teoretičnem in praktičnem delu pomerilo 19 ekip civilne zaščite iz krajevnih skupnosti in delovnih organizacij. Najbolje uvrščena ekipa krajevne skupnosti Radovice, ki je dosegla 164 točk, bo zastopala metliško občino na republičkem tekmovanju v Zagorju ob Savi. Drugi so bili Božakovčani (160 točk), tretji pa Lovkičani (155 točk). Tekmovalce sta pozdravila tudi predsednik metliškega izvršnega sveta Nikola Ladika in sekretar skupščine Rdečega križa Slovenije Mirko Jelenič.

Več reda v proizvodnji

V prvem četrtletju v metliškem Novoteksu niso dosegli zastavljenega plana — Nova naložba

METLIKA — Čeprav v prvem letošnjem četrtletju v metliškem Novoteksu tozdu Predilnica niso poslovali z izgubo, pa z gospodarjenjem v tem obdobju niso zadovoljni, saj niso izpolnili plana. Ker niso imeli težav pri preskrbi s potrebnimi materiali, je jasno, da škriplje v proizvodnji, in prav doseganje proizvodnih načrtov je novo vodstvo posvetilo največ pozornosti.

V prvih treh mesecih letošnjega leta so proizvodni plan dosegli le 94-odstotno, kar pa je še vedno 12 odst. več kot v enakem lanskem obdobju. Celotni prihodek je za 98 odst. večji kot v lanskem prvem četrtletju, porabljena sredstva so večja za 87 in dohodek za 159 odst., medtem ko je čisti dohodek večji za 115 odst. Da se stanje v proizvodnji počasi izboljšuje, povedo tudi zadnji podatki: medtem ko so marca izpolnili 91 odst. proizvodnega plana, so ga aprila že 96,5, pri majhnih partijah pa več kot 98 odst.

Osebnih dohodki so v prvem četrtletju v povprečju znašali 65.935 dinarjev (to je z dodatki za nočno delo), kar je za 136 odst. več kot lani.

V prvi vrsti si novo vodstvo prizadeva uveljaviti red in delovno disciplino. Poleg reda in discipline bi radi poživili inovacijsko dejavnost, zaposlili nameravajo nekaj novih strokovnjakov, dosledno zahtevajo uporabo varnostnih sredstev pri delu, v okviru nove investicije za tako imenovano efektivno predilnico pa pripravljajo tudi novo samoupravno in delovno organizirano.

Prav od nove efektne predilnice si v metliškem Novoteksu tozdu precej obetajo, saj je jasno, da se bo produktivnost na najsodobnejših strojih močno izboljšala. Računajo, da bo ta naložba končana poleti, nove stroje pa

črta za obrtno cono Cikava. Tik pred dokončanjem je zazidalni načrt za blagovnotransportni center pri Češči vasi in lokacijska dokumentacija za večje območje obrtniških stanovanjskih hiš na Selih pri Toplicah. Imamo sklenjene pogodbe in začeta dela na izdelavi zazidalnih načrtov za stanovanjska območja straza, Šmarjeta in za dve romski naselji, od katerih je eno pri Žužemberku in drugo pri Dobruški vasi. V začetni fazi je tudi izdelava zazidalnega načrta za terciarne dejavnosti Ragovo in stanovanjsko območje Mirna peč.

● Je to vse, kar boste na zavodu lahko letos naredili? Ali nimate za ostala dela plačnikov uslug?

»Dogovorjamo se za tri pomembne projekte: za ureditveni načrt dela Dolenjskih Toplic, v katerem gre za sanacijo starega dela naselja in dograditev zdravilišča; zelo zahteven projekt bo prostorsko ureditveni načrt za celotno območje Bršljina najbolj neurejenega del mesta; tretji projekt, za katerega se dogovarjamo, pa je industrijski rezervat za tovarno Krka pri Cegelnici. Razen tega pripravljamo lokacijske dokumentacije za gradnjo dveh blokov v Straži in enega v Šentjerneju. Vse te planirane gradnje pa še nimajo potrebne soglasja.

● Katere so ovire, ki vam pri izdelavi zdajšnjih projektov onemogočajo dokončanje dela?

»Pri vavtovskem načrtu za šolo je problem zemljišče, pri stanovanjskem območju v Šmarjeti nasprotuje SIS za gozdarstvo, pri mirnopeškem načrtu pa ni jasno, kam z odplakami.«

R. BAČER

DRVA — Kaže, da se novomeški gozdarji bolje znajdejo v gozdnih goščavah kot na mestnih ulicah. Samo tako si namreč lahko razložimo, da se delavci GG pripeljali drva človeku, ki jih sploh ni naročil, saj, kar se kurjate tice, prisega samo na nevtrščeno narfio. Možak se drvsplloh ni mogel ubraniti, na angleško travo so mu jih narnetali, ko ga ni bilo doma. Ko so zadelv kasneje raziskovali, so ugotovili, da jnapako zakrivila administracija, ki jipomešala primke in ulice. Nič krivemu šoferju, ki je moral drva vnovič naložiti in odpeljati drugam, ugotovljvanje krivca ni bilo v veliko uteho. Veliko bolj vesel bi bil, če bi mu tovrstnjak naložili uradniki.

KINO — Ljubitelje celuloidnega traku, ki so si v nedeljo ob 20. uri nmeravali ogledati film »Pod ognjenikom«, je v domu JLA pričakal tonsko katastrofalna kopija. To pa še ni vse, filmu je manjkal konec. Tudi to še ni vse. Gledalci so se v temi plazili iz dvorane. Pa še ni konec: vojak, ki ga je nekdo vprašal, če imajo glede na temo alarm, je odgovoril, da ne, »samo nešto nije u redu.« Kratek je bil tudi razjarjeni gledalec, v jugoslovanščini je rekel: »Ništa nije u redu.«

MODA — V našem mestu je v zadnjem času videti ljudi — tudi po trgovinah, ki uvajajo nov način oblačenja. Na spodnjice (nismo preverili) oblečejo trenirke, spodnje okoličnice pa zaščitijo s tekaškimi copatki, čeprav se tako odeti osebi le redko spustijo v drnec. Zgoraj opisana moda je jutranja, popoldanska popoldanska in večerna. Trenirka je po možnosti neoprana, k njej se zelo lepo poda neobrita ali nepočesana glava ter plastična vrečka, katere vsebine nismo preverjali. »Kakšni časi, kakšni običaji!« so se nekoč čudili Latini. Danes se še čuditi nimajo čemu.

Ena gospa je rekla, da lahko od dneva, ko se je zeleni vlak do Ljubljane podražil skoraj za 300 odstotkov, kupiš karto lahko tudi v vagonu, kar je bilo prej nemogoče oziroma kaznivno. Lepo od železničarjev, čeprav bi lahko za ta denar karto prinesli kar na dom!

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 29. maja do 4. junija so v novomeški porodnišnici rodile: Cvetka Lindič iz Dol. Boštjanja — Danijela, Nataša Dragoš iz Vojne vasi — Simona, Milena Ogrin s Hrba pri Cerovcu — Majo, Marjana Papež iz Gor. Težke vode — Leona, Antonija Šmerc iz Brestanice — Majo, Marjana Tomašič iz Durlincev — Gordano, Marija Zalokar iz Ardra pri Raki — Petro, Vlasta Hudorovac iz Kanizarice — Elvira, Lijana Turk iz Gotne vasi — Tjašo, Liljana Mali s Krke — Miha, Tamara Erban iz Orehovice — Vesno, Milena Butala z Loke — Tamara, Alenka Muren iz Doblje — Mirjam, Nevenka Zanoški iz Dolenjskih Toplic — Tatjana, Vesna Maleševac iz Mirne peči — Mitja, Štefica Maljevac iz Lipja — Adrijano, Marija Movrin iz Črnomlja — Andrejo, Sonja Kos s Kamnega potoka — Blaža, Ana Brozovič iz Učakovcev — dekllico in Marinka Markeljc iz Zagrada — dekllico.

IZ NOVEGA MESTA: Marija Mlinarič s Trdinove 3 — Roka, Karmen Zupanec, Nad mlini 18 — Andraža, Anica Turk, V brezov log 11 — Karmen, Andreja Krajšek iz Ločne 35 — Jerneja, Nada Ilievška, nad mlini 24 — Danijela in Darinka Breglec, Pod Trško goro 5 — Andreja, Čestitamo!

Sprehod po Metliki

BRALCEM VEZILA JE ALENKA MEŽNARŠIČ, delavka iz Komete, znana kot pesnica nežnih, občutenih pesmi, ki pojejo o Beli krajini, o osebnih stiskah, o življenju in smrti. Širša javnost je ne pozna, je pa Alenka napisala že preko sto pesmi, in Vezilu jih je objavila nekaj več kot deset. Upati je, da bo Mežnaršičeva izdala pesniško zbirko in prav bi bilo, da jo založi delovna organizacija Komete.

19. JUNIJA bo ob 19. uri v Kulturnem domu Edvarda Kardelja v Metliki snemanje javne radijske oddaje Prizma optimizma. Oddaja je namenjena upokojencem delovne organizacije Beti, posvečena pa je 30-letnici te delovne organizacije.

PRED DNEVI SO HODILI PO METLIKI ljudje, ki so prodajali kozmetične izdelke pod imenom Afrodit. Komplet maž je veljal 13.000 dinarjev, ženske pa so ga množično kupovale. Nič čudnega: pomlad je in nežnejši spol želi biti lep in mikaven. TE DNI BO IZŠLA POSEBNA številka Zvite niti, glasila učenk srednje šole tekstilne usmeritve. Vsebina je ubrana na dvajsetletnico te šole, list bo natisnila Tiskarna iz Novega mesta.

OBNAVLJANJE PARTIZANSKIH SPOMENIKOV — Za vzdrževanje in obnavljanje številnih partizanskih spomenikov v metliški občini ima tamkajšnja borčevska organizacija na voljo malo denarja, a kljub temu ji uspe, da so ti spomeniki in spominska obeležja spodobno vzdrževani. Pri obnovi napisov si dela brez vestne pomoči metliškega mojstra Martina Črnuglja skorajda ni moč predstavljati. Na sliki: mojster Črnugelj obnavlja napise na spomeniku na Suhojru. (Foto: A. B.)

VRME IN ODPOVED — V bogatem kulturnem programu jurjevanja je bila med drugim napovedana za petek tudi prireditev »Skoči kolo, da skočimo, da se malo zveselimo«, na kateri naj bi se pred penzionom Lahinja predstavili folklorna skupina Goka in črnomaljski tamburaši. Gledalci so prišli, vendar so lahko videli nekatere plesalce in tamburaše le, kako so v »civilu« sedeli v penzionu. Pozneje smo zvedeli, da je posebna skupnost za jurjevanje odpovedala prireditev, ker je zjutraj zelo deževalo in niso upali, da se bo do večera vreme izboljšalo. V prihodnje se bodo morali organizatorji očitno bolje povezati z vremenslovci.

VODA — Delegate iz Vinice je na zadnji seji zborov črnomaljske skupščine zanimalo, če so morda zbrani podatki o tem, kako radioaktivna je bila, oz. je še njihova pitna voda, ki jo sicer črpajo iz Kolpe. Pojasnili so jim, da je, kar se radioaktivnosti tiče, voda užitna, vendar je bila Viničanom to slaba tolažba, kajti hkrati so jim tudi omenili, da bodo morali zajetje rekonstruirati, ker so biološke in kemijske raziskave pokazale, da obstaja nevarnost epidemije. Zanimivo pa je, da jih ta podatek ni prehodil prizadel. Očitno so se z njim že davno sprizajzili.

Ribniški zobotrebc

LOVCI ODPIRAJO DOMOVE — Člani večih lovskih družen dokončujejo gradnjo lovskih domov. Sredi julija bo odprt dom lovske družine Dolenja vas v bližini Rakitnice. Že 5. julija bodo odprli dom člani lovske družine Ribnica, proti koncu leta pa še lovski družina Velike Poljane. Domoove grade lovci v glavnem s prostovoljnimi delom ter ob denarni in materialni pomoči delovnih organizacij in posameznikov.

JAVNI NASTOP — Učenci glasbene šole so že izvedli zaključni javni nastop. Učenci vseh razredov so pokazali, kaj so se naučili. Poslušalec je bilo toliko, da je bila dvorana glasbene šole premajhna in ni mogla sprejeti vseh.

KATERIH PREMALO — Nekaterih obrtnikov v ribniški občini primanjkuje, najbolj avtomehaničev, steklarjev in gostincev, ki bi postregli goste tudi s hrano. Te dni je Ribnica dobila novega obrtnika: v Šeškovi ulici je Tone Rihtarič odprl kopirnico.

DAROVALI KRI — Na nedavni krvodajalski akciji v Ribnici, ki je trajala tri dni, je darovalo kri 630 krvodajalcev iz vse občine.

Drobne iz Kočevja

PSI TULJO — Včasih so prebivalce Kočevja ponoči motili s svojimi koncerti petelini, ki pa so že vsi končali v loncih oziroma želodcih. Zdaj so jih s svojim ponočnim laježenjem in tuljenjem — vsaj v Kajuhovem naselju — nadomestili psi. Psom se — vsaj upamo — ne obeta konec v loncih, pač pa njihovim lastnikom obisk pri sodniku za prekrške, če že opozorilo ne bo pomagalo.

PONEKOD ZAKURILI — Po vročih majskih dneh je bilo takoj v začetku junija v Kočevju tako hladno, da so v nekaterih delovnih kolektivih ponovno vključili centralno kurjavo, saj se sicer ni dalo delati.

DNEVI NAME LEŠE TA MESEC — »Dnevi Name«, kot imenujejo program prodajnih akcij ob 40-letnici Name, se bodo iztekli že ta mesec. Še do sobote bodo predstavljali kupcem opremo za kampiranje in kolesarjenje, nato od 16. do 21. junija Iskrine male gospodinske aparate in orodje, od 23. do 28. junija pa bo teden piva Union. Uradni zaključek 40-letnice bo 23. oktobra na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Trebanjske iveri

ISKRINA ZAHVALA — »Kaj so problemi v zvezi s proizvodnjo, izvozom, nabavo v primerjavi z avtobusom! Ko smo rešili vprašanje avtobusa, se nam je s srca odvalil velik kamen. In za rešitev tega problema ima velike zasluge tudi Dolenjski list, ki je sproti in vestno poročal o reševanju tega problema. Zato se Dolenjskemu listu zahvaljujemo za pomoč, ki nam jo je izkazal, ko je bilo za nas najtežje.« je izjavil Ludvik Lovše, direktor Iskrinega tozda v Mokronogu.

POLNE GOSTILNE — Trebanjski gostilničarji si manejo roke: Lokali so polni od jutra do večera. Za to pa ima zasluge Čestno podjetje Novo mesto, ki je začelo obnavljati cestniška na magistralni cesti. Zaradi tega je namreč promet spet prijeten skozi Trebnje in v ozni-ki, verjetno sili naših prometnih zagat, se trumaloma zgrinjajo v gostilne.

KALILEC NOČNEGA MIRU — Ne zgodi se tako redko, da trebanjski miličniki zapro kakšnega razgrajajca, ki le malo preveč kali nočni mir. Očitno pa so brez moči pri svojem štirinožnem pomočniku, ki tuli vse noči in močno moti nočni počitek prebivalcev v bližnjih blokih.

ROMOM SE JE ZASMILIL — Strokovni delavec v trebanjski kmetijski zemljiški skupnosti gre zaradi varčevanja večkrat peš iz Novega mesta, kjer je doma, do Trebnjega. Na tej poti so ga zadnje ustavili Romi v samem Zabučku. Bili so malo roparsko nastrojeni, potem pa so se ga usmili, ko so izvedeli, da je uslužbenec te skupnosti, ki je tako revna, da še za plače delavcev ne premore.

IZ NAŠIH OBČIN

DAN GOKA

ČRNOMELJ — Delovna organizacija za gradbeništvo, obrt in komunalno Gok iz Črnomlja je konec preteklega tedna pripravila proslavo ob dnevu gradbincev in njihove delovne organizacije. Prisotne je pozdravila predsednica centralnega delavskega sveta Milena Hutar, ki je med drugim nanizala tudi probleme, s katerimi se danes srečujejo gradbinci. Ob tej priložnosti so najboljši delavci, tako kot vsako leto, prejeli priznanja, v kulturnem programu pa so nastopili recitatorji in ritmična skupina črnomaljske osnovne šole, moški pevski zbor Belt ter Gokova folklorna skupina.

RAZSTAVA O TRUBARJU

ČRNOMELJ — Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj in knjižnica v sodelovanju s Študijsko knjižnico Mirana Jarca Novo mesto pripravljata razstavo o Primožu Trubarju v prostorih ljudske knjižnice v Črnomlju. Razstavo bodo odprli danes, 12. junija, ob 13. uri, na ogled pa bo do 27. junija.

RAČKEMU ZLATO

KOČEVJE — Na občinskem tekmovanju ekip prve medicinske pomoči 31. maja je zmagala ekipa KS Kočevje-mesto (117,5 točk). Uvrstila se je na republiško tekmovanje, ki bo 14. junija v Zagorju. Druga je bila ekipa Avta 111,5 točk. Tekmovalo je 17 ekip iz KS in delovnih organizacij, izven konkurence pa še ekipa Delnice iz Hrvaške.

Na svečanosti ob zaključku tekmovanja so podelili komandirju gasilskega oddelka Jožetu Račkemu iz Kužlja, staremu 61 let, zlato značko civilne zaščite. Dobil jo je za svoje prizadevanje in dolgoletno delo v enotah civilne zaščite.

Kočevje: še deset dni do referenduma

Za nov samoprispevek

KOČEVJE — 22. junija bodo občani vse kočevske občine glasovali o uvedbi novega občinskega samoprispevka v višini 1,5 odstotka in krajevnih samoprispevkov v višini 0,5 odstotka za dobo petih let.

V dosedanjih razpravah se je izoblikoval predlog, naj bi z občinskim samoprispevkom sofinancirali gradnjo in prenovo nekaterih šolskih prostorov, dogradili C trakt zdravstvenega doma v Kočevju, zgradili RTV pretvornik na Dekliški gori, izboljšali oskrbo z vodo, urejali kanalizacijo in čistilne naprave ter posodobili in zgradili nekatere cestne objekte. S samoprispevkom se bo za te namene zbralo predvidoma 490 milijonov dinarjev, skupna proračunska vrednost programa znaša preko milijardo 750 milijonov. Zbori krajanov so v glavnem že zaključeni, nekateri pa bodo še v teh dneh. V delovnih in družbenopolitičnih organizacijah tudi razpravljajo o tem.

LIKOVNIKI V VELIKI GORICI

VELIKA GORICA — V okviru srečanja pobratenih občin so minuli petek v Veliki Gorici odprli razstavo likovnih del. V galeriji Galženica v Veliki Gorici se bodo predstavili tile Trebanjski: Mitja Berce, Olga Kolar, Neva Pevec, Bogdan Breznik in kipar Stane Novak.

Iz Mokronoga vrhunski izdelki

V mokronoški Iskri bodo letos izvozili za milijon dolarjev kondenzatorjev

MOKRONOG — »V Iskri smo zadovoljni s poslovanjem v prvih petih mesecih tega leta. V primerjavi z lani smo spet postavili proizvodni rekord, naročila prihajajo sproti in pokrivajo vso našo proizvodnjo. Ker smo lani pravočasno nabavili dovolj materiala, je proizvodnja lahko tekla normalno. Za nas pa je normalno, da delamo tudi ob sobotah, nedeljah in ponoči. Zato se moram zahvaliti zlasti materam in ženam, ki so zmogle dodatno delo kljub številnim domačim obveznostim, ki jih imajo poleg dela v tovarni.« je povedal Ludvik Lovše, direktor mokronoške Iskre.

V Iskri se bodo letos lahko postavili še z enim rekordom. Čeprav so nameravali izvoziti za milijon dolarjev šele leta 1988, bodo to dosegli že letos. In kar je pri tem najbolj razveseljivo, je, da največ izvoza uredimo na konvertibilnih trgih. Izvozijo že malo manj kot polovico proizvodnje, prihodnje leto pa bodo ta delež še povečali in presegli polovico.

»Takah dosežkov seveda ne bi bilo, če bi ne imeli posluha za

»Upam, da se bodo besede uresničile«

Anica Plut, delegatka na sindikalnem kongresu

SEMIČ — Črnomaljske delavce je na zveznem kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije v Beogradu zastopala Anica Plut, zaposlena kot predelavka v Iskrinem tozdu Energetski kondenzatorji v Semiču. Plutova je na kongresu sodelovala v komisiji za socialno politiko.

»Veliko razprav je bilo o osebnih dohodkih, saj so predstavniki iz drugih republik predlagali, naj bi imeli vsi delavci z enako kvalifikacijo v državi enako osnovo pri plačilu, dodatno pa bi še nagrajevali po delu glede na posameznikov prispevek. Slovenci se s tem nismo strinjali, kajti potem naj bi

Anica Plut

bili tudi življenjski stroški za vse v Jugoslaviji enaki, vemo pa, da so močno različni in v naši republici višji kot drugje.« pripoveduje o tem, kako so se kresala različna mnenja. »Prav tako smo imeli delegati različne poglede o skrajševanju delovne dobe za 5 let, za kar so se zavzeli predvsem Srbi z utemeljitvijo, da bi tako lažje zaposlovali mlade. Žal pa niso imeli izračunano, kako to finančno izpeljati,« pravi Plutova.

Vsi pa so bili edini, da bi morali nadaljevati akcijo »Imaš hišo, vrni stanovanje!«, ki je kar nekako zatajla. »Veliko smo govorili, razprave so bile dobre, prav tako so pogumno zastavljene smernice, vprašanje pa je, kako se bo vse to izkazalo v pr.ksi. Prav gotovo bi se moralo vsaj nekaj od zapisane uresničiti, sicer je vse skupaj brez pomena, je nekoliko zaskrbljena Anica Plut.

B. M.

Kočevci »tolkli« Ribničane

Družbene dejavnosti v kočevski občini dosegle višje dohodke, OD, zaposlenost in zgubo

KOČEVJE, RIBNICA — Družbene dejavnosti so v prvih treh mesecih v primerjavi z istim obdobjem lani dosegle precejšnje povečanje celotnega prihodka, saj je indeks v občini Kočevje 221 (Ribnica 215), dohodka indeks 255 (Ribnica 221) in čistega dohodka indeks 263 (Ribnica 221).

V občini Kočevje sta poslovali z izjubo osnovna šola zboru odposlancev Kočevje (zaposlenih 141, povprečni mesečni čisti osebni dohodek 70.311 din, izgube 3.976.000 din) in Dom za učence Dušana Remiha (10 delavcev, povprečni čisti mesečni osebni dohodek 63.333 din, izguba 658.000 din); v ribniški občini

Proizvodnja raste — izgube tudi

Rast industrijske proizvodnje v črnomaljski občini ob rasti izgub ne vliva optimizma — S primanjkljajem poslovalo 16 tozdv — Večji prejemki

ČRNOMELJ — V prvih treh mesecih se je v črnomaljski občini industrijska proizvodnja povečala za okrog 18 odst. glede na enako obdobje lani. Vendar se je tudi zadolženost v gospodarstvu močno povečala, prav tako kratkoročni in dolgoročni krediti, ki so namenjeni predvsem industriji. Več kot polovico kratkoročnih kreditov so porabili za storitve in blago, ki je šlo v izvoz. Sredstva, ki so jih imeli v delovnih organizacijah, torej niso zadostala za pokrivanje vseh obveznosti, s tem pa se je poslabšala likvidnost.

Celotni prihodek se je v črnomaljskih delovnih organizacijah glede na enako obdobje lani povečal za okrog 90 odst., porabljena sredstva pa so bila za več kot 10 odst. večja od celotnega prihodka. Hitra pa je bila tudi rast osebnih dohodkov, saj je bilo glede na lansko povprečje februarja izplačanih kar za 50 odst. več sredstev za prejemke.

Zaskrbljujoče je, da se je povečalo število delovnih organizacij, ki so poslovale z izgubo, še bolj pa podatek, da je bilo še konec lanskega leta »le« 140 milijonov dinarjev primanjkljaja, v prvih treh mesecih letos pa že več kot 549 milijonov dinarjev. V negospodarstvu pa je skoraj 5 milijonov dinarjev izgube imel črnomaljski zdravstveni ddom. Tako je v primerjavi z enakim obdobjem lani primanjkljaj večji kar za 275,8 odst. Vzroki za slabo poslovanje so tako objektivni kot

subjektivni. V nekaterih tozdh je izguba v glavnem posledica sezonskega značaja dela. Večina kolektivov pa kot glavni razlog navaja razkorak med cenami vhodnega materiala in končnih izdelkov.

PAVLE MAJERLE

Pred kratkim so na pokopališču v Starem trgu ob Kolpi pokopali Pavla Majerleta iz Predgrada. Rojen je bil pred 61 leti v Predgradu. Delal je najdalj pri Medexu, njegovih pravnih predhodnikih in drugih čebelarskih delovnih organizacijah, kjer je bil v glavnem obratovodja. Na skrbi je imel 12.000 panjev v tem delu Kočevske. Nazadnje je bil zaposlen kot mestni paznik in komunalni nadzornik pri krajevni skupnosti Kočevje-mesto. Pokojil se je komaj pred letom dni.

J. P.

Uspešne Melaminove medicinke

Na tekmovanjih vedno med najboljšimi

KOČEVJE — Na občinskem tekmovanju ekip prve medicinske pomoči (PMP) se ekipa Melamina vedno uvrsti med najboljše. Letos je zasedla drugo mesto, največji uspeh je dosegla leta 1984, ko je na občinskem tekmovanju zmagala, na republiškem v Novem mestu pa je zasedla 5. mesto.

»Takat smo na republiškem tekmovanju naredile le eno napako in to nas je veljalo 15 točk, sicer bi bile

prve,« je povedala Rozina Turk, ki je vodja ekipe PMP v Melaminu Kočevje.

»Doslje nas je vedno pripravljala za tekmovanje Marjeta Orel, višja medicinska sestra, in z njo smo bile zelo zadovoljne. Letos smo pred tekmovanjem vadile sedemkrat, in sicer po tri ure. Članice ekipe so disciplinirane, zato tudi taki uspehi. Sicer pa ekipo vsakih nekaj let menjamo. Tako se več članic kolektiva nauči nuditi prvo pomoč.

Vodstvo podjetja nam daje vedno možnost za vaje in nam pomaga. Sicer pa imamo v Melaminu veliko kemikalij in lahko bi se zgodila nesreča, pa bi prišlo naše znanje prav. Na srečo doslej naša pomoč ni bila potrebna.« Povedala je še, da so občinska tekmovanja vsako drugo leto, vsako drugo leto pa se udeležijo kot gostje občinskega tekmovanja ekip PMP v sosednji Hrvaški občini Delnice. S to občino vedno dobro sodelujejo.

J. P.

Rozina Turk

Romani ne gredo

V trebanjski knjigarni prodajo največ strokovne literature

TREBNJE — »Naša knjigarna je edina v občini, zato se moramo toliko bolj truditi.« je povedala Nevenka Štepec, poslovodkinja knjigarne Državne založbe v Trebnjem.

»Pri nas nabavljajo pisarniški material vse delovne organizacije iz občine, k nam pa hodijo po nakupih tudi iz Novega mesta in drugih krajev. Ker doslej nismo imeli skladišča, smo kar težko ustregli vsem kupcem. Zdaj, ko skladišče končno imamo, bomo lahko bistveno izboljšali ponudbo. V trgovini, kjer smo imeli doslej zl. ženo

Nevenka Štepec

vso papirno galanterijo, pisarniški material in knjige, smo že kar težko delali.« je povedala Štepecva.

V poslovalnici Državne založbe Slovenije v Trebnjem prodajajo tudi precej knjig. V zadnjem času gre do dobro v prodajo slovarji, priročniki, leksikoni in druga strokovna literatura, manj pa gre v promet beletristika. No, so tudi izjeme, kot sta Pesem ptic trnov in Pesmi dolenske dežele, ki sta bili prodajni uspešnici v občini. V teh dneh pa so prodajalke iz trebanjske knjigarne razposlale obvestila, da šole s prednaročili šolskih knjig in zvezkov do konca tega meseca dobe 4 odstotke popusta.

J. S.

Glede na vse to so v Črnomlju pripravili tudi nekaj predlogov za rešitev gospodarstva. Med drugim navajajo, da bo potrebno izboljšati kadrovsko strukturo, več sredstev nameniti za akumulacijo zaradi posodobitve proizvodnje, poiskati nove trge ter izboljšati kakovost izdelkov.

B. M.

Jubilej AMD Ribnica

Republiška priznanja ob 35-letnici

RIBNICA — Osrednja svečanost ob 35-letnici Avto-moto društva Ribnica je bila pred kratkim pri Francetovi jami. Razvoj društva je orisal njegov predsednik Jože Žnidar. Društvo je izšlo kar okoli 4.700 voznikov B kategorije pa tudi veliko število voznikov drugih kategorij. Danes ima 595 članov in še nadaljnjih 65 članov podmladka. Največja želja vseh je, da bi dobili društveni dom.

Svečanosti je razen predstavnikov občine prisostvoval še podpredsednik AMZ Slovenije Janez Trošt, ki je podelil zaslužni članom društva priznanja republiške zveze. Prejeli so jih:

PRIZNANJA AMZ SLOVENIJE — Podpredsednik AMZS Janez Trošt (levi) podeljuje bronasto priznanje Antonu Petku (desni), v sredini pa je dobitnik srebrnega priznanja Alojz Mihelič. (Foto: Glavonjič)

posebno bronasto priznanje AMZS: Vinko Kernič, zlato plaketo AMZS: Mirko Goršič in Anton Marolt, srebrno plaketo AMZS: Mirko Oražem, Jože Žnidar in Alojz Mihelič, bronasto plaketo AMZS: Stan-ko Rus, Anton Petek, Matija Dela-lač, Miran Lavrič, Anton Nadler, Edvard Šilc in delovna organizacija RIKO.

pismono priznanje AMZS: Milan Cirovič, Rafko Paternus in Jože Leban, častni znak AMZS: Franc Lapajne, Franc Zbačnik, Vinko Joras, Jože Klun in Joško Mihelič.

Predsednik občinske zveze za tehnično kulturo Prvin Lavrič pa je podelil priznanja te organizacije Milanu Ciroviču in Alojzu Miheliču.

M. GLAVONJIČ

Praznik KS Mirna

Podelili priznanja

MIRNA — Mirenčani praznujejo krajevni praznik 6. junij v spomin na dogodke, ki so se zgodili na ta dan v letih 1941 — 1945. Na slavnosti akademiji, ki so jo pripravili v časi krajevnega praznika v petek, 6. junija, so se spomnili teh dogodkov. Hkrati so se seznanili tudi s tem, kaj vse je bilo narejenega v preteklem obdobju, in z načrti za prihodnost. Predsednik sveta krajevne skupnosti Maks Kurent j povedal, da so največ naporov vložili v gradnjo telefonskega omrežja. Telefonski priključek je dobilo več kot 23 novih naročnikov. Modernizirana je bila cesta na Staro goro, obnovljena je bila vrsta cest v druge kraje. Letos pa bodo asfaltirali cesto na Roje III, ceste proti Volčjim njivam, Migolici in druge pa bodo modernizirali in pripravili za asfaltiranje. Poleg teh del se bodo lotevali nadaljnjega širjenja pti omrežja, komunalnih in vzdrževalnih del.

Na slavnosti akademiji v domu TVD Partizan so podelili krajevni priznanja. Prejeli so jih Jože Brat, Stane Camloh, Aleksander Leskove Marija Logar in Dušica Peček.

KRAJEVNA SKUPNOST MIRNA

obvešča vse, ki se nameravajo kopati v bazenu pod mirenskim gradom, da se kopljejo na lastno odgovornost!

Krajevna skupnost Mirna

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Strah za vodo

Dobovčani bi se radi znebili odlagališča smeti

DOBOVA — V krajevni skupnosti živi nekaj nad 3 tisoč prebivalcev. V prihodnje se bo verjetno še širila, vendar ne samo Dobova, ampak vseh devet naselij v KS. Razvoj ji zagotavlja industrija. V dolgoročnem načrtu je razen industrijskega razvoja predviden tudi razvoj obrtništvu. Pogrešajo predvsem storitvene dejavnosti.

Tudi Dobovčani, ki sicer zdaj še ne čutijo prostorskih omejitev, opozarjajo na varovanje okolja in na varčevanje s plodno zemljo. Tako upajo, da se bodo v naslednjih nekaj letih končno znebili centralnega odlagališča odpadkov iz brežiške občine.

Tudi industrijski obrati bodo morali paziti, da bo okolje ostalo čim bolj čisto, krajevna skupnost pa se pripravila na sodelovanje pri izgradnji kanalizacije, ki je zdaj delno urejena le v Rigoncah, na Velikem Obrežu in v Mihalovcu. Velike načrte imajo Dobovčani še v kmetijstvu.

J. T.

IZDATNEJŠA POMOČ

KRŠKO — Izid natečaja za pridobitev posojil za individualno stanovanjsko izgradnjo v TCP Djuro Salaj je pokazal, da bi po prednostni listi prosilcev za letošnji morali zagotoviti 120 milijonov dinarjev, v načrtu porabe sklada skupne porabe pa so namenili 40 milijonov manj. Delavski svet delovne organizacije je zato sklenil, da bodo pridobili manjkajoči denar, saj bi tako po enem letu sprostil osem družbenih stanovanj, ki jih še zasedajo zasebni graditelji hiš.

PRIZNANJE IVANU ŽIVIČU

BREŽICE — Predsednica rdečega križa Slovenije Ivica Znidaršič je 9. junija izročila Ivanu Živiču priznanje za 15-letno delo pri razvijanju socialistične solidarnosti. Za delo, ki ga je opravila socialna služba, pa je RK Slovenije prisodil diplomu tukajšnjemu centru za socialno delo.

PEVCI V BREŽICAH

BREŽICE — V soboto, 14. junija, bo v slavnostni grajski dvorani 14. skupni koncert pobratenih pevskih zborov, med katerimi sta dva iz zamejstva. Nastopili bodo moški pevski zbor "Vasilij Mirk" iz Proseka-Kontovelja pri Trstu, mešani pevski zbor Svobode iz Strazišča pri Kranju, zbor PD Zarja iz Želzene Kaplje in moški pevski zbor PD Svoboda bratov Milavcevič iz Brežic.

NE LE SPALNO NASELJE

SEVNICA — Pri tukajšnji krajevni skupnosti so v pripravah na bližnji referendum sestavili obsežen politični aktiv, ki se je želel pogovoriti s stanovaleci vsakega bloka v Naselju heroja Maroka in Trga svobode. Žal to v večini primerov zaradi izredno slabe udeležbe stanovalecev ni uspelo. Pri krajevni skupnosti niso vrgli puške v koruzo. V sredo, 4. junija, so v sindikalno dvorano povabili predsednike hišnih svetov. Od 25-ih jih je prišlo vsega sedem. Sestanek so vseeno opravili. Pokazalo se je, da imajo stanovanalci tega "spalne naselja", kot ga nekateri imenujejo, vrsto težav. V starejših blokih niso zadovoljni z vzdrževanjem stanovanj, med vsemi bloki, npr. znanem v električarskem bloku, ni asfalta itd. Navzoči so z zanimanjem poslušali, da so prizadevni gradbeni odbori pri sevnici krajevni skupnosti samo lani oravili del za 90 milijonov dinarjev. Kazalo bi jih posnemati — tudi v sami Sevnici.

Na kongresu več poguma kot doma

Ljudje so tihi zato, ker se boje posledic

BREŽICE — Rezika Djordjevič je bila doslej na petih sindikalnih kongresih, na dveh republiških in letos tretjič na zveznem. Tokrat je prvič občutila, da delavci nimajo več potrpljenja, da so ogorčeni, ker se stvari tako počasi spreminjajo. Delegati so bili v svojih razpravah brez ovinkarjenja povedali, kje naj se začne zaostrovanje odgovornosti od vrha navzdol in obratno.

Ta kongres je po njenem mnenju izvenen kot zadnje opozorilo, da se mora nekaj premakniti na boljše. Tisti, ki ne verjamejo, da bo

Rezika Djordjevič

to res takoj steklo, so celo zahtevali, da bi naslednji kongres sklicali po enem letu in ugotovili, kaj se je spremenilo in kje se teče življenje po starih kolektivih. Delegati so z nepopisnim navdušenjem pozdravili razpravljalke, ki je povedala, kako so v neki delovni organizaciji v BiH izredno hitro napredovali po zamenjavi vodstva, žal pa so člani starega vodstva dobili po odhodu celo boljše delovna mesta. Torej nagrada za zavoženo gospodarjenje.

Za člane sindikata v občini in delovnih organizacijah pa Rezika Djordjevič meni, da so manj odločni in da si ne upajo kritizirati ljudi, ki to zaslužijo. Prepričana je, da je že prišel čas, ko naj bi vsak delavec brez strahu pokazal, kdo je kriv, če kaj ne velja.

J. T.

Manj jih šolaš, težje izbiraš

Delovne organizacije v Brežicah premalo štipendirajo — Revnejše občine bodo po novem spet prizadete, ker je šolanje daleč od doma dražje

BREŽICE — Kadrovske štipendiranje v občini zaostaja za obema sosednjima. Se vedno prevladujejo štipendije iz združenih sredstev. To razmerje je obrnjeno edino v Krškem, čeprav je tudi v Sevnici razpisanih precej več kadrovskih štipendij kot tukaj.

Zakaj je tako, smo poskušali zvedeti pri občinski skupnosti za zaposlovanje. Poklicna usmerjevalka Ana Černelič, ki bedi tudi nad štipendiranjem, domneva, da je velik pritisk na združena sredstva tudi posledica slabšega materialnega položaja v družinah in ne le pomanjkanja kadrovskih štipendij. Delovne organizacije žal ne sprevidijo, da morajo kadrovati na zalogo. Sicer se pa mladi že izobražujejo "na zalogo", je opozorila Černeličeva, vendar iz združenih sredstev. Za tehniko ne razpišejo v občini skoraj nobene štipendije, toda šolajo se in brezposelnih tudi ni. Vendar ta pot ni zaželena, kajti študent naj bi se že med študijem povezoval z delovno organizacijo. To ima najbolje vpeljano krška Celuloza, ki v Infor-

matorju redno obvešča o dogajanjih v kolektivu tudi štipendiste. Celuloza si zna zagotoviti najboljše kadre. Štipendira jih več, kot jih potrebuje, nato vsem omogoči pripravništvo in obdržati tiste, ki se najbolj izkažejo.

In kdo ima v Brežicah največ štipendistov? Zvedeli smo, da Tovarna pahištvu, vendar so med njimi najbolj številni obdelovalci lesa, kar spet ni najbolj prav. Na drugi strani pa težko pridobijo dobrega učenca, da bi se izsolal za tehniko in pozneje inženirja. Mnogi se premisljujejo, ker morajo z doma. Šola je namreč v Škofji Loki. Tovarna ima težave tudi s pridobivanjem kadrov iz naravoslovno-matematične smeri iz srednje šole v Brežicah. Ti morajo za študij lesne stroke na fakulteti

opravljati diferencialne izpite, kar jih odvrta.

Černeličeva je nato omenila, da je v brežiški občini le 13 delovnih organizacij, ki razpisujejo kadrovske štipendije. To je dobra četrtina, pa še ti se odločajo pretežno za poklicne šole, od 2. do 4. izobrazbene stopnje. Po novem bodo daljše štipendije morali upoštevati tudi kraj bivanja. Revne občine bodo spet na slabšem kot na primer Ljubljana ali Kranj, ki imata več šol.

J. TEPPEY

Plat zvona za invalidski obrat

Junij je zadnji preskusni rok za zaposlene

SKOPICE — Med izgubarji smo letos že omenjali Invalidske delavnice, ki jim grozi celo prekinitev poslovanja odnosa z Iskro TPT (Tovarno polprevodnikov Trbovlje). Kot razlog za to navajajo slabo kakovost izdelkov.

Izvršni svet občinske skupščine v Brežicah zahteva, naj se kolektiv strokovno okrepi ter takoj pripravi sanacijski program. Na predlog komisije, ki si je ogledala proizvodnjo v obratu, naj bi nekatere postopke izboljšali v sodelovanju s tehnološki tovarne v Trbovljah. Zastojte naj bi zaradi netočne dobave polizdelkov iz TPT zapolnjevali z dodatnimi programi. Komisija zahteva, naj v Invalidskih delavnicah poostrijo mednarodno kontrolo, kar naj bi v čim krajšem času pripeljalo do predpisane kakovosti izdelkov. Za nadaljnje sodelovanje z Iskro v Trbovljah bo odločilna kvaliteta izdelkov v mesecu juniju.

Predsedstvo skupščine socialnega varstva in Društvo invalidov v Brežicah se zavzemata za to, da Invalidske delavnice zadržijo obstoječi proizvodni program, da zaposlijo vsaj tudi strokovno dvigneno na zahtevano raven.

NA LETOVANJE SAMO SOCIALNO OGROŽENI

BREŽICE — Zveza prijateljev mladine do letos lahko poslala na okrevanje na Debeli rtič le 38 predšolskih otrok. Letovanje bo trajalo od 12. do 26. junija. Dnevna oskrbnina je 1.560 dinarjev za otroka. Plačniki bo več, od zdravstvene do socialnovarstvene skupnosti in drugih. Šolarji bodo letovali v Savudriji. Bivanje ob morju bi si lahko privoščilo več učencev in predšolskih otrok, če bi v občini imeli pred leti boljši posluh za odkup zemljišča in ureditev počitniškega objekta za najmlajše. Tako pa se zdaj prijatelji mladine vsako leto znova borijo za prostor pod soncem, za katerega jim drugi odredjajo število otrok, čas letovanja in plačilo oskrbnine.

Častni znaki in plakete

Za zvestobo krvodajstvu v krški občini

KRŠKO, KOSTANJEVICA, SEVENO — Na proslavah dneva krvodajalcev 2. junija v Krškem, 3. junija v Kostanjevici in 4. junija na Senovem so podelili večje število častnih znakov krvodajalcem, ki so darovali kri petkrat in večkrat. V Krškem je petkrat darovalo kri 35 ljudi, desetkrat 36 krvodajalcev, petnajstkrat 26 in dvajsetkrat 19 oseb.

Plakete za petindvajsetkrat darovano kri so prejeli: Franc Bedič, Slavko Cotar, Jože Kos, Jože Petan, Rafael Prebešek, Slavko Petan (vsi iz Celuloze), Stanko Godler (Kovinarska), Drago Mustar, Marjan Pogačar in Rado Šribar (vsi SÖP), Branka Pajič (Nuklearna), Alojz Šribar (rudnik), Branko Vidmar (ŽTP) in Karel Zakošek (SGP Pionir). Značke za tridesetkrat darovano kri so dobili: Anica Andželič (Občinsko sodišče), Tomo Božič (Nuklearna), Franc Bračun, Zvonko Kranjc (oba Papirkonfekcija), Anton Jelovšek, Miha Letnar (oba Celuloza), Alojz Kodrič (IGMP Sava) in Marjan Pogačar (SÖP). Za 50-krat darovano kri je dobil plaketo Milan Jamnikar (SGP Pionir).

V Kostanjevici so 27 krvodajalcev podelili znak za petkrat darovano kri, 18 za 10-krat, 9 krvodajalcev za 15-krat in enemu za 20-krat darovano kri. Za 25-krat darovano kri sta prejela plaketo Franc Colarič (Kovinarska) in Stanko Drobnič (Labod). Za 40-krat darovano kri pa je dobi-

la značko Fanika Lekše, gospodinja iz Malega Mraševega.

Na Senovem je 5-krat daroval kri 31 ljudi, 10-krat 33, 15-krat 14 ljudi in prav toliko je dobilo značko za 20-krat darovano kri. Plakete za 25-krat darovano kri so dobili: Drago Abram, Ivan Brili, Avgust Gabrič, Ivo Umek (vsi Metalna), Janez Čizmek (Rudnik), Ivan Gomilšek (Elektrarna Brestanica), Marija King, Jožica Pavlič (oba Lisca), Franc Kunej (ŽTP) in Slavica Lokajner (Papirkonfekcija). 30-krat so že darovali kri Pavel Čizmek, Albin Medvešek, Leopold Omerzu (vsi Rudnik), Irena Glogovšek (Lisca), Janko Lubi (Sigmata), Niko Marn (Elektrarna), Jože Novak (Papirkonfekcija), Edvard Pungartnik (Kovinarska), Jože Šoln (Kovinarska) in Franc Kunej (ŽTP). Značko za 35-krat darovano kri je dobil Jože Devetak (Rudnik), za 40-kratno Karel Bizjak, Božidar Furlan (oba Metalna) in Leopold Derstenšek (Rudnik), značko za 45-krat darovano kri pa so izročili Jožetu Rebersaku (Rudnik).

Občinski odbor Rdečega križa se zahvaljuje dobitnikom priznanja za darovano kri, pa tudi delavcem DKD Edvarda Kardelja v Krškem, Hotelu Sremič, restavraciji Senovo in Restavraciji v Kostanjevici za prostoro, mladim članom RK iz OS Senovo, Kostanjevica in Krško pa za kulturni sponzor, prav tako moškemu objektu Svobode Senovo za kulturni sponzor.

Težaven, a uspešen preporod

Krški Kostak je ukrep družbenega varstva spet postavil na trdne noge

KRŠKO — Začasni kolegijski poslovodni organ delovne organizacije Kostak pod vodstvom zdaj že bivšega podpredsednika občinskega izvršnega sveta Nika Žibreta je dobro opravil svoje delo. Kostak ob zaključnem računu ni imel več izgube, v letošnjem četrtletju pa je poravnal tudi vse poprej podpisane in dogovorjene obveznosti, terjatve in dotgove.

Ko je pred dobrim letom krška občinska skupščina uvedla ukrep družbenega varstva, v Kostaku niso imeli usklajenih samoupravnih spoštljivih aktov s pozitivno zakonodajo, zdaj kasni le še pravilnik o razvidu del in nalog, tudi zaradi nedorečenosti samoupravne organiziranosti strokovnih služb s področja komunalnih dejavnosti. Nekateri ukrepi iz programa za sanacijo stanja, ki ga je do potankosti izdelal začasni KPO, so še v izvajanju tudi po končani "prisilni upravi", kajti zavrlj so jih sklepi skupščinskih sisev materialne proizvodnje.

Skladno z zakonom o komunalnih dejavnostih so izdelali zasnovano organiziranosti strokovnih služb komunalnega gospodarstva, v sklopu Kostaka z dvema tozdoma in delovno skupnostjo skupnih služb, v katero naj bi se vključile tudi strokovne službe sisev materialne proizvodnje. Taka zasnovana organiziranosti je dobila na vseh ravneh v občini družbeno podporo, žal pa

Niko Žibret: uspešno vodil začasni kolegijski poslovodni organ Kostaka

so postopki o reorganizaciji potekali zelo počasi, ker je prihajalo do odporov.

Občinski izvršni svet je kot pozitivno ocenil v samoupravnih spo-

šnih aktih Kostaka opredeljeno delovanje tehnično-razvojnne službe, enotnega vzdrževanja in razvoja, ker meni, da so s tem ustvarjeni pogoji za bistveno izboljšanje samoupravnih odnosov in strokovnega dela v stanovanjsko-komunalnem gospodarstvu. V Kostaku pa še vedno primanjkuje strokovnjakov z visoko izobrazbo gradbene, ekonomske, strojne in pravne smeri, kar bodo skušali odpraviti s štipendiranjem in boljšim nagrajevanjem.

P. PERC

Pod Lisco še novi litri vode

Izvršni svet o preskrbi z vodo — Voda za Sevnico do leta 2010

SEVNICA — V novem programu krajevne skupnosti za bližnji referendum je med večjimi akcijami tudi vodovod izpod Lisce. Ker je v javnosti nekaj nejasnosti glede tega objekta, smo za obrazložitev zaprosili direktorja Komunale inž. Janija Zemljaka.

"Tako imenovana visoka cona, na kateri so naši vodovodarji z deli pri kraju, spada v stari referendumski program. Z novim programom, ki je vključen v novi samoprispevek, mislimo na zagotavljanje dodatnih litrov vode izpod Lisce. Tam je še več studenecev, ki bi jih lahko zajeli za preskrbo mesta. Raziskave bo opravil Geološki zavod iz Ljubljane. Šele zatem bomo lahko sodili, koliko dodatnih litrov pitne vode bomo lahko pripeljali v Sevnico. Strokovnjaki računajo, da bo to 20 do 30 litrov na sekundno. To bi moralo zadostovati za razvoj mesta vse

do leta 2010," pravi direktor Zemljak.

To pomeni vodo tudi za novi plato, predviden za pozidavo na Dobravi po novih načrtih, ki so v razpravi. Ob suši ponavadi najprej zmanjka vode v višje ležečih stav-

bah. S predvidenimi posegi bodo vodo imeli tudi ti.

● Nesreča nikoli ne počiva. Tako je ob zadnjem deževju močno narasla tudi Sevnica. Pri kopitarniškem jezu, kjer hudoournik prečka glavni cevovod vodovoda izpod Lisce, je razbesnela voda dobesedno prestavila strugo. Sredi vode je drog električne napeljavne, ki je pred tem seveda stal na suhem. Voda je izkopal tudi cevovod. Del spoja je iztrgača, kar se je pokazalo v nedeljo, ko je voda upadla. Cevovod so na preostalem delu proti mestu zaprli, tako da ni bojznih pred onesačenjem. Vodo tačas zagotavljajo spet stare črpalke in črpalnišča na mestnem območju.

J. SNOJ

A. S. PUŠKIN

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 23. do 31. maja so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Zvar iz Gor. Leskoveca — Tanjo, Metka Petrovič iz Brežic — Špelo, Đurđa Šimek iz Samobora — Tomislava, Dragica Petrovič iz Strmca — Dalijo, Marija Stergar s Sel — Roka, Vida Kocjan iz Gabrja — Andreja, Ana Matekalo iz Samobora — Jureta, Ljubica Šabarič iz Male Gorice — Martino, Nevenka Mokrovič iz Vukovega sela — Franja, Štefica Kičič iz Bregane — Kristino, Jožica Peternejc s Senovega — Renato, Ljerka Masnjak iz Prosinca — Karla, Marija Kusej iz Stolovnika — Mojca, Monika Povh iz Krškega — Bojana, Ljiljana Ažič iz Bregane — Danijela, Dragica Sprčić iz Brežic — Daria, Nevenka Cakič iz Nedelje — Marka, Anica Dobravc iz Podbočja — Mira, Verica Bilanič iz Samobora — Ana, Marinka Zarn iz Stolovnika — Simono in Snežana Radovanič iz Rud — Nikolo. Čestitamo!

Krške novice

MIR — Vzdrževalci v Celulozi so vse bolje opremljeni. Zdalj lahko preko vratarne dobiro vzdrževalce na kateremkoli mestu v tovarni tako rekoč vsak hip, kajti nabavili so naprave, podobne walkietalkiju, ki z zvočnim signalom opozarjajo, da se nekaj dogaja. Zaenkrat služba meritev in raziskav, ki deluje v okviru tozda Vzdrževanje, nima drugih težav kot to, da je MIR (to je namreč kratka služba) poskrbel le za delovanje naprav, ne pa tudi za njihovo razdelitev med delavci. Kljub jasnemu pojasnilu pa pravega miru za MIR ni, kajti po napravah je veliko povpraševanje.

SREČA V NESREČI — Na nedeljski speedway dirki za zlato znak občine Krško se je po dolgem času pripetila vsaj na prvi pogled hudo nevarna nesreča: domači tekmovalce Gorazd Gorjup je po desni prehitel Avstrijec Nebla, ki mu je očitno odpovedal motor, zadel ga je in skupaj z Avstrijcem sta poletela proti zaščitni ogradi. Gledalcem je zastal dih, kajti ograja je zlasti Gorazdov motor podrli v dolžini približno petih metrov. Krčan pa je poletel preko nje proti žični ograji z gledalci. Poznavalci pravijo, da je Avstijec odnesel le s praskami (še isti dan je spet dirkal), Gorazd pa verjetno z zlomom roke ali ključnice, ker je bila lesena ograja že precej trhla, zato stik z njo ni bil tako nevaren, kot je kazalo.

MARATON — Pokroviteljice prvega kolesarskega maratona Krško-Kumrovec, ki ga je organizator, do mace družstvo Matija Gubec, krstil kar po svojem patronu, so bile vse družbenopolitične organizacije v občini. Največ je primaknil sindikat, ki je omogočil vsakemu tekmovalcu lično spominsko medaljo, mladina se je izkazala z redarsko službo, nekateri drugi pa zaenkrat še niso prispevali več kot nič. No, saj tudi ime nekaj pomeni...

Sevniški paberki

OSIP MED KRVODAJALCI — Minuli teden je bila v sevniškem Partizanu dva dni krvodajalska akcija, predtem pa še en dan v Krmelju. Običajno je tudi v Sevnici prihletelo na dan okrog 400 krvodajalcev, tokrat pa so to število preslegli še drugi dan. Pozna se, da kolektivi krvodajalcev ne dajejo več dela prostega dneva. Aktivisti Rdečega križa so posebej pohvalili kolektiv sevniškega Elektra. Kljub majhnemu številu zaposlenih pride od tam mnogo krvodajalcev.

ZANIMANJE ZA SEZONSKI KARTE — Ohladitev je popolnoma spraznila sevniški bazen. V maju je bilo to že kar živahnjo. Po tovarh je precej zanimanja za sezonske kopalniške karte, zlasti se zato, ker napovedujejo podražitev.

SOLARJI SE PREDSTAVLJO — Danes ob 17.30 vabijo v dvorano sevniškega gasilskega doma učenci osnovne šole Sava Kladnika. Pred zaključkom šolskega leta se želijo obkrožiti tudi letošnji predstavitvi številni zbori te šole in učenci glasbene šole, ki po novem prav tako deluje v okviru osnovne šole.

Cilji eno, praksa drugo

Mladi se premalo izobražujejo — Še vse prevelike so potrebe po malo izobraženih delavcih

NOVO MESTO — Politika izobraževanja se v novomeški občini nikakor ne more ujeti z usmeritvami občinskega družbenega plana. Vse preveč mladih se prehitro zaposluje in premalo izobražuje, s tem pa zapirajo vrata lastni karieri in razvojnim možnostim gospodarstva.

Če bi hoteli uresničiti načrte združenega dela do leta 1990 in do 2000, bi morali že lani ves generacijski priliv usmeriti v nadaljnje izobraževanje, vse sposobne pa v peto, šesto in sedmo stopnjo izobraževanja ter že zaposlene v izobraževanje ob delu in iz dela. Praksa je v popolnem nasprotju s tem ciljem. Kadrovska struktura se je v splošnem od leta 1965 precej izboljšala, vendar je bilo ob koncu leta 1985 zaposlenih še vedno 44 odst. ljudi s prvo in drugo stopnjo zahtevnosti.

Da se število neuključenih v nadaljnje izobraževanje v primerjavi z drugimi občinami v Sloveniji in v regiji ne zmanjšuje, je razlog v tem, da se je v Novem mestu povečalo število programov, s tem pa možnost vpisa v domačem kraju. Vsako leto ostaja precej mest v srednjih šolah nezasedenih, zlasti v programih, ki so za mlade manj privlačni, v gradbeništvu, gostinstvu, kmetijstvu. Ker združeno delo še vedno zaposluje veliko de-

lavcev brez izobrazbe, imajo učenci po osnovni šoli velike možnosti za takojšnjo zaposlitev.

Dogaja se, da tekoče potrebe po delavcih in ob upokojitvah nadomeščajo na manj zahtevnih delih z nekvalificiranimi delavci, to pa je hudo narobe. Tudi kadrovske štipendije ostajajo nepodeljene. Praznih rok pa ostajajo tudi interese za znanje. Po podatkih strokovne službe usmerjanja v poklice imajo pri štipendiranju še vedno prednost fantje, četudi puste ob strani kakšno deklo z boljšim uspehom. To potrjuje tudi podatek, da se dekleta veliko bolj kot fantje zaposlujejo na nižji stopnji.

Mnogim nepravilnostim v kadrovski politiki: botrujejo nemočne in premalo strokovne kadrovske službe. Vse bolj očitno pa je, da so k temu pripomogle tudi napake v sistemu usmerjenega izobraževanja. V obrti je stanje celo tako hudo, da grozi ukinitve nekaterih obrti, od pleskarjev do kleparjev in mizarjev. Čudno je samo to, da je bilo v novomeški občini izdelanih že nekaj zelo kritičnih analiz in gradiv o izobraževanju in zaposlovanju mladih, da slabosti zelo dobro poznamo, spremeni pa se ne nič ali pa zelo malo.

RIA BAČER

Štiri desetletja poti v vrh

Visok jubilej novomeške glasbene šole Marjana Kozine — Teden dni dolgo praznovanje — Na začetku 69, danes več kot 500 učencev

NOVO MESTO — S celotedenskimi koncertnimi večeri, na katerih so se v Kozinovi dvorani glasbene šole predstavili dijaki in študenti glasbe, in s petkovo zaključno prireditvijo v Domu kulture so delavci in učenci glasbene šole Marjana Kozine slovesno proslavili 40-letni jubilej.

Še posebej zaključna prireditev, ki je privabila množico obiskovalcev, je bila večer zasedbe. Navdušile so skupine, zbor male glasbene šole, harmonikarski godalni in mladinski pihalni orkester, ki so ga sestavljali učenci matične šole in podružničnih oddelkov. Vrhunec prireditve je bila podelitev priznanj pedagoškim delavcem, ki so na tej šoli udeleževali svoje moči in sposobnosti. Prejeli so jih: učitelj pihal Milan Posavec, nekdanji učitelj violine in kitare Drago Šproč in nekdanji ravnatelj šole Ernest Jazbec.

Svoj jubilej je glasbena šola obeležila tudi s precej obširno publikacijo, v kateri je podrobno opisan razvoj glasbenega šolstva v Novem mestu. Temeljni sedanje glasbene šole so bili

postavljeni 23. januarja 1946 na pobudo takratnega šefa za prosveto in kulturo Jožeta Zamljena-Drežeta in Slavka Strajnarja, ki je bil prvi ravnatelj te ustanove. Seveda je moč zaslediti zametke glasbenega šolstva tako daleč nazaj, da bi čez dobrih deset let v Novem mestu lahko praznovali stoletnico glasbenega šolstva.

Štiridesetletni jubilej glasbene šole je vezan na skromne začetke, ko ni bilo niti prostorov, ne instrumentov, ne denarja, zato pa nekaj glasbenih moči, katerih vztrajanje ima zaslug. Da šola v teh hudih časih ni zaprla vrat, Drago Šproč, Tone Markelj, Jože Erjavec, Stane Fink in mnogi drugi bi

PIHALNI ORKESTER JE NAVDUŠIL — Mladinski pihalni orkester, sestavljen iz učencev matične in podružničnih šol, je na zaključni akademiji pod vodstvom Ivana Jerine dokazal, da se lahko kljub samo nekaj skupnim vajam enakovredno kosa z ostalimi dolenski godbeniki. (Foto: J. Pavlin)

člani mladinske folklorne skupine pa bodo stregli pri mizah. Vstopnina za filmske predstave bo 100, za ostale pa 200 din. A. B.

TAMBURAŠI V PUCHBERGU

Od 28. maja do 1. junija so bili tamburaši metliške folklorne skupine »Ivan Navratil« na 5. mednarodnem festivalu ljudskih pevcev in muzikantov v Puchbergu v Avstriji blizu Dunaja. Na festivalu so sodelovale poleg avstrijskih skupin še skupine iz Zvezne republike Nemčije, Grčije, Poljske, Švice, Češkoslovaške, Madžarske, Združenih držav Amerike in Jugoslavije. V uradnem delu programa so skupine predstavile svoje ljudske pesmi in skladbe. Izvedba je bila na vrhunski ravni, opaziti je bilo, da v posameznih državah (Madžarska, Češkoslovaška) veliko delajo na ljudskih instrumentih in da posvečajo veliko pozornosti igranju in učenju le-teh.

ZAKLJUČNI KONCERTI

ČRNOMELJ — Od 2. do 4. junija so se vrstili zaključni koncerti učencev Glasbene šole Črnomelj. Prvi je bil v matični šoli v Črnomlju, sledila sta koncerta v oddelkih v Metliki in Semiču. Največ nastopajočih, 45, je bilo v Črnomlju. Muzicirali so na klavirju, kitari, harmoniki, pihalih in trobilih. Aplavzi iz polne učilnice so posebno spodbuda za najmlajše, ki so nastopili prvič. V Metliki je nastopilo 30, v Semiču pa 20 učencev. Mladi so pokazali enoleten napredek, rezultat dolgotrajne in pridne vadbe.

V ZNAMENJU TRUBARJA

KOČEVJE — Tudi zaključek šolskega leta posvečajo na osnovni šoli Zbora odposlancev v Kočevju 400-letnici Trubarjeve smrti: 6. junija so v šolski avli najprej odprli razstavo izvenšolskih dejavnosti, poseben kotiček pa so posvetili Primožu Trubarju, očetu slovenske književnosti.

Tudi zaključna šolska prireditev »Naša beseda« je potekala v znamenju Trubarja. Na njej so podelili še zahvale za prispevek k podružljanju življenja in dela šole. Prejeli so jih posamezniki, ki so vodili šolske krožke, ter delovne in druge organizacije: Ema Marinčič, Anton Poje, Marko Ofak, Jahez Konečnik, Ivo Marincelj, Štefan Kastelic, Branka Kajtna, Čebelarska družina Kočevje, Itas, Melamin, GG-tozd Rog, ZTKO, AMD in občinska gasilska zveza. Ob tej priložnosti so podelili v znak zahvale in njen prispevek k razvoju šolstva na Kočevskem pedagoški svetovalki Zavoda za šolstvo Ljubljana Mariji Jemec, ki odhaja v pokoj, umetniško sliko Ivana Brudarja.

J. P.

Veliki uspehi učencev

25 let glasbene šole v Kočevju — Posebno uspešni so harmonikarji

KOČEVJE — Življenje je ena sama melodija. Glasba nas spremlja tako rekoč od zibel do groba. Vse okoli nas je čudovit splet melodij. Pravi Adi Škorjanc, ravnatelj glasbene šole Kočevje, ki praznuje te dni 25-letnico dela.

»V šolo se vpiše vsako leto okoli 100 učencev, v tem šolskem letu pa smo prvič uvedli še malo glasbeno šolo, in tako ima danes šola okoli 160 učencev. Doslej je našo šolo končalo okrog 250 učencev. Naši učenci igrajo že med šolanjem in po zaključku šole pri kočevski delavski godbi in v raznih ansamblih, nekateri celo pri ansamblih v tujini.« pravi ravnatelj Škorjanc, ki se še posebno rad spominja uspehov harmonikarjev. Največjega je gotovo dosegel Bojan Kovač, ki je bil pred leti četrti na svetu. Velike uspehe pa so dosegli na tekmovalnih doma in v tujini še harmonikarji Edita Junc, Peter Dovč, Vinko Farkaš in Miha Podražaj.

»Ob jubileju se s hvaležnostjo spominjamo vseh, ki so pripomogli k tako uspešnemu delu šole, posebno še prvega ravnatelja, zdaj že upokojenega profesorja Miloša Humeke.

kultura in izobraževanje

Deseto »Kolo«

7 folklornih skupin na mokronoški prireditvi Igraj kolo

MOKRONOG — »Ni nam manjkalo težav, ko smo pripravljali 10. jubilejno srečanje folklornih skupin Igraj Kolo. Zato se moram zahvaliti predvsem vsem članom naše domače folklorne skupine, ki so pokazali veliko mero požrtvovalnosti, pa tudi Iskri, Dani, krajevni skupnosti in obrtnikom Hočevjarju, Glušiču, Zajcu, Zoretu in Žljapahu, ki so prispevali denar, da smo sploh lahko pripravili srečanje.« je povedal Franci Lovše, predsednik KUD Emil Adamič in vodja mokronoške folklorne skupine.

Srečanja na že tradicionalnem prizorišču Mokronoškem gradu se je preteklo soboto udeležilo 7 folklornih skupin. Prišlo so iz Borovnice, Bregane, Celja, Črne na Koroškem, Metlike, in Velike

Franci Lovše

Horice. Kaže, da so se tudi v folklornih skupinah zamenjale generacije, saj so v njih večinoma mladi ljudje. Na Mokronoškem gradu se je zbralo dovolj hvaležne publike, ki je topla pozdravila temperatno plesanje mladih folkloristov.

»Vesel sem, da v Mokronogu nadaljujemo s to prireditvijo in s folkloro sploh, ki jo je pred 13 leti začela Lučka Dreža. Ne nameravamo odnehati. Ves izkupiček bomo namenili spet folklori. Naše proučevanje domačih plesov in noš skupaj z Etnografskim muzejem se bo nadaljevalo in upam, da se bomo nekoč predstavili tudi z domačimi folklornimi plesi.« je dejal Lovše.

J. S.

MLADI GRIBELJSKI TAMBURAŠI

GRIBLJE — Od januarja v Gribljah vadi tudi mlada tamburaška skupina, ki jo sestavlja okoli 20 učencev od 3. do 6. razreda osnovne šole. Mladi tamburaši vadijo pod vodstvom Silvestra Mihelčiča starejšega, ki vodi tudi odraslo skupino gribeljskih tamburašev. Prvič so mladi tamburaši nastopili prejšnji petek v domačem kraju, v soboto pa na črnomalskem jurjevanju. V tem mesecu načrtujejo vsaj še tri nastope. Instrumente si sposojajo od starejših tamburaških skupin, zato tudi ne morejo skupaj nastopiti.

Brestaniški praznik

40 let MoPZ DKD Svoboda Brestanica

BRESTANICA — Brestaniški krajevni praznik v soboto, 7. junija, je minil na proslavi na grajskem dvorišču v znamenju 40-letnice enega najboljših moških pevskih zborov v Posavju in Zasavju. Gre za zbor DKD Svoboda, ki ga uspešno vodi Janko Avenak.

Na slovesnosti so sprva podelili bronaste znake OF Veri Alegru, Francu Dularju st., Maksu Habincu, Mirku Kosarju in Tatjani Stropnik. Privikrat sploh pa so izročali zaslužnim posameznikom priznanja KS, ki si je za svoj praznik, razumljivo, izbrala dan izgnancev. Grad z Muzejem izgnancev ostaja nema, a z zbirkami zelo zgodovinarja priča iz obdobja izgnanstva. Skozi preselitelno taborišče na gradu je romalo na trnovo pot na tisoče Posavcev in drugih Slovencev. Prav tako je sama po sebi umevna poteza KS Brestanica, da predloži prvo listino časnega krajanca dr. Tonetu Ferencu, ki je zaslužen za postavitev muzejske zbirke o izgnancih.

Zlati plaketi KS sta dobila Anton Javorič in Silvan Mozer, srebrne Elektra Brestanica, Edo Zajčnik in Mirko Avenak, bronaste pa Alojz Mirt (kmet iz Lokev), Marica Daugil, Ivan Zupančič in Milan Vovk (iz Dolenje Leskovca), diplome KS so izročili Antonu Kukovičiču, Jožetu Železniku in Antonu Žvarju. Podelili so tudi nagrade trem likovnikom, ki so se najbolje odrezali na ekstemporu, katerega temi sta bili Brestanica in okolica ter Ignanci. Prva nagrada je pripadla Janku Oraču za sliko »Prebujenje«, druga Jožetu Marinču za »Brestanico« in tretja Jožetu Kotarju za »Nekega jutra 86«.

Kot smo zapisali v uvodu, pa je bil glavni dogodek praznovanja krajnjega praznika zelo uspešen koncert MoPZ DKD Svoboda pod taktirko Janka Avenaka, ki je v kratkem času z zelo pomlajenim zborom dosegel zavidanja vredno kakovost in vez z občinstvom.

P. PERC

Poletne kulturne prireditve

Na grajskem dvorišču v Metliki bodo poleti pripravili 13 raznih kulturnih prireditev — Od folklorne in monodram do filmskih predstav

METLIKA — Zadnji dve leti je bila Metlika poleti, kar se kulturnega življenja tiče, bolj zaspana in lenobna. Zaradi te lenobnosti so opustili organizacijo poletnih kulturnih prireditev, ki so prejšnja tri leta močno popestrile in razgibale siceršnje poletno mrtvilo. Za letos pa se je občinska mladinska organizacija na pobudo posameznikov spet lotila organizacije poletnih prireditev. Resnici na ljubo je treba povedati, da je sicer formalni organizator mladinska organizacija, v pripravljalnem odboru pa je bolj malo mladincev.

Kakorkoli že, od začetka julija do konca avgusta bo na grajskem dvorišču v Metliki skupaj 13 raznih kulturnih prireditev, morda pa še kakšna več, namenjena pa so predvsem tistim ljudem, ki bodo počitnice in dopuste preživljali v glavnem doma, teh pa spričo sedanjih cen gotovo ne bo malo.

NA NABUCCA V LJUBLJANO

RIBNICA — 100 Ribničanov (dva avtobusa) si je 4. junija ogledalo v ljubljanski Operi predstavo Verdijevega »Nabucca«. Ogled sta organizirali kulturna skupnost in delovna organizacija Riko. To je že šesti letošnji obisk Ribničanov kulturnih prireditev v Ljubljani.

ZAKLJUČEK SEZONE

RIBNICA — Za zaključek šolskega leta in sezone kulturnih prireditev je 6. junija organizirala uprava doma JLA v Ribnici koncert. Nanj je povabila nonet Vitra, ribniški mešani pevski zbor, kvartet Inles, mladinski pevski zbor osnovne šole Ribnica in ribniško godbo na pihala.

Pesem donela iz 450 grl

Na 9. srečanju obkolpskih pevskih zborov v Gribljah zapelo 12 zborov — Prvič izvedene pesmi

GRIBLJE — V začetku junija je bilo v tradicijskem srečanju obkolpskih pevskih zborov, na katerem se je predstavilo 12 zborov ter črnomalska godba na pihala. Vsak je zapel po dve pesmi, vrhunec prireditve pa je bil, ko je zapelo vseh 450 pevcev skupaj.

Pevcev ni motilo deževno vreme, ampak so se še enkrat potrdile besede, ki jih je izrekel tudi slavnostni govornik Tone Strmec, predsednik črnomalske kulturne skupnosti, da se vsako leto še bolj razvija. Sicer pa tudi prireditelj, kulturno-umetniško društvo Niko Zupančič iz Gribelj ugotavlja, da se iz leta v leto izboljšuje kvaliteta petja na prireditvi, kar je nedvomno tudi zaslug srečanja. Že nekaj let pa je vodilo Gribeljev, da vsaj nekaj zborov zapoje nove, prvič javno izvedene pesmi domačih avtorjev. Tokrat je ženski pevski zbor iz Črno-

mlja zapel »Misel v jutru«, za katero je tekst napisala Ivanka Bogolin, uglašil pa jo je Matija Tomc, mešani pevski zbor Beti iz Metlike se je predstavil s pesmijo Evgena Cestnika in Matije Tomca Večer na vasi. Poleg omenjenih zborov so nastopili otroški pevski zbor osnovne šole Črnomelj, mešani pevski zbori iz Tribuč, Dobljč, Adlešičev, Gribelj ter mešana pevška zborupa upokojenec iz Črnomlja in Karlovca, moška pevška zbor Belta iz Črnomlja in kulturno-umetniškega društva »Jože Mihelčič« iz Semiča ter Belokranjski lovski pevski zbor.

Udeleženci srečanja obkolpskih pevskih zborov so prejeli priznanja za sodelovanje, ki jih je podelil predsednik črnomalske občinske Zveze kulturnih organizacij Jože Cesar. Gribelji pa že razmišljajo o jubilejni prireditvi v njihovem kraju, ki bo prihodnje leto; na njej bo vrsta novosti, predvsem pa bo še bolj množična, kot je bilo dosedanjih devet.

B. M.

JAMARSKI IZLET

V maju smo jamarji Jamarskega kluba Novo mesto organizirali tradicionalni vsakoletni izlet s turističnim ogledom ene od turističnih jam. Po izletih v Vilenico, Cerovačke pečine v Liki, jamo Pekel, smo se letos odpravili v Škojanske jame. Ogled tega bisera slovenskega kraja je le nekoliko skلیل spomladanski dež, ki ni dovolil dolgotrajnega občudovanja Velike doline ob vrtnitvi na vrh. Hiteli smo v zavetje avtobusa in le bežni pogledi v globino so odkrivali vso lepoto tega kraškega fenomena. Po kosilu v Divači smo si ogledali Predjamski grad, po tem še Rakov Škojan, ustavili smo se tudi pri Cerknškem jezeru. Več kot 40 nas je bilo, v prijetnem razpoloženju smo se v večernih urah vrnili v Novo mesto.

B. L.

SPOMINSKO
OBELEŽJE BOLJ
UREJENO

PODPRESKA — Mladinci OO ZSMS Podpreska so na letni konferenci med drugim opravili tudi volitve, in sicer so za predsednika izvolili Bojana Sikiriča iz Drage, za tajnika Bojana Knavsja iz Podpreske, za blagajnika pa Jožeta Žurga iz Lasca. Mladi so se dogovorili, da bodo uredili zdaj precej zanemarljivo spominsko obeležje v gozdu Debeli vrh, ki so ga prevzeli v varstvo že pred leti.

A. P.

ZA DRAGE
INSTRUMENTE

NOVO MESTO — V sklad za drage medicinske instrumente pri občinskem odboru RK so prispevali: skupščina občine Novo mesto 10.000 din namesto venca na grob Jožeta Udoviča; sosedje in vaščani Šmihela 5.000 din, ostanek od venca za Antona Avca; Vidrhovi in Bučarjevi iz Otočca 8.000 din namesto venca na grob Ivana Jevnikarja; Marija Medic iz Gor. Straže 12 5.000 din; upokojenci zavarovalne skupnosti Triglav 23.000 din namesto cvetja na grob pokojnih Marjane Dermovšek, Jožeta Suhadolnika in Stojana Prosenca in Ivan Korent iz Novega mesta, Cvelbarjeva 6, 10.000 din namesto venca na grob Jožeta Plavca. Iskrena hvala!

PRIZNANJE DELAVCEM INLESA — Pred kratkim so v ribniškem Inlesu podelili jubilejna priznanja in zahvale 76 članom kolektiva, ki so v tej delovni organizaciji že 10, 20 ali 30 let. Letos se je slavljencem pridružil še 34 delavcev iz Inlesovega tozda Javor v Jusičih, občina Opatija. Posebna priznanja pa je dobilo tudi 22 članov kolektiva, ki se bodo letos upokojili. Slavljencem in gostom je ob tej priložnosti predstavil Inles predsednik KPO Viktor Pogorelec, ki je poudaril, da se lesna industrija nahaja v krizi. Po svečanem delu so poskrbeli za zabavo Rifle, Inlesov kvartet in tamburaški zbor iz Sodražice. Na sliki je skupina delavcev Inlesa Ribnica, ki so dobili priznanje za svoje 20-letno delo v tem kolektivu. (Foto: Glavonjič)

Hinje že leta želijo obrat

Jim bosta žužemberška Iskra ali Novoles končno uresničila želje po delu v domači krajevni skupnosti? — Računajo na izdatnejšo pomoč občine

Krajevna skupnost Hinje, njeni organi in družbenopolitične organizacije si že več let zamaž prizadevamo in prosimo, da bi na našem območju dobili industrijski obrat, kjer bi se zaposlila domača delovna sila, vsaj večji del. Dolgoletne želje ne moremo in ne moremo uresničiti, kot da smo povsem pozabljeni od ožje in širše družbenopolitične skupnosti.

V KS Hinje živi v 11 naseljih le še 911 prebivalcev v 274 gospodinjstvih. Otrok od 15. leta je 137, starih nad 65 let je 165, zapuščenih hiš je 27, gospodinjstev s samo enim članom je kar 56, z dvema pa 46. Zaposlenih je 223 kranjancov, na območju KS le 30, drugi pa se dnevno ali tedensko vozijo na delo v Ljubljano, Videm-Dobrepolje, Kočevje, Novo mesto, Stražo in še kam. Ljudi je tu iz dneva v dan manj. Imamo elektriko in vodovod, ostala komunalna opremljenost ni vredna omembe. Cestne povezave so zelo slabe, asfalta razen skozi Prevole sploh ni. Nimamo avtobusne povezave z matično občino Novo mesto. Tudi telefonske zveze so slabe. Imamo

le 4 telefone, in še to stare aparate na ročico. Nagli razvoj in napredek je KS Hinje torej občel v velikem roku.

V začetku aprila letos pa je Iskra tozde Keko Žužemberk ponudila, da se uredi manjši obrat v zadržnem domu Žvirče, kjer bi se zaposlilo 20 do 30 delavcev. Predstavniki Iskre in Gradbenika Žužemberk so si dom že trikrat ogledali in pripravili tudi popoln načrt za adaptacijo. Na skupnih pogovorih smo ugotovili, da je potrebno poiskati finančna sredstva za adaptacijo. Pomagala naj bi občina in sklad za nerazvita območja. Iskra bo zagotovila proizvodni program in poskrbela za usposobitev kadra. Tudi sicer naj bi se vodstvo žužemberške Iskre intenzivno vključilo v reševanje problematike v krajevni skupnosti.

Tudi Novoles Straža — tozde Dvor je že lani septembra ali oktobra ponudil ureditev dveh manjših delovnih prostorov v istem domu v Žvirčah in v gasilskem domu Hinje. Kasneje so rekli, da prostori v Žvirčah ne ustrezajo; za gasilski dom v Hinjah pa so pripravili načrt za adaptacijo. O vsem so nas

SPREJEM V RK

Konec maja so bili učenci 7. razreda na osnovni šoli Semič sprejeti v RK. Obiskala nas je predstavnica krajevne skupnosti RK in nas seznanila z nastankom, razvojem in cilji te organizacije. Sprejeli smo več nalog: pomoč ostarelim krajanom, skrb za higieno, sodelovanje v akcijah za varovanje okolja in v akcijah RK. Pripravili smo tudi kratak kulturni program. Prejeli smo značke in zanimive brošure.

VESNA MALNARIČ, 7. a
OŠ Semič

OBISK BRANKE JURCA

Konec maja nas je obiskala pisateljica Branka Jurca. Pripravili smo kratak kulturni program. Sprejela nas je vse mogoče stvari, na vse pa je z veseljem odgovorila. Zapela nam je tudi svojo himno iz knjige »Uhač in njegova družina«. Obiska se bomo še dolgo spominjali.

IRENA HOĐE, 8. r
OŠ Globoko

NA IZLETU

Težko smo dokačali dan, ko smo se odpeljali na izlet v Postojnsko jamo. Med vožnjo smo peli, jedli in opazovali pokrajino. Izlet je bil za nas še posebno dragocen, ker je bil nagradni. Šolska hranilnica nas je namreč kot najboljše varčevalce nagradila z 250 tisoč dinarji. Izlet smo popestrili z obiskom živalskega vrta v Ljubljani. Domov smo se vračali polni lepih vtisov.

UČENCI 4. RAZREDA
OŠ Mokronog

PRIŠLI LUTKARJI

RIBNICA — Lutkovna skupina Popilu iz Ankarana je pred kratkim gostovala v Ribnici. Imela je več predstav za šolarje in predšolske otroke. Ankaranski lutkarji, ki so prejeli na lanskem lutkarskem srečanju nagrado za najboljšo predstavo, so uprizorili igrice: »Deklica z vžgalicami« (senčne lutke), »Ogledalca«, »Najdihojca« in »Muca copatarica«. Ob zaključku pa so še posebej pokazali domačinom, kako se igra s senčnimi lutkami.

RIBNICA: NEKAJ
MLADINSKIH

ŠTUDENTSKI SERVIS, ki dela za območje občin Ribnica in Kočevje bo zaživel s 1. julijem. Delovno organizacijo že sporočajo svoje potrebe po začasnih delavcih, ki jih bodo potrebovale med letnimi dopusti. Za zdaj je med drugim prijavilo Gozdno gospodarstvo potrebo po več delavcih za oddelčno sečnjo in čiščenje gozdov. Za dekleta bo zanimivo nadomeščanje vzgojiteljic v vrteu Majče Šile v Ribnici. Pričakujejo še ponudbe drugih OZD.

PODATKE O ŠTIPENDISTIH, ki prejemajo štipendije iz združenih sredstev, bo začela preverjati te dni posebej za to ustanovljena komisija. Sekretar OK ZSM Ciril Andoljšek pravi, da so se že pokazali upravičeni dvomi, če štipendije res dobivajo najpotrebnejši.

ŠE ZBIRAJO BRIGADIRJE za delovno akcijo »Brkini 86«. Ribniška mladinska delovna brigada bo na akciji od 20. julija do 9. avgusta. Prijave za brigado še sprejemajo, saj jim manjka tretjina brigadirjev.

VEČ ZABAVNIH ROCK KONCERTOV načrtuje za letos v Ribnici mladinsko vodstvo. Med ostalimi bodo nastopili Pankrti, Martin Krpan, Laibach in drugi. Koncerti so razen mladim namenjeni tudi vsem ostalim občanom.

M. GLAVONJIČ

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 13. VI.

TV MOZAIK
9.00 OMIZJE: KAKŠNO HRANO UŽIVAMO?
10.40 GOLI SVETA, pregled s SP v nogometu
15.20 — 00.00 TELETEKST
15.35 TV MOZAIK — ponovitev
17.15 GOLI SVETA — ponovitev
17.30 POROČILA
17.35 BELI DELFIN, 11. del francoske risane nadaljevanke
17.50 FLIPPER, 6. del ameriške nanizanke
18.15 POROČILO S KONGRESA ZSMJ
18.45 RISANKA
19.00 DANES
OBZORNIK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA

19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.05 AVTOMANIJA: AVTO PRIHODNOSTI, zadnji del angleške dok. serije
20.35 BERGERAC, 8. del angleške nanizanke
21.30 DNEVNİK
21.45 POROČILO S KONGRESA ZSMJ
22.00 PREBLEKA ZA UMOR, ameriški film
23.40 MLADINSKE ŠPORTNE IGRE ALPE-JADRAN, reportaža

17.40 Test — 17.55 Dnevnik — 19.45 Premor — 19.50 Kombiniran prenos SP v nogometu ZRN: Danska in Urugvaj: Škotska — 21.50 A. Dvorak: Rusalka (opera)

TV ZAGREB

15.00 Mali veliki svet — 15.30 Poročila — 15.40 Mehika 86 — 16.10 SP v nogometu, Španija: Alžirija — 17.40 Poročila — 17.45 TV Koledar — 17.55 Številke in črke (kviz) — 18.15 Poročilo s kongresa ZSMJ — 18.45 Lutkomendija — 19.30 Dnevnik — 19.55 SP v nogometu, ZRN: Danska — 21.45 Dnevnik — 22.15 Dempsey in Makepeace (4. del serije) — 23.05 Robin in Marian (angleški film) — 00.35 Poročila

DRUGI PROGRAM

14.45 Test — 15.00 Mali veliki svet — 15.30 Poročila — 15.40 Mehika 86 — 16.10 Nogomet Španija Alžirija —

SOBOTA, 14. VI.

7.45 — 11.45 in 15.20 — 23.35 TELETEKST
8.00 POROČILA
8.05 RAZGIBAJMO SE
8.20 NA ČRKO, NA ČRKO, 7. del nanizanke
8.50 PODENJEP
9.05 OBLAČEK POHAJAČEK, 3. oddaja
9.20 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: Kako je Tratar rešil grofovo hči
9.30 ČIRULE ČARULE: Čarovska dežela
9.35 TA ČUDOVITI NOTNI SVET, 4. oddaja
10.35 NAŠA PESEM — MARIBOR 84
11.00 GOLI SVETA, pregled s SP v nogometu
11.15 AVTOMANIJA: AVTO PRIHODNOSTI, ponovitev zadnjega dela
11.40 POROČILA
15.35 POROČILA
15.40 NAJ VERJAMEMO LOPOTUHINU, 2. del sovjetskega mladinskega filma

16.45 GOLI SVETA, ponovitev
17.00 TURNIR V VATERPOLU — SFRJ: MADŽARSKA
18.00 KRONIKA KONGRESA ZSMJ
18.30 KNJIGA
18.45 RISANKA
19.00 DANES
TURISTIČNI GLOBUS
19.30 DNEVNİK IN VREME
19.50 POROČILO S KONGRESA ZSMJ
20.05 ZAMEJCI V CANKARJEVEM DOMU, prenos
21.35 ZRCALO TEDNA
22.00 DNEVNİK

22.15 LORDI IZ FLATBUSA, ameriški film
Štirje mladeniči, lordi iz Flatbusha, živijo svojo mladost iz dneva v dan. Zavedajo se sicer, da se nekaj dogaja, a o tem ne razmišljajo. Njihov svet zamejujejo začetki rock n'rolla, majice, motorji, občasnji pretepi in seveda punce, zaradi katerih doživljajo svoje edine probleme... V eni od vlog mladeničev nastopa mladi Sylvester Stallone.

DRUGI PROGRAM

13:15 Test — 13.30 Kako biti skupaj — 14.00 O Karlu Marxu (sovjetski dok. film) — 14.50 Miti in legende — 15.05 Pregon na morju (ameriški film) — 17.00 Zmajeve otroške pridelitve — 18.00 Banjica (3. del nadaljevanke) — 19.00 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik — 20.00 V družbi s sarajevsko glasbeno mladino — 20.30 Človek in čas — 21.00 Poročila — 21.10 Športna sobota — 21.30 Mladinske športne igre Alpe-Jadran — 21.50 Glasbeni večer

TV ZAGREB

13.00 Pavlakovi (ponovitev nadaljevanke) — 13.45 Sedem TV dni — 14.15 Narodna glasba — 15.00 Mehika 86 — 15.30 SP v nogometu, Urugvaj: Škotska — 17.00 Vaterpolo Jugoslavija: Madžarska — 18.00 Kronika kongresa ZSMJ — 18.30 Iz prve roke — 19.30 Dnevnik in Poročila s kongresa ZSMJ — 20.00 Zadnje bivališče (francoski film) — 21.45 Dnevnik — 22.00 Za konec tedna — 23.30 Program plus

NEDELJA, 15. VI.

8.50 — 13.05 in 14.50 — 24.00 TELETEKST
9.05 POROČILA
9.10 ŽIV ŽAV: Risanke, Pod istim soncem: Simon in Sara, belgijski film
10.10 FLIPPER, ponovitev 6. dela ameriške nanizanke
10.35 KITAJEC V SCOTLAND YARDU, 3. del angleške nadaljevanke
11.25 PIKNIK V ROGAŠKI SLATINI, 2. oddaja
12. KMETIJSKA ODDAJA
13.00 POROČILA
15.05 IZLET Z ANITO, italijanski film
16.55 POROČILA

17.00 POD LIPO, prenos iz Bobovka pri Kranju
18.45 RISANKA
19.00 DANES
KO SE NE BOLI
19.30 DNEVNİK
19.45 VREME
19.55 SP V NOGOMETU
21.45 M. Kovačević: POSLADKANA VODICA, 1. del nadaljevanke
Gre za pripoved o 22-letni Branki, ki trpi zaradi prevelikega nosu. Ta kompleks prikriva z izrazito fantovskim obnašanjem, zato jo tudi kličejo Dečka. Ob tej težavi se rojevalo še nove, ki pa jih uspešno prebrodi, ko se odloči za plastično operacijo.
22.50 POROČILA

22.55 ŠPORTNI PREGLED
23.50 SP V NOGOMETU

DRUGI PROGRAM

8.55 Poročila — 9.00 Oddaja za JLA in Gremo naprej (jugos. film) — 12.00 Sto let po Lisztu — 13.30 Grobnik: Motorne dirke za VN Jugoslavije — 15.00 Boks Budućnost: Pristina — 15.45 Boks Radnički: Goša — 16.30 Vaterpolo SFRJ: SZ — 18.25 Izvirni — 19.10 Prometni krog — 19.30 Dnevnik — 20.00 Podobe časa 1760—2060 — 20.50 Poročila — 20.55 Poezija — 21.25 Reportaža — 21.55 Glasbena oddaja — 22.35 Pavlakovi (8. del nemške nadaljevanke)

PONEDELJEK, 16. VI.

TV MOZAIK
8.55 ZRCALO TEDNA
9.15 INTEGRALI
10.30 GOLI SVETA, pregled s SP v nogometu
15.20 — 00.00 TELETEKST
15.35 TV MOZAIK, ponovitev
17.10 GOLI SVETA, ponovitev
17.25 POROČILA
17.30 ŽIGA ŽAGA
17.50 NA ČRKO, NA ČRKO, 8. del nanizanke
18.20 LJUDSKA GLASBILA IZ MAKEDONIJE: Zurla
18.45 RISANKA
19.00 DANES

PODRAVSKI OBZORNIK
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.05 VSE REKE TEČEJO, 1. del avstralske nadaljevanke
Zgodba je na TV zaslonu po vsem svetu prinesla slikovito panoramo življenja iz časov, ko so v nam daljnji deželi pionirji pomagali pri oblikovanju nekega naroda. V ospredju je Deli Gordonova, ki je iz dekleta zrasla v dinamično mlado žensko kljub oviram in težavam, ki so jih prinašali pionirski časi ob koncu 19. stoletja v Avstraliji. Nadaljevanka ima osem delov.
21.05 AKTUALNO: JUGOSLAVIA PRED KONGRESOM

22.35 DNEVNİK
22.50 OČARANJE, ponovitev zabavnoglasbene oddaje
23.55 SP V NOGOMETU

DRUGI PROGRAM

15.00 Podium (oddaja za mlade) — 15.30 Poročila — 15.40 Mehika 86 — 16.10 SP v nogometu — 17.40 Test — 17.55 Dnevnik — 18.15 Pisani svet — 18.45 Izobraževalna oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Narodna glasba — 20.45 Poročila — 20.50 Ob 50-letnici belvederske vstaje — 21.20 Mali koncert — 21.50 9 dni enega leta (sovjetski film)

TOREK, 17. VI.

TV MOZAIK — ŠOLSKA TV
9.10 RAČUNALNIŠKI INFORMACIJSKI SISTEMI, 2. oddaja
9.40 RUDARSKI POKLIC
10.05 ARHITEKTURA, 2. oddaja
10.30 GOLI SVETA, pregled s SP v nogometu
15.35 — 00.00 TELETEKST
15.50 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev
17.25 POROČILA
17.30 O KAMENČKU, FIŽOLČKU IN SLAMICI

17.45 TA ČUDOVITI NOTNI SVET, 5. oddaja
18.45 RISANKA
19.00 DANES
CELJSKI OBZORNIK
19.30 DNEVNİK
19.45 VREME
19.55 SP V NOGOMETU
21.50 DNEVNİK
22.05 POROČILO S SKUPNE SEJE RK SZDL IN RS ZSS
22.30 O. Wilde: VAŽNO JE IMENOVATI SE ERNEST, predstava AGRFT
23.55 SP V NOGOMETU

DRUGI PROGRAM

15.00 Želili ste, pogledite — 15.30 Poročila — 15.40 Mehika 86 — 16.10 SP v nogometu — 17.40 Test — 17.55 Dnevnik — 18.15 Pisani svet — 18.45 Izobraževalna oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Narodna glasba — 20.45 Poročila — 20.50 Ob 50-letnici belvederske vstaje — 21.20 Mali koncert — 21.50 9 dni enega leta (sovjetski film)

SREDA, 18. VI.

TV MOZAIK
9.00 A. Leskovec: DVA BREGOVA, predstava SSG Trst
10.40 GOLI SVETA, pregled s SP v nogometu
15.20 — 00.00 TELETEKST
15.35 TV MOZAIK, ponovitev
17.15 GOLI SVETA, ponovitev
17.30 POROČILA
17.35 OBLAČEK POHAJAČEK

17.45 J. Ogrinec: KJE JE MEJA, TV igra (CB)
18.20 KISLI DEŽ, kanadski znanstveno-tehnični film
18.45 RISANKA
19.00 DANES
SEVERNOPRIMORSKI OBZORNIK
19.30 DNEVNİK
19.45 VREME
19.55 SP V NOGOMETU
21.50 DNEVNİK

22.10 FILM TEDNA: ČETRTE
ŽELJA, avstralski film
23.55 SP V NOGOMETU

DRUGI PROGRAM

15.00 Zgodbe iz starih mest — 15.30 Poročila — 15.40 Mehika 86 — 16.10 SP v nogometu — 17.40 Memorialni atletski miting »Boris Hanžekovič« — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni večer — 22.05 Poročila — 22.10 Dokumentarna oddaja

ČETRTEK, 19. VI.

TV MOZAIK
9.35 FERN, RDEČI JELEN, angleški film
10.30 GOLI SVETA, pregled s SP v nogometu
15.55 — 22.40 TELETEKST
16.10 TV MOZAIK, ponovitev
17.10 GOLI SVETA, ponovitev
17.25 POROČILA
17.30 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: Pričje srce in glava
17.45 MINIATURE: Lidija Osterc

18.15 OBRAMBA IN SAMOZAŠČITTA
18.45 RISANKA
19.00 DANES
GORENJSKI OBZORNIK
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.05 TEDNIK
21.00 POGOVORI S STANETOM DOLANEC
22.05 ROGAŠKA 85
22.25 DNEVNİK

DRUGI PROGRAM

15.00 Muppet show — 15.00 Poročila — 15.40 Mehika 86 — 16.10 SP v nogometu — 17.40 Test — 17.55 Dnevnik — 18.15 Sonce na dlani (2. del otroške serije) — 18.45 Znanstveni mozaik — 19.30 Dnevnik — 20.00 Tuji in brate (10. del angleške nadaljevanke) — 20.55 Medigra — 21.05 Umetniški večer: Ameriška pesnica Emily Dickinson

Nedotaknjega gozda ni več

S slovenskega mladinskega kongresa aprila v Krškem je boleče odjeknil podatek iz posebnega sporočila javnosti, da je v Sloveniji zdravih le še 43,8 odstotka gozdov. Vsi drugi nezadržno propadajo. Zadnji podatki o tem, koliko gozda propada, so praviloma ugodnejši kot stanje v gozdovih tisti trenutek, ko podatke obdelajo strokovnjaki.

V podrobnostih se razlage o vzrokih umiranja gozdov, na katerega že nekaj let resno opozarjajo v razvitih državah, močno razlikujejo. Različne so tudi pojavnosti oblike umiranja. Vendar je enotna ugotovitev vseh strokovnjakov, da so škodljive snovi v ozračju odločilni vzrok za umiranje gozdov ter da je to celovita bolezen z zelo različnimi oblikami postopnega propadanja gozdov. Umiranje gozdov je posledica našega razvoja, prehitrega in nenadzorovanega, preveč umazane tehnologije. Več kot polovico slovenskih gozdov so načeli ali uničili kisli dež, dimi iz visokih tovarniških dimnikov, onesnažene vode itd. Gozdarstvo samo seveda ne more preprečiti propadanja gozdov. To je široko družbeno vprašanje, vprašanje našega obstoja. Kako bi si lahko obetali preživetje brez gozda, ki ima vrsto splošno koristnih funkcij za naravno ravnovesje? Nelzerno veliko znanja, prizadevanj, denarja in sreče bomo potrebovali za upočasnitev ali celo zaustavitev tega procesa. Na Bavarskem na primer, kjer je propadanje gozdov res bolj napredovalo kot pri nas, računajo, da bodo za obnovo gozdov potrebovali 40 let.

Začetki tovrstne emisijske poškodovanosti gozdov na slovenskih tleh gotovo sovpadajo z zgodnjim industrijskim razvojem na prelomu stoletja. Točnih podatkov ni, poznan pa je primer kmeta Jakoba Mlinarja, ki je leta 1926 začel odškodninski postopek zaradi občutne škode v gozdovih, ki jih je imel v Mežiški dolini, kar je rodilo prve analize drevja, prizadetega

zaradi prevelike vsebnosti žvepla v zraku. Številne raziskave tega pojava, ki so bile pri nas v letih 1926 do 1969, zaradi nesistematičnega proučevanja niso mogle dati prave slike stopnje poškodovanosti gozdov zaradi onesnaženosti zraka v Sloveniji. Posledice industrializacije pa so se na gozdovih najbolj boleče kazale v okolici Žerjave z rudnikom in topilnico svinca, Celja s cinkarno in drugimi onesnaževalci in Zasavja s premogovniki.

Prve rezultate sistematičnejšega proučevanja celotnega gozdnega prostora in prvo celovitejšo oceno površin in stopnje klasično emisijsko poškodovanih slovenskih gozdov je Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo objavil leta 1976. Zajel je 22 tisoč hektarov gozdov. Od ocenjenih je bilo 4.200 hektarov gozdov tako rekoč odpisanih, 17.800 hektarov pa vidno poškodovanih, vendar njihova eksistenca še ni bila ogrožena. Poleg tega so že takrat s kemičnimi analizami določili še 50 tisoč hektarov gozdov s tako imenovanimi nevidnimi poškodbami. Ker proučevanje ni zajelo vse Slovenije, so ta podatek že takrat ocenili za odločno premajhen. Skupno ugotovljena škoda ob zaključnem prvem obdobju proučevanja tako imenovane emisijske klasike je najbližja strokovni oceni, da je bilo v Sloveniji pod vidnim ali nevidnim emisijskim udarom okrog 100 tisoč hektarov gozdov ali približno desetina vseh slovenskih.

V tem času so začeli nekateri večji sanacijski ukrepi pri vrsti velikih onesnaževalcev. Ponekod je šlo za resnično razbremenitev okolja, marsikje pa za posege, ki, v celoti gledano, niso veliko spremenili ali so problem le razpršili k še bolj oddaljenim sosedom. A vse skupaj je vendarle dajalo vsaj upanje, da se propadanje gozdov ne bo nadaljevalo s tako naglico. A se je. Presenečni so celo največji pesimisti.

Podatki posebne komisije, ki je lani ocenjevala zaradi ožiga poškodovane gozdove v občinah Ravne, Slovenj Gradec in Titovo Velenje, so zastrašujoči. Opozarjajo, da je propadanje gozdov imelo lani takšne razsežnosti, da je ogroženo redno gospodarjenje z njimi. 65,2 odstotka gozdov na tem območju bi sicer imelo možnost za preživetje, če bi se stopnja onesnaženosti zraka takoj občutno zmanjšala.

V nasprotnem se postopno propadanje nadaljuje 29 odstotkov tukajšnjih gozdov je že tako poškodovanih, da ne bi imeli stvarnih možnosti za preživetje niti v primeru takojšnjega zmanjšanja onesnaževanja zraka, 5,7 odst. gozdov pa je treba že izločiti iz rednega gospodarjenja. Letošnji popis kaže, da je slabo združeno stanje slovenskih gozdov nasploh, ne le gozdov v tistem delu Slovenije, kjer je vpliv velikih onesnaževalcev zraka na združeno stanje gozdov najbolj očiten. Vidne znake propadanja, redke, presvetljene krošnje, porumenele vegetacijske organe, suhe vrhove, kaže okrog polovica slovenskih gozdov.

Propadanje gozdov v najbolj ogroženem delu Slovenije povzroča onesnaženje zraka in izjemno nizke temperature ter suše. Lanski ožig drevesnih krošenj je bil po zunanjih znakih popolnoma enak tistemu iz leta 1977, le da so vse razsežnosti veliko večje. Plinska pozeba je nastala zaradi dolgoletnega delovanja prekomerno onesnaženega zraka in pogostih močnih izpustnih sunkov v kombinaciji z vremenskimi ekstremi. Samo vremenskih nepravilnosti nikakor ni mogoče okriviti, čeprav se nekateri nagibajo k temu, saj so bile tudi že hujše zime, a poškodb v gozdu, ki je bil drugače zdrav, ni bilo. Ožigi gozdov daleč proč od virov onesnaževanja pa pravijo, da so dokaz zelo različnih in veliko premalo znanih in raziskanih

potov zračnih tokov in tudi gibanja onesnaženega zraka.

Lani je bil opravljen dokaj temeljit popis slovenskih gozdov. Strokovnjaki so se odločili za popis v 4 x 4-kilometrski mreži. Popis daje podatke o 1.600 hektarih gozdov, podatki pa se nanašajo z veliko mero verjetnosti na površino okrog 750 do 800 tisoč hektarov gozdov od dobrega milijona hektarov, kolikor naj bi jih bilo v Sloveniji. Rezultati popisa so v grobem znani. Kar 56,2 odst. v popisu zajetih dreves kaže vidne zunanje znake umiranja gozdov v Sloveniji. Naša najbolj poškodovana in ogrožena drevesna vrsta je jelka, ki je skoraj že odpisana, sledi ji smreka, ki je obolela v 73,9 odst. primerov. Poškodovani so tudi listavci in tako krepka tretjina bukev ni več zdrava. Najbolj ogroženi so že po pričakovanju gozdovi v slovenjgraškem območju, na dolejnjskem območju je nepoškodovanih še nekaj nad polovico gozdov, čeprav so med posameznimi gozdnimi gospodarstvi oz. območji velike razlike. Dejansko pa zaradi onesnaženega zraka v Sloveniji ni več nedotaknjene gozda, vsaj ne iglastega.

Rešitev? Gozdarski strokovnjaki jo vidijo samo v ozdravitvi in obnovitvi naših gozdov. Zato pa je jasno, da bo treba najprej ukrepati drugje, ne v gozdovih, ampak tam, kjer je nujno treba zmanjšati onesnaževanje. Slovenski mladinci so na kongresu pokazali s prstom na nekaj takih onesnaževalcev, za katere naj bi izdelali in postopno izvedli program zmanjševanja emisije žveplovih in dušikovih oksidov ter drugih snovi, od vlade, republiške in zvezne, pa so zahtevali, naj z zakonom poskrbi, da nobena nova termoelektrarna, toplotna in drug projekt ne bodo zgrajeni brez čistilnih naprav. Cena ozdravitve gozdov bo zelo zelo visoka. Upati je, da jo bomo pripravljene in sposobni plačati.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

MESEC SIJE PO TELEVIZIJI

Te dni me je presekala misel, da so nas nekako pre-pričali, da je vse najpomembnejše, kar se dogaja na tem svetu, na naši celini, v državi ter v domačem mestecu in ulici, zapisano v časopisih ter povedano ali pokazano na radiu ali televiziji. Izraz »so nas« sem kljub odporu, ki ga čutim do takšnih imaginarnih formulacij, moral uporabiti. Ni namreč mogoče zanesljivo s prstom pokazati na nosilce prizadevanj, ki menijo, da je življenje mogoče samo s pomočjo ofset tiska, radijskega etra in katodnih zaslonov. Celo več, oni so življenje samo, vse, za kar se ne zme-nijo, se ni zgónilo.

Tako smo od rojstva do smrti obdani s krizami v Li-banonu in Južnoafriški repu-bliki, končal se je en in začel drug kongres, napočilo je novo obdobje v bitki za stabiliza-cijo, delo in znanje sta menda pot k uspehu, velik korak, delovna zmaga, sovražnik še dviguje glavo, nekatere sile, predvsem pa si je treba prizadevati, prizadevati in še prizadevati. Ob zibelke do groba. In če življenje zastane, nam s pomočjo črk, zvóčnikov in migetajočih pikic, ki sestavljajo sliko, nalijejo v žile svežega adrenalina. Na plan stopi nova naloga, črno postane sivkasto, že skorajda utišani sovrag je premaknil rep, čas je za svetovno nogo-metno prvenstvo.

Še naprej pa si je treba prizadevati. Zadnjič mi je sin prinesel list papirja in na njem zgodbo o murnu, ki ponoči s pesmico sameva pred svojo luknjo in gleda ter se čudi mesecu, ki je zdaj sr-

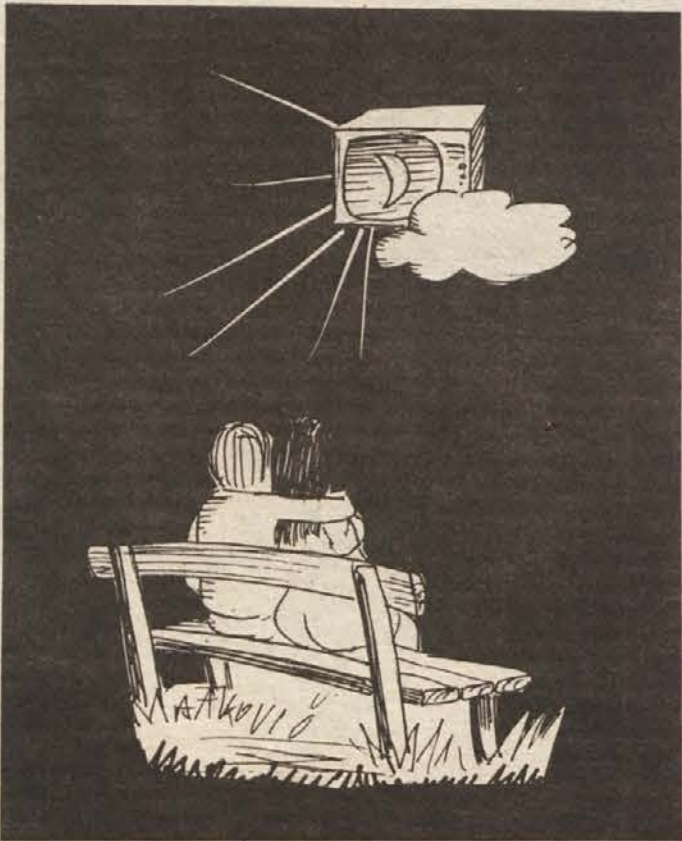
past, drugič okrogel, tretjič pa ga sploh ni. Otroci si je v murnovem imenu zastavljal in dajal odgovore na čudovite reči, ki nas obdajajo. Pa jih ne vidimo, ker se ne skladajo z vsiljenim pojmovanjem življenja. Mesec pač nima sred-njeročnega načrta men niti ni kako drugače zaslužen. Še kot javno svetilo je bolj klavrn in nezanesljiv.

Takrat sem pomislil, kdaj sem se zadnjič zavestno ozrl v tega samotnega Zemljinega spremljevalca in zvezdnato nebo. Prišel sem do odgovora, da ne vem, da se ne spomi-njam. Pač, Mesec sem gledal po televiziji. Velikokrat. Kdo ve, če ni takrat sijal tudi skoz okno? Otrokov še nepokvar-jeni odnos do stvari in poj-mov me je pripeljal do zasti-rajujočega spoznanja, da se je naš odnos do vsega, kar

nas obdaja, popolnoma zasupa in sprevergel. Ne gledamo jablane, ampak to, kdaj jo je treba škropiti, pšenično polje so samo še vreče moke v nenehnih bitkah za hrano, cvetlice v rastlinjaku ne raste-jo, ampak se proizvajajo, tako kot mleko in skoraj vse drugo. Tudi ljubezen in sov-raštvo, rodoljubje in ponos.

Kaj sem hotel povedati? Pravzaprav nič. Že 30 let pa se takole obkresu, ko vse živi, brsti, raste in napreduje, od-pravljam na velik, k poletni-sinjini napet travnik. Rad bi na hrbet legel v njegovo življenje ter pasel misli in bele oblake. Rad bi, treba si je prizadevati. Pa najbrž nikoli ne bom šel, nikoli ne bom naredil tega malega koraka. Morda pa se samo tolažim, da je majhen in še vedno mogoč.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

tion iz San Francisc, je v televizijskem intervjuju izjavil, da on in člani njegove uprave poskusijo pred lansiranjem na tržišče prav vsak izdelek firme. Carnation Corporation izdeluje konzervirano hrano za mačke in pse.

Angleški kralj purmanov Bernard Matthews je začel svojo fantastično pernatno kariero leta 1955, ko je za 5 funtov kupil rabiljen inkubator in 20 purjih jajc. Danes proda Matthews 6,500.000 puranov na leto.

Beseda bambus je e ono-matopoetskega izvora. V ma-lajskem jeziku oponaša po-kanje, ki nastane, ko bambus vržemo v ogenj. Ko smo že pri bambusu, naj povemo, da najvišja vrsta v dveh letih zraste 40 metrov visoko.

Leta 1972 se je italijanska filmska zvezda Sophia Loren istočasno znašla na vrhu dveh mednarodnih lestvic. Bila je na seznamu najbolje oblečenih žensk na svetu, hkrati pa tudi na vrhu liste žensk, ki iz sebe najbolj uspešno delajo opico.

Daniel Defoe je ponudil rokopis romana Robinson Crusoe kar dvajsetorici založnikov. Sprejel ga je komaj enaindvajseti.

Fjodor Dostojevski je bil spodbujen k pisanju romana Zločin in kazen tudi z nefilozofskim dejstvom, da ga bodo upniki njegovih kartaških dolgov sicer linčali. Ne-koč se je celo zgodilo, da se je moral pred upniki umakniti v Švico.

Blazinice na koncu človeških prstov so tako občutljive, da zaznajo izboklino, ki meri v višino 0,2 mikrona. Najbolj občutljive prste imajo vrhunski kirurgi in prav taki žeparji.

Velikost oziroma višina se izplačata. Anketa sociologov z univerze v Pittsburghu je dokazala, da imajo moški, veliki 180 in več centimetrov, za 15 odstotkov večje plače kot njihovi 170 in manj centimetrov visoki vrstniki.

Od atletskih rekordov je trajal najdlje rekord Angleža Thomasa Griffitha v hoji na 20 milj. Možak ga je postavil v Londonu leta 1870. Čez 61 let in 129 dni ga je porušil Grif-fithov sonarodnjak Arthur Plumb. Zelo dolgo je veljal tudi rekord Jesseja Owensa v skoku v daljavo. Njegovih 813 cm ni nihče presegel kar 25 let in 79 dni.

Ameriški poslovnež Dwight Stuart, generalni direktor kon-cerna Carnation Corpora-

Kino

CHRISTINE

Dolgo je že tega, kar je Rouben Mamoulian posnel film Kraljica Kristina. Takrat, v zlati dobi hollywoodskih studiov in velikih zvezd, je bila to Greta Garbo. Danes prihaja k nam neka druga Kristina, Christine Johna Carpenterja. Tudi ta je zvezda, tudi ta je produkt (novo) hollywood-ske mašinerije, le da tokrat ne gre za lepoto, temveč za zver, za avtomobil, ki je sredi petdesetih let prišel s tekočega traku in nato čakal, da ga, zaprašnega med starimi modeli, odkrije mladenič, kate-rega usoda bo odslej zaznamovana s tem odkritjem.

Christine je sicer Stvar (eden Carpenterjevih filmov se tako imenuje — The Thing), toda Stvar, ki živi, še natančneje — ki ubija. V času, ko je »vrnitev v petdese-ta leta« postala imperativ dneva, ko se v tej preteklosti iščejo vsi mogoči izvori in začetki, je vsekakor pogum-no uprizoriti na platnu Stvar, ki prihaja iz te dobe in ki je utelešeno Zlo. Če obstaja kaj, kar bistveno karakterizira to zlo in kar je hkrati tudi že oz-naka žanra grozljivke — po-tem je to prav njegova neuni-čljivost. Spomniti se je treba le zaključnih prizorov nekate-rih tovrstnih filmov: roka iz groba v filmu Carrie Briana de Palme, finalno izginotje morilca v Carpenterjevi Noči čarnovic in, seveda, tisti glas,

glasba pravzaprav, ki se za-sliši iz v kocko pločevine stisnjene avtomobila v Chri-stine — glasba, ki odmeva še ves čas, ko se v temi že vr-tijo napis, kot bi hotela spor-očiti: vse je zaman, vedno znova se bom vrnila. Če taka Stvar pride iz prihodnosti (kot se to npr. zgodi v filmu Terminator Jamesa Camero-na), jo je, sicer postopoma, kos za kosom, še mogoče uničiti; toda preteklost je tu, vedno znova vdira v seda-njost, jo sprevača in določa. Christine je tista, ki prihaja iz preteklosti.

Poosebljenje stvari se ne more zgoditi brez preostan-ka. Druga stran tega dogaja-nja je postvarjenje ošeb in na-tanko to se dogaja s Christini-nim lastnikom in voznikom. Postaja hladen, oster, kam-nit; od njegovega mrliškega pogleda do smrti je samo še

korak. Njegova smrt pomeni dokončno dominacijo Stvari nad človekom.

Bodimo pozorni na to, kako ubija Christine: vedno znova se zgodita dve dejanji: prižgejo se močne, zaslep-ljujoče luči, in prične igrati ra-dio. Kot da nas opozarja na tisto, kar nas lovi s platna, kamor se vsakič znova sami ujamemo v tistih dveh temnih urah. Nekje med tistim, kar na platnu zariše naš pogled, in med glasovi, ki jih slišimo prihajati iz zvočnika za platnom, je tudi naše mesto — pa če se-dimo v prvi ali v predzadnji vrsti. Da prav filmi groze ta dva momenta najbolj radi-kalno izkoriščajo in so ob tem tako zelo gledani, celo želje-ni, gre pripisati njuni groz-ljivosti in hkrati očarujoči privlačnosti. Tudi Christine je takšna.

STOJAN PELKO

Glasba

NICO

O njej je težko reči kaj s preprostimi besedami, ker ved-no ostane občutek nedoreče-nosti.

Nico se je rodila verjetno leta 1940 v Berlinu ali v Kölnu kot Christa Pavlovski. Od drugega leta potuje po svetu. Z mamo se je selila po Nemčiji. Njena mati je bila navdušena nad opero, ob kateri je Nico tudi zrasla. Odraščanje med vojno in po njej v Nemčiji je v Nico pustilo globoke posledice. Ko je imela šest mesecev, so ji nacisti odpeljali očeta in ga ubili.

Kot najstnica se je začela ukvarjati z manekinstvom. S petnajstim leti je odšla z materjo na Ibiza, kjer je njena mati umrla. Na Ibiza je Christa dobila ime Nico. Sredi 50-ih je bila v Parizu in se kot maneken-ka pojavljala na svetovnih revijah. 1959, ko ji je bilo po njenem izračunu 14 let, je igra-la v Felinijevem filmu »Sladko življenje«. To je bila njena prva filmska vloga, od katere je odnesla naziv »tevtonska prin-ceza«. 1960 je prišla prvič v New York, kjer je hodila v ig-ralsko akademijo Lia Strasber-ga v istem razredu kot Marilyn Monroe. 1965 je prišla v Lon-don z željo, da nadaljuje ka-riero kot pevka. Posnela je single »The Last Mile«, ki ga je produciral, aranžiral in podpi-sal Jimmy Page.

1966 posname s skupino legendarni prvi album »The Velvet Underground and Nico«, zgodovinski Banana album, ta-ko imenovan zaradi banane Andy Warhola na ovitku, ki je bil tudi producent plošče.

V klubu D. O. M., kjer je Nico nekaj časa nastopala po zapu-stitvi Velvetov, je spoznala Jima Morrissona. Takrat je nabavila prvi leseni indijski harmonij in se naučila nenavadno teh-

niko igranja nanj. Nico je izdala svoj prvi solo album »Chelsea Girl« leta 1968 s pesmimi Joh-na Calea, Lou Reeda in Jack-sona Browna. 1969 in 1971 je iz-dala »The Marble Index« in »Desertshore«, albuma polna intimne, mistične glasbe in njene poezije. Iz Amerike je od-šla v Francijo k svojemu sinu.

Ameriko je zapustila, ker je ra-nila radikalno feministko, čla-nico Črnih panterjev, ki so stre-ljale na Andyja Warhola. V Franciji je spoznala Philippa Garella, ekspresionističnega režiserja, in z njim posnela deset filmov. 1974 je Nico pod-pisala pogodbo za Island Re-cords in v Angliji izdala album »The End«. Pred izdajo albuma »The End« je 1. junija 1974 na-stopila na ACNE koncertu v londonski Rainbow dvorani skupaj z Johnom Caleom, Bri-anom Enom in Kevinom Ayer-som.

Po petletnem premoru je Nico 1979 posnela album »Dra-ma Of Exile« in zopet po šestletnem premoru 1985 izda-la skupaj s skupino The Fac-tion, ki je poskrbela za elektro-nsko glasbeno podlago, album »Camera Obscura«. Konec 1984 je materiale za ta album pred-stavila tudi pri nas, ko je bila na turneji. Album »Camera Obs-cura« je izšel na etiketi Beggars Banquet, pri nas pa pri Jugodi-sku in je tudi edina njena plo-ošča, ki je izšla pri nas.

Za Nico so pogosto rekli, da je bila vedno o pravem času na pravem mestu med pravimi ljudmi. Vendar ji to ne bi nič ko-ristilo, če ne bi imela talenta. Tega pa nedvomno ima. Njena umetnost, otožna glasba in poezija, in njen globoki, hladni in hkrati topli glas, ki je njen zaščitni znak, nas popelje v njen svet, ki je prav tako naš, vendar gledan z njenimi očmi.

ZDENKO MATOZ

NAPREDEK ČLOVEŠKEGA UMA NI NAPREDEK ČLOVEŠKE SREČE

Politično, idejno in praktično ekonomsko se zaostre ekološka dimenzija razvoja tako v svetu kot tudi pri nas, v Sloveniji in Jugoslaviji. Doživeli smo že nekaj lokalnih ekoloških kriznih situacij in katastrof, npr. Krupa, onesnaženje pitne vode v Mariboru in Beogradu, zaostrene ekološke proteste v zvezi s Sočo, kanjonom Tare, Plomin II in sedaj s predvideno gradnjo hidroelektrarn na Muri in gradnjami jedrskih elektrarn (Prevlaka idr.) Upam, da ne bomo dočakali še kakšno malo kemijsko ekološko katastrofo, kot se je zgodila v Indiji (Bhopal), ali resnejšo okvaro na jedrski elektrarni, kot je bila tista na Otoku treh milj v ZDA. Čim obsežnejša bo kemijska proizvodnja, čimveč bo jedrskih elektrarn in čimvečja bo gostota prometa z nevarnimi snovmi, tem večja je verjetnost, da pride do nezgod, kljub strogim varnostnim ukrepom in predpisom, če pa so ti ohlapni in se jih ne spoštuje, pa možnost in verjetnost prehajata v nujnost.

Ekološka problematika je vključena tudi v osnutek resolucije za bližnji kongres slovenskih komunistov. S tem se politično in idejno izraža priznanje, ki jo je dobila ekološka dimenzija. To sicer lahko ostane mrtva črka na papirju, lahko pa pomeni veliko, ko postane idejno, miselno orožje ljudi, ko se bodo v boju za drugačne alternative sklicevali na to platformo komunistov.

Upoštevanje tudi ekoloških potreb ljudi po čisti vodi, zraku, po ohranjeni plodni zemlji, po kemijsko neonesnaženi prehrani, po ohranjanju gozdov, je hkrati tudi zahteva po demokratičnem, samoupravnem dogovarjanju in usklajevanju lokalnih in širših družbenih potreb, ne pa politično in tehnokratsko-ekonomistično vsiljevanje določenih tehnoloških rešitev, ki ljudi ogrožajo in jih zato ne sprejemajo. Potrebna bo večja demokratizacija vseh vrst ekoloških informacij in večje demokratično angažiranje različnih strok.

Nedvomno dokazujejo mnoge stvari, da smo v velikem procesu revolucionarne znanstveno-tehnološke in ekološke preobrazbe celotne civilizacije. Občuti se nelagodnost s samim izrazom »znanstveno-tehnološka revolucija«, ker se ve, da ne gre zgolj za revolucijo v znanosti in tehnologiji, ampak za preobrazbo celotnega načina življenja, vseh delovnih procesov in s tem tudi za preobrazbo človeka samega in družbenih odnosov, ali v smeri tehnokratskega etatičnega kapitalizma, ali celo ekofašizma, ali humanega ekološkega samoupravnega socializma.

Dojeti družbeno, znanstveno, filozofsko globino in širino tega procesa je izredno pomembno za celotno politično koncepcijo in strategijo družbenega razvoja. Naša zaznava tega procesa je še izredno enostranska in se izčrpa v konkretnih znanstveno-tehnoloških zahtevah in programih ter v ekonomskih ter tu in tam še v socioloških analizah.

Vsi politično-ekonomski programi so še vedno programi hitrejše ali počasnejše eksponentialne rasti. Nobeden še ni vzel resno v zakup spoznanje, da trajna eksponentialna rast ni mogoča na omejenem planetu, kjer obstaja surovinska, energetska, prostorska omejenost pa tudi omejenost biosfere, da prenese določeno stopnjo in obseg ekološke degradacije.

Obnašamo se tako, kot da je vprašanje ekoloških omejitev razvoja čisto akademsko spekulativno tuhanje, ki bo mogoče kdaj imelo kakšno praktično vrednost, toda zaenkrat da nima nikakršne, in slediti mu, bi pomenilo podpisati svojo lastno politično-ekonomsko obsodbo v pomenu popolne ekonomske stagnacije in svetovne izoliranosti.

Nihče ne ve, ali bo družbeno koriščenje možnosti znanstvenotehnološke revolucije potrdilo Heglovo linijo, da napredek človeškega uma ni napredek človeške sreče, ali pa se bo potrdila Marxova politično-humanistična revolucionarna vizija, da nove produktivne sile in v našem primeru nove tehnologije in nova znanstvena spoznanja zahtevajo drugačne ljudi, drugačnega subjekta zgodovine. Zahtevajo pa še zlasti drugačno družbenopolitično zavest naravoslov-

ne-tehnične in znanstvene inteligence sploh, zlasti pa še subjektov družbenega odločanja. Nihče ne more ostati nevtralen glede na možni izhod Heglove ali Marxove alternative. Marx je v bistvu obnovil Aristotelovo prepričanje, da vse znanje teži k dobrem, če so za to dane ustrezne družbene predpostavke, v katerih se znanja producira in uporablja. Heglova zvižanost uma, ki izkorišča naravne zakone, vedno priigra za hrbtom samih ustvarjalcev, inovatorjev in celotne družbe neko zlo, neko nevšečnost, ki jo nihče ni planiral ali hotel. Te senčne strani so na začetku popolnoma zanemarjene, minimizirane zaradi svetlih obetov pozitivnih možnosti. Šele ko so slabe strani dovolj dozorele in so se razrasle, so ljudje prišli do bridkega spoznanja, da so bile njihove dobrobiti odkupljene za visoko ceno. Tako se je dogajalo v človeškem napredku in ne izgleda, da bo v bodoče kaj drugače. Tako je bilo z uvajanjem avtomobilske industrije, električne energije, jedrske energije. Na podoben način se razmišlja sedaj o biotehnologiji, genetskem inženiringu, mikroelektroniki, računalniški tehnologiji in o možni vsesplošni nekonfliktni uporabi sončne energije ipd. Pogrešam konfliktni, protislovni pogled na vsak tehnološki napredek. Žal pa prevladuje enodimenzionalno, nekonfliktno mišljenje. Šele surova realnost strazne enodimenzionalno evforije. S tem ko sta Marx in Engels poudarila predvsem zlo, ki izhaja iz družbene sprege med znanostjo-tehnologijo in kapitalom, sta preprečila družbeno apologetiko, ki bi se skrivala za kritiko znanosti in tehnologije kot take, a pustila bi nedotaknjeno njeno družbeno formo in funkcijo. Toda iz tega bi bilo napačno sklepati, da Marxu in Engelsu ni bila poznana Heglova senca zla, ki je ne poraja samo znanstveno-tehnološko visoko razvita razredna družba, ampak leži globlje v sami naravi praktičnega tehnološkega koriščenja znanstvenih možnosti. To je prišlo do izraza predvsem v njunem ekološkem spoznanju, da je težko predvideti dolgoročne negativne posledice ter v zagonetni misli, da se naravne sile človeku maščujejo tako, da se mora podrediti njihovega gospodarstvu, ko jih uporablja. Humanistična teoretska daljnovidnost zveze komunistov mora stalno bedeti tudi nad to senčno negativno platjo ekonomsko-tehnološkega napredka. Zlasti še to velja za destruktivno ekološko dimenzijo napredka, ki je postala že dovolj grozljiva in vsesplošno navzoča, tako da že izziva upravičeno resno zaskrbljenost in odpore ljudi.

Ves razvoj civilizacije in kulture je bil odkupljen ali za ceno izkoriščanja ljudi ali pa za ceno spreminjanja

in nasilja nad integriteto samoniklih, ekoloških sistemov. Zaenkrat še ne vidim osnove, da bi sodobna znanstveno-tehnološka revolucija, kot se odvija v obstoječih ekonomskih sistemih, lahko kaj bistveno spremenila dosedanje prakso, čeprav bo to prineslo s seboj nesluteno razdejanje naravne osnove človekovega življenja in produkcije. Strinjal bi se s tistimi, ki ocenjujejo, da znanstvena tehnološka revolucija lahko uspe samo kot ekološka revolucija produktivnih sil ali pa bo popeljala človeštvo v popolno brezizhodno slepo ulico.

Ekološko usmerjena družbeno kritična politična ekonomija razvoja lahko vsestransko poglobi naše razumevanje sodobne protislovne povezanosti ekoloških, produkcijsko-tehnoloških in politično-ekonomskih sistemov. Ekološka dimenzija razvoja bi morala biti ena izmed osrednjih v sodobni politični ekonomiji znanosti in tehnologije, ne obravnavana za sebe, ampak v povezavi z ekonomskim sistemom in celotnim načinom produkcije.

Ker se znanstveno-tehnološka revolucija odvija kot eksponentialna rast, kot nenehno razširjena reprodukcija visoko produktivnih tehnologij, pomeni to hkrati novo spiralo intenzivnega in ekstenzivnega izkoriščanja naravnih virov in s tem tudi novo spiralo degradacije okolja. Mislim, da se pri nas podcenjujejo ekološke implikacije sodobne znanstveno-tehnološke revolucije, kot se kaže ta v prehodu k informacijski tehnologiji, tehnologiji novih materialov in substanc ter kompleksni avtomatizaciji in robotizaciji. Vsi ti procesi še zdaleč niso ekološko nevtralni in nedolžni. Njeni neposredni učinki so v določenih pogledih res lahko ekološko pozitivni, v kolikor pospešujejo priraneke energije, materiala, trajnost materialov in orodij, toda vzeto globalno se ti pozitivni učinki lahko izničijo zaradi sile razširitve proizvodnje, ki predstavlja nove zahteve do naravnih virov in nove obremenitve z odpadki. Pri vseh pozitivnih učinkih novih materialov, tehnologij ali novih tehnoloških funkcij se pogosto samoumevno pozablja na celotno entropijsko verigo, na celotno entropijsko ceno, ki je spremljala proizvodnjo in uporabo novih tehnologij, materialov in produktov. Zakona porasta entropije tudi znanstveno-tehnološka revolucija ne bo negirala, ampak ga bo celo intenzivirala v tisti meri, kolikor bo tehnologija vse bolj delovno produktivna in energetska intenzivna, a hkrati kapitalno manj produktivna. Relativno zmanjšanje ekološke energetske, osnovne in orga-

nizacijsko strukturne entropije bi lahko predstavljalo velik kvalitativen napredek, če bi ostali pri istem obsegu proizvodnje, se pa zmanjša ali celo izniči pri razširjeni reprodukciji. Visoka produktivnost zahteva razširjeno reprodukcijo, da bi se zmanjšala groznja prevelike nezaposlenosti.

Zakon entropije v materialno-energetskih ekonomskih procesih zahteva, da je vložek vedno večji od koristnega produkta. Ekonomski proces je nepovratni entropijski proces.

Rezultat razpade vedno v koristno uslugo ali produkt in entropijo. V končni instanci pa je seveda tudi vsak produkt podvržen entropiji. Da bi nezaheljeno stopnjo degradacije in obliko entropije ublažili, moramo zopet angažirati dodatni vložek, ki zopet poraja novo entropijo in seveda tudi zaželeno znižanje in spremembe določene entropije. Tako borba z entropijo nima konca in je podobna Sizifovemu opravilu. S formalno količinskega vidika nismo ničesar pridobili, toda pridobili smo s kvalitativnega vidika, ker smo eno obliko entropije odkupili z drugo, ki je za človeka bolj sprejemljiva in ne sprošča dolge verige drugih entropijskih učinkov. Da bi odpravili ali vsaj znatno znižali emisijo žveplovega dioksida pri termoelektrarnah in drugih tehnoloških procesih, bo zahtevalo novo potrošnje energije in materiala, toda s tem bi zaustavili propadanje gozdov, ki potegnejo za seboj nepredvidljiv obseg entropijske degradacije favne in flore. Borba z entropijo bo vse težja, v kolikor smo odločeni pa seveda tudi prisiljeni za mednarodnimi okoliščinami in pogoji, da izpeljemo koncept tehnološko-ekonomske rasti razširjene reprodukcije.

Vložke za naše potrebe in za boj z entropijo jemljemo iz naravne dote, ki ne raste s širitvijo naše proizvodnje in potrošnje, ampak se, nasprotno, neizprosno manjša. V intelektualnih krogih Zahoda, med ekonomisti, politologi, sociologi in filozofi, se razvija koncept »ustaljene ekonomije« in prehoda k nizko entropijski družbi. Silno redki so, ki na podoben način razmišljajo na Vzhodu. Evforija kapitala, političnih in vojaških struktur pa tudi ustaljenih znanstvenih shem ima seveda te koncepte za donkihotske in utopične.

Vse antične in srednjeveške družbe so bile približno družbe enostavne reprodukcije. Nekatere so obstajale stoletja in celo tisočletja. Tudi moderne znanstveno-tehnološke družbe bodo po mojem globokem prepričanju prej ali slej morale preiti v stacionarno stanje. Ta prehod bo velik izziv za znanost in ustvarjalnost. Pred popolno novimi nalogami se bodo znašle družbene znanosti. Nekateri trdijo, da je z logiko kapitala to absolutno nezdrumljivo. Kapitalizem se je mnogočesa naučil in marsičemu prilagodil. Verjetno je za kapitalski odnos še vedno sprejemljivejša enostavna reprodukcija kapitala kot pa nikakršna. Socializem nima takšne imanentne zakonite ovire za prehod k enostavni družbeni reprodukciji, kot jo ima kapital, toda ujet je v idejno paradigmo nujne rasti, univezalnega razvoja produktivnih sil in potrošniško vizije komunizma. Prehod k enostavni reprodukciji n-pomeni reprodukcijo v sedanjih pogojih, reprodukciji, sedanjega stanja, ampak totalno tehnološko, energetsko, kulturno, organizacijsko, prostorsko, urbanistično preobrazbo sedanje družbe. Komunistični strategiji ni razvoj samemu sebi namen in se mu lahko odreče in spremeni smer, če postaja destruktiven anti-razvoj. Trajnejši obstoj civilizacije in vsake družbe lahko temelji na treh aksiomih:

● Na mejah in zmogljivostih, ki jih postavljajo obnovljivi viri, (voda, zrak) katerih stopnja uporabe ne more preseči stopnje njihovega obnavljanja. Koriščenje teh virov mora ohranjati njihovo kvaliteto.

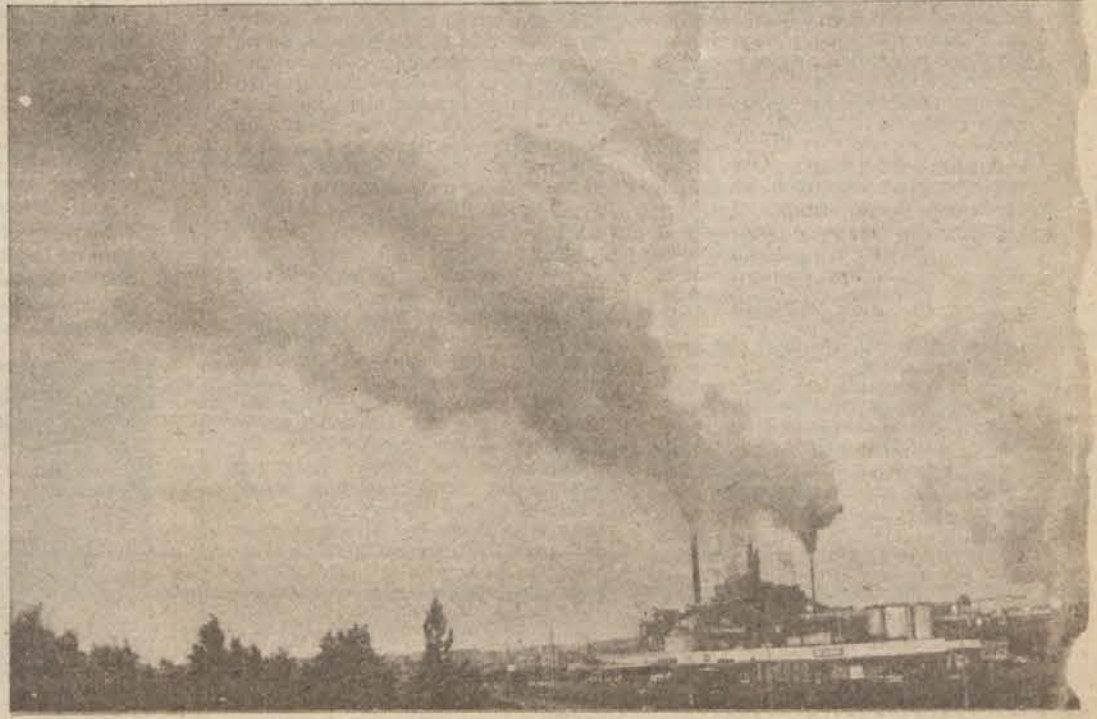
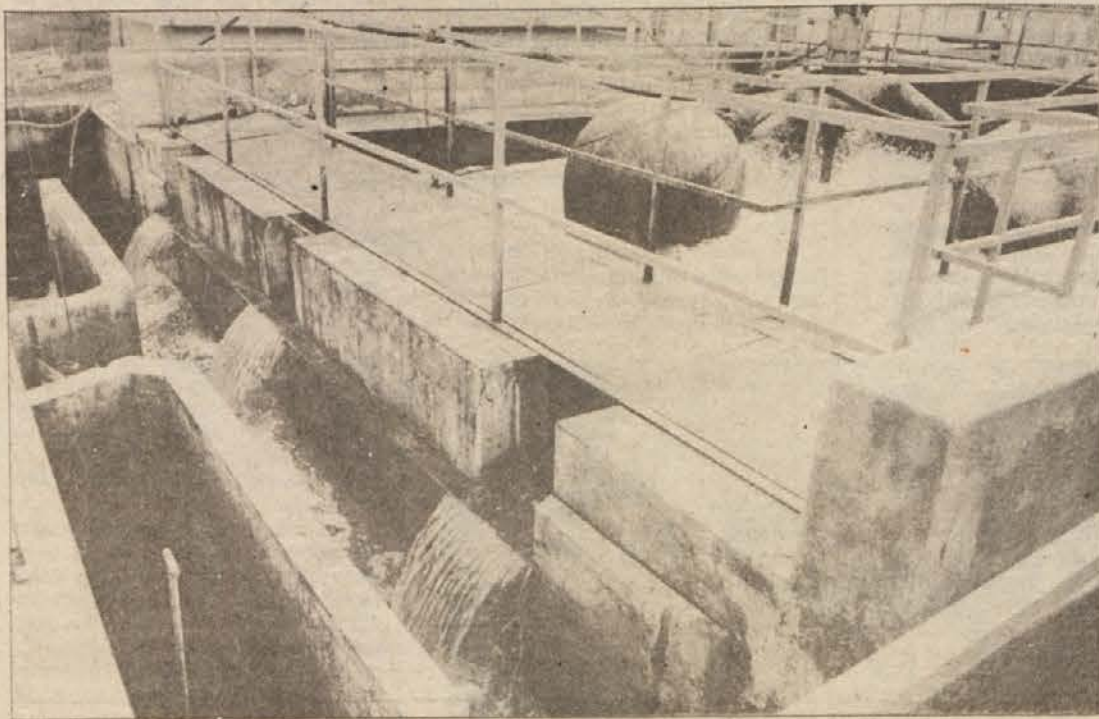
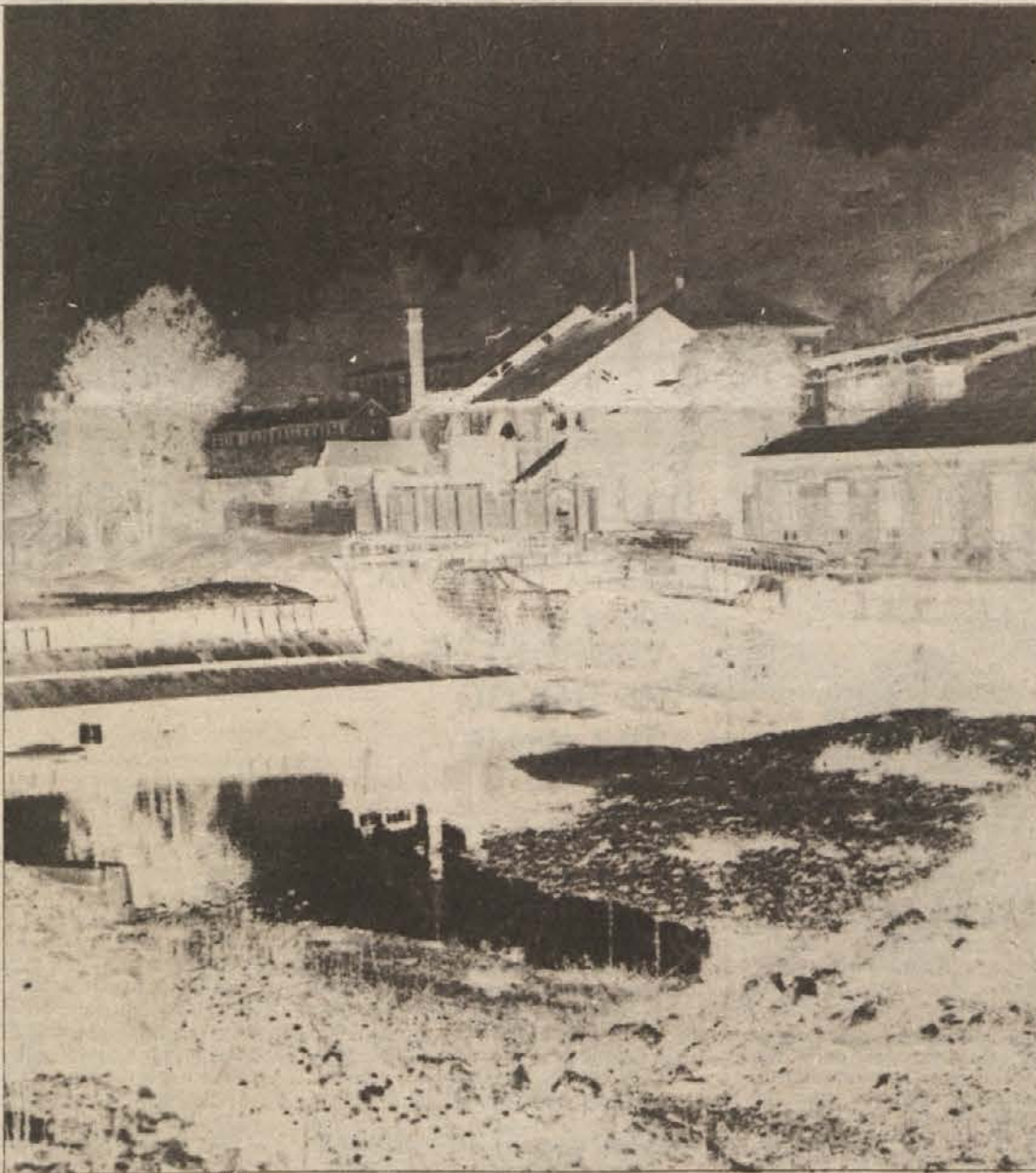
● Na neobnovljivih virih, s katerimi je treba ravnati izredno varčno, kar se mora kazati v prizadevanju za čimvečjo trajnost proizvodov, za čim manjšo porabo energije in mineralov na enoto proizvoda, in za čimvečjo stopnjo obnavljanja z recikliranjem ter z opuščanjem vsake nepotrebne proizvodnje, ki se zajeđa v omenjeno naravno doto človeštva.

● Na maksimalnem spoštovanju ekoloških norm in zahtev. V tem pogledu se mora ekonomija podrediti ekologiji, ker slednja zagotavlja biološke in naravne fizične pogoje za človekov obstanek. Mislim, da bi komunistična vizija razvoja in znanstveno-tehnološke revolucije morala upoštevati te principe in jih podrobneje vsestransko izdelati in operacionalizirati.

Človeštvo ima vse znanstveno-tehnične možnosti, da razvije super kompleksne avtomatizirane, robotizirane in informacijske sisteme, toda ne more pa ustvarjati materije in energije, ampak jo lahko samo na različne načine koristi in preoblikuje. Pri tem pa mora računati z raznovrstnimi oblikami entropijske degradacije, ki ga ogrožajo in mu postavljajo tudi omejitve v njegovem spreminjanju narave. Nesporo so na obzoru vse znanstvene tehnološke možnosti za osvoboditev človeka od odtujenega dela, toda obstaja velika nevarnost in možnost, da bi ta osvoboditev bila odkupljena za ceno nove fantastične ekološke degradacije biosfere in strahovitega pritiska na naravne vire. Takšna pot ukinitja odtujenega dela bi bila največji civilizacijski in humanistični absurd.

Vseobča človeška emancipacija ima smisel, če lahko trajno ohrani svojo naravno podlago.

Dr. ANDREJ KIRN

NAJBOLJ RAZVITI MED NERAZVITIMI

Zadnjič pred poletjem se je ekipa Dolenjskega lista napotila na obisk v krajevno skupnost Talčji vrh v črnomaljski občini. Krajevna skupnost, ki se, kot pravijo domačini, razprostira od vražjega kamna do vražjega kamna (o teh kamnih krožijo okrog tudi legende), šteje po prvem vtisu obiskovalca med nerazvite. Krajanji pa povedo, da so dobili obrazložitev, da je njihova krajevna skupnost najbolj razvita med nerazvitimi, kar pa jim je bolj v tolažbo kot v rešnično pomoč pri razvoju. Kako to živijo, so krajanji pripovedovali novinarka Rii Bačer in Mirjam Bezek.

Krajevna skupnost Talčji vrh meri 30 kv. kilometrov. Večino površine pokrivajo gozdovi, 75 hektarov pa je nerodovitne zemlje. Šteje 13 vasi, v katerih živi v 167 gospodinjstvih 549 ljudi. Le 23 gospodinjstev je kmečkih.

Večarilo se je, dež je padal in hladno bilo, kot da smo v septembru, ne pa 3. junija dan, ampak vseeno smo skušali prve češnje izza poslopja domačinskih organizacij na Stražnem vrhu. Tako smo prezgodnji čakali na napovedani pogovor s krajanji. Iz vseh koncev so začeli prihajati, in ko smo posedli v lično opremljen prostor za vaške sestanke, smo našli več kot dvajset domačinov, ki so nama sproščeno pripovedovali o življenju v 13 vajah krajevne skupnosti Talčji vrh.

Ljudje teh krajev, opisani že v mnogih knjigah kot ljudje velikih in odprtih src za partizansko vojsko, so tudi danes odprtih src, morajo pa biti tudi zelo odprtih denarnic, če hočejo napredek. Tu ne plačujejo le splošnega samoprispevka kot drugod v mestih, plačujejo še dodatnega za krajevne potrebe in je od svojih pičlih zaslužkov, pretežno v industriji, ogromno dajejo za gradnjo cest, za telefon in sploh za vsa večja komunalna dela.

Z velikim trudom, tisoči delovnih ur in veliko finančno obremenitvijo so tako pred leti asfaltirali nekaj cest, predvsem na Stražni vrh in okrog Otovca, Naklega, na Mavrlen. Te ceste pa so danes v poraznem stanju. Grajene so bile za lokalni promet z osebnimi vozili, ker pa po njih vozijo težki tovornjaki raznih delovnih organizacij, vse bolj izginja asfalt in se spet kaže makadam. Krajanje boli in jezi, da njihovi žulji takole izginjajo v nič. Sploh pa nekatere ceste niso dobile vrhnjega sloja, zato še hitreje propadajo. Danes tudi ni več nobenih prometnih znakov.

V krajevni skupnosti Talčji vrh ni trgovine, ni šole, ni nobene delovne organizacije. Imajo bife in gostilno pa vsak dan več vikendarjev in krajevnih tečajev. Najstarejši krajevni problem je vodovod. Samo 3 vasi ga imajo, v 10 vaseh se oskrbujejo s kapnico. Ker stane kubik vode, ki jo pripeljejo gasilci, že 1000 dinarjev, je razumljivo, da se pravo kmetijstvo ne more razviti. Od kod bi sicer dobili vodo za napajanje živine? V sušnih obdobjih, ki tudi niso tako redka, pomagajo z dovozom vode še vojaki in Iskra in v takih primerih jim črnomaljski izvršni svet včasih odobri vodo po znižani, polovični ceni, ker gre za elementarno nesrečo. Kot so v pogovoru navajali vsi zapovrstjo, najbolj glasno pa, mlajši, ljudje teh krajev želijo sistemsko rešitev za plačevanje vode, ne pa da so odvisni od dobre volje izvršnega sveta v posameznih primerih.

Še ko je bil najstarejši med njimi — odbornik, je bil vodovod za te kraje v občinskih planih. Tudi v delegatskem sistemu je bil vodovod že planiran, a ni nikdar prišlo do gradnje. Kritizirajo, postavljajo delegatska vprašanja, ampak doslej ni bilo možnosti. Gre vsekakor za zahtevno gradnjo, h kateri bi bili ljudje pripravljeni prispevati tolikšne zneske, da si jih ne upava omenjati, toda gradnja še ni niti na obzorju. Radi bi glede tega zlezli vsaj v novi srednjeročni občinski plan.

V vsej krajevni skupnosti so zdaj le štirje telefoni, vsi na Stražnem vrhu. Zato so lani začeli obsežno akcijo za napeljavo telefonskega omrežja v devet vasi. Spet so ljudje delali, postavljali drogove, izkopavali jame, kopali jarke in jih zasipavali, zraven še krepko plačali po 80.000 din, toda telefona še ni. Čez PTT in pravzaprav brezbriznost do tolikšnih obremenitev revnih krajev je veliko pripomb. Upajo, da bodo letos ven-

darle dobili 130 novih telefonskih števil, kjer je omrežje že zgrajeno, v vaseh okrog Svibnika pa se akcija za telefone začne letos. Računajo, da bo v telefoniji 500 milijonov dinarjev sredstev krajanov in krajevne skupnosti. Ta je sicer tako siromašna, da tudi sredstva za delo krajevne skupnosti namenja komunalnim delom. Funkcionarji organizacij in krajevne skupnosti, med katerimi je odlično sodelovanje, znamke in kuverte prinašajo iz služb, ker pa ni telefonov, obvestila za sestanke raznašajo osebno po vaseh. Enkratna pot do vseh delegatov pomeni 45 kilometrov vožnje in to gre iz žepa funkcionarja. Tudi delegati prihajajo na seje na svoje stroške.

V takšnih razmerah niti ni čudno, če so seje dostikrat na meji sklepčnosti pa celo nesklepčne. Pridejo le tisti, ki imajo do problematike na dnevnem redu živ interes.

Na celotnem območju krajevne skupnosti je ostalo le 27 kmečkih gospodinjstev, ni pa čistih kmetov. Medtem ko je bilo pred vojno v teh krajih vsaj 200 glav goveje živine, jih je zdaj komajda 10 ali 15. Politika črnomaljske zadruge v preteklih letih je ljudem tega konca občine še danes trn v peti. »Zadružni hlevi na Mavrlenu niso sramota naše krajevne skupnosti, ampak črnomaljske zadruge in občine. Ogromno je bilo vloženih družbenih sredstev, hlevi so opuščeni in krog in krog rastejo koprive. Ko pa so zadržno zemljo okrog nekdanjega posestva na licitaciji razprodajali, so glasno in jasno povedali, da imajo pri nakupu vikendarji prednost.«

Z vikendarji imajo danes v glavnem same težave. Toliko jih je, da je področje Stražnega vrha tudi v prostorskem družbenem planu predvideno za vikendarstvo, zdaj pa domačin ne more zidati stanovanjske hiše. Vikendarji sodelujejo pri krajevnih akcijah, če gre tudi za njihovo pot, telefon — ne pa pri vseh ostalih delih, kjer ostajajo krajanji sami. Primer: pozimi so sami na

bezgovskem klanecu, ko odmetavajo ali orjejo sneg in kidajo tudi ostale poti.

»Cim je cesta suha, vikendarji prilezejo iz svojih lukenj...«

Celotni predel krajevne skupnosti ne premore nobene oskrbovalne ne nobene druge trgovine! Resda je veliko zaposlenih, ki lahko spotoma, ko gredo iz službe, nakupijo in pripeljejo domov, vendar vsi krajanji ne niso v službah in marsikdo je brez avtomobila. Do trgovine pa je vsaj pet kilometrov!

Pritožbe so tudi v vasi Bistrica, kjer je zrak čist, to pa je tudi vse. Niti enega javnega prevoza nimajo do Črnomlja. Svoječas je vozil vsaj šolski avtobus, ampak otrok ni več in avtobusa tudi ne. Ne glede na vse izrečene kritične pripombe, ki jih res ni bilo malo, so starejši in mlajši pritrjevali najstarejšemu dolgoletnemu funkcionarju teh krajev, ki je za konec dejal: »Se smo pripravljeno delati in izpeljati marsikatero akcijo za napredek in prepričani smo da bomo v slogi tudi uspeli.« Ostaja pa v ljudeh grenak priokus spoznanja, da morajo do napredka večji del sami, z žulji, utrjenimi v več rodovih.

KMETOVANJE MED KAMENJEM

Vlado Suhorepec je edini čisti kmet na Otovcu in eden redkih v krajevni skupnosti Talčji vrh. Razumljivo, ko pa, kot sam pravi, v teh krajih ni bodočnosti za kmetijstvo. In pri tem naniza številne težave, s katerimi se mora spopadati na kraškem, s kamni posejanem svetu. »Ljudje so že davno spoznali, da le od kmetijstva v naših krajih ne bodo mogli spodobno živeti, zato so se raje zaposlili. Jaz pa sem poslušal očeta, ki mi je svetoval, naj me ne premami služba, ker bo sicer delo na kmetiji zastalo. Moji otroci so bolj pametni. Ne kaže namreč, da bi kateri od njih nasledil. Sin, ki v Ljubljani študira farmacijo, zatrjuje, da se bo vrnil, vendar bo hodil tudi v službo,« pravi Vlado. »Če bi bile njive v ravnini, bi zgradil tudi nov hlev, tako pa živimo iz dneva v dan. 18 hektarov zemlje imamo, a le 3,5 hektara orne, pa še tu je kamen. Veliko zemlje sem sicer očistil, a še vedno kdaj zadenem s strojem ob kamen. Popravila pa so draga, tako da so večkrat stroški večji, kot je vredno tisto, kar pridelam,« tarna Suhorepec. Pripomni tudi, da je zemlja pri njih močno razdrobljena, vendar komasacija ne bi bila mogoča. Sani imajo še srečo, ker imajo tri ali štiri njive, ki merijo po trideset hektara, druge pa imajo 15 ali 20 arov. Da pa bi na manjših parcelah pridelovali kakšno zelenjavo za Belasad ali morda industrijsko rastlino, na to še pomislijo ne. Premalo delovnih rok je pri hiši, saj sta ostala Vlado in žena sama. Veseli pa ga, da zemlja okrog vasi ni več tako opuščena kot pred leti. Pozna se draginja, ljudje so začeli vsaj za lastne potrebe pridelovati hrano doma.

Pri Suhorepčevih pridelajo vsakega po malo, prodajo pa ne tisto, česar sami ne porabijo. Štiri krave imajo, vendar mleko pokupijo sovaščani, teličke in po dva bika, ki jih redi hkrati, pa kmetijska zadruga. Že po tradiciji iz prejšnjih let, ko so imeli pri hiši dva konja, ima Vlado sedaj kobilu, s katero cela vas okoplje krompir, včasih pa jo vzame s sabo tudi v gozd.

Bojan Novak

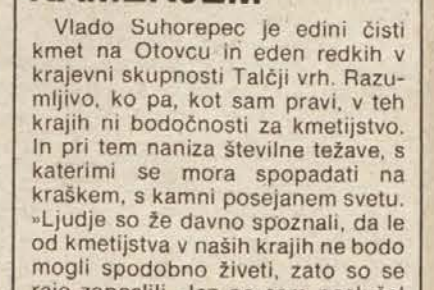
Adolf Planinc

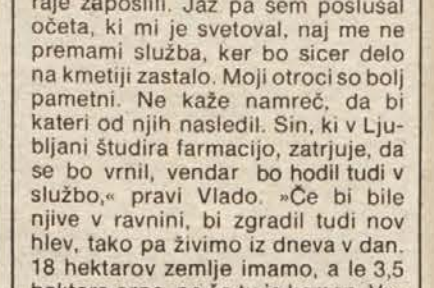
Srečko Grahek

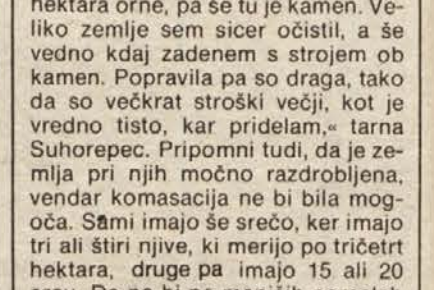
Martin Grahek

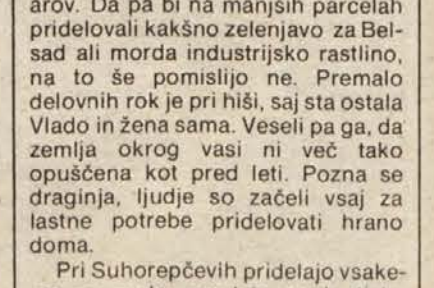
Franci Hilt

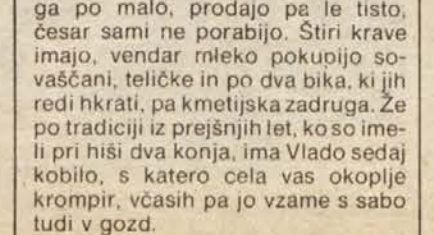
Matija Grahek

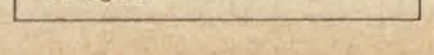
Miha Golubič

Janez Primc

Vida Jerman

Franc Kovač

VEDROST JE LEK ZA DOLGO ŽIVLJENJE

Lep primer za to, kaj lahko naredi vedrina, zadovoljstvo, volja do življenja, je Marija Gimpelj s Sel pri Otovcu, ki je s svojimi skoraj 88 leti lahko za zgled tistim, ki obupujejo nad življenjem. »Zakaj bi jokala in tarnala, če nimam za kaj,« pravi vedno nasmejana najstarejša prebivalka krajevne skupnosti Talčji vrh. »Preživela sem preveč težkih dni, da bi sedaj, ko mi je lepo, še vedno pestovala žalost.«

Marija je še iz prejšnjega stoletja. Leta 1905 je začela hoditi v šolo v Petrovo vas, ko pa so zahtevali, da ima vsaka takratna občina šolo, je nadaljevala šolanje v Rodinah, kjer so imeli pouk kar v stari zidnici. »Imeli smo tablice in posebna pisala, in ko je bila tablica popisana, smo jo zbrisali. Doma nismo mogli ponavljati tistega, kar smo napisali v šoli, pa tudi če bi bilo mogoče, ne vem, če bi se imela čas pripravljati za pouk. Mama — imela je mačeho, ta pa pastorka ni marala — je morala od doma, tako da sva toliko revščino, dokler se naju ni usmilila teta. Pa tudi takrat ni bilo dosti boljše, bili smo namreč osebenjki. Krave smo sicer imeli, gnoj tudi, voza pa ne, da bi ga peljali na njivo. Tako so nam po 30 voz gnoja na leto vozili na njive

sosedi, za vsak voz pa smo morali na dnino. Dela je bilo veliko, zato me je po šestih letih šolanja mama začela pregovarjati, naj ne hodim več v šolo. Potrebovala je delovno silo. Uspelo ji je, da me je pregovorila, potem pa so jo poklicali na sodišče. Morala bi plačati kazen, ker pa denarja ni imela, se je zlagala, da nočem hoditi v šolo, ker me je sram,« se še vseh podrobnosti spominja Marija.

Potem se je zanjo šele začelo pravo garanje. Že z dvanajstim letom je morala žeti stelo, v košu je znosila iz gozda domov vsa drva, ki so jih potrebovali. Vihre 1. svetovne vojne skoraj niso občutili, razen tega, da je bila revščina, kot je bila tudi že leta prej in potem. Toliko hujše pa je bilo med drugo svetovno vojno. Moža so ji odpeljali v taborišče, leta 1943 je padel edini, komaj 17-letni sin. Da bi bila nesreča še večja, je isto leto pogorela še hiša in vse okrog nje, ostalo je le korenje, ki je bilo še na njivi. Na srečo so Mariji in njeni hčerki Dragici pomagali sosede, vsak je primaknil tisto, čemur se je v revščini še lahko odrekel: eden postelji, drugi loncem, tretji žlicam. Opomogli so si šele leta 1948, ko sta z možem dobila material na račun vojne škode in zgradila majhno hišico.

In danes? »Lepo mi je,« pravi v krogu svoje družine, treh vnukov in šestih pravnukov. »Še lepše pa mi bi bilo, če bi lahko še vedno delala.«

EDINA GOSTILNA V NAJMLAJŠI VASI

Vasi v krajevni skupnosti Talčji vrh so razmetane na vse konce in kraje, oddaljene med seboj, najbolj samotna pa je gotovo Bistrica. Vasica na jasi sredi gozda s štirimi hišami — od teh je ena prazna, druga je kočja lovske družine Loka, v tretji živita starejša zakonca, četrta pa je gostilna Laknerjevih — daje vtis, ko se po dolgih kilometrih vožnje skozi gozdove pripelješ do nje, kot da je nekdo po pomoti tam začel graditi hiše. A prišlec v pogovoru s prijazno gostilničarko Tončko in hčerko Alenko, ki pomaga v gostilni, hitro spozna, da kraj le ni tako osamljen in da je pri njih predvsem ob koncu tedna še kako živahno.

»Moževi starši so imeli že pred drugo vojno tukaj 20 let gostilno, znova pa smo jo odprli leta 1965, ko sem se poročila na Bistrico, odkoder nisem mogla več hoditi v službo v Črnomelj. Takrat v svoji mladostni zagnanosti niti pomislila nisem na to, da zaradi oddaljenosti ne bi imeli dovolj gostov, in res se je pozneje pokazalo, da bi bil ta moj strah čisto odveč. Res ni toliko gostov, da bi se lahko preživljali le s tem, kar nam dajo zaslužiti, vendar skoraj ne mine konec tedna, da ne bi imeli hoteli ali kakšne druge zabave, pozimi je veliko smučarjev, poleti in jeseni pa gobarjev. Seveda ne smem pozabiti lovcev, že več kot desetletje prihajajo na jago tudi iz tujine. Vendar so domači gosti vseeno najboljši. Ko so pred tremi leti ocenjevali gostilno, sem rekla, da so najboljše zvezdice

dobri stalni gosti. Prisodili so nam tri zvezdice, od takrat pa ne damo več ocenjevati. Nelogično se nam je zdelo, da so nam zbijali točke, ker mimo nas ne vodi asfaltna cesta, kot da smo mi krivi za to. Niso pa upoštevali, da lahko sprejmemo 120 gostov ter da lahko ponudimo marsikaj, česar v drugih gostilnah ne. Tako pri nas še vedno pečemo kruh in belokranjske pitice. Razumem druge gostilničarje, da ne morejo tako temeljito pripraviti ponudbe, ker imajo vse dni v tednu veliko gostov, mi pa se lahko tem bolj pripravimo, ker imamo večji promet le ob koncu tedna,« je zgovorna Tončka in pristavi, da je pri njih v sezoni moč dobiti tudi divjačino in celo gobe, če se seveda zgodi, da so ti gozdni sadeži in gostje hkrati.

Laknerjeva gostilna je znana po tem, da ima v glavnem domačo hrano, ki jo skuha iz tistega, kar pridelajo doma. Obdelujejo namreč njive, velik vinograd, imajo prašiče, 60 ovc. Ris jim je pred štirimi leti sicer uničil pet ovc, jelenjad in srnjad pa ne dela toliko škode, kot se pritožujejo v Poljanski dolini. Tončka pravi, da zato, ker je jagrov že več kot divjadi.

Cepprav je na Bistrici še vedno živahno, pa zadnji dve leti, odkar so asfaltirali cesto v Stari trg, precej manj kot prej. »Po vojni ta kraj ni dobil ničesar razen elektrike leta 1964. Še avtobus, ki je dvakrat na dan vozil iz Črnomlja v Kočevje in nazaj, so nam leta 1984 ukimili. Končno bomo dobili le telefon, za katerega pa smo poleg ostalega prispevali tudi 24 drogov, kopalni jarke, delali liniji pot skozi gozd. Da ne bom le kritizirala, pa naj pohvalim, da pozimi ni nikoli toliko snega, da nam ne bi redno pluzili ceste,« malo pogrja in malo pohvali Laknerjeva.

MALODUŠJE POUČUJE NAJSLABŠE

Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije (ZDPDS) je eno najstarejših slovenskih strokovnih združenj, saj so zgodovinsko predhodnico današnje zveze — »Pedagoško društvo za učitelje in šolske prijatelje s sedežem v Krškem« ustanovili krški meščanskošolski in ljudskošolski učitelji z nadučiteljem Frančiškom Gabrškom na čelu leta 1886. Že ob ustanovitvi je štelo nad 130 članov, deset let pozneje pa celo okoli 700 članov. Med njimi je bilo veliko naprednih učiteljev, ki so živeli in delali zunaj krškega okraja, kar pomeni, da je imelo društvo vseslovenski značaj. Bilo je napredno, saj se je borilo za liberalnejšo in bolj demokratično osnovno šolo, duhovno je podpiralo razvoj slovenstva in slovenske šole ter si prizadevalo za boljše učne možnosti revnejših otrok. Posebne službe grede društvu za izobraževanje učiteljstva in staršev, za ustanovitev naše prve stalne razstave učil v Krškem, zlasti pa še za knjižno založniško dejavnost, saj je postalo za dobro desetletje publicistično središče za vse slovenske pedagoške pisce.

Izdalo je trinajst samostojnih knjižnih monografij s pedagoško, psihološko, metodično in drugo vzgojno-izobraževalno vsebino ter sedem Pedago-

ških letnikov, nekakšnih zbornikov z okoli šestdesetimi razpravami in članki z raznovrstno šolsko vsebino. Kako pomembna je bila ta dejavnost društva, priča več tedanjih priznanj, pa tudi primerjava, da je bilo učiteljstvu pedagoško društvo v Krškem to, kar je bila slovenskemu narodu nasploh Družba sv. Mohorja v Celovcu, slovenskemu razumnstvu pa Slovenska matica v Ljubljani. To po svoje potrjuje tudi ugotovitev, da zavzema Pedagoški letnik v slovenski pedagoški književnosti najodličnejše mesto, in ponos reformatorja računskega pouka Lavtarja, da je prišla njegova metoda na Kranjsko skozi Krško.

Te na kratko sklicirane zasluge krškega pedagoškega društva je dr. France Strmčnik na posvetu ZDPDS 29. in 30. maja letos v Krškem, kjer so govorili o razvojnih gibanjih v vzgoji in izobraževanju in s tem delovno proslavili 100-letnico zveze, v zelo zanimivem in odmevnem referatu sklenil z ugotovitvijo, da bi bila brez omenjenega društva slovenska pedagoška literatura, za katero se tedaj ni nihče drug brigal, mnogo revnejša, z njo pa tudi celotna slovenska kultura.

Predsednico ZDPDS dr. Ano Tomič smo vprašali, ali naj bi tudi današnja regionalna društva (mimogrede: novomeško se ustanovlja, v Krškem pa naj bi znova zaživelo) delovala na izhodiščih in v smeri, kot jih je zasnovalo pedagoško društvo v Krškem pred sto leti.

Dr. Ana Tomič: »Mi smo v bistvu samo prevedli v sodobni jezik te njihove ideje: skrb za razvijanje pedagoške prakse in teorije, afirmacija vzgoje in izobraževanja ter krepitev stanovske pripadnosti. Zato skrbimo predvsem za izobraževanje s posveti in drugimi oblikami, ki jih zdaj organizirajo sekcije. Mi nismo tako enotni, kajti v zvezi so ljudje različnih profilov. V sekciji za pedagogiko prostega časa pa so recimo tudi drugi, ki se ukvarjajo z mladino v prostem času. Ni nujno, niti da so učitelji niti pedagoški delavci, in v tem je smisel tega izobraževanja.

Pedagoški delavci v sindikatu nekako ne najdemo svoje identifikacije. V Socialistični zvezi, čeprav obstajajo sveti za vzgojo in izobraževanje, naši problemi niso toliko prisotni. V bistvu je namen naše zveze, da bi brez bojzani, brez kakršnihkoli 'negativnih posledic', lahko obravnavali tiste težave, ki pravzaprav zavirajo razvoj vzgoje in izobraževanja, najsi gre za težave materialne narave, prezahteven učni načrt ali pa tudi za nove naloge ne dovolj usposobljene učitelje.

Dr. Ana Tomič

DL: Se vam zdi, da v tem stremljenju uspevate? Ali je še naporna pot do ciljev, ki si jih zastavljate? Težko prodirate s svojimi predlogi?

Dr. Tomičeva: »Zelo težko. Prvič, gre za to, da društveno aktivnost med prosvetnimi delavci peša. Razumljivo je, da so se razmere zelo spremenile, da so različni mediji, kot je, denimo, televizija, bolj zanimivi, kot so stanovska združenja. Priznati pa je treba, da je med pedagoškimi delavci določeno malodušje. Ni več tiste revolucionarnosti in poleta. Prvič je to zavoljo feminizacije; v Sloveniji je v osnovnih šolah 82 odstotkov žensk, v srednjih šolah pa 47 odstotkov žensk. V vrtcu skoraj nimamo moških, če pa so, potem so to ponavadi ravnateljice, kot na osnovnih šolah, kjer so moški morda le še učitelji telesne vzgoje. Lahko se vprašamo, zakaj je ravno v prosveti toliko žensk. Odgovor je, ker je to najslabše plačano delo. Skoraj v vsakem drugem poklicu se da še kaj postrani zaslužiti, prosvetar pa ne more nič. Če bi kot inkasant prišel

pobirat RTV naročnino, bi pri starših izgubil ugled.«

DL: Verjetno tudi slabi, že kar sramotni gmotni položaj pedagoških delavcev krni njihovo voljo za nadaljnje usposabljanje in izobraževanje, čeprav se večina dobro zaveda, da brez znanja ne bodo kos zahtevam razvoja družbe nasploh?

Dr. Tomičeva: »Če začnem pri predšolski vzgoji: gre za prelomnico, ker bomo začeli redno izobraževati vzgojiteljice tudi na višješolski stopnji. Osnovnošolski učitelji bodo imeli vsi visokošolsko izobrazbo. Mi smo med zadnjimi v Evropi (in tudi v Jugoslaviji) šli na to! Učitelja pa ne moremo usposabljal samo za pouk! Pri nas je sploh zgrešeno to, da začnemo reformirati sistem izobraževanja učiteljev kasneje, kot smo reformirali šolo! Učitelja torej ne usposabljam vnaprej za reformirano šolo, ampak šele, ko šolo reformiramo. Potem rečemo, da to nam ne gre, in na koncu se spomnimo: aha, tudi učitelje bi morali drugače usposabljal!

Pri nas ni rešen problem pripravnosti, stalnega izobraževanja; pravilnik sicer imamo, a ga nihče ne izvaja. Usmerjeno izobraževanje zaposluje v šoli vrsto drugih profilov: inženirjev, ekonomistov, zdravnikov, veterinarjev...

To so profili, ki nimajo nobene pedagoške izobrazbe, zato je treba poskrbeti tudi za te. Zdravnika nismo nikoli pustili, da zdravi, dokler ni opravil obveznega staža. Učitelju pa, ko konča, damo dnevnik pod pazduho in ga napotimo med učence. To lahko povzroča ogromno konfliktov. Če je popr-

● Dr. Ana Tomič: »Pri nas je ogromno lažne demokracije. Dokler je nima učitelj, je tudi učenec ne more imeti! Učni načrti so zacementirani in delo učiteljev je šablonizirano. Nagrajevanje po delu je fraza, če učitelju ni moč zagotoviti osnovnega osebnega dohodka. Vsi pravijo: dokler smo imeli plačilne razrede, smo se manj prepirali in smo bolj obravnavali vzgojno problematiko kot danes!«

40 odstotkov učencev nadaljevalo šolanje na srednji šoli, jih zdaj že okoli 90 odstotkov, množična je postala tudi visoka šola. Tudi celotna podoba teh mladih ljudi se je spremenila, zato s starimi metodami in prijemmi ni mogoče doseči zastavljenih ciljev. To problem smo se na posvetu v Krškem dobro zavedali in lotili, zdaj jih bo pa treba postopno udejaniti.«

PAVEL PERC

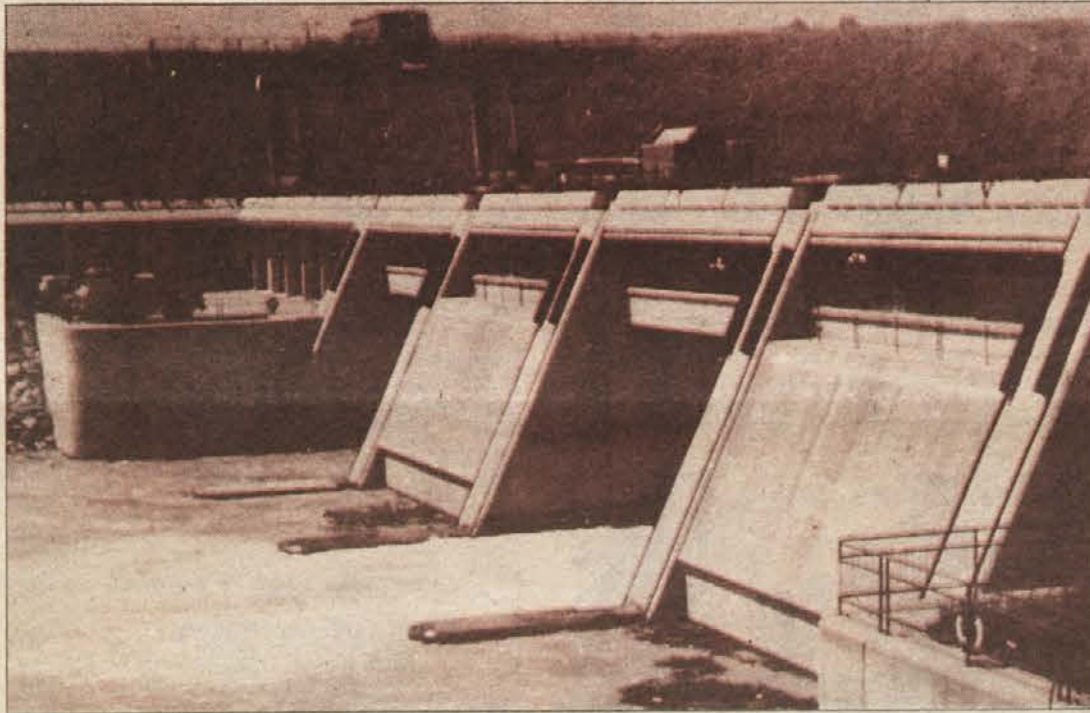
S poti po Avstriji

ELEKTRARNE PO MERI NARAVE

Gradnja jadrskih central v svetu po černobilski nesreči in seriji okvar z uhajanjem radioaktivnih snovi po drugih deželah tudi na Zahodu verjetno ne bo več v takem razmahu kot je bila. Pomeni to povratek k gradnji vodnih elektrarn?

Dlje časa je že govor o gradnji niza hidrocentral na Savi in Muri. Posebno o slednjih je bilo v javnosti mnogo odklonilnega. Posavci imajo od vsega začetka malo drugačen pristop. Pri medobčinski gospodarski zbornici so ustanovili tako imenovani Svet za Krško polje. Gradnji savskih elektrarn ne nasprotujejo samim po sebi, temveč skušajo neugodne vplive v okolje zmanjševati in — po možnosti obrniti tudi v svoj prid. To je po eni strani namakanje, po drugi strani pa melioriranje precejšnjih kmetijskih površin.

V začetku junija je Svet za Krško polje pripravil dvodnevni ogled avstrijskih hidrocentral. Avtobus se je najprej ustavil pri HE Maria Rain na reki Dravi v bližini Velikoveca. Ker se gladina vode za jezom nahaja nad pokrajino, je bilo zanimivo videti dobro tesnjenje obrambnega nasipa, kjer poteka ob drenažnem jarku celo sprehalna pot in steza za kolesarje. Ostala voda je speljana iz okolice pod jez. Avstrijski energetiki so nam pokazali tudi elektrarno Rosseg, oziroma njen jez, ki napaja strojnico po posebnem kanalu. Sama rečna struga je

obupno pusta. Avstrijski so priznali, da jim varstveniki okolja česa podobnega danes ne bi več pustili zgraditi. Zanimiva je HE Beljak v bližini mesta. Elektrarna je novejša in gostitelji so nam jo pokazali kot razliko med načrtovanjem nekdanj in danes. Ni več nekdanje široke zajezitve, s katero so itak same težave. Pri nižjih elektrarnah smo namreč videli posebno ladjo, ki preceja blato in ga odlaga ob obali. Resda nismo mogli govoriti z nepristranskimi biologi, vendar so nam predstavniki elektrarn zagotavljali, da se celo v svetu žuželk tamkaj ni ničesar spremenilo, raziskave za deset let naprej in zadnja leta pa bojda dokazujejo, da je sedaj celo manj megle kot nekoč. Pogumno načrtujejo še druge hidroelektrarne.

Od tam nas je pot peljala na drugi konec Avstrije, proti Salzburgu. Traunsee, jezero v zgornji Avstriji, ponujajo kot turistično zanimivost. Z okoliškimi planinami je povezano z nešteto žičnicami in je izhodišče tudi v tamkajšnji planinski naravni park Hongar. Povedali so nam, da so ljudje v začetku gradnje zelo nasprotovali, sedaj, ko imajo od letoviščarjev korist, nasprotovanja ni več. Na reki Enns smo videli častitljivo staro centralo, ki pa avtomatsko vzorno obratuje. Vodo zajema iz porečja, velikega 1.400 kvadratnih kilometrov. Vzorno drži gladino vode. Pred izgradnjo so bili okoliški kraji mnogokrat tudi po poltretji meter pod vodo.

Drugačne razmere so pri elektrarni Klaus na Stajerskem. Spoštljivi 50-metrski jez je za avstrijske

razmere med pritlikavci, saj je po višini šele na 16. mestu. Elektrarno so gradili pred enajstimi leti ob velikem nasprotovanju javnosti. Povedati je namreč treba, da teče reka Steyr tod skozi lep kanjon. Energetiki so priznali, da bi bilo brez nasprotovanja varstvenikov okolja verjetno kar okrog 40 kilometrov te rečne struge suhe, če bi izvedli prvotni načrt. Sedaj je kanjon ravno toliko poplavljen, da je možno skozenj čolnariti. Ponašajo se z obiskom 250.000 do 300.000 tujcev na leto. V jedru parka je spomenik dr. Lotharju Machuri. Kot piše na bronasti plošči, je za življenje dobil evropsko priznanje za varstvo okolja, domači varstveniki okolja pa so mu obrnili hrbet zaradi sodelovanja z graditelji central. Sedaj imajo tamkajšnji varstveniki okolja novo fronto: znamenito pirnsko avtocesto, ki bi lepo dolino resnično izkazala, če bi jo prečkala kar sedemkrat. Rešitev so našli z enim samcatim velikim predorom.

Prijazni Avstrijski so nam na kraju pokazali še posebno ekološko postajo na reki Enns. Za naše razmere je nekaj nenavadnega, saj zanjo skrbi elektrogospodarstvo. Pravzaprav so tamkajšnje kmetije nekoč uporabljali graditelji elektrarn. Ponosno so nam pokazali ibisa, znanega egiptovskega svetega ptiča. Po najznamenitejših svetovnih živalskih vrstovih naj bi jih živelo le še 16. Številno družino teh močvirskih ptic imajo tu kajpak skrbno zaprto, pričakujejo tudi nekaj prirastka iz dveh gnezd, kjer ptice tačas valijo. Tamkajšnji inštitut dela na treh elektrarniških jezerih, kjer so ugotovili 185 ptičjih vrst, za pozimi jih navajajo celo 4.000. Imajo pravtako šole v naravi, prikaz drevesnih sestojev, znanstvene seminarje, navajali so sodelovanje z dunajsko univerzo. Celo sam zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschläger je slovesno odprl prvi oddelek te nenavadne postaje.

Kaj imata opraviti z našimi elektrarnami? Res, da nismo neposredno srečali avstrijskih ekologov, vendar je bilo o njih vedno govor. Videli smo lahko takšne in drugačne primere. Vsekakor je dandanes mogoče zgraditi tehnično domala kakršnokoli hidrocentralo, predvsem pa tudi tako, ki v kar najmanjši meri obremenjuje okolje. Zato je bilo kar prav, da so se bili posavci odpravili na to dolgo pot ALFRED ŽELEZNIK

GIP PIONIR Novo mesto, TOZD TOGREL, Leskovec pri Krškem,

razpisuje naslednje proste delovne naloge in opravila:

1. odgovornega tehnologa za tehnično pripravo dela (en delavec),
2. delovodja za enoto montaže (en delavec),
3. betonerja gradbenih elementov (dva delavca),
4. sestavljalca kalupov (dva delavca),
5. železokrivca (dva delavca).

Pogoji:

Pod 1: dipl. gradb. inž. z opravljenim strokovnim izpitom, poskusno delo traja 3 mesece. Okvirni OD 130.000.— din.
Pod 2: gradbeni tehnik s 3 leti delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca. Okvirni OD 105.000.— din.
Pod 3: KV zidar, poskusno delo 2 meseca. Okvirni OD 85.000.— din.
Pod 4: KV ključavničar, poskusno delo 2 meseca. Okvirni OD 85.000.— din.
Pod 5: KV železokrivec, poskusno delo 2 meseca. Okvirni OD 85.000.— din.
Vsa dela in naloge združujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: GIP Pionir-TOZD TOGREL, 68273 Leskovec pri Krškem. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb. 485/24-86

PROIZVODNJA IN TRGOVINA AGRARIA eksport-import BREŽICE,

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB, komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge

REFERENTA ZA SAMOUPRAVNE IN SOCIALNE ZADEVE

Pogoji: višja izobrazba ekonomske ali pravne smeri s 3 leti delovnih izkušenj
Dela in delovne naloge se objavljajo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.
Osebnih dohodek po pravilniku o delitvi dohodka in osebnega dohodka v DSSS, ostalo po dogovoru.
Nastop možen takoj.
Pisne prijave je treba poslati v 8 dneh po objavi na naslov: AGRARIA BREŽICE DSSS, komisija za DR.
Prijavitelj potrebuje priložiti listine o tem, da prijavitelj kandidat izpolnjuje pogoje, navedene v tej objavi.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni najpozneje v 30 dneh po izteku objavnega roka. 483/24-86

DO DINOS LJUBLJANA TOZD Priprava odpadnih surovin Ljubljana, Titova 118

Odbor za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge na DE Novo mesto in skladišču Črnomelj:

a) skladiščnika

za skladišče Črnomelj, Semiška ulica
Pogoji: srednja izobrazba tehnične ali ekonomske smeri ali 3-letna poklicna šola kovinarske smeri, poskusno delo 2 meseca, 2 leti delovnih izkušenj

b) 2 skladiščnih delavcev

— enega za skladišče Črnomelj, enega za delovno enoto Novo mesto
Pogoji: polkvalificiran ali priučen delavec, poskusno delo 1 mesec, 1 leto delovnih izkušenj
Kandidati naj vložijo ponudbe v roku 15 dni z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Dinos Ljubljana, TOZD Priprava odpadnih surovin, Ljubljana, Titova 118. 482/24-86

 emona hoteli

 terme čatež

OB VSAKEM ČASU
ZA VSAKOGAR NEKAJ

n. pr.: medicinsko programirani aktivni oddih, šola hujšanja, šola lepotečenja, šola jahanja v hotelu Grad Mokrice. Informacije po tel. (068) 62-110

IZJEMNA UGODNOST NABAVE

NUDIMO IN V JUNIJU DOBAVIMO TRAKTORJE
»AVTOMONTAŽA—SAME«, TIP DELFINO 35 4RM.

POGON NA VSA 4 KOLESA, MOČ MOTORJA 25 KW (34 KM),
VARNOSTNO ZAŠČITNA KABINA S HIDRAVLIČNO AMORTIZIRANIM
SEDEŽEM.

PRODAJA ZA DINARJE.

MOŽNOST KREDITIRANJA IZ SREDSTEV KOOPERANTOV PRI VAŠI
KMETIJSKI ZADRUGI.
AVTOMONTAŽA TOZD TRGOVINA IN SERVIS LJUBLJANA, CELOV-
ŠKA 32 tel.: 061/310-907

Kakorkoli že obrnete: turizem smo ljudje

Gost:

Tako se obnašajo, kakor da sem jaz zaradi njih tu, ne oni zaradi mene. Prideš noter, stojijo trije pri točilni mizi in se kregajo. Če koga le priklješ, te gleda kot zločinca. Mize ti ne pobriše, pepelnika ne izprazni. Hrana je slaba, jedilnik tak, da bog pomagaj. Ko bi pa zvečer rad malo dlje posedel, ker si ravno dobre volje, te skoraj s stolom vred postavi ven.

*Gostilničar:
Kar računajte! taktat, ko zaprem za zadnjim gostom, moram pobrati še vse mize, pomiti kozarce, zložiti stole, pomesti, narediti dnevi obracun in popis zalog. Njim se seveda niholi ne mudi iz gostilne, vsi bi še sedeli. Ampak jaz delam petek in svtok, nedelje in praznike, s pisanimi in treznimi.*

Slovenija
Moja dežela.

PIONIR

gradbeno industrijsko podjetje
tozd Keramika novo mesto

**RAZPRODAJA
PEČNIC
V KLASI**

od 9. do 20. junija 1986
vsak dan od 7. do 15. ure
v sredo do 17. ure
v soboto 14. junija
od 7. do 12. ure
v prostorih GIP Pionir tozd
Keramika, Slakova 5,
68000 Novo mesto.

Informacije po
telefonu 068/21-201

**SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST
OBČINE METLIKA**

Odbor za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu

objavlja

na podlagi javnega natečaja za pridobivanje stanovanjske pravice na stanovanjih, zgrajenih s sredstvi družbene pomoči, objavljenega dne 3. 4. 1986.

PREDNODSTNO LISTO

Priimek in ime	Bivališče	Št. dosež. točk	Priimek in ime	Bivališče	Št. dosež. točk
1. Radič Janko	Metlika, CBE 1	702	20. Kozjan Cvetka	Metlika, CBE 24	328
2. Brinec Jožica	Metlika, Na Obrh 27	632	21. Jamsček Jožica	Metlika, Ul. 1. maja 6	326
3. Kralj Marjan	Rosalnice 21	584	22. Čurdi Lidija	Metlika, Župančičeva 8	325
4. Hudorovac Mojca	Metlika, XV. brigade	542	23. Bajuk Dragica	Primostek 2	300
5. Puškarič Branko	Metlika, CBE 4	539	24. Čoban Stipe	Drage n.h.	291
6. Cindrič Ante	Metlika, Ganglova 18	500	25. Požeg-Vancaš Katica	Metlika, Na Obrh 24	289
7. Puš Alojzija	Gradac 22	499	26. Vukšinić Brigita	Metlika, Cankarjeva 12	288
8. Milošević Nada	Metlika, Šestova 1	494	27. Pavič Katarina	Metlika, Ul. 1. maja 6	282
9. Krizmanič Marjana	Sela pri Jugorju	485	28. Tortič Marija	Metlika, Kidričevo n.	289
10. Žugej Mira	Gradac 70	430	29. Petraš Marija	Metlika, Župančičeva 3	280
11. Švigelj Marica	Metlika, CBE 124	422	30. Piškurič Danijel	Metlika, Ul. 1. maja 5	241
12. Bogovič Josip	Metlika, Ganglova 16	413	31. Vrboš Marjan	Metlika, CBE 33	233
13. Fric Lovro	Metlika, Ganglova 16	398	32. Govednik Marija	Metlika, Ul. 1. maja 6	232
14. Župančič Tončka	Čurle 15	375	33. Rudman Josip	Metlika, Župančičeva 5	207
15. Marinčič Ljubica	Metlika, Ul. 1. maja 4	360	34. Dragutinović Zoran	Metlika, Kidričevo n.	195
16. Blažević Vukica	Metlika, CBE 41	355	35. Roče Visnja	Metlika, Kidričevo n.	187
17. Veljagič Cvijeta	Metlika, CBE 88	348	36. Strahinič Marta	Metlika, Župančičeva 8	146
18. Markovič Bernarda	Grabrovec 40	341	37. Zabcic Nevenka	Metlika, Kidričevo n.	134
19. Malešič Martin	Metlika, CBE 8	334			

504/24-86

OZD GORJANCI, TOZD TP, DSSS, TOZD Gostinstvo, objavljajo po sklepu delavskih svetov

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

TOZD TOVORNI PROMET

1. Kombi IMV 1600 SB, int. št. 604, nevozen, izklicna cena	30.000.-
2. Tovorna prikolica GORICA T-18, int. št. 828, vozna, izklicna cena	400.000.-
3. Tovorna prikolica GORICA T-18, int. št. 831, vozna, izklicna cena	400.000.-
4. Tovorna prikolica GORICA T-18, int. št. 842, vozna, izklicna cena	400.000.-
5. Tovorna p. prikolica GORICA PP-26, int. št. 998, vozna, izklicna cena	1.200.000.-
6. Lesena lopa, inv. št. 15, izklicna cena	338.000.-
7. Telefonska centrala, inv. št. 46, izklicna cena	129.000.-
8. Stroj za pranje motorjev, okvarjen, izklicna cena	2.500.-
9. Dvigalo za menjalnike, v okvari, izklicna cena	1.000.-
10. Dvigalo za menjalnike, v okvari, izklicna cena	1.000.-
11. Dvigalo za menjalnike, v okvari, izklicna cena	1.000.-
12. Dvigalo HD, stebrno, v okvari, izklicna cena	2.000.-
13. Dvigalo HD, stebrno, v okvari, izklicna cena	2.000.-
14. Dvigalo HD, stebrno, v okvari, izklicna cena	2.000.-
15. Stroj za centriranje koles, v okvari, izklicna cena	20.000.-
16. Stroj za preizkušanje koles, v okvari, izklicna cena	100.000.-
17. Ročni vrtni stroj, izklicna cena	1.000.-
18. Ročni vrtni stroj, izklicna cena	1.500.-
19. Prenosna brusilka z gibljivo osjo, za vulkanizerje, izklicna cena	1.500.-
20. Elektromotor, izklicna cena	3.000.-
21. Elektromotor, izklicna cena	2.000.-
22. Elektromotor, izklicna cena	1.500.-
23. Elektromotor, v okvari, izklicna cena	1.000.-
24. Elektromotor, v okvari, izklicna cena	1.000.-
25. Elektromotor, v okvari, izklicna cena	500.-

DSSS

1. Usmernik za telefonsko centralo, v okvari	500.-
2. Stoli razni, v okvari, rabljeni	300.-
3. Pisalni stroj, v okvari	500.-
4. Fotokopirni stroj, v okvari	2.000.-
5. Računski stroji, v okvari	500.-

TOZD GOSTINSTVO

1. Registrska blagajna Becura	2.000.-
2. Registrska blagajna ADS	5.000.-
3. Registrska blagajna NCR	15.000.-
4. Točilni pult — spodnji del	100.000.-
5. Stoli rustik	500.-
6. Deska za ležišče	2.000.-
7. Hladilnik (120 l)	100.-
8. Lupilec krompirja	100.-
9. Ledomat	100.-
10. Stroj hot-dog	100.-
11. Bojler centralne peči	18.000.-

Licitacija bo dne 20. 6. 1986 ob 8. uri, za osnovna sredstva iz TP in DSSS v Straži na sedežu delovne organizacije in dne 23. 6. 1986 ob 8. uri v prostorih hotela METROPOL v Novem mestu za osnovna sredstva TOZD Gostinstvo. Ogled je možen eno uro pred licitacijo. Na licitaciji kupljena osnovna sredstva je treba vplačati takoj in odpeljati v roku treh dni.

Interesenti so dolžni pred licitacijo vplačati 10 odstotni polog od izklicne cene osnovnega sredstva.

Prometni davek ni vračunan v ceno in ga mora plačati kupec.

507/24-86

OLUZIJA

PREBRALI SMO

SLOVENC IN SVET

Slovenci že vse od naselitve živimo na prepihu zgodovine, kot radi pravimo, ko opredelimo svoj geografsko-politični položaj v osrčju Evrope. Nedvomno nas je temeljito prepričalo in so evropski vplivi sooblikovali našega narodnega duha, kot je tudi naš človek sooblikoval evropskega. Toda k nam so pritekali tudi vplivi iz bolj oddaljenih svetov in naši ljudje so tudi sami odkrivali neevropske kulture in ljudstva. Z vsem tem se je slovensko obzorje širilo daleč po svetu, pomagali pa so ga širiti naši popotniki, trgovci, pustolovci, raziskovalci, vojaki, ubežniki in misijonarji. To širjenje obzorja v daljne svetove z njegovimi vzroki in posledicami je posebno poglavje slovenske zgodovine, poglavje, ki smo ga doslej nekoliko slabše poznali. Zato je knjiga Zmaga Šmitka Klic daljnih svetov, ki je nedolgo tega izšla pri Založbi Borec, tako zelo zanimiva. Odkriva nam presenetljive stvari, kaj vse in kje vse je bil naš slovenski človek v svetu.

Šmitk je mlad strokovnjak na oddelku za etnologijo na ljubljanski filozofski fakulteti. Stike Slovencev z neevropskimi kulturami in ljudstvi raziskuje že vse od leta 1977, intenzivneje pa se je s tematiko spopadel pri pisanju doktorske disertacije, ko je zbral iz naših in tujih arhivov in muzejev veliko dragocenega gradiva in ga strokovno obdelal. Za knjižno objavo je disertacijo nekoliko predelal in dopolnil.

Knjiga nam razkriva, kako so Slovenci skozi različna zgodovinska razdobja spoznavali neevropski svet, najprej seveda bolj pasivno in po drobtinica, kasneje pa tudi aktivno. Skoraj

ga ni kotičila na tem svetu, kamor ne bi bila stopila noga slovenskega človeka. Med svetovnimi popotniki in misijonarji, med raziskovalci in drugimi ljudmi, ki jih nemirni duh ali čut dolžnosti žene po svetu, najdemo številne Slovence. Žal je njihov rod dostikrat zakrit, saj smo živeli pod tujimi vladavinami ter so naše ljudi imeli za Benečane, Italijane, Avstrijce, Nemce. Omenimo naj le nekaj imen naših velikih svetovljanov: menih Hermanus iz 12. stoletja je živel med Saraceni in prevajal iz arabščine, naš dolenski rojak Friderik Baraga je kot misijonar in škof živel med severnoameriškimi Indijanci in jim napisal prvo slovnico, Ivan Benigar je živel med južnoameriškimi Indijanci (bil je celo poročen z Indijanko) in spisal več jezikoslovnih, zgodovinskih in etnoloških del, Alma Karlin je kot ena prvih žensk na svetu obiskala nekatera najbolj primitivna plemena v Afriki, Ameriki in Aziji, Ignacij Knoblar je raziskoval Afriko, Jančez Krstnik Mesar je misijonaril po Kitajskem. Še veliko je imen in usod slovenskih ljudi, ki jih je klic daljnih svetov potegnil iz domačega zapečka v beli širni svet.

Vendar Šmitkova knjiga ne opisuje le teh popotnikov in njihovih stikov z neevropskimi kulturami in ljudstvi, ampak tudi analizira odnose Slovencev do tujih kultur in religij in nam tako skozi naše predstave o svetu razgrinja slovensko duhovno obzorje v posameznih obdobjih.

Klic daljnih svetov je sintetičen prikaz stikov Slovencev z neevropskimi deželami in kulturami. Podobnih nacionalnih prikazov ni veliko. Toliko večje priznanje zasluži avtor in toliko več pozornosti je vredna njegova knjiga. Delo je sicer znanstveno, vendar napisano berljivo, slikovito in zanimivo, da se bere skoraj kot roman. Zato se branija Šmitkove knjige ne bi smel nihče ustrašiti.

M. MARKELJ

ŠESTI KNJIGI KRAIGHERRJA IN PRIJATELJA

Pričujoče leto je za zbirko Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev pomenljivo v dveh ozirih: minevajo štiri desetletja njenega izhajanja, to zaokroženo obletnico (ki se ujema z obstojem založnice Državne založbe Slovenije) pa bo

obeležila 150. v zbirki izdana knjiga; predvidoma bo to druga knjiga A. Gradnika. Prvo letošnje pošiljko knjig so uredniki predstavili nedavno, na tretjo Aškerčevo in sedmo Finžgarjevo smo na teje strani že opozorili, tokrat pa na kratko o šesti Kraigherjevi in zadnji knjigi Slovenske kulturnopolitične in slovstvene zgodovine 1848—1895, katere pisec je utemeljitelj slovenske primerjalne književnosti Ivan Prijatelj.

S šesto knjigo je zaključena objava umetniških stvaritev Lojza Kraigherja; preostale tri bodo prinesle življenjepis Ivana Cankarja,

literarno publicistiko in pisma. V pričujoči knjigi je urednik Dušan Moravec (pred dvema novelama v Dodatku) zbral partizansko in taboriščno prozo. Sklop prve sestavlja pet novel, ki živopisno kažejo, kako je že ostareli pisatelj literarno podoživljal življenje v suženstvu in boj za svobodo. Posebej zanimiv pa je Fragment iz dachauskih ječ; Kraigher sam je preživel pekel nacističnega taborišča in kmalu po vojni se je lotil popisovanja bridkosti in stisk, kakršnim je bil priča. Žal je v besedilu obdelal le četrtino bivanja, ki mu je ležalo na duši, 1948 je namreč pisanje o Dachauu opustil. Razlog začetek procesa zoper taboriščnike, ki jih je dobro poznal, zato je močno dvomil, da bi lahko služili Nemcem. Zanj je bila dachauska »obsodba očitna in strahotna krivica«. Besedilo o dachauskih doživetjih je torej ostalo fragment, za nadaljevanje pisatelj po procesih ni imel ne volje ne moči. Fragment je prvič izšel 1961 v knjigi Na robu življenja, po tej objavi je pripravljena tudi zdajšnja, kajpak z urednikovimi literarnozgodovinskimi opombami.

Prijateljeva Slovenska kulturnopolitična ... zgodovina je bila zamišljena kot prva, zaenkrat pa je tudi edina monografija k zbirki zbranih del. V dozdajšnjih petih knjigah smo lahko brali, kako izčrpno je Prijatelj obdelal staroslovence oz. obdobji tvornega in okorelega konservatizma, pa mladostlovece in njihov romantični realizem in začetek poetičnega, poetični realizem pa je do konca razviden iz šeste knjige. V tej Prijatelj razčlenjuje razvoj slovenske literature in literarne kritike nekako od ustanovitve Ljubljanskega zvona dalje do

TRI DESETLETJA DOLG KONDORJEV LET

Pred tremi desetletji je pri Mladinski knjigi zagledala beli dan prva knjižica z znamenjem kondorja na platnicah — bil je to Bevkov Kaplan Martin Čedermanc — in oznanila rojstvo nove slovenske knjižne zbirke. Njen prvi in dolgoletni urednik Uroš Kraigher jo je zasnoval kot zbirko knjig za šolsko rabo, vendar je kmalu zasnovano razširil in začel vanjo vključevati poleg obveznega šolskega branja tudi branje za nekoliko bolj vedoželjnega učenca in prizadevnega pedagoga. Skozi naslednjih 30 let je zbirka v glavnem ohranila tako široko zastavljeno zasnovano in jo danes nadaljuje pod urednikom Alešem Bergerjem. Pestrost in zanimivost zbirke priteguje zvesto bralstvo ne samo med šolsko mladino in prosvetnimi delavci, marveč tudi med ljubitelji književnosti, ki so že zapustili šolske klopi, a jih literatura še vedno živo zanima.

Doslej je v Kondorju izšlo 234 naslovov, od tega 103 iz slovenske književnosti, 22 iz jugoslovanskih književnosti in 129 iz svetovne. Številke potrjujejo priljubljenost zbirke in po svoje tudi njeno zasnovano. Kažejo pa tudi, da zbirka ohranja skoraj idealno ravnovesje pol-pol med domačo in tujo književnostjo.

Že bežen pregled po več kot 230 naslovih nam razpre bogati in pestri svet književnosti, shranjen v Kondorju: med izdanimi knjigami najdemo dela iz samih začetkov književnosti, naj bodo to starodavni hetitski zapisi, proza starega Egipta, sloviti ep o Gilgamešu ali staroindijska sanskrska književna dela, v zbirki odkrivamo dela iz antične književnosti, pa dela, ki so nastajala v srednjem veku, in vse do del iz sodobnih svetovnih literatur. Enak časovni razpon od začetkov do sodobnosti zasledimo tudi pri izboru del iz slovenske književnosti. V Kondorju najdemo natisnjena književna dela od Trubarjeve Slovenske cerkvene orndine in pridig Jančez Svetokriškega do antologije slovenske lirike 1950—1980 in antologije konkretne in vizualne poezije.

Enako široko, kot je Kondor preletaval časovne in zemljepisne koordinate, je letel

1895. Jože Munda, ki je besedilo pripravil za objavo in opremil z opombami, pa je zaključni knjigi monografije dodal še kazalo osebnih imen in slik iz vseh šestih knjig.

D. RUSTJA

ZGODBE O JAZZU

Ko so leta 1910 v Bruslju na takratni svetovni razstavi nastopili črnski pesalci ob spremljavi instrumentalnega tria, so Evropejci debelo gledali: kaj takega še niso slišali. Nastop in predstavitev »zamorjske« glasbe je bila prava senzacija. In senzacija se je nadaljevala še nekaj let z občasnimi nastopi črnskih glasbenikov v Londonu in kasneje še po drugih evropskih mestih. To je bil prvi prodor jazza na staro celino, vajejo harmoničnih, umirjenih klasičnih plesnih melodij. Toda v nekaj desetletjih je afroameriška glasba, kot je pravičnejši izraz za tovrstno glasbeno

ustvarjalnost, zavzela Evropo, osvobodila vse dežele sveta, če ne že čisto neposredno, pa vsaj posredno s smerni zabavne glasbe, od rocka, rhythm'n'bluesa do punka in disko glasbe. Vsa sedanja popularna glasba, tudi pop glasba imenovana, namreč temelji na glasbenih elementih afroameriške glasbe.

Jazz je zelo zgodaj prišel tudi v Slovenijo. Lahko se pohvalimo, da smo že deset let po tem, ko je v Evropi zaigral prvi jazzovski trio, imeli Slovenci prvi ansambel zabavne glasbe Negode jazz. Velja si zapomniti, da je oče slovenske zabavne in jazzovske glasbe Milutin Negode kot glasbenik začel delovati v Novem mestu, kjer je imel svoj salonski orkester. Za njim so tako imenovane jazzbande ustanovljali še drugi, ne nazadnje tudi Bojan Adamič, ki je prvi spravlil skupaj zares pravi jazzovski ansambel, v katerem so se glasbeniki že toliko »pregrešili«, da so tudi improvizirali. Slednje pa je ena od temeljnih značilnosti jazzu. Res je sicer, da prva povojna leta niso bila prijazna jazzu; politika ga ni do-

puščala, ker se je zgledovala po velikem bratu na vzhodu, a kljub temu je tradicija obveljala in v Sloveniji smo kmalu imeli prvi jazz festival v Jugoslaviji, ki še vedno vsako leto poteka na Bledu (vmes nekaj let v Ljubljani).

Vse to je treba povedati, da bi uvideli pomembnost založniškega dogodka prejšnji teden. Pri Državni založbi Slovenije je namreč izšla knjiga Petra Amalietija Zgodbe o jazzu. Z njo je prizadevna založba izpolnila precejšnjo praznino v naši glasbeni literaturi. Kljub naši dolgoletni zavezanosti jazzovski glasbi Slovenci doslej nismo imeli pomembnejšega knjižnega dela o jazzu. Premoremo sicer nekaj prevodov, vendar nam te knjige ne dajejo dobrega pregleda te glasbene vrste. Zato je bila takšna knjiga, kot jo je napisal Amalietti, že zares potrebna in v skladu z našo tradicijo in splošno zavezanostjo afroameriški glasbi.

Avtor je knjigo zasnoval kot zgodovinski pregled razvoja afroameriške glasbe od leta 1619 do 1964, pri tem pa je izhajal iz širših okvirov, saj začenja s pregledom afriške glasbe, nato oriše suženstvo, ki je del afriškega prebivalstva preneslo preko oceana v novo domovino in v povsem nove razmere, v katerih je bilo več gorja kot lepega. Toda le tako se je lahko rodila nova glasba, v medsebojnem opljanju evropske tradicije z afriško in v posebnih razmerah boja črncev za človeške in državljanske pravice.

Amalietti nato izriše posamezne smeri oziroma obdobja v razvoju jazzu, od bluesa, ragtime, neworleanskega diksija, začetkov orkestralnega jazzu do swinga, bebopa, progresivnega jazzu, cool jazzu in free jazzu. V zaključnem poglavju poskuša fenomen jazzu podati v luči sodobne sociološke znanosti in lahko smatramo to zaključno poglavje kot najbolj izvirnih avtorjev prispevek in nekakšen uvod v sociologijo jazzu.

Besedilo sta dodana besednjak najbolj pogostih jazzovskih izrazov in obsežna bibliografija. Skozi vso knjigo se tudi vrsti zanimivo slikovno gradivo.

Ne smemo pozabiti omeniti uvodne besede, v kateri je Amalietti zarisal kratek očit jazzu pri Slovencih, ravno tolikšen, da kar kliče po novi knjigi, ki bo, upajmo, kmalu zagledala beli dan in dopolnila Zgodbe o jazzu s slovenskim prispevkom.

M. MARKELJ

BREZPOSELNOST RODILA UMETNIKA

Franci Fortun pravi o sebi, da ni slikar, temveč človek, ki včasih tudi kaj naslika. Da je celo len za slikanje, priz-

na, da pa v sebi že dolga leta nosi željo, pravzaprav notranjo nujno, da se na ta način izpove. Žal sta bila doslej pomankanje časa in lenobnost večja kot potreba po umetniškem ustvarjanju, saj je v zadnjih nekaj letih za čopič prijel le enkrat, takrat pa je v dveh mesecih ustvaril kar 20 del. Vendar je ta za slikarja sicer skromna zbirka med obiskovalci samostojnih razstav v Metliki in Brežicah ter dveh v Črnomlju zbudila toliko zanimanja, občudovanja, navdušenja, da je bil presenečen celo Fortun, zlasti še, ker, kot sam pravi, s slikanjem ni želel doseči nič posebnega, ampak le potešiti notranjo nujno.

Na njegovih slikah se smiselno, a sproščeno prepletajo različne tehnike, materiali od tempere do voska, vrvice, lepila. Vse to je nastajalo spontano in v veliki naglici, brez posebnega razmišljanja. Žilval je na papir tisto, kar je čutil v sebi v stiski, ko je po nekaj letih poučevanja ostal brez zaposlitve. V takšnih stiskah se od takrat ni več znašel, a v njem se razraščajo vedno nove ideje, ki dajejo slutiti, da bodo nova dela zbudila prav toliko, če ne še več pozornosti kot dosedanja. A odziv Franciju ni mar. »Eksperimentalni bom,« pravi, »tokrat z lesom in steklom. Zanimam me, kaj bo nastalo.«

Mnogi, ki poznajo Fortuna le kot učitelja sociologije, zemljepisa in ume-

tnostne vzgoje na srednji šoli Edvarda Kardelja v Črnomlju in srednji šoli tekstilne usmeritve v Metliki, se ob njegovih slikarskih delih sprašujejo, odkod mu zamisli, talent za tovrstno ustvarjanje. Malokdo ve, da je imel Franci prvo samostojno razstavo že, ko še ni začel hoditi v šolo. Pravzaprav je bil »šolsko dete«, kot pravijo Belokranjci. Vse do njegove mature so živeli v stavbi črnomaljske osnovne šole, kjer je bil oče hišnik, mati pa snažilka.

»Šola je bila tako moj prvi dom, veliko sem se potikal po njenih prostorih, gledal in v svoji otroški glavi ocenjeval risbice otrok, ki so jih tovarišice obesile na stene. Razstave ob koncu šolskega leta so bile zame poseben praznik. Tako sem tudi sam hotel kaj narisati, najprej na šolski tabli, potem na risalnih listih, ki so prišli v roke učiteljicam, in te so pripravile razstavo,« se spominja.

Do 2. razreda osnovne šole je vsak dan končal vsaj eno risbo, pri tem pa sta ga usmerjali teta Mija in njena prijateljica Rezi Pirc. Spodbude ni potreboval.

Po osemletki je želel nadaljevati šolanje na šoli za oblikovanje, a si ni upal svoje želje povedati staršem. Tudi po gimnaziji je bil premalo odločen, da bi si upal na likovno akademijo, zato je pristal na študij zemljepisa in sociologije na filozofski fakulteti. Šele ko je že

leto dni poučeval, je zbral toliko poguma, da se je zadržno odločil za študij na likovni akademiji. A Fortuna, slepa usoda, mu je tudi tokrat prekrizala račune: zamudil je sprejemne izpite. Nadomestilo je našel v študiju umetnostne zgodovine, vendar s temi svojimi študijskimi »izhodi v sili« očitno ni bil nikoli prav zadovoljen.

»Čeprav sem že dolgo vedel, da bom učitelj, se mi je scena v šolstvu počasi zamerila. Desetletje je, kar sem diplomiral, pa nikoli ne vem, kaj bom učil naslednje leto, kajti vedno moram učiti kaj drugega,« se nekoliko oddalji od likovnega ustvarjanja Fortun, ob tem pa hoče povedati predvsem to, da si želi sprememb zlasti pri svojem konjicku, ne pa v poklicnem delu.

Spremembe pri njegovem likovnem ustvarjanju lahko pričakujemo. Čeprav najraje slika drevesa, je v njihovi abstraktni upodobitvi toliko različnih možnosti. »Najbolj mi je všeč slikarstvo od Van Gogha naprej, kjer se mora slikar sam angažirati, nihče mu nič ne prinese na pladnju. Meni je v veliko pomoč le narava, ki jo kopiram in povečujem njene detajle, kajti narava je največji umetnik in zato tudi moj edini vzornik,« skromno prizna Franci Fortun.

M. BEZEK

NA KRAJU SAMEM

KAKO SE IZ SKICE RODI MODEL

začeli razglabljati o črkah, napisih, aviončkah in likih, s katerimi nameravajo opremiti jogging program. Radečani pa bodo ideje prenesli v tisk in na tkanino. Še preden je bila sprejeta končna odločitev med tremi kreatorji, se je oglašil tovarniški propagandist z zamisljivo, da bi plesno skupino Krik oblekli v najnovejši teens in z njim nastopali v Juliju. Skoro bi se sporekli, ker je propagandist hotel pristanek, da bodo kreatorji mimogrede prevzeli to nalogo, njim pa že tako manjka časa za sprotne odločitve. Tudi z rednim programom za izdelavo nove kolekcije malce kasnije. Dobro ustvarjalno delo, kakršno naj bi kreacija modelov bilo, pač z nervozo ne gre vkup. Pa so se le zmenili!

Mimogrede, ko so zatem skicirali vsak svoje osnutke in zraven otipavali male vzorce različnih vrst blaga, jih med prsti obračali in jih nastavljali svetlobi, sem izvedela, kako model sploh nastane.

»Trije kreatorji si v Novoteksu razdelimo 23 programov. Moško in fantovsko modo ima na skrbi Marjan, Slavica je mojstrica za načrtovanje otroških oblačil, jaz imam na skrbi dekliški in razširjeni ženski program oblačil. Jogging program delamo skupaj. Zdaj delamo že za poletno sezono v prihodnjem letu. Vsi trije obiskujemo svetovno znane modne sejme. Jaz sem bila v Kölnu in Parizu, Marjan v Münchnu itd. Marca

letos na primer sem v Parizu na Première vision dobila vpogled v osnovne smernice, prvo informacijo za nove modne tkanine, ob katerih takoj dobiš vtis pripadajočega modnega stila. Spet bomo delali v vojaškem in safari stilu, le malce drugače kot pred leti, za temperamentne bo oblika v meksikanskem vzorcu, za romantične pa belo, belo, s čipkami.

Ti sejni in pa revije, ki jih dobivamo v tovarni, so nam osnovno vodilo za kreacijo modelov, ki morajo biti taki, da ne bodo le modni, ampak da bodo šli tudi dobro v denar. Doma se takoj začne ukvarjati z izbiro tkanin za novomodne kreacije. Veliko novosti s svetovnih sejmov kmalu dobimo pri kranjskem Tekstilindusu, potrebni pa so še dodatki, od zadrž do pasov, gumbov in našitkov. Veliko dela je, preden določimo barve, izberemo tkanine in dodatke, potem nastajajo prve skice novih modelov.

Marsikdo ne ve, da prvi poizkusi prenosa skice na blago niso iz pravih tkanin, ampak iz manjvrednega blaga, ker na živih postavah potem osnovni model še kako popravljajo, preden iz njega nastane pravi model. In ko je pravi model ukrojen iz prave tkanine, gre kolekcija pred širšo komisijo, ki izbere nekaj modelov za proizvodnjo. Od začetka skiciranja do kolekcije je na voljo čas od maja do 20. avgusta, ko že prihajajo kupci v hišo na mini modne revije in

začno naročati modele, ki jih bomo nosili v letu 1987. Avgusta se postopek ponovi. Spet so sejni, spet nove ideje in nova kolekcija, ki mora biti gotova do 15. januarja, v prodaji pa bo na jesenzimo 1987 do 1988.

Kdo ve, če bo tedaj sploh še živ, a kreatorji živijo vedno za leto dni vnaprej. Kdor misli, da v službi lagodno razpravljajo o modi in tu in tam kakšno risbico vržejo na papir in dobivajo dobre plače, se je hudo zmotil.

Tatjana pravi: »Venomer nas priganja čas. Kreatorji se niti ne pritožujemo nad slabimi plačami kot mnogi drugi v Novoteksu. Prirojena nam je želja po poklicnem uspehu. Največ nam pomeni, če smo cenjeni v naših strokovnih krogih, sicer v poklicu ne bi obstali. Jaz imam poleg oblikovalske šole še pedagoško akademijo—likovno smer, a sem začela v Novoteksu kot začetnica kreatorka in sem tu že dvanajst let. Imam občutek, da sem nekaj naredila za naš kolektiv, ne glede na to, da je bila zadnja, najvišja plača 100.000 din. Kreatorji smo se menda že sprizajnilli z miselnostjo kolektivov, kjer delamo: da se moramo kar naprej dokazovati, da nekaj znamo in vemo.«

Od modne kreatorke vsakdo pričakuje tudi, da bo zgledno modno oblečena, ne glede na služček. To si prizadevajo, ampak po tej lojki noben zdravnik ne bi smel zboletiti.

RIA BAČER

Tatjana Deak

Marjan Podlogar, Tatjana Deak in Slavica Mahovne

»Popravljala sem čopek triletni Lei in jo nateščala v staro katro, ko sva odhajali pred šesto ro zjutraj zdoma. Ona v tovarniški vrtec, jaz v učbo v Novoteks. Šele takrat sem za hip pomnila na gosto popisan koledar z nalogami in nenki za tisti dan.« Tako se je zadnji majski elovni dan začel za modno kreatorko Tatjano Deak, ko se je v gostem prometu pomikala z vtom iz Plave lagune v Bršljin.

Čim je oddala v vrtcu hčerkico, je padla z nje sta skrb, ki ji omogoča sploh misliti na delo. V isarni, prepleteni z izrezki iz modnih časopisov, sodobnimi gesli za propagando v tekstilni javnosti, sta že odpirala predale svojih miz oblega Slavica Mahovne in Marjan Podlogar.

»Danes pridejo iz Radeč z idejami za sitotisk.« po jutranjem pozdravu začel pogovor Marjan. Tatjana je le vzdihnila in že so v stiski s časom

vedno več in ena skrbna babica je komaj dovolj za vse, ki so potrebni tolažbe in razumevanja. Marija Molek iz Slamne vasi, ki sicer zadnjih petindvajset let živi v Ontariu v Kanadi, jih ima kar šestnajst: devet na tej strani Atlantika in sedem na drugi.

»Vse se je pričelo v začetku šestdesetih let,« pripoveduje osemindesetletna Marija, sedaj na letovanju pri hčerki Mariji v Berčicah nad Metliko. »Takrat mi je umrla sestra, potem mož, pa še naše vinograde, katerim smo posvečali toliko dela in pozornosti, saj so bili glavni vir dohodka, so posekali. Nismo se strinjali z rigolanjem, saj so bile trte še lepe in rodne, pa so dobili Bosance, ker se domačini tega dela ne bi hoteli lotiti, in nam vse posekali. Bila sem sama s petimi otroki, Martin, najstarejši sin, ki ga je vse to globoko prizadelo, je takrat pobral culo in odšel v tujino. V Kanado, kjer se je ustavil, je kmalu zatem odšlo tudi njegovo dekle Angela Milek iz Gribelj. Tam sta si ustvarila novo življenje, osem let kasneje, ko so bili še drugi trije otroci pri kruhu, pa sem v Kanado odšla še sama z najmlajšo hčerko Martino. Ta je dokončala v domovini osnovno šolo, v Kanadi pa se je izobraževala naprej. Zanj je bilo v tujini lahko. Bila je še mlada, v šolah se je hitro naučila jezika, med počitnicami pa je zaslužila dovolj zase in za svoje potrebščine. V Kanadi je za tistega, ki hoče delati, dela in dobrega zaslužka dovolj. Tako je prišla, sama in z Martinovo pomočjo, do izobrazbe, jaz pa sem bila babica in gospodinja. Z leti sem dobila tudi vdovsko pokojnino, tako da mi je tam kar lepo.«

Marija se ni nikoli docela spoprijateljila s tujim jezikom. To je bilo za starejšo kmečko ženo pač preteško, ji pa po skoraj petindvajsetletnem bivanju v tujini kaj hitro uide kaka angleška beseda in sicer tekočo belokranjsčino, in njen enajstletni vnuček Peter se takrat začudeno zazre vanjo. V Kanadi je slovenske družčine zanjo dovolj. »V bližini, kjer ima sedaj Martin svojo farmo, je še šest slovenskih farmarjev, ki se dobivajo in skupaj poveselejo skoraj vsako nedeljo. Nikoli pa si ne bi mislila, da nas je Slovencev, ki smo sicer tako majhen narod toliko po svetu. Kamorkoli greš, pa naj bo v širni Kanadi ali Ameriki, povsod naletiš nanje. Včasih se mi zdi, da nas je v tujini več kot doma,« pripoveduje Marija in še doda: »Doma v Sloveniji pa se je v tem času tudi veliko spremenilo. Kraj je skoraj ni moč prepoznati, tako se je vse spremenilo, toliko zgradilo. Tam daleč, v širnih ravninah Kanade nosimo v srcu ta mali košček belokranjske domovine in v spominu počasi raste, kanadske razsežnosti so ogromne, potem pa, ko prideš domov, je vse tako majhno, ti stelniki, vinogradi...«

Sin Martin je šel v Kanado zato, ker se ni mogel spoprijateljiti z mislijo, da so posekali njihove trte. Kmalu po prihodu v Kanado se je s trdim delom in prirojeno skrbnostjo osamosvojil in kupil najprej pol farme, sčasoma pa še drugo polovico, od nekega Angleža. Sedaj ima vsega skupaj 8 hektarov veliko farmo. In kaj neki pride luje na njej? Seveda, to so prvovrstni vinogradi, ki dajejo njegovi družini s petimi otroki kar lep dohodek. Obdelava je vsa mehanizirana, le ob tr-

gatvi nekaterih sort mora še najeti ročno delovno silo. Grozdje oddaja vinski kleti, seveda pa ne bi bil pravi Belokranjec, če ne bi izbora najboljših kapljice prihranil tudi zase in za svoje prijatelje. Tako je vinska trta postala tista vez, ki je izkoreninjenim rojakom onkraj Atlantika pomagala blažiti domotožje.

»Anglež, ki je Martinu prodal farmo, se kar ni mogel načuditi, kako lepo in skrbno so bili obdelani vinogradi in kako lep pridelek so dajali že takoj na začetku. Seveda ni mogel vedeti, da nam je vinogradništvo že v krvi in da se znamo, čeprav na tuji zemlji, s trto kaj hitro spoprijateljiti. Jaz pa vina ne pokušam dosti, zdi se mi precej podobno našemu, čeprav goji Martin predvsem francoske sorte, vmes pa ima tudi nekaj kanadske samorodnice.«

Somrak pada na Berčice in v pečici že rumeni sirov zvitek, ki ga Marija pripravlja za svoje vnučke, ki so zunaj na polju in pomagajo materi škropiti krompir. Le najmlajši Peter zvesto spremlja pripovedovanje svoje babice o daljnem, širnem svetu onkraj oceana. Je že tako, včasih so babice otrokom pripovedovale pravljice, sedaj pa same prihajajo iz svetov, ki burijo otroško domišljijo. V tem daljnem svetu pa ista babica prav tako peče belokranjske zvitke in jim pripoveduje zgodbe o domovini njihovih prednikov. In njihove oči so prav tako začudene in zrejo v babico. »Kje si pravzaprav doma, babica?« sprašujejo te oči. In ko Marijo to vprašam tudi jaz, mi odgovori: »Tu in tam, kjer so pač moji ljudje. Dobro pa vem, kje bi hotela umreti.«

TONE JAKŠE

OBRAZI

PRI VNUKIH NA TEJ IN ONI STRANI OCEANA

Oh, te babice! Komaj so sskrbno roko vzgojile stne otroke, jih spravile h kruhu in spustile v življenje, že se prične vse znova — prihaja nova generacija, ki ji je prav tako potrebna nežnost, goja, in kar je še najbolj pomembno, starostna usnja in modrost življenja, ki je mati ali oče navadi otrokom ob vsem pehanju za materialni obstoj družine ne moreta dati. Vnučkov pa je

Izmed reševalcev naše 18. nagradne križanke je bila izžrebana MAJDA SMOLIČ iz Kočevja. Za nagrado smo ji poslali knjigo Pesmi Ivana Cankarja. Gre za nov izbor in prikaz Cankarjevega pesniškega dela, ki ga spremlja zanimiva študija in pretehtan izbor slikovnega gradiva. Vsekakor knjiga, ki jo bo bralka rada večkrat vzela v roke. Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 20. junija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIZANKA 20.

NAGRADNA KRIŽANKA

KEM. SIMBOL ZA OGLJIK	ZOOD. POKRAJINA NA LETONSKEM	MAT. RITETA	MRHOVINA	OLAKA	SECT. J. UDIR	NAVPIČNA KOORDINATA	PREVOZNA LADJA ZA TEKOKA GORIVA	PRITOK BALHAS KEGA JEZERA	PRETRES
					TOLMUN				
POPRAVLJALEC UR					PLUG				
					GL. STEVNIK				
KRAJ PRI N. MESTU								DRUŽINA RODECH RASTLIN	SKLADALEC
KOVAŠKO DELO									
USTNIČNIK									
KEM. SIMBOL ZA KALJ	DEL. EL. MOTORJA	OJACEVALEC SVETLOBE	KRILO ZGRADBE	NEPOUDARJENI DELI TAKTA	STRJENA KRI	RIZEVO ZBANJE	METROPOLA GORNIŠKE	KILOLITER	VERZ
ZARA					DL				
PLEHKJA JUHA					STRJENA KRI				
					STANKO LORGER				
ZVEZDA V ORLU					NAGON EYEMPLI CAUSA				
DEZELA BRIT. COM. MONWELTHA								AM. M. IME	
								AVT. OZNAKA DARUVALJA	
DL	CEVASTI PODALŠEK GLAVE								
					DL				JEZDEC

PRGIŠČE MISLI

Daljšje obdobje avtoceznure neogibno vodi v umetniško in človeško katastrofo.

D. KIŠ

Smisla človeku ni mogoče podariti, prodati, posoditi, tudi naučiti ga ni mogoče. Možno mu je razkriti smisel in nesmisel, toda človek mora sam oblikovati in najti smisel ter se zanj bojevati.

A. KIRN

Pernata straža

Ameriška vojska je »zaposlila« 900 gosk

Zgodovinsko izročilo pripoveduje, da so gosi rešile stari Rim. Ko so leta 390 pred n. št. Galci prišli do zidov Rima, so jih od vseh stražarjev zaslišale le kapitalske goske, ki so zagnale silovito gaganje in hrup s perutnicami. Rimski vojščaki so se prebudili in mesto rešili pogube.

Star izrek pa tudi pravi, da je zgodovina učiteljica. Tako tudi zgodba o gosih kot čuvarjih starega Rima ni padla v pozabo. Iz šolskih knjig so jo potegnili vojak in pripoved prenesli v sedanost. Ameriška vojska, ki ima svoje baze na ozemlju Zahodne Nemčije, je namreč uspešno končala poskuse z jata-mi gosi, ki naj bi varovale vojaške naprave, poleg običajnih stražarjev seveda. Poskusi so se dobro končali in zdaj je kakih 900 gosi redno »zaposlenih« v enotah 32. ameriške armade zračne obrambe. V jatah po šest do nekaj deset gosi pomagajo čuvati vojaške naprave pred sovražnikom.

Zadeva ni novinarska raca. Gosi imajo zares odlične sluh, ki daleč prekaša človekovega. Imajo pa tudi to lastnost, da jih šumi vznemirijo, nakar začno na ves glas vreščati in delati neznošen trušč s tolčenjem peruti. Tako sluzijo kot pravi naravni alarm.

In ne nazadnje, gosi niso drage za vzdrževanje. Kot pišejo te dni časopisi, stane vseh devet stotnih pernatih stražarjev le pol toliko, kot stane letno vzdrževanje enega samega dresiranega psa čuvaja.

Priseljenci — nove žrtve

Sovraštvo in nasilje med azijskimi priseljenici in temnopoltim prebivalstvom ZDA narašča

Poulični pretepi, po katerih obleži kateri od udeležencev s počeno lobanjo ali zlomljenimi tudi na tleh, pravzaprav niso prav nič redke pojave na ulicah ameriških mest. Toda v zadnjem času je opaziti, da pretepi in nasilje pogosto izbruhnjejo med revnimi prebivalci mest in priseljenici iz azijskih držav, ubežnikov iz Vietnam, Laos, Kampučije. Sovraštvo in nasilje proti »rumencem« narašča, in to ne samo proti novim ubežnikom, marveč tudi proti tistim, ki žive v ZDA že drugo ali tretjo generacijo.

Sociologi ugotavljajo, da se sovražno in nasilne obnašajo revni beli in temnopolti Američani do »rumencem« zaradi občutka ogroženosti in tuje kulture, ki jo prinaša val priseljenecv iz Azije. Med azijskimi priseljenici so mnogi poslovno in splošno uspešni, znajo z marljivim delom kaj hitro obogatiti in se dvigniti nad povprečje. In tudi to moti.

Sovražnost kažejo tudi s požiganjem imetje azijskih priseljenecv, z napili sovražne vsebine, pretepi, umori. »Vse bolj očitno je nasilje proti Azijcem, ki ga motivira rasizem, kar postaja že splošen pojav,« pravi član posebne komisije za azijske Američane Nicholas Chen.

Zdravljenje ali uničevanje?

Še vedno precej razširjeni način zdravljenja duševnih bolezni — psihokirurgija postaja vse bolj sporna — Lobotomiranje kriminalcev in otrok

Če že naj bi sodobnega medicinska zalila rdečica pred katero od zmot medicinske znanosti, potem ga zagotovo lahko ob pregledu, kako je zdravstvo v zadnjem stoletju ravnalo z duševnimi bolniki. Umobolni so bili podvrženi pravim mučnim ravnanjem od prhanj z ledeno mrzlo vodo, namernih okuženj z mrzlico, vbrzganje konjskega seruma v hrbtnično cev do odstranjevanja žlez z notranjim izločanjem, zob, mandlje in maternic pri ženskah. Še več, umobolne so zdravili z velikimi dozami najrazličnejših preparatov, katerih stranski učinki so bili grozljivi: zlomi kosti, težki spahi, hudi krči, kome, uničenje spomina. Veliko teh postopkov ni nikoli imelo oprjeljive znanstvene osnove, mervče so jih zdravniki izvajali zaradi napačnega in ne dovolj znanstvenega razumevanja duševnih bolezni. Škoda je bila očitno večja, kot so bile koristi.

O teh zadevah je premislil Elliot S. Valenstein, ko je pripravil gradivo za zanimivo knjigo Velika in drzna zdravljenja. V nji je podal zgodovinski pregled psihokirurgije in ostalih radikalnih načinov zdravljenja duševnih bolezni, vsebina knjige pa je kljub zgodovinskemu značaju aktualna, saj odkriva početja in postopke, ki se gajo na sam rob sprejemljivega in so nekateri v praksi še dandanes. Vse to pa javnost, ki je vse bolj osvješčena, vznemirja. Osebna svoboda in človekovo dostojanstvo sta namreč vrednoti, ki sta »današnjem svetu zelo ogroženi in sta deležni tudi zaradi tega večje pozornosti.

Njegove besede potrjuje tudi pred kratkim objavljena študija komisije za državljanske pravice, ki je dve leti raziskovala problematiko. V študiji so zapisali: »Protiazijske dejavnosti, nasilje, vandalizem, poniževanje in trpinčenje so nacionalni problemi!«

Napetosti med temnopoltimi Američani in azijskimi priseljenici imajo ekonomske korenine. Korejci in drugi Azijci so prevzeli že lep del trgovin in lokalov v črnih četrtih. Celo v Harlemu je četrtna poslov že v njihovih rokah. In podobno, kot so v šestdesetih letih črni napadali bele trgovce v Harlemu in drugih črnih četrtih, zdaj napadajo »rumence«, ki so zamenjali za belimi prišle črne trgovce in poslovneže.

Seveda pa nerazumevanje in z njim sovražstvo sproščajo tudi velike kulturne razlike, razlike v obnašanju, življenjskih navadah, vrednotah, jeziku. Mnogi priseljenici ne znajo ne govoriti ne pisati angleško, kar otežuje njihove stike z novim okoljem.

Ni pa mogoče prezreti, da je puč nasilje do priseljenecv, še posebno, kadar gre za priseljenice nebele rase, značilno za ameriško družbo že od nekdanj. Le da so zdaj namesto črncev žrtve Azijci. MIM (Vir: Newsweek)

Pod pojmom psihokirurgija pisec razume posege v možgane, s katerimi naj bi psihokirurgi spremenili bolnikovo duševno stanje, pri tem pa gre za posege v nepoškodovane dele možganov.

Prvi, ki se je lotil psihokirurškega posega, je bil portugalski nevrolog Egas Moniz. Velja za očeta tako imenovane prefrontalne lobotomije. S tem posegom prerežejo živčna vlakna, ki povezujejo prednje režnje možganov z ostalimi. Prefrontalno lobotomirajo še danes pri nekaterih hudih in trdovratnih prebavnih motnjah in pri bolnikih z neormalnim psihičnim vedenjem, kot navaja slovenska Medicinska enciklopedija, ki skopo piše še tudi, da poseg sekundarno izziva spremembe osebnosti. Pretresljiv dokument o lobotomiranju je sicer fiktivna filmska pripoved Let nad kukavičjim gnezdom.

Portugalski nevrolog se je za poseg odločil na osnovi ugotovitev iz poskusov z opicami. Opazil je, da je rezanje povezovalnih živčnih vlaken v možganih delovalo pomirjajoče na agresivnost živali. Žal se je kasneje izkazalo, da se je pri eni od dveh poskusnih opic agresivnost povrnila.

Na to se ni oziral nevrofiziolog John Fulton, ki je nadaljeval s poskusi, in ne Walter Freeman, ki je leta 1936 uvedel lobotomiranje v stalno prakso. V treh desetletjih je opravil preko 2.000 takih posegov, pri tem pa se ni prav nič oziral na naravo posameznih duševnih bolezni bolnikov. Odkril je tudi poseben hiter postopek lobotomiranja, ki se lahko opravi v nekaj minutah in brez anestezije.

K razraščanju psihokirurgije je pripomoglo, kot trdi pisec njige, tudi to, da je začetnik prefrontalne lobotomije Moniz leta 1949 prejel Nobelovo nagrado. Svoje pa so prispevali tudi ekonomski razlogi. Umobolnice so bile še posebno v ZDA prenapolnjene, posegi, ki so obljubljali hitro odpravljanje hušjih vedenjskih motenj, pa vabljivi. K vsemu skupaj je nedvomno pomagalo tudi slabo znanje. Duševne bolezni so bolj ali manj ostale na meji med znanim in skrivnostnim, med ozdravljivim in neozdravljivim.

Psihokirurgija je izgubila nekaj svoje priljubljenosti in razširjenosti šele v šestdesetih letih, ko se je začela širiti elektrokonvulzivna terapija, po domače rečeno zdravljenje z električnim šokom. V zadnjem času tudi ta postopek zdravljenja duševnih bolezni zbuja močne pomisleke in opore. Spomnimo se samo nedavne javne polemike o elektrokonvulzivni terapiji, ki je razgrnila stanje pri nas, in različnost pogledov na primernost oziroma škodljivost takšnih posegov.

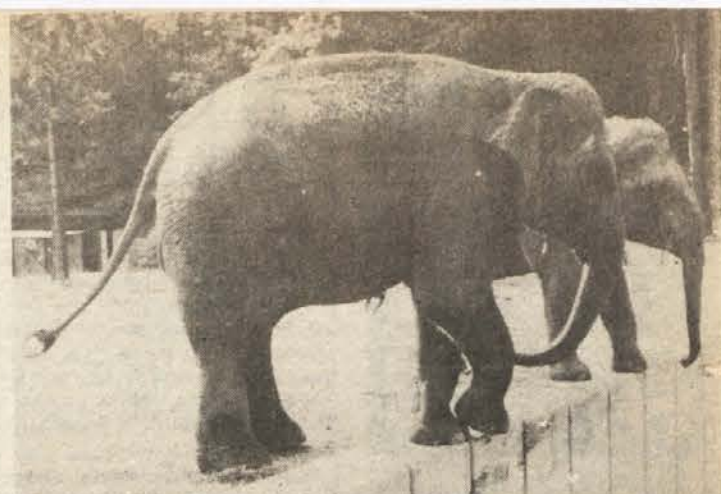
In vendar pri uporabi elektrike še zdalce ne pride do takih poškodb kot pri psihokirurških posegih, ko so možgani trajno poškodovani. Navdušeni lobotomisti niso kaj prida preverjali lastnega početja. Tako so znanstveniki šele v zadnjem času odkrili, da rezanje živčnih vezi ni tako

preprosto, saj z njim poškodujejo tudi občutljiv sistem povezav, ki delujejo pri nadzoru čustev.

Res je sicer, kot kažejo nekatere študije vestnejših psihokirurgov, da nekaterim bolnikom tovrstni posegi koristijo in jim olajšajo življenje, vendar pa ni še nihče dokazal, da so koristi več vredne, kot so očitne nepopravljive poškodbe. Psihokirurgi, ki bi edini lahko izvedli natančne analize lastnega početja, se temu upirajo. Niso hoteli sodelovati niti pri študiji, ki so jo o lobotomiji načrtovali pred nekaj leti v Veliki Britaniji in ki naj bi dala odgovore na številna vprašanja o psihokirurgiji.

Psihokirurške operacije še kar naprej izvajajo. Na razvitem Zahodu je takšnih operacij vsako leto več sto, kako je na Vzhodu, se ne ve. Znano je, da se psihokirurških posegov poslužujejo ne samo pri duševno bolnih, marveč tudi pri kriminalcih, katerih nasilnost hočejo ukrotiti. Nekaj primerov je bilo tudi operacij na otrocih z izrazito upornostjo in neobuljivostjo. Kot zatrjuje Valenstein, brez privolitev staršev.

MIM (Vir: Nature)

Samica in mladič — v tej skupnosti ležijo temelji razvoja, ne samo vsega živega, marveč tudi človeške skupnosti. (Foto: MiM)

Ženska je gibalo razvoja

Zanimive teorije o prvenstveni vlogi samic za razvoj živih bitij — Skrb za potomstvo

So ženske, ki menijo, da se podrejena vloga žensk v družbi kaže na svojstven način tudi v znanstvenih raziskavah. Tako naj bi bila vloga samecv v biologiji preveličana, ker so bili poglaviti raziskovalci doslej moški. Toda dandanes je med raziskovalci tudi precej žensk in v znanstvenih raziskavah je čuti njihov vpliv tudi v povečani pozornosti za ženski spol in njegovo vlogo pri razvoju živih bitij.

Raziskovalki Irene Elia in Bettyann Kevles sta vsaka na svojem področju nekoliko bolj osvetlili vlogo samic. O svojih spoznanjih sta izdali tudi knjige, ki so izšle v Veliki Britaniji oziroma v ZDA.

Med zanimivimi odkritji Eliajeve je gotovo vloga samic pri kontroli reprodukcije. Po njenem mnenju so samice s svojo materinsko skrbnostjo, občutkom za čuvanje zaroda in skrbjo za prehranjevanje potomstva odigrale odločilno vlogo v razvoju od samega začetka življenja na Zemlji. Samice so dajale potomstvu hrano in zavetje, samice so pri višje razvitih živalih nastajajoče potomstvo najbolj varno skrile v svoje telo, one naj bi ponesle življenje iz morij na kopno. V skrbi za nemočno potomstvo so samice ustvarile čut socialnosti pri živalih (in kasneje pri človeku!). Zahteve, ki jih je varovanje in hranjenje potomstva polagale pred samice, so bile tista razvojna spodbuda, ki je začela zapleten razvoj osrednjega živčnega sistema in možganov.

Tu smo brez razloga, če si ga ne znamo izmisliti.

K. VONNEGUT

Bolj ko slavimo v slovenski deželi ročno delo, manj ga spoštujemo.

B. ŠTIH

Še pred nastankom človeka bili položeni temelji za njegov pojav, ko so samice sesalcev razvijale svoje sposobnosti za dolgotrajnejšo skrb za potomstvo. Če so pri daljšem negovanju mladičev hotele uspeti, so morale razviti elemente inteligence in sodelovanja z drugimi pripadniki iste vrste. Vse to pa naj bi bili tisti temeljni kamni, ki ležijo na dnu človečnosti, oziroma omogočajo nastanek »mislilce živali« — človeka. Altružem in skrb za drugega naj b predvsem odlikovala samice, saj je že njihova biološka vloga pr vzreji potomstva zahtevala takšno obnašanje lastnosti.

Zanimivi, čeravno nekoliko preveličani, se zdijo tudi zaključki, ki jih je zapisala Elia v svoji knjigi Samica. Do prevlade moških oziroma samecv je prišlo šele v novemštem času, ko se začel je človeška zgodovina. Prevladujoč princip »ženskega prvenstva« je propadel, ko so ljudje začeli udomaćevati živali in ko so odkrili skrivnosti poljedelstva. Samci so si svojo močjo podredili tako živali kot rastline in enako tudi reproduktivno silo lastne vrste — ženske.

Gotovo ne gre vseh ugotovitev znanstvenic jemati kot zadnje rešnico, nedvomno pa je pogled »druge strani« zanimiv in vredn premisleka.

MIM (Vir: Nature)

Zemljevidi iz računalnika

Računalniška obdelava topografskih podatkov

Zemljevidi so že od nekdanj ko nekakšne kulturne matrice, ki kažejo stanje nekega naroda v dobe. Stari Kitajci so svojo domovino risali kot sredico sveta, okoli katere plava samo nekaj nepremembnih otokov. Rimljani so zarisali svoj imperij na treh četrtinah sveta, mornarji so na zemljevid vrisavali čudne morske pošasti, naj bi živele v oceanih, itd. In danes so zemljevidi sicer znansveno obdelani in narejeni, a tu ta čas nosijo duha dobe — delajo jih namreč računalniki.

Računalniška obdelava topografskih podatkov ima velike prednosti pred klasičnimi. Mogoče jih je sproti popravljati in obnavljati dopolnjevat in sploh po najnovjših podatkih spreminjati, hkrati pa ni noben problem izrisava nove zemljevide in karte, na katerih so zarisani podatki po želji. Osrednje banke podatkov računalnik vzame tiste, ki jih želimo imeti na karti, in karto natančno in hitro izriše. Tako so že izdelali zanimive zemljevide mest, katerih je izrisano stanje mest pred desetletji in tudi možno bodoče, izrisali so zemljevide evropskega spreminjanja morski obal pa projektne zemljevide nekih cestnih in železniških povezav. Skratka, uporabnost računalniške obdelave je zelo široka in pestra.

Program za računalniško obdelavo in izrisavanje zemljevidov in kart je izdelalo prodorno in raelško podjetje Scitex.

V pripravi pa so še bo izpopolnjeni programi, ki bodo zemljevid v hipu lahko spremenili v tridimenzionalno podobo. Nertovanje cest bo potem za udobno. Računalnik bo po prelagani trasi načrtovalca izdelal tridimenzionalno sliko in pokazal kje bo treba narediti most, nasu nasip ali vsekatni traso v pobočju oziroma zvirati tunel.

vaša zgodba

ČAROVNIJA ŠE VŽIGA

V Janeza Trdine zbranih spisih sem bral tudi tole: »...Največ coprnice prebiva v Podgradu, v Gabrju in na Mokrem polju...« To je bilo takrat, bi rekel vsakdo, ki ni skregan s pametjo, danes pa, ko človek živi več dni v vesolju, se sprehaja po površini Meseca, je to samo še prvijica za lahko noč. Vendar še danes živi v Podgorju veliko ljudi, ki verjamejo v vraže, ne pa tega, da je človek stopil na Luno.

Ko sem se s prijateljem srečal na sejmu, kamor je prišel kravo, mi je potožil: »Danes ne bo nič z beretijo, ker sem srečal babo, in to kmalu, ko sem šel od doma«. Da ne sme kmečka nevesta na oheci jesti rezancev, ni nič novega. Zakaj če bi jih jedla, bi bili otroci smrkavi. Če ti preteče pot »babas«, ko bo vozil z vprego, boš prav zagotovo prevrnil. Da se mora na pujske trikrat zapuniti, če ti jih gospodinja sploh noče pokazati, je trdna vera, ker bi v nasprotnem primeru imeli zavroke. In še in še.

Prijatelj (kmet) Prečnikov Filip mi je potožil, da hodijo ljudje namesto po poti, ki je res malo ovinkasta in ob dežju blatna, rajši po njegovi njeni oziroma zdaj senožeti. Ko sem nametal večjeve na koncu take neupravičene steze so to kmalu odmaknili in steza se širi... Ker sem vedel, da tudi on še verjame v čarovnije, sem mu odločno rekel: »Začaraj, pa bo mir!« Nekam neupljivo me je pogledal, ker ve, da jaz kaj takega ne verjamem. Pa me je le še nadlegoval, zlasti, če imam jaz tako moč. To sem mu potrdil. Dogovorila sva se, da se naslednji dan dobiva na tisti parceli, in česar je bil še bolj vesel, da ga bom naučil čarati. »To vem, da se lahko nauči le enega, sicer zgubita oba moč pri čaranju.« »Torej ob svitu!« sem še naročil.

Delal se je dan. Ko sem prišel tja z vrečko živega apna, je bil Filip že tam. Ker je prejšnji dan tam kosil seno, je po pohojeni stezi čisto pograbil, kakor sem mu naročil. Pogledal sem proti vzhodu in začel »čarati«. Naredil sem z apnom velik krog in čez ves ta krog pa križ. Grede sem pa polglasno in skrivnostno čeval: »Rokus — pokus, trepetatus, kdor tod hodjus dobjot driskus...« Tako, zdaj znaš« sem pribil. Hvaležno me je pogledal in ponavljal: »Hukus pokus trepetatus, kdor...« Potem je potegnil iz žepa denarnico in vprašal, koliko zdaj to stane, misli vse skupaj. Plačilo sem odklonil z naročilom, naj to obdrži zase, kar je tudi obljubil.

Tega je že tri leta, pa razen njega in njegove družine ni še nihče od takrat stopil na to njegovo zemljo.

FRANC LUZAR

Ubila moža, da reši otroka

Kaj je pripeljalo 23-letno Polono Remih do odločitve, da ubije moža? — Mati in otroka žrtve vinjenega in nasilnega Antona Remiha

ČRETEŽ PRI KRŠKEM — Domačija na Čretežu, ki nosi hišno številko 13, je od letošnjega 18. januarja zavita v žalost. Tisto noč je namreč 23-letna Polona Remih sklenila narediti konec trpljenju, v katerem je živela skupaj s svojima mladoletnima otrokoma; okoli druge ure ponoči je stopila v sobo, kjer je ležal njen mož Anton, mu na glavo v predel senc nabitila cev nabite pištole za ubijanje živine in sprožila. Igla se je skozi lobanjsko kost, kot je kasneje pokazala obdukcija, zarila globoko v možgane, kar je povzročilo smrt Antona Remiha. Po mnenju obducenta je smrt nastopila dve do štiri ure po prizadevanju poškodbe.

Kot so povedale priče, predvsem pa mati obtožene Remihove Jožefa Bizjak, je Poloninega moža Antona pripeljal 17. januarja zvečer domov njegov in Polonin prijatelj Anton Alegro, doma iz sosednjih Gunt. Prav Alegro je bil tudi osumljen pomoči pri uboju, vendar sodišče za to ni našlo dokazov. Remih je bil močno vinjen in se je po prihodu domov odpravil v spalnico, kot je zatrjela Bizjakova, ki je bila ta večer v hiši skupaj z obema mladoletnima otrokoma. Senatu sodišča, ki je

Poloni Remih pred dnevi sodil zaradi uboja moža, je tudi povedala, da je zjutraj, ko je videla, da Remih ni šel v hlev nakrmiti živine, stopila v spalnico, kjer ga je našla nepremičnega in okrvavljenega na kavču. Stekla je do sosedov in tam telefonično obvestila miličnike v Krškem.

Polona Remih ni imela kaj prikrievati. Priznala je uboj, a hkrati z njenim priznanjem so prihajale na dan stvari — potrdile so jih tudi številne priče — ki njeno ravnanje postavljajo v povsem drugo luč. Z otrokoma je živela v nevzdržnih razmerah, gorje se je stopnjevalo iz dneva v dan, odločila se je, da vsaj otroke reši trpljenja. Prepričani z možem so bili skoraj vsakodnevni, Anton Remih je bil domala vsak dan vinjen, doma je razgrajal in pretepal vse po vrsti, ženi je v ljubosumnosti očital zveze z drugimi moškimi. Kaj vse je morala Polona prestati z otrokoma, pove nekaj naslednjih vrstic.

Remih se je svoje žene lotil bodisi z golimi rokami, bodisi s kolom. Dokaj pogosti so bili primeri, ko jo je zbadal s čevljarjskim šilom, da je bila vsa prepikana, ob tem si je pomagala tudi z drugim čevljarjskim orodjem. Polono je večkrat metal po tleh in jo celo vlekel za noge po stanovanju. Nekega dne je vanjo zalučal sekuro, da je zletela le za las mimo njene glave, spet drugič je vzel v roke malokalibrsko puško in z njo streljal v ženo, vendar se je na srečo še pravi čas umaknila. Sodišče je bilo tudi seznanjeno s primerom, ko je Remih ženo napadel s kuhinjskim nožem, da ne naštevamo naprej. Še posebej tragični in kruti pa so bili njegovi obračuni z otrokoma, največkrat se je znesel nad nezakonskim sinom: metal ga je po tleh in brcal, višek pa je bil, ko je otroka posadil na razgreto termoakumulacijsko peč. Otrok je opečen in jokajoč moral sedeti na peči toliko časa, dokler Remihu ni rekel »ata«.

Remih se je pogosto znesel tudi nad taščo, še posebej pogosti pa so bili njegovi izpadi potem, ko mu je žena povedala, da se bo razvezala, saj tako ne more več živeti. Po tistem je pričel groziti, da bo doma vse pobil, Polono pa polil z bencinom in zažgal.

Usoden sklep je v Poloni dozorel 16. januarja letos. Tega dne je pomagala pri kopanju jarka za električni kabel, med delom pa je prišel mož Anton in jo močno pretepel, češ da ne dela dovolj. Remihova je potem pobegnila na domači skedenj in se skrila, od tam pa se je zatekla k znanцу Antonu Alegru v Gunte.

Tudi tam se je skrivala na skednju in šele zvečer, ko se je Alegro vrnil domov, potem ko je zapeljal njegova moža na Čretež, je stopila do hiše. Alegro je zaupala, zakaj je pobegnila, in je potem, ko je izvedela, da je njen mož vnovič pijan, sklenila počakati noč. Šele ponoči je Alegro prosila, naj jo zapelje domov. Ko ji je kak kilometer pred hišo ustavil, ga je prosila, naj jo počaka, češ da se bo kmalu vrnila.

In se tudi je, še prej pa je stopila v spalnico, odprla omaro, v kateri je bila spravljena pištola za ubijanje živine, jo vzela v roke in z njo ubila moža. Pištola je bila last Antona Alegra, slednji pa jo je pri Remihovih pustil takrat, ko je okoli novega leta pri njih ubijal prašiča. Takrat je Polona videla, kako se s pištolo ravna in kako se polni.

Alegro je Polono nato vnovič zapeljal proti svojemu domu, kjer je prenočila. Še prej mu je tudi zaupala, kaj je storila, medtem ko jo je čakal v avtomobilu. Zgodaj zjutraj se je Polona sama napotila proti domu. Vedela je, kaj jo čaka. Čretež je zapustila v družbi miličnikov. Za njo sta gledala dva para solznih otroških oči.

Dolžni smo še sodni epilog te zgodbe. Senat sodišča, ki mu je predsedoval mag. Janez Kramarič, je Polono Remih obsojal na 6 let zapor. Sodba pa še ni pravnomočna, saj se je zoper njo pritožil Polonin zagovornik, ki meni, da je takšna kazen spricho vseh zgoraj navedenih okoliščin previsoka.

B. BUDJA

NOVOLES IMA OSEM DESETIN — V lesni industriji je možnost požara največja, preventivnost pa je najboljša zaščita. Tega se prav dobro zavedajo v Novolesu, saj so ob 40-letnici društva gasilec izdelali novo intervencijsko vozilo Zastava. Na sliki: Novolesove članice s trenerjem Jankom Kovačcem so svojo pripravljenost in izurjenost dokazale tudi s prvim mestom na tekmovalju med gasilskimi društvi lesarske industrije Slovenije (Foto: J. P.)

Gasili z golimi rokami

Štiri desetletja IGD Novoles iz Straže

STRAŽA PRI NOVI MESTU — S slavnostno sejo in že tradicionalnim tekmovaljem gasilec lesne industrije Slovenije so pred dnevi počastili častlji jubilej — 40-letnico obstoja in najstarejšega industrijskega gasilskega društva na Dolenjskem, IGD Novoles iz Straže.

Iz kronike se da razbrati, da se je vse skupaj pričelo že v taktatnem podjetju LIP leta 1946. Začetki so bili skromni in člani društva so bili prvo leto pripravljani na požar z golimi rokami; šele 1947 so dobili prvo ročno črpalko, cevi zanjo pa so jim podarili na upravi javne varnosti v Novem mestu. Tam so svojo radodarnost pokazali še naprej in kupili še motorno brizgalno. Navdušenje za gasilstvo je bilo takrat nepopisno. Brez posebnih vaj so že leta 1948 šli na gasilsko tekmovalje v Prečno in zmagali. V Lipu so imeli kmalu kar tri tekmovalne desetine, ki so se urile in hodile na tekmovalja na območje takratnega okraja. 1952 so pričeli graditi gasilski dom. Vsa dela so opravili prostovoljno in z majhnimi stroški. Po zgraditvi tovarne vezanih plošč je bilo za večjo

varnost narejeno tudi hidrantno omrežje, gasilci so se tehnično bolj opremili, raven požarne varnosti je tako rasla. Industrijsko gasilsko društvo je postalo del tehnološkega procesa, za cilj svojega dela pa si je zadalo strokovno opravljati predvsem preventivno požarno varnost. Danes ima 3000-članski kolektiv že 200 organiziranih gasilk in gasilcev ter osemčlansko profesionalno ekipo. Učinkovitost te dejavnosti se je že večkrat pokazala kot uspešna, saj so manjše požare vedno pravi čas omejili in tako preprečili milijonsko škodo. Po besedah podpredsednika društva Toneta Spelka je še pomembnejša preventivna dejavnost, ki so jo prav v Novolesu z vztrajnim delom razvili do potankosti.

J. PAVLIN

dežurni poročajo

OB DVE MOTORNI ŽAGI — Med 1. in 6. junijem je neznanec odnesel iz nezaklenjene delavnice 49-letnega Feliksa Roglja iz Velikega Lipovca dve motorni žagi znamke Stihl. Rogelj je oškodovan za okoli 300.000 din, o žagarju pa še ni sledu.

IZGINILO KOLO Z MOTORJEM — V noči na 8. junij je neznan storilec stopil v hodnik stanovanjske hiše Tomislava Vočanca iz Mokronoga in tam zmaknil kolo z motorjem, vredno okoli 150.000 din.

KDO JE KRADEL DELE Z MOTORJEM? — Črnomaljski Belt je 6. junija prijavil tatvino raznih delov z dieselskih motorjev. Ugotovljeno je namreč bilo, da so neznanec preko leta iz skladišča materialov in rezervnih delov odvleli s sedmih dieselskih motorjev več delov v skupni vrednosti 384 tisočakov. Za storilca še poizvedujejo.

OB KOLO Z MOTORJEM — V noči na 4. junij je nekdo izpred stanovanjske hiše Pečavarjevih v Črnomlju zmaknil kolo z motorjem znamke Tomos APN 6. Lastnik je tako ob 130 tisočakov. O tatovih še ni sledi.

IZGINILI AVTORADIO, ZVOČNIK IN NOŽ — Iz nezaklenjenega vozila Trebanjca Dušana Pucelja je v noči na 5. junij izginil avtoradio, ob njem pa še zvočnik in večji lovski nož. Tatvina je Pucelja stala okroglih 10 tisočakov.

VLOMIL V GARAŽO — Neznanec je v noči na 5. junij vломil v garažo, ki jo ima Ludvik Legan iz Dolnjega Ajdovca pod teraso stanovanjske hiše. Iz garaže sta izginili kar dve motorni žagi, ena znamke Stihl, druga pa Husquarna, tako da je Legan ob najmanj 250.000 din. Storilec je moral za žagi v garaži očitno vedeti.

SPOLNO NASILJE V KOČEVJU

KOČEVJE — V zadnjih letih so mlajši moški iz Kočevja zvaljali ženske v osamljeno vikend hišico v bližini Kočevja in na druge osamljene kraje ter nad njimi izvrševali spolna nasilja. En izmed storilcev teh dejanj je v priporu.

Miličniki in kriminalisti utemeljeno sumijo, da je na prostosti še več moških, ki so sodelovali pri spolnih napadih na ženske. Zato prosijo vse ženske, ki so bile prizadete, pa tudi druge občane, ki o tem kaj vedo, da to sporoče postaji milice v Kočevju ali kateri drugi postaji milice oziroma upravi za notranje zadeve.

J. P.

Sredi belega dne okradel črpalko

Z »izkupičkom« si je predrzne precej opomogel

OTOČEC — Sredi belega dne je v nedeljo neznanec »olajšal« blagajno Petrolove bencinske črpalke na Otočcu za nekaj švicarskih frankov, vrednostnih bonov, čekov in preko 600.000 din gotovine.

Do tatvine je prišlo med 12.15 in 12.45, med delom izmene, v kateri sta bila Ivanka Weiss iz Radovelj pri Šmarjeških Toplicah in Janez Perše. Slednji je okoli pol dneva odšel domov na koso, Weissova pa je sama ostala na črpalki. Med tem, ko je nekomo natakala gorivo, je nekdo neopazno stopil v prodajalno, kjer je bil predal z denarjem sicer zaklenjen, vendar je bil v njem tudi ključ. Storilec torej očitno ni imel pretežkega dela. Zmaknil je 20 švicarskih frankov, precej vrednostnih bonov in čekov, ob njih pa še zajeten kupček gotovine. Krajje je Weissova ugotovila šele, ko se je Perše vrnil s kosila. O predrznežu zaenkrat še ni sledu.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● V noči na 7. junij se je nekdo zatekel na novomeško veterinarsko postajo. Sprva je kazalo, da je neznanec iskal ustrezno zdravniško pomoč, vendar je kasnejša preiskava ugotovila, da mu je šlo za nekaj povsem drugega. Iz treh tam parkiranih vozil je namreč izginilo okoli 50 litrov goriva.

● Minuli teden je neznanec vломil v priročno barako, ki jo ima na svoji njivi v Gor. Straži postavljeno Branko Tekavec. Iz njene notranjosti je izginil komplet obdelovalnega orodja. Zaman je bil upajoč pogled lastnika, da je neznanec orodje uporabil na njegovi njivi.

● 45-letni Avdo Džananović — v miličniškem poročilu piše, da je doma iz Novega mesta — je prejšnji teden opravljaj službo varnostnika na gradbišču nove poslovne stavbe novomeške SDK v Kandiji. Na varovano območje ob gradbišču je postavil tudi svoj osebni avto. Morebiti se je možakar med svojim nočnim službovanjem posvetil le varovanju zgradbe in družbenega premoženja, kajti dejstvo je, da se za lastni avtomobil ni kaj preveč zmenil, iz njega mu je namreč nekdo tisto noč zmaknil radiokasetofon, vreden okoli 50 tisočakov. Storilec pač ni mogel vedeti, da je avto last varnostnika.

Črna gradnja na Griču

Avtobusno postajališče zgrajeno brez potrebnih dovoljenj in soglasij, ker ni nihče zaprosil zanje

RIBNICA — Od krajanov naselja Grič pri Ribnici smo zvedeli, da so glasovali za samoprispevek predvsem zato, ker je bilo določeno, da bo med prvimi deli urejeno tudi avtobusno postajališče za njihovo novo naselje pri vasi Breg. In res so dela kar dobro krenila. Nekaj so naredili vaščani, ostalo pa skupnost za komunalne in cestne zadeve, saj vaščani niso ustrezno usposobljeni in torej ne bi dobili dovoljenja za delo.

Avtobusno postajališče je urejeno in ustrezno označeno, avtobusi pa tu še ne ustavljajo. Pri Riku že dolgo čakata tudi dve avtobusni čakalnici, da ju bodo postavili pri tem postajališču. Prebivalci Griča morajo pa še vedno na staro avtobusno postajališče, ki je v 700 m oddaljenem Bregu. Avtobus namreč tu ne sme ustavljati.

VLOM V DOLENJKINO TRGOVINO

NOVO MESTO — V trgovini Dolenjke na Drski so v ponedeljek, 9. junija zjutraj, ugotovili, da so imeli na delu vlomilca. V trgovino je prišel skoz okno hladilnice za meso in odnesel 29 suhih salam, 2 kilograma klobas, 3 zavitke kraske vratovine, 14 steklenic raznih alkoholnih pijač, tri registrski blagajni pa si je postregel še z 20 zavitki cigaret. Skupne škode je za 100.000 din.

OTROK SE JE RANIL S PIŠTOLO

TREBNJE — 14-letni Miloš D. iz Trebnjega se je prejšnji teden ranil med igranjem s strašnilno pištolo. Miloš je namreč, potem ko je 3. junija prišel iz šole, prijel za pištolo, ki pa je imela pokvarjen sprožilni mehanizem. Slednji se je v rokah Miloša D. samodejno sprožil in udaril po naboju, ki se je aktiviral. Naboj je zadel desno Milošev dlan, tako da so poškodovanca morali prepepljati po zdravniško pomoč v novomeško bolnišnico.

TRČIL V DREVO

KOROŠKA VAS — V ponedeljek, 9. junija, se je Alojz Bajuk z Radovice peljal s kombijem iz metliške smeri proti Novemu mestu. V dvojnem ovinku pri Koroški vasi ga je zaradi prevelike hitrosti pričelo zanašati, tako da je zdrsel s ceste in trčil v drevo. Voznik je bil nepoškodovan, na pločevini pa je bilo škode za 500.000 din.

KJE STA KOLESI?

GOR. KAMENJE, ČRNOMELJ — Jože Starič iz Gor. Kamenja je v ponedeljek prijavił miličnikom, da mu je nekdo zmaknil kolo. Starič se je z njim pripeljal na železniško postajo v Trebnjem, tam kolo pustil in se odpeljal z vlakom v Ljubljano na delo. Ko se je drugega dne vrnil, vozilca ni bilo več. Smolo pa je imel tudi Iljija Piljič iz Črnomlja, ki je bil v noči na 10. junij ob kolo, ki je bilo spravljeno v kleti stanovanjskega bloka v Ulici Moše Pijade.

ODNESEL REBRA IN KOKOŠ

ZAPUŽE — V ponedeljek zvečer med 21. in 23. uro je nekdo obiskal stanovanje Franca Simončiča v Zapužah. Med tem, ko lastnika ni bilo doma, je neznanec zlezal skoz okno šrambe in iz hladilnika vzel kos svinjskih reber, iz zmrzovalnika pa kokoš.

Nov kabel »priedili« za odpad

Zaporne kazni za štiri Rome, ki so v Novolesu kradli električni kabel in ga prodajali — Izolacijo sežigali na smetišču

NOVO MESTO — Lanskega 22. maja zvečer. V romskem naselju Žabjek so se zbrali 20-letni Roman Kovačič-Pero, 27-letni Roman Brajdič-Radojko, oba domačina, ter 30-letni Zvonko Rozman-Srečko iz naselja Lovke pri Črnomlju in 20-letni Šmihelčan Silvo Brajdič-Rado. Medtem ko je steklenica romala od ust do ust, so se dogovorili, da bodo obiskali straški Novoles. Rozman je razmere tam dobro poznal, saj je bil v Novolesu zaposlen.

Ko so se tisto noč z Rozmanovim vozilom, v katerem sta bila poleg voznika še Roman Kovačič in Roman Brajdič, ob njih pa še mladoletni B. B., pripeljali do Novolesa, so stopili v akcijo. S škarjami so naredili dovolj veliko luknjo v ograji, ki je obdajala deponijo električnega materiala v Novolesovem tozdu TES, in se nato skozi luknjo splazili v notranjost. Iz koluta so odvili 169 metrov električnega bakrenega kabla, vrednega 154.518,12 din, ga naložili na vozilo in odpeljali v noč. Opopumljeni s tem uspehom, so podoben podvig ponovili nekaj dni kasneje. Vnovič jim je pomagal mladoletni B. B., zraven pa je bil še Silvo Brajdič. Na istem mestu so, čeprav so delavci Novolesa luknjo v ograji že zakrpali, vnovič razrezali ograjo, se splazili v skladišče in uk-

radli 50 metrov kabla, vrednega blizu 40.000 din. Kabel so nato peljali na smetišče, kjer so izolacijo zažgali, baker pa odpeljali na odpad. Pa ne v Novo mesto, pač pa v Karlovac. Dobljeni denar so si bratsko razdelili.

MED TRČENJEM TRIJE RANJENI

VAVTA VAS — 21-letni Marko Veselič iz Gorencev pri Adleščih se je 6. junija ob 13.20 peljal z osebnim avtomobilom iz Novega mesta proti Straži. V Vavti vasi je v levem nepreglednem ovinku vozil po levi strani ceste, takrat pa mu je nasproti z osebnim avtom pripeljal 52-letni Anton Štangelj iz Novega mesta. Pri trčenju so se hujje poškodovali voznik in njegova sopotnica, 45-letni Anton Lešnjak iz Regerče vasi in 54-letni Stanislav Pakar iz Jedinščice. Vse tri so odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, materialno škodo pa so ocenili na 850 tisočakov.

Za vse to je omenjena četverica pred dnevi sedla na zatožni klopi novomeškega sodišča. Roman Kovačič je bil kaznovan z 1 letom in 3 meseci zapor, enako kazen je dobil Zvonko Rozman, Silvo Brajdič je bil obsojen na 9 mesecev zapor, Roman Brajdič pa na 1 leto zapor, vendar mu je sodišče skupaj s pravnoomočno sodbo, s katero je bil zaradi poskusa uboja obsojen na 1 leto in 3 mesece zapor, izreklo enotno kazen dveh let zapor. Obsojenci morajo tudi povrniti Novolesu storjeno škodo.

Na obravnavi so dejanja v celoti priznali, kar jim je senat štel v olajševalno okoliščino, bremenilo pa jih je to, da sta bila Roman in Silvo Brajdič že kaznovana, Zvonko Rozman pa je celo sploh povratnik. Čas, ki so ga prebili v priporu, je vštet v kazen. Sodba še ni pravnomočna.

B. B.

PODLEGL POŠKODBAM

NOVO MESTO — Iz novomeške bolnišnice so sporočili, da je prejšnji teden podlegel hudim telesnim poškodbam, ki jih je dobil v prometni nesreči 26. maja ob 13. uri v Gotni vasi, 74-letni Boris Stopar iz Gotne vasi.

KRONIKA NESREČ

NI UPOŠTEVAL ZNAKA »STOP« — 7. junija ob 12.40 se je zahodnonemški državljan 23-letni Thomas Diekmann peljal z motornim kolesom po Cesti bratstva in enotnosti v Metliki. V križišču z magistralno cesto ni upošteval znaka stop, pač pa je zapeljal naprej in pri tem oplazil osebni avtomobil 23-letnega Alje Harbaša iz Mutnika, ki je peljal po prednostni cesti. Motorist in njegova sopotnica Kristina Franke sta se ob padcu hudo poškodovali in so ju odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialne škode je bilo za 2 milijona 600 tisoč dinarjev.

NEPREVIDNO ZAPELJAL NA TIRE — 36-letni Miro Dreža iz Trebnjega se je 7. junija ob 23.30 peljal z osebnim avtomobilom po lokalni cesti iz Stana proti Mirni. Ko je privozil do Zapuž, kjer poteka cesta preko železniške proge, ni upošteval prometne signalizacije, marveč je z nezma-

njšano hitrostjo zapeljal na tire. Prav takrat pa je po njih iz trebanjske smeri pripeljal tovorni vlak. Strojevodja je sicer zaviral, vendar trčenja ni uspel preprečiti. Lokomotiva je trčila v zadnji del avtomobila, Dreža pa se je pri tem na srečo le laže poškodoval in so mu zdravniško pomoč nudili v novomeški bolnišnici. Materialno škodo so ocenili na 500.000 din.

V OVINKU ZAPELJALA NA LEVO — 39-letna Irena Župevc iz Čardaka se je 3. junija ob 15.50 peljala z osebnim avtom po klancu navzdol, ki pelje iz Laz skozi Uršna sela. Tam je v blagem desnem in preglednem ovinku zavozila na levo stran ceste, takrat pa je nasproti pripeljal z osebnim avtomobilom 22-letni Damjan Novak iz Uršnih sel. Slednji navzlic umikanju trčenja ni mogel preprečiti. V nezgodi se je Novak hudo poškodoval in so ga prepeljali v novomeško bolnišnico.

Jutri start rallyja

Ob 14.15 se bo na novomeškem Glavnem trgu pričel 5. mednarodni Kompasov rally, na katerem sodeluje kar 96 ekip iz petih držav

NOVO MESTO — Po poldrugem desetletju bodo jutri na Dolenjskem vnovič hrumeli motorji avtomobilov, ki se bodo v okviru 5. mednarodnega Kompasovega rallyja merili za pokal Alpe-Adria, tekma pa bo štela tudi za državno in republiško prvenstvo. Prireditev se bo uradno pričela ob 14.15 pred Novoteksovo trgovino »Julija« na novomeškem Glavnem trgu, od koder bo pot peljala tekmovalce do Prečne, kjer bo ob 14.48 start prve od sedmih hitrostnih preizkušenj.

Zapišimo že uvodoma, da se je organizatorjem prijaviло rekordno število posadk (na startu jih bo kar 96) iz petih držav: Italije, Avstrije, Zahodne Nemčije, ČSSR in Jugoslavije. O favoritih je težko govoriti, po dosedanjih rezultatih sta v najožjem krogu dve posadki: Brane Kuzmič in Novomeščan Rudi Šali z vozilom R-5 GTL Turbo ter italijanska posadka Quartezan — Vianello. Med tistimi, ki bodo skušali mešati štrne favoritom, pa bosta na startu tudi Bojan Križaj s sovznikom Valantom in visi.

Brez dvoma bodo za gledalce hitrostne preizkušnje prava poslastica. Tako tista, ki bo potekala od startnega mesta v kamnolomu Pogance čez Gorjance do Kopa pa potem hitrostna preizkušnja iz Črmošnjic preko Komarne vasi in Baze 20 do Podturna ter tista, ki bo potekala med Sadijno vasjo preko Frate do Prečne. Vsako teh preizkušenj bodo tekmovalci prevozili dvakrat. Na cilj tega prvega dela rallyja, ki bo na novomeškem Glavnem trgu, bo prvi tekmovalci privozil ob 21.35. Že ob 23. uri pa bodo tekmovalci krenili na novo pot: med Novim mestom in Ljubljano jih preko Straže, Žužemberka in vasi Krka s tremi hitrostnimi preizkušnjami čaka drugi del rallyja, ki se bo končal ob 1.27 v Ljubljani. Zadnji, tretji del dirke, se bo pričel v soboto ob 8. uri na stadionu v Zgornji Šiški.

Povsem razumljivo, da bodo v času rallyja na nekaterih cestah jutri veljale popolne prometne zapore.

To velja predvsem za Glavni trg, kjer bo prepovedano vsakršno parkiranje, dostop bo dovoljen le dostavnim vozilom. Prav tako bo med 15. in 20. uro za ves promet zaprta cesta čez Gorjance med Novim mestom in Jugorjem, že od 13.30 ure pa bo popolna prometna zapora tudi na cesti med Sadijno vasjo, Frato in Prečno. Ostale zapore, saj gre predvsem za gozdne ceste, kakšnih večjih problemov verjetno ne bodo povzročale.

V času rallyja, ko bo najzanimivejših hitrostnih preizkušenj že konec, pa bodo prišli na račun vsi, ki se bodo zbrali na novomeškem Glavnem trgu. Vse od 18. pa do 21. ure bo trajal program, ki ga bo z javljanji s proge povezoval televizijski reporter Marjan Lah, za razvedrilo pa bodo skrbeli plesna skupina KRİK iz Ljubljane, ki bo nastopala v najnovejših modelih Novoteksovih oblačil, ansambel Spomin, organizatorji pa so pripravili tudi bogat srečelov. Zapišimo kot zanimivost, da je vrednost vseh nagrad preko 7 milijonov dinarjev, najvrednejša pa je Kompasova nagrada, ki poudarja dobitniku brezplačno letalsko vozovnico na relaciji Ljubljana — New York in nazaj. Imena srečnih dobitnikov nagrad bodo objavljena v ponedeljkovi številki Dela.

Za konec pa še tole: vse kaže — seveda pa bo vse odvisno od uspešnosti jutrišnje prireditve — da bo Kompasov rally na Dolenjskem poslej tradicija.

B. BUDJA

NOVE PRVAKINJE — Novomeške rokometarice so v odločilnem srečanju zadnjega kola ženske SRL v soboto v Šentjerneju iztržile neodločen rezultat, ki jim je bil dovolj, da so zaradi boljšega izkupička v medsebojnih srečanjih z Iskro in Branikom osvojile naslov letošnjih republiških prvakinj. Takole vsele so bila dekleta trenerja Janeza Štruklja (levo) po sobotnem uspehu. Seveda jih za vstop v II. zvezno ligo čaka še ena ovira — kvalifikacijska tekma z Osijekom. (Foto: B. Budja)

Naslov »pristal« v Novem mestu

Neodločen rezultat v zadnjem odločilnem srečanju ženske SRL je ob spletu okoliščin ustrezal Novomeščankam — Čudeža v moški ligi ni bilo

Republiški rokometni ples je končan. Sobotno zadnje kolo je dalo nova prvaka in s tem ekipi, ki se bosta v kvalifikacijah potegovali za vstop v II. zvezno ligo; pri moških je to Astra Jadran, pri ženskah pa vrsta Novega mesta. Kot je znano, je o naslovu v ženski ligi odločalo prav zadnje kolo, ko sta se v Šentjerneju pomerili vodilni ekipi Iskre in Novega mesta. Pred srečanjem je bilo veliko ugibanja. Zmaga je za vsako od obeh že pomenila naslov prvakinj, neodločen izid pa je dajal možnosti obojem. Kajti če bi se na vrhu znašli le ti dve ekipi z enakim številom točk, bi bila v prednosti Iskra, saj ima boljši izkupiček v medsebojnih srečanjih. Toda v soboto se jima je z zmago nad Burjo pridružil še mariborski Branik, ki je prav tako zbral 34 točk. V krogu teh treh ekip pa imajo v medsebojnih srečanjih največ uspeha prav Novomeščanke.

Vzdušje v dvoranah šentjernejske osnovne šole je bilo v soboto zvečer izredno, ob bučnem, a korektnem navijanju so se v začetku najbolj znašle gostiteljice. Vodile so že s 3:0, in Novomeščanke so šele v 9. minuti dosegle prvi gol. Vse do sredine prvega

dela so igračke Iskre vodile s tremi zadetki prednosti (4:1, 5:2), potem pa je prišlo do obdobja, ki je pravzaprav odločilo srečanje. Gostiteljice so obstale, Novomeščanke pa so vztrajno manjšale prednost in izenačile rezultat na 6:6. Ob koncu prvega dela pa imela celo prednost, da polčas odločijo sebi v prid. Prve minute drugega dela so prinesle Novomeščankam lepo prednost, kajti vodile so že z 11:9, a so jih gostiteljice vendarle ujele, ekipi pa sta se nato do konca srečanja izmenjavali v vodstvu. Pri rezultatu 16:16 so imele šentjernejske še možnost, da dosežejo odločilni zadetek, a so v zadnjem napadu dve minuti pred koncem nespreno izgubile žogo, ki so jo Novomeščanke nato zadržale do zadnjega sodniškega zvižga.

Veseli je Novomeščank je bilo nepopisno, čeprav za rezultat Mariborčank z Burjo še niso vedele, resda pa bi bilo vse drugo razen njihove zmage prvovrstno presenečenje. Tega so se

V NEDELJO NOVA VELIKA KONJENIŠKA PRIREDITEV

ŠENTJERNEJ — Ljubitelji konjskega športa na Dolenjskem bodo v nedeljo že drugič letos prišli na svoj račun. Šentjernejski konjski klub namreč organizira v nedeljo ob 15. uri veliko konjeniško prireditev z osrednjo točko: kvalifikacije za jugoslovanski kasaški derbi. Prav zategadelj bo prireditev ob vsakem vremenu, mladi pa bodo imeli kot vselej doslej prost vstop. Konji bodo tokrat startali z avtostartom, prijavljenih pa je kar 70 kasačev, ki se bodo pomerili v sedmih kasaških preizkušnjah.

Šport

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

rokomet

SRL, ženske, zadnje kolo: ISKRA — NOVO MESTO 16:16 (9:9) Iskra: Bolte, Gorenc, Kegljevič, Turk 3, Selan, Rangus 2, Vide 3, J. Kovačič 1, M. Kovačič 1, Jakše, Kos

Novo mesto: Udovič, Abazovič, Pelko, T. Zupančič, Kramar 2, E. Zupančič 1, Jakše 3, Simončič 1, Opruc 9, Pat, Butala.

ITAS KOČEVJE — MLINOTEST 29:21 (15:11)

Itas: Filipovič, Klarič 1, Fajfar 3, Križman 2, S. Jerič 6, M. Jerič 3, Bejtovič 8, Zalar 6, Kure, Vuk.

KONČNA LESTVICA: 1. Novo mesto 34, 2. Branik 34, 3. Iskra 34, 8. Itas Kočevje 19 točk.

SRL, moški, zadnje kolo: FERROTEHNA — INLES 24:29 (9:16)

Inles: Parezanovič, Dejak, Ilc 6, Lukič, Čirovič 6, Krpov 1, Ambrrožič 4, Mate 7, Fajdiga 5, Lesar, Tanko, Gelze 1.

KRŠKO — STT RUDAR 25:24 (15:14)

Krško: Šatelj, Kekič 3, Capl, Manček 5, Šerbec 11, Pirc, Junkar, Bizjak, Starc 1, Iskra 3, Glaser 2, Perc.

DVZ PONIKVE — MINERVA 30:19 (14:6)

DVZ Ponikve: Jambrovič, Podgoršek 5, Bambič 1, Fink 3, Doblekar 5, Kočevar 5, Drab 2, M. Strnad 5, D. Strnad 3, Vrabeč 1, Meglič.

KONČNA LESTVICA: 1. Astra Jadran 35 točk, 2. Inles 34, 8. DVZ Ponikve 19, 10. Krško 14.

Peti zlati znak Italijanu

Izenačeni boji na nedeljski mednarodni speedway prireditvi v Krškem — Krčani Omerzelu tretje mesto

KRŠKO: — Na nedeljski 5. mednarodni pozivni dirki v počastitev občinskega praznika na Stadionu Matije Gubca v Krškem so se za zlati znak občine pomerili tekmovalci Avstrije, Češkoslovaške, Italije, Nemčije in Jugoslavije. V boj za sam vrh pa se je presenetljivo, a povsem zaslužen vmešal tudi domačin Krešo Omerzel.

V prvih vožnjah je kazalo, da ni izrazitega favorita, saj je, denimo, poznejši zmagovalec Italijan Ottaviano Rigsetto moral že v drugi vožnji priznati premoč mladega Nemca Trauspurgerja, ki je na koncu zbral komaj 6 točk. Tudi favorizirani Čeh, in sicer najmlajši tekmovalce prireditve 18-letni Borživoj Habek, je izgubil dvoboj v šesti vožnji. Na koncu je bil razplet nad vse dramatičen in za okoli 4.000 gledalcev nad vse zanimiv. Čehoslovak Sova, Italijan Guarise,

naš Zvonko Pavlič in domačin Krešo Omerzel so zbrali po 11 točk, v dodatni vožnji pa je Omerzelu uspelo ugnati močne tekmece. Tako si je Krčan priboril tretje mesto na zmagovalnih stopnicah. Tudi za prvo mesto je bila potrebna dodatna vožnja med Rigsettom in Habekom; v njej je bil močnejši Italijan, ki mu je zaslužen pripadla lovorika, peti zlati znak občine Krško.

P. P.

STOPNICE TUDI ZA JUGOSLOVANA — Podpredsednik krške občinske skupščine Aleksander Strupelj je izročil Italijanu zlati znak občine Krško in čestitil drugo uvrščeno Habeku ter domačinu Omerzelu.

V soboto pričena dirka »Po Jugoslaviji«

Od 14. do 22. junija

V soboto, 14. junija, se bo v Čačku pričela letošnja 42. kolesarska dirka »Po Jugoslaviji«, ki se bo, kot je znano, končala 22. junija na novomeškem Glavnem trgu. Na startu bo letos kar 19 reprezentanc s preko 100 kolesarji, poleg šestih domačih selekcij še ekipe Avstrije, Bolgarije, ČSSR, Francije, Grčije, Madžarske, Poljske, Romunije, Nizozemske, Turčije, Italije, Kube in Nizozemske, medtem ko je Sovjetska zveza udeležbo odpovedala. V tej pisani karavani kolesarjev bodo tudi štirje novomeški kolesarji: Papež, Glivar in Smole bodo vozili za A jugoslovansko reprezentanco, Bojanc pa bo v dresu ekipe Slovenije. Vsekakor lahko po zadnjih dobrih rezultatih — zadnja sta Papeževa zmaga na nedeljskem Trampuževem memorialu v Ljubljani in Smoletova na kriterijski dirki v Vrhniki — od novomeških kolesarjev pričakujemo tudi tokrat dobrih vesti. Papeža in Glivarja mnogi štejejo celo med favorite letošnje dirke. Sicer pa več o zaključku te prireditve, ki bo prihodnje nedelje v Novem mestu, v naslednji številki.

ŽIDANEK PRVAK DOLENJSKE

ČRNOMELJ — S finalnim nastopom šestnajsterice najboljših se je na kegljišču v Kanižarici končalo letošnje prvenstvo Dolenjske v kegljanju. Zmaga je premočno pripadla Novomeščanu Židaneku, ki je podrl 4.332 kegljev, drugi je Popovič 4.230, tretji Ž. Goleš (oba Metlika) 4.186, 4. Hrastar 4.170, 5. B. Vesel 4.144, 6. Geršič (vsi Novo mesto) 4.137 itd. Židanek si je s to zmago priboril pravico do nastopa na republiškem prvenstvu.

MLADI ŠAHISTI STAREGA TRGA DVAKRAT PRVAKI SRS

POSTOJNA — V Postojni je bilo te dni republiško ekipno šahovsko prvenstvo za mlajše pionirje in pionirke. Prvaki Dolenjske, mladi šahisti in šahistke iz Starega trga, so zagotovo presenetili vse, saj so zmagali v obeh konkurencah. Za pionirke so igralce Golobarjeva, Maršeničeva, Rauhova, Starčeva in Obrovnikova, za pionirje pa Kobe, Horvat, Lindič, Zagar in Margan. Med dekleti je nastopilo 8, pri fantih 13 ekip.

-ob

GOLEŠ PRVI MED GOZDARJI

NOVO MESTO — Na kegljišču na Loki je bilo pred dnevi tradicionalno prvenstvo dolenjskih gozdarjev. Ekipno je zmagala vrsta DSSS, med posamezniki pa Niko Goleš iz Trebnjega, ki je podrl 219 kegljev, drugouvrščeni Fink je bil slabši za vsega 3, tretjuvrščeni Sašek pa za 11 kegljev.

ZMAGA MIRENSKIH MLADINCEV

MIRNA — V prvenstveni tekmi slovenske košarkarske mladinske lige so igralci Partizana z Mirne doma visoko premagali sovratnike iz Mirne 83:55. Pri gostiteljih je bil najboljši Pevec, pri gostih pa Kerin.

POINIRJI INLESA PRVI

LESKOVEC — V športni dvorani je bil pred dnevi finalni rokometni turnir SRS za pionirje, letnik 1971, in mlajše. Med štirimi ekipami so prepričljivo slavili Ribničani, ki so ugnali vse nasprotnike.

TENIS KLUB TUDI V KRŠKEM

KRŠKO — Na ustanovni skupščini tenisa kluba Krško se je zbralo 19 privržencev »belega« športa. Za predsednika so izvolili Jožeta Cerleta, za predsednika nadzornega odbora Milosa Medveda (oba iz Celuloze) in za sekretarja Gorana Rovana, dopisnika TV Ljubljana.

OŠ Baza 20 ima najobetavnejši atletski rod

Na republiškem prvenstvu so bile pionirke prve, pionirji pa tretji

NOVA GORICA — Mladi atleti in atletinje iz Dolenjskih Toplic so na nedavno končanem republiškem prvenstvu osnovnih šol dosegli izreden uspeh. Potem ko so mladi Topličani na občinskem in območnem prvenstvu pobrali kar 27 zlatih medalj — ob tem se je 6 pionirjev in 8 pionirk uvrstilo med 15 najboljših v Sloveniji — so bili tokrat celo najboljši v Sloveniji. V skupnem številku blizu 60 osnovnih šol so pionirke OŠ Baza 20 osvojile naslov republiških ekupnih prvakinj in si tako priborile pravico do nastopa na državnem prvenstvu, ki bo letos prvič 4. julija v Kumrovcu. Njihov uspeh so imenitno dopolnili fantje s 3. mestom v konkurenci 58 šol, ki so se uvrstile v zaključni del.

Uspeh mladih atletov iz OŠ Baza 20 je tolikanj večji, če vemo, da gre za majhno šolo z vsega 400 učenci in da so za njimi zaostale šole, v katerih je tudi po 1.500 učencev. Načrtno in predano delo mentorice Majde Križek skupaj z Milanom Šimuničem je obrodilo sadove in na dlani je, da raste ta čas v Dolenjskih toplicah izjemen rod mladih atletov. Zapisati velja še, da gre večidel za mlada dekleta, da stav finalu nastopili celo dve, ki obiskujeta 5. razred. In za konec še imena novih pionirskih republiških prvakinj: Damjana Markovič, Irena Špelč, Vanja Lukšič, Lili Avguštin, Anita Salopek, Vanja Markovič, Tanja Kraševac in Naska Henigman. Za pionirje pa so nastopili: Matej Blatnik, Dušan Zaman, Tomaž Slane, Tomaž Furlan, Matjaž Markovič in Mitja Hrovat.

Zapišimo še, da je od ostalih dolenjskih udeležencev v Postojni največ dosegla Novomeščanka Lavra Kastelec, ki je bila v teku na 600 m druga.

Daniel Macele: »V Tokiu računam na nastop v finalu.«

Pet zmag Iskre v finalu

V Mariboru je bil letošnji finale atletskega pokala Slovenije — članski zmagi Cujnika in Primca

MARIBOR — 7. in 8. junija je bil v Mariboru finale APS za mladince in člane. Atleti Iskre Tenel so se odrezali bolje kot lani: mladinci so ponovno osvojili drugo mesto in pustili za seboj moštva kot so Kladivar, IBL Olimpija, ŽAK Ljubljana in druga. Člani so napredovali na 4. mesto, pred njimi so bili AK Velenje, AK Olimpija in AD Kladiivar. Pri mladincih zaradi bolezni in poškodbe nista nastopila Fabjan, ki bi zanesljivo zmagal v teku na 3 km, in Mikec, ki bi se glede na letošnje rezultate uvrstil na 5. mesto.

Naslove posamičnih pokalnih prvakov so osvojili Zupančič v teku na 110 m z ovirami z odličnim dosežkom 14,9 s, Žulič v teku na 400 m s 50,2 s in Tekstor s 690 cm dolгим skokom v daljino. Srebrno medaljo je osvojil Jožef v skoku v višino s 195 cm. Če ga v zaletu ne bi motil nasprotni veter, bi verjetno skočil višje in se približal dosežkom, s katerima je pred dnevi zmagal na občinskem in področnem srednješkolskem prvenstvu: takrat je preskočil 208 in 205 cm, s čimer se je vpisal med perspektivne slovenske atlete. Bronaste medalje so osvojili Macedoni v metu kladiva, Vidmar v teku na 3000 m in štafeta 4 x 100 m. Ostali rezultati mladincev: kladivo: 4. Markelič 36,34 m; 110 ov.: 4.

USPEH MLADIH ROKOMETAŠIČ

BREŽICE — Pred dnevi se je v Brežicah končal finalni del republiškega rokometnega prvenstva za pionirke. Selekcija Dolenjske je z zmago proti Brežicam 8:1 in Velenju 13:8 ter porazu z Izlo 5:12 osvojila drugo mesto. Ob tem je treba povedati, da so dolenjske rokometarice na polfinalnem turnirju, ki je bil predtem v Šentjerneju, izločile tako močne ekipe, kot so Aples, Mlinotest in Olimpija, kar je dosežek, ki dolenjskemu rokometu tudi v prihodnje obeta dobre rezultate. Za Dolenjsko so igrali: Radovan, Zagar, Šiško, Lužar, Martinčič, Pelko, Posaančič, Bogovec, Veselič, Knaflec, Mišjak, Hočevar, Jerele in Bucalo.

I. ŠIŠKO

KAJAK-KANU PRIREDITEV

ŽUŽEMBERK — Za krajevni praznik 13. julij pripravlja turistično društvo Žužemberk 1. mednarodno turistično kajak-kanu prireditev na 9 km dolgi progi od Zagradca do Žužemberka.

BELA KRAJINA — JADRAN 3:5 (0:1)

ČRNOMELJ — V osmini finala nogometnega pokala na območju Slovenije so Črnomeljci po streljanju enajstmetrovk v rednem času se je tekma končala 1:1) izgubili tekmo z gosti iz Dekanov.

Tekstor 15,6 s; 100 m: 9. Božič 11,7 s; višina: 4.—5. Delič 195 cm; disk: 7. Macedoni 29,94 m.

Za drugo mesto mladincev ISKRE, ki so jih premagali le domačini, je zadostovalo 130 točk. Tretji je bil celjski Kladivar s 124,5 točkami. AK IBL Olimpija so Novomeščani premagali kar za 100 točk!

Člani so osvojili dve zlati in dve srebrni medalji. V metu kopja je zmagal Cujnik s 73,36 m, v disku pa Primca z 52,16 m. Slavko Malnar je v metu kladiva, kjer so imeli Novomeščani kar 4 od 9 finalistov, osvojil srebrno medaljo in preseljal mejo 50 m. Njegove osebni in dolenjski rekord je zdaj 50,64 m. Srebrno medaljo je osvojil tudi Lapanje v skoku v višino z 206 cm.

Ostali rezultati članov: 400 m: 5. Gabrijel 55,8 s; kladivo: 5. Cujnik 45,26, 7. Malnar Slavko 44,08 m, 8. Primca 38,98 m; disk: 5. Cujnik 41,52 m; krogla: Cujnik 14,12 m, Primca 13,64 m, Malnar S, 11,40 m; 400 m: Gabrijel 51,5 s.

Še rezultati članic: 100 čv.: Eržen 15,6 s; daljina 8. Eržen 509 cm; 200 m: 8. Eržen 27,5 s.

J. P.

V Mariboru pa so uspešno nastopili tudi atleti iz Dolenjskih Toplic Cilka Križec, Milan Šimunič in Greta Hreč, ki so se vsi uvrstili v finale državnega prvenstva. Najboljši rezultat je dosegla Križetova, ki je v skoku v višino preskočila 183 cm, kar je eden letošnjih boljših rezultatov v Jugoslaviji, in je kar za 6 cm premagala lansko državno prvakinja. Odlična je bila tudi Hrenova, ki je prvi dan krepko izboljšala svoj osebni rekord na 100 m z ovirami s 14,5, drugi dan pa je osvojila srebrno medaljo v skoku v daljino s 561 cm. Naj omenimo, da je v tej disciplini nastopila tudi Križetova in bila s 521 cm peta.

Kot vselej se je tokrat vnovič izkazal tudi Milan Šimonič. V troskoku je z rezultatom 15,57 osvojil svoj že 15. naslov republiškega prvaka in premagal drugouvrščeno za več kot meter, zlato pa je dodal še srebro v skoku v daljino z rezultatom 7,27 m. Trije toplejski atleti, ki sicer nastopajo za AK Kladivar, so si tako v finalu APS 1. bož slabih 14 dni, zagotovili mesta kar v petih disciplinah.

SREČANJE POBRATENIH ŠPORTNIKOV

VELIKA GORICA — V času od 21. do 22. junija bo tu že 10. srečanje športnikov pobratenih občin Velika Gorica, Obrenova, Ilijaš in Trebnje. Iz trebnjske občine se bo srečanja udeležilo 50 športnikov, ki bodo tekmovali v malem nogometu, košarki, šahu, rokometu, v kegljanju pa se bodo pomerili moški in ženske.

OBČINSKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST TREBNJE

razpisuje za šolsko leto 1986/87 naslednji štipendiji:

- 1 štipendijo za študij na PA — razredni pouk
- 1 štipendijo za študij na PA — tehnični pouk-fizika

Vloge na obrazcih DZS (obr. 8,4) pošljite najkasneje do 25. 6. 1986 na naslov: OBČINSKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST TREBNJE, Baragov trg 1, 68210 TREBNJE. Spričevalo za tekoče šolsko leto in potrdilo o vpisu boste dostavili po razgovoru ob koncu šolskega leta. KOORDINACIJSKI ODBOR OIS TREBNJE 484/24-86

DO Komunalna Novo mesto, p. o. Cesta komandanta Staneta 2

Po sklepu komisije za medsebojna delovna razmerja vabimo k sodelovanju:

1. inženirja gradbene ali komunalne smeri,
2. kemijskega tehnika,
3. administrativnega tehnika,
4. zidarja,
5. tesarja,
6. vzdrževalko upravnih prostorov,
7. več delavcev za komunalna dela.

Bodočim sodelavcem nudimo možnost nadaljnega strokovnega usposabljanja, osebnega razvoja in napredovanja ter stimulatívno nagrajevanje. Ponudbe z dokazili o izobrazbi in kratkim opisom dosežanih delovnih izkušenj pošljite v 8 dneh po objavi v časopisu splošno kadrovskemu sektorju DO Komunalna, Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 2.

508/24-86

Gorenje SOZD DO Gorenje SERVIS, p. o. Titovo Velenje

Komisija za delovna razmerja oglašča prosta dela in naloge:

- čistilec prostorov in opreme v SE Novo mesto (za 4 ure dnevno)

Poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- NK delavka

Za navedena dela in naloge je določeno poskusno delo po pravilniku o delovnih razmerjih. Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi oglasa na naslov: Gorenje SOZD, DSSP, Sektor kadrovskih zadev, kadrovski oddelek, Partizanska 12, 63320 TITOVO VELENJE.

Prijav brez dokazil o izpolnjevanju pogojev in tistih, ki ne bodo prispeli pravočasno, ne bomo upoštevali. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 45 dneh po izteku roka za prijavo.

DOLENJSKI PROJEKTIVNI BIRO p.o. NOVO MESTO, SOKOLSKA 1

razpisuje javno licitacijo

za naslednja osnovna sredstva:

	Izklicna cena
1. Osební avto ZASTAVA 101 NM-946-65, letnik 1984, registriran do marca 1987	750.000.- din
2. Pisalni stroj OLYMPIA (elektronski)	120.000.- din
3. Pisalni stroj OLYMPIA (standard)	40.000.- din
4. Pisalni stroj ROBOTRON (električni)	80.000.- din
5. Kopirni stroj GORENJE	250.000.- din
6. Fotokopirni stroj OLYMPIA	100.000.- din
7. Pisarniško pohištvo (stoli, mize, plinske peči).	

— Licitacija bo 18. 6. 1986 ob 15. uri v naših prostorih v Sokolski 1.
— Vozilo in stroje je možno ogledati isti dan med 12. in 14. uro.
— Kavcijo v višini 10% izklicne cene bomo sprejemali med 14. in 15. uro na blagajni podjetja.
— Prometni davek, ki ga plača kupec, ni vračunan v izklicno ceno.

Mercator-Agrokombinat Krško, TOZD Poljedelstvo meso Kostanjevica

na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja z dne 3. 6. 1986

objavlja prosta dela in naloge

- štirih NK delavcev za dela na farmi prašičev v Pristavi.

Delo se združuje za določen čas 1 leto, s polnim delovnim časom. Poskusno delo je 3 mesece. Zaradi pogojev dela želimo, da se prijavljajo kandidati moškega spola. Pisne prijave za opravljanje prostih del in nalog naj zainteresirani kandidati vložijo v roku 8 dni po objavi razpisa, in sicer na naslov: Mercator-Agrokombinat Krško, CKŽ 52, kadrovska služba. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

488/24-86

ZAVAROVALNA SKUPNOST TRIGLAV Območna skupnost Krško Trg Matije Gubca 3 68270 Krško

objavlja

JAVNO PRODAJO

naslednjih osebnih avtomobilov:

Naziv	Izklicna cena	Delovno stanje
1. Zastava 750 SE let. 1981 — registriran	240.000.-	vozen
2. Zastava 750 S let. 1977 — registriran	90.000.-	vozen

Javna prodaja bo 20. 6. 1986 ob 10. uri v Krškem, Trg Matije Gubca 3. Interesenti si lahko ogledajo osebna vozila na dan javne prodaje od 8. do 10. ure. Pravico do udeležbe imajo interesenti, ki pred začetkom javne prodaje vplačajo 10% od izklicne cene. Prodaja bo potekala po načelu »videno — kupljeno«. V izklicni ceni ni vračunan prometni davek, ki ga vplača kupec. Najmanjši dvig na javni prodaji znaša 1.000.- din. Kupljeno blago mora kupec plačati in prevzeti v 7 dneh po odkupu, sicer bomo varščino zadržali.

497/24-86

DS DO BELT TOZD LIVARNA Črnomelj

razpisuje prosta dela in naloge:

- vodenja tozda Livarna

Pogoji: metalurška visoka šola, pet let prakse v stroki, aktivno znanje enega ali pasivno znanje dveh svetovnih jezikov, moralno-politična neoporečnost. Kandidati naj pošljejo pisne ponudbe na DO BELT z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh po objavi razpisa. O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izbiri.

486/24-86

Socialistična republika Slovenija SKUPŠČINA OBČINE METLIKA

Komisija za delovna razmerja in družbeni standard

objavlja prosta dela in naloge

1. REFERENTA PRISILNE IZTERJAVE

za določen čas

Pogoji:

- srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri ali upravno-administrativne smeri
- 2 leti delovnih izkušenj

2. DAVČNEGA IZVRŠITELJA

za nedoločen čas

Pogoji:

- srednja strokovna izobrazba ekonomske, upravno-administrativne ali podobne smeri
- 1 leto delovnih izkušenj
- vozniški izpit B kategorije

Kandidati morajo izpolnjevati še splošne pogoje za delo v državni upravi.

Poskusno delo po pravilniku: 3 mesece.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na gornji naslov v 15 dneh po objavi.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku roka za prijavo.

487/24-86

DO ELEKTRO LJUBLJANA TOZD ELEKTRO NOVO MESTO Ljubljanska 7

Komisija za delovna razmerja

razpisuje

naslednja dela oz. naloge, pri katerih imajo delavci posebna pooblastila in odgovornosti:

1. vodja službe obratovanja,
2. vodja službe razvoja,
3. vodja službe prevzema in prodaje,
4. vodja finančne službe.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

Pod 1: Končana visoka šola elektro smeri — jaki tok, 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju del oz. nalog s posebnimi pooblastili in odgovornostmi in opravljen energetski izpit.

Pod 2: Višja šola elektro smeri — jaki tok, 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju del oz. nalog s posebnimi pooblastili in odgovornostmi in strokovni izpit s pooblastitilom za projektiranje in gradbeni nadzor.

Pod 3: Višja šola elektro smeri — jaki tok in 3 leta delovnih izkušenj ali srednja šola elektro smeri — jaki tok in 5 let delovnih izkušenj.

Delovne izkušnje morajo biti pridobljene pri opravljanju del oz. nalog s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Pod 4: Višja šola ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj ali srednja šola ekonomske ali splošne smeri in 5 let delovnih izkušenj. Delovne izkušnje morajo biti pridobljene pri opravljanju del oz. nalog s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Pri vseh razpisanih delih oz. nalogah morajo kandidati izpolnjevati tudi pogoj, da so sposobni voditi in organizirati delo službe, za katere vodenje kandidirajo. Z izbranimi kandidati bo sklenjeno delovno razmerje za 4 leta.

Prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov TOZD v 15 dneh po objavi razpisa. O odločitvi o izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem razpisu.

»SOP« Krško, specializirano podjetje za industrijsko opremo Krško, CKŽ 141

DELAVSKI SVET TOZD STORITVE, Gasilska 3,

objavlja prosta dela oz. naloge

- 2 slikopleskarjev ali pleskarjev

Pogoji:

- končana poklicna šola pleskarske stroke
- odslužen vojaški rok
- opravljen vozniški izpit B kategorije
- 2 leti delovnih izkušenj

Delo je za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.

Stanovanj ni.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi oglasa na naslov: »SOP« Krško, kadrovska služba, 68270 Krško.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

490/24-86

»SOP« Krško, specializirano podjetje za industrijsko opremo Krško, CKŽ 141

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA TOZD OPREMA

objavlja prosta dela oz. naloge

SORTIRANJE ODPADNEGA MATERIALA IN ČIŠČENJE DELAVNICE

pod naslednjimi razpisnimi pogoji:

- dokončana ali nedokončana osnovna šola
- zaželjene delovne izkušnje do 1 leta
- odslužen vojaški rok
- zdrav in sposoben za fizično delo
- stanovanj ni

Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.

Pisne prijave sprejema kadrovska služba »SOP« Krško 8 dni po objavi oglasa.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

491/24-86

Delovna organizacija Elektro Celje, tozd Elektrodistribucija Krško,

razpisuje

javno prodajo rabljenih avtomobilov,

ki bo dne 18. junija 1986 ob 12. uri v prostorih avtotransporta pri tozd Elektrodistribucija Krško, C. 4. julija 32, Krško. Licitacija bo ustna:

1. osebni avto Zastava 750 LE (karamboliran), reg. št. NM 738-93, št. šasijske 00787938, leto izdelave 1981, izklicna cena 100.000 din;
2. tovorni avto IMV PK special (nevozen), reg. št. NM 466-81, št. šasijske 31782, leto izdelave 1976, izklicna cena 50.000 din.

Prometni davek ni zaračunan v ceni. Pravico do licitacije imajo vse pravne in fizične osebe, ki položijo 10 odst. varščino od začetka cene. Varščina se plača neposredno pred licitacijo. Vozilo je treba plačati in prevzeti v petih dneh po dnevu prodaje. Ogled je možen uro pred začetkom licitacije.

492/24-86

ABC POMURKA Gostinsko podjetje Sevnica

objavlja prosta dela in naloge:

- a) natakar — 2 delavca
- b) več pripravnikov

(končana IV. stop. izobr., smer natakar ali kuhar) — čas pripravništva

Pogoji:

pod a: končana gostinska ali trgovska šola — IV. stop. zahtevnosti. Delovne izkušnje 1 leto, izpit iz higienskega minimuma. Poskusno delo 2 meseca;

pod b: končana gostinska šola, smer kuhar ali natakar. Prijave pošljite na gornji naslov, komisiji za delovna razmerja, in sicer v 10 dneh po dnevu objave. Obvestilo o izbiri kandidatov bo poslano v 15 dneh po izbiri.

493-24/86

NOVOLES Lesni kombinat Novo mesto — Straža, n. sol. o. TOZD SIGMAT Brestanica

Delavski svet razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi (reelekcija):

1. VODJA TEHNOLOŠKE PRIPRAVE PROIZVODNJE

Pogoji: — visoka izobrazba strojne stroke, najmanj 3 leta ustreznih delovnih izkušenj ali z delom pridobljene delovne zmožnosti,

- pasivno znanje nemškega jezika,
- organizacijske in vodstvene sposobnosti in osebne lastnosti, določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike v občini Krško,
- poskusno delo 90 dni.

Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: NOVOLES, lesni kombinat Novo mesto-Straža, n. sol. o., TOZD Sigmata, 68280 Brestanica.

Kandidate bomo obvestili o imenovanju v 60 dneh po izteku roka za prijavo.

502/24-86

Kje Kdaj

**UGODEN NAKUP
POHIŠTVA V MERCATORJEVIH
BLAGOVNICAH
IN SPECIALIZIRANIH
PRODAJALNAH S POHIŠTVOM V:**

**Hrastniku, Kočevju, Krškem,
Ljubljani na Proletarski ulici,
Metliki, Novem mestu, Ribnici,
Sevnici, Šentjerneju in Trebnjem**

OD 9.6. - 21.6.1986

**Bogat izbor pohištva petnajstih
priznanih proizvajalcev**

**— 3—5% POPUST
— UGODNI KREDITNI POGOJI**

VABLJENI!

V krajevni skupnosti v naselju Mirna je več parcel SLP, s katerim upravlja krajevna skupnost Mirna. Zadnje čase ugotavljamo, da si nekateri krajanji neupravičeno lastijo pravice uporabe zemljišč brez predhodnega dogovora, dovoljenja in pod. Ta zemljišča in parcele so: Roje I: zeleni otok, kjer domačini parkirajo in skladiščijo razni gradbeni material in les, nadalje poseganje v zazidalne površine; Roje II: neupravičeni posegi v cestne nabrežine ob ulicah, navoz raznega materiala in odpadkov na kraju ceste Pod gozdom, plato pod cesto pred domom PARTIZAN, nekontroliran navoz zemlje in raznih odpadkov, na zemljišču ob cesti pri stari tehnični in trgovini KZ, nedovoljeno parkiranje in skladiščenje raznih odpadkov in materiala ter zemljišče ob reki Mirni, kjer se urejajo in ograjujejo vrtno površine; Roje III: nedovoljeno skladiščenje drv in neurejenost na teh površinah.

Nekatere krajanje smo o neupravičeni uporabi in posegih že pisмено obvestili in zahtevali, da odstranijo vse z zemljišč in počistijo. Ker do danes kljub opozorilu niso ničesar ukrenili, smo primorani, da vse kršitelje javno opozorimo.

Istočasno obveščamo vse, da na vseh navedenih zemljiščih prepovedujemo vsako nadaljnjo uporabo in posege brez predhodnega dogovora in dovoljenja. Kdor tega ne bo upošteval, bomo primorani zoper njega ustrezno ukrepati.

Krajevna skupnost
Mirna
495/24-86

**ČGP »DELO«-TOZD PRODAJA Ljubljana,
podružnica Novo mesto,**

vabi k sodelovanju

PRODAJALKA ali PRODAJALCA

za prodajo v kiosku v Novem mestu za določen čas. Prednost imajo kandidati, ki imajo končano poklicno šolo — smer prodajalec.

Delo je pogodbeno, zanj pa nudimo stimulatívno nagrado.

Vsa dodatna pojasnila lahko dobite po telefonu 22-142 ali pa se osebno zglasite pri ČGP »DELO«-TOZD Prodaja, podružnica Novo mesto, Cesta herojev 30, kamor pošljite tudi prijave.

512/24-86

**SOZD PETROL
TOZD TRGOVINA BREŽICE
Tovarniška 2**

objavlja
prosta dela in naloge za Petrol Črnomelj, in sicer:

1. gasilca,
2. čuvaja.

Pogoji pod 1: — poklicna šola z načrtnim usposabljanjem — KV, eno leto prakse, prednost imajo vozniki motornih vozil C kategorije
Pogoji pod 2: — končana osemletka, polkvalificirani delavec

Za razpisana dela in naloge morajo imeti kandidati odslužen vojaški rok.

Dela in naloge se združujejo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, poskusno delo traja tri mesece.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev sprejema 15 dni po objavi PETROL-TOZD Trgovina, Brežice, Tovarniška 2, komisija za delovna razmerja.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem postopku.

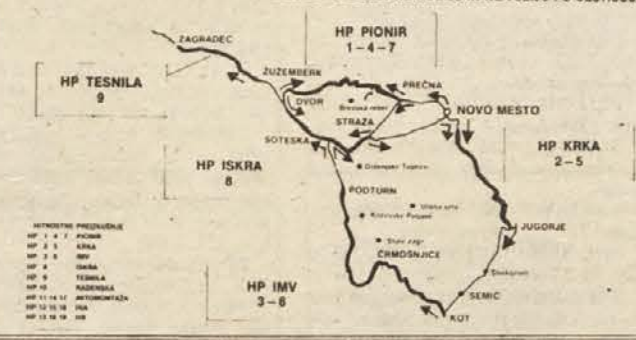
1986 ALPE ADRIA RALLY CUP 1986
PRVENSTVO JUGOSLAVIJE 1986
5. INT. KOMPAS RALLYE
NOVO MESTO-LJUBLJANA 13.-14.6.1986

V ČASU TEKMOVANJA BODO ZAPRTE CESTE
HITROSTNIH PREIZKUŠENJ PO VRSTNEM REDU:

HP	RELACIJA	OD	DO	START	HP
1 4 7	I SADINJA VAS - PREČNA	13,50	22,00	14,48	17,39 20,05
2 5	I NOVO MESTO - JUGORJE	15,15	20,15	16,05	19,31
3 6	I KOT - PODTURN	15,50	21,00	16,47	19,13
8	II STRAŽA - DVOR	22,20	00,20	23,18	
9	II ŽUŽEMBERK - ZAGRADEC	22,40	01,40	23,40	
10	II KRKA - VEL. MLAČEVO	23,00	02,00	00,07	

OPOZORILO!

GLEDALCE PROSIMO, DA ZARADI LASTNE VARNOSTI IN VARNOSTI TEKMOVALCEV (VELIKE HITROSTI) UPOŠTEVAJO NAVODILA REDITELJEV IN V ČASU ZAPORE CEST NE HODIJO IN NE VOZIJO PO CESTIŠČU.

**ŽK ŽITO LJUBLJANA
TOZD PEKARNA IN SLAŠČIČARNA
NOVO MESTO, LOČNA 21**

razpisuje po sklepu DS TOZD
JAVNO LICITACIJO

za prodajo osebnega avtomobila
ZASTAVA 101, letnik 1984, poškodovan, izklicna cena
700.000,- din

Licitacija bo dne 20. 6. 1986 ob 10. uri v SGP PIONIR, v avtoservisu, Ločna 48.

Pred pričetkom licitacije morajo interesenti vplačati 10-odstotno kavicijo od izklicne cene. Prometni davek plača kupec.

Ogled bo mogoč uro pred licitacijo ali po dogovoru. Informacije dobite po telefonu (068) 21-574.

500/24-86

**ISKRA ELEMENTI
TOZD HIPOT ŠENTJERNEJ**

OBJAVLJA
PO SKLEPU DELAVSKEGA SVETA TOZD
JAVNO LICITACIJO

za odprodajo avtomobila kombi Z 850, letnik 1982, prevoženih 58000 km, v voznem stanju. Izklicna cena 500.000 din.

Javna licitacija bo v petek, 20. 6. 1986, ob 12. uri na dvorišču TOZD. Na licitaciji lahko sodelujejo fizične in pravne osebe. Pred licitacijo morajo interesenti plačati kavicijo v višini 10% izklicne cene.

Ogled je mogoč dve uri pred prodajo. 493/24-86

**LABOD, tovarna oblačil
NOVO MESTO
TOZD COMMERCE**

Komisija za delovna razmerja TOZD COMMERCE objavlja prosta dela in naloge:

**RAZMNOŽEVANJE KROJEV TEŽKE
KONFEKCIJE NA PROCESNEM
RAČUNALNIKU**

Pogoji:

- V. stopnja strokovne izobrazbe, modelarski tehnik, konfekcijski tehnik
- 3 leta delovnih izkušenj na razmnoževanju krojev
- pasivno znanje nemškega jezika
- 3 mesečno poskusno delo.

Delovno razmerje je za nedoločen čas.

Interesenti naj pošljejo pisne ponudbe z dokazili o izobrazbi v 8 dneh po objavi na naslov: LABOD, tovarna oblačil-TOZD COMMERCE, Cesta herojev 29.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh.

506/24-86

**KONFEKCIJA KOMET
METLIKA**

razpisuje
na podlagi sklepa delavskega sveta prosta dela in naloge

**1. INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA
ORGANA
DIREKTORJA DELOVNE ORGANIZACIJE**

Poleg pogojev, določenih z zakonom, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visoko ali višjo šolsko izobrazbo,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju nalog s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
- da je moralno in politično neoporečen.

**2. VODJA TEHNIČNO-PROIZVODNEGA
SEKTORJA**

Poleg pogojev, določenih z zakonom, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visoko ali višjo šolsko izobrazbo tekstilne stroke,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 3 leta na zahtevnejših opravilih v industriji konfekcije,
- da je moralno in politično neoporečen,
- da ima organizacijske in druge delovne sposobnosti za opravljanje del in nalog.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju vseh objavljenih pogojev naj pošljejo kandidati v 15 dneh po objavi na naslov:

KONFEKCIJA KOMET, Metlika. 503/24-86

OBVESTILO

Obveščamo potrošnike, da se bo prodajalna »ZMAGA« v Novem mestu preselila iz Sokolske 3 na Kastelčevo 5 dne 19. junija 1986 ob 10. uri.

Za nakup moške, ženske in otroške obutve ter usnjene galanterije se priporočamo

**Republiški sekretariat za pravosodje in
upravo
KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI
MIRNI**

objavlja prosta dela in naloge:

1. VODJE ODDELKA ZA SPREJEM IN ODPUST OBSOJENCEV,
2. POMOČNIKA VODJE ENOTE PUO,
3. VODJE OBSOJENSKE KUHINJE-INŠTRUKTORJA,
4. SOCIALNEGA DELAVCA,
5. POOBLAŠČENE URADNE OSEBE.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

Pod 1.

— da imajo visoko izobrazbo pravne ali ustrezne pedagoške smeri, program za usposabljanje in izpopolnjevanje, organizacijske sposobnosti in 5 let delovnih izkušenj.

Pod 2.

— visoka izobrazba pravne, ustrezne pedagoške ali penološke smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje, organizacijske sposobnosti, moški, odslužen vojaški rok in 5 let ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 3.

— da imajo višjo izobrazbo gostinske ali druge živilske smeri, organizacijske sposobnosti, izpit iz higienskega minimuma in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 4.

— da imajo višjo izobrazbo socialne smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 5:

— srednja (štiriletna) izobrazba penološke smeri ali druge ustrezne, ali srednja (triletna) izobrazba ustrezne smeri s pogojem, da ob delu končajo srednjo penološko šolo, moški, z odsluženim vojaškim rokom, in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

**Za delo v gospodarski enoti
INDUSTRIJSKI OBRAT »POHORJE«**

potrebujemo sodelavce za opravljanje naslednjih del in nalog:

6. TEHNOLOGA OBDELAVE I. — INŠTRUKTORJA,
7. TEHNOLOGA LITJA IN KOVANJA I. — INŠTRUKTORJA,
8. VODJE IZMENE OBSOJENCEV V STROJNI OBDELAVI,
9. VODJE IZMENE OBSOJENCEV PRI VZDRŽEVANJU STROJEV,

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

Pod 6.

— da imajo višjo izobrazbo strojne smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 7.

— da imajo višjo izobrazbo strojne ali metalurške smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 8.

— da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo strojne smeri in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 9.

— da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo strojne smeri in dve leti ustreznih delovnih izkušenj.

**Za delo v gospodarski enoti
KMETIJSKEM GOSPODARSTVU SLOVENSKA VAS**

potrebujemo sodelavce za opravljanje naslednjih del in nalog:

10. VODJE IZMENE OBSOJENCEV PRI ŽIVINOREJSKIH IN KMETIJSKIH OPRAVILIH,
11. VODJE IZMENE OBSOJENCEV PRI DELU Z GRADBENO MEHANIZACIJO IN PRI VZDRŽEVANJU STROJEV IN ORODIJ.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

Pod 10.

— da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo kmetijske ali živinorejske smeri in dve leti ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 11.

— da imajo srednjo (triletno) izobrazbo smeri strojniki gradbene mehanizacije ali vozniki motornih vozil, izpit za delo s težko gradbeno mehanizacijo in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Od kandidatov pričakujemo ustrezne moralne lastnosti, zavzetost in družbeno aktivnost pri uveljavljanju socialističnega samoupravnega sistema, aktivno znanje slovenskega jezika, da niso obsojeni za kaznivo dejanje ali v kazenskem postopku. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in razgovorom.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Za objavljenega dela in naloge je povečana zavarovalna doba 12/16 mesecev.

Kandidatom nudimo samsko ali družinsko stanovanje.

Prijave z življenjepisom in dokazili pošljite na naslov: Kazenski poboljševalni dom Dob pri Mirni, 68233 MIRNA, v osmih dneh po objavi.

505/24-86

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 12. junija — Janez Petek, 13. junija — Anton Sobota, 14. junija — Vasilij Nedelja, 15. junija — Vid Ponedeljek, 16. junija — Beno Terek, 17. junija — Dolfe Sreda, 18. junija — Marko Četrtek, 19. junija — Julijana

LUNINE MENE

15. junija ob 13.01 — prvi krajec

KINIO

BREŽICE: 13. in 12. 6. angleški triler Nevindni morilec. 15. in 16. 6. ameriški vestern Bledolčni jezdec. 17. in 18. 6. ameriški kriminalni film Življenjske nevarnosti. ČRNOMELJ: 12. 6. ameriški film Psiho 2. 13. in 15. 6. ameriški film Ka-

mali oglasi

službo dobi

SPREJMEM mizarkega pomočnika s prakso. Pogoji dobri. Tel. (061) 861-272, Marjan TANKO, mizarstvo Hrovača 22, Ribnica na Dol. ZAPOSLIM slikopleskarja ali delavca za priučitev. Jože Bajuk, Cankarjeva 32, Metlika, tel. 58-393. ZAPOSLITEV DOBI KV ali priučen livar. Livarna OGRINC, Milana Majcna 47, Ljubljana.

stanovanja

ZAKONCA brez otrok iščeta stanovanje v Krškem. Naslov v upravi lista (3727/86).

motorna vozila

PRODAM Z-850, letnik 1985. Informacije Mrhar Bojan, ul. Milke Sobar 7. LADO letnik 1977, registrirano za celo leto ter kadeta 70 in PZ po delih, dele mercedesa 220 ter vse dele za prikolico prodam. Tel. 72-446. MOTOR za čoln Tomos 10, dolga os, prodam. Tel. (068) 21-661. Z 750 LE nujno prodam. Tel. 43-867. ZASTAVO 128, novo, prodam. Tel. (068) 22-989. PRODAM dobro ohranjeno Z 101, letnik 1978. Mežič. Mali Podlog 13, 68273 Leskovec. 126 P, letnik 1982, ugodno prodam. Informacije na tel. 22-200. LADO KARAVAN, letnik 1980, prodam, Vinko Štrucelj, Klošter n.h., Gradac. Z 101 prodam za 20 SM. Košir, Komandanta Staneta 13, Novo mesto. R 4, letnik 1983, prodam. Jablan 10, tel. 84-332. FIAT 126 P GL, popolnoma nov, prodam. Prodaj tudi obnovljen diesel motor Mercedes 220. Tel. 23-259. PRODAM školjko za JUGO 45 (vrata nova) in drugo po delih. Telefon 22-487.

rate Kid. 15. in 17. 6. ameriški film Beg. 19. 6. ameriški film Iskanje v vesolju. KRŠKO: Od 12. do 15. 6. ameriško-belgijski film Strumfi prihajajo. 17. 6. ameriški film Lakota po krvi. 18. 6. ameriški film Model. NOVO MESTO — DOM KULTURE: 12. 6. ameriški film Zgodba o Jacku Kennedyju. 13. in 15. 6. (ob 18.) ameriški film Superman II. 13. in 14. 6. ameriški pustolovski film Conan I. 15. 6. grški film Mačji sindrom. 16., 17. in 18. 6. zahodno nemški film Rana zrelosti. 18. in 19. 6. ameriška komedija Zenska v rdečem. 19. 6. hongkonški film Super zmeda nore misije. NOVO MESTO — DOM JLA: Od 13. do 15. 6. ameriški film Grozne sanje. Od 16. do 18. 6. francoski film Konvoj žena. SEVNICA: 12. 6. fantastični film Strašilo. 13. in 14. 6. kriminalni film Ko zazvonijo telefon. 15. in 16. 6. glasbeni film Objemi me strastno. 18. in 19. 6. akcijski film Beg iz Diabla.

126 P, letnik 1982, prevoženih 18000 km, prodam. Marija Uhan, Rodine 24, Trebnje. PRODAM dva fička, letnik 1980 in 1975. Jože Cimermančič, Koroška vas 24 b. Z 101, letnik 1974, prodam. Franci Bevc, Lutško selo 15, Otočec. PRODAM VW 1300, zelo dobro ohranjen. Potočar, Trška gora 75, (nad gostilno Pugalj). Z 101, letnik 1977, dobro ohranjeno, garažirano, prodam. Lojze Repovž, Sp. Vodale 9 a, 68295 Tržišče. ZASTAVO 101, november 1979, prodam. Vranešič, Vrhovci, tel. 57-716, od 20. do 21. ure. PRODAM zastavo 101 GTL, staro dve leti. Jože Žlogar, Bušinja vas 11, Suhor — Metlika. ZASTAVO 850, letnik 1985, prodam. Telefon 84-480, dopoldne. PRODAM GS 1,3 1980, 45000 km. Informacije dopoldne na telefon 62-750, Kotnik, Zorkova 4, Brežice (Šentlener). Z 101 GT 55, letnik 1984, prevoženih 15000 km, prodam. Tel. (068) 40-126. UGODNO PRODAM AVTO FIAT 126, letnik 1978. Avto je popolnoma obnovljen, registriran do maja 1987. Vlado Pečnik, Vojsko 2, 68282 Koprivnica pri Brestanici. FIČKA, starejšega, dobro ohranjena, registrirana do maja 1987, prodam. Zagrebška 23, popoldan. ZASTAVO 101, letnik 1973, registrirano do februarja 1987, prodam. Cegelnica 29, Novo mesto. MERCEDES KABINA 11—13 trapus komplet in OM Tigroto 55, brezhiben, prodam. Juršič, Dolšec 1, 68311 Kostanjevica. PRODAM motor 14 M. Tel. 47-510, zvečer. PRODAM ZASTAVO 101 confort, letnik 1980. Tel. dopoldne 72-550, popoldne 71-757. PRODAM TOMOS AVTOMATIK A3 MS. Fink Robert, Smolenja vas 28 a, Novo mesto. ZASTAVO 750, letnik 1973, prodam za 120.000 din. Kranjc, Trebnje tel. 44-137. TOMOS 15 SLC, malo vožen, ugodno prodam. Pavlič, Nad mlini 37, Novo mesto, tel. (068) 22-018. Z 101, letnik 1984, prodam. Pečelin, Rimska 7 a, Trebnje. Ogled vsak dan po 14. uri.

POCENI PRODAM R 8 in motor za Z 101 1300 cm³. Tomaž Barborič, Mačkovec 9, Novo mesto. ZASTAVO 750 LE, letnik 1982, prodam. Dot. Toplice 222 ali tel. 21-500 Cotic. PRODAM AVTO 125 P, letnik 1982, v dobrem stanju. Alojz Kozole, Trg rudarjev 1, Senovo. PRODAM 126 P, letnik 1981, po ugodni ceni. Jože Vovk, Bratno 1, Sentjernej. PRODAM ZASTAVO 750 LE, letnik 1981. Franci Gregovič, Groblje 54, Sentjernej. PRODAM ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984. Ledča vas 15, Sentjernej. JAWO (350 cm³) ugodno prodam. Lindič, Pod Trško goro 43, Novo mesto. ZASTAVO 750, letnik 1980, prodam. Tel. 25-105 popoldne. PRODAM FIČKA, letnik 1981. Tel. 32-234. FARAŽIRANO Z 101 ugodno prodam. Tel. (068) 21-644, od 15. ure dalje. 126 P, letnik 1977, registriran junij 1987, prodam. Tel. 25-433, po 15. uri. ZASTAVO 850, november 1985, prodam. Vrhovčeva 14, Novo mesto, tel. 20-496. KOMBI Z 435 T, letnik 1979, prodam. Tel. 25-862. PRODAM GOLF DIESEL, december 1982, bordo. Juvanc, Gorica, Leskovec, tel. 75-710. PRODAM Z 750, letnik 1977, za 32 M. Tel. 25-370. PRODAM ZASTAVO 750 SE. Anton Novak. Štrekljavec n. h., Semič. Z 101 GTL, temnorjavo, dve leti in pol, prodam. Maljuna, C. herojev 34, 6. nadstropje. DYANO 6 prodam. Železnik, Gor. Straža 71. Z 101 GTL 55, letnik 1983, prodam. Dragman, Bršljin 36. ZASTAVO 101 Mediteran bele barve, letnik 1979, ohranjen, prodam. Tel. 26-031 popoldne. UGODNO PRODAM Z 101 GTL, letnik 1984, in Laverdo 500 sport 1982, 6000 km, kot novo. Tel. 84-520 int. 27 dopoldne, popoldne Dolenjske Toplice 170 pri Frenku Markoviču. DVA SUMBEAMA 1250, letnik 1973, eden vožen, drugi karamboliran (za dele), prodam za 20 SM. Borivoj Ladišič, Cesta herojev 66, Novo mesto, tel. 25-365. T 4 TL, letnik 1983, dobro ohranjen, prodam. Tel. (068) 21-501. JUGO 45 L, letnik 1985, prodam. Jože Bradica, Na Obrh 12, Metlika. PRODAM JUGO 45, star dve leti in pol. Tel. 44-313. PRODAM GOLF 78 D. Tel. 22-255 int. 310, dopoldne. PRODAM LADO 1500, letnik 1978, od 18. do 20. ure. Tel. 22-224. PRODAM FIAT 126 P, letnik 1976, dobro ohranjen, registriran do maja 1987, tel. 24-528. PRODAM 126 P, letnik 1980. Šiler, Golobinjak, Mirna peč. PRODAM Z 101, letnik 1977. Robek, Škocjan 54. ZASTAVO 750, letnik 1979. Franc Mervič, Koroška vas 19, Novo mesto. PRODAM Z 101, letnik 1981. Jerele, Mešne njive 8, Novo mesto, tel. 22-565. R 4 ugodno prodam. Telefon 24-309. ZASTAVO 101, letnik 1979, in kamp šotor prikolico SKIF ugodno prodam. Ogled vsak dan po 15. uri: Dalmacija, Ragovska 8, Novo mesto. Z 101, letnik 1982, prodam. Mile Ostič, Sevno na Trški gori 14, Otočec. Ogled od 16. ure dalje. ZASTAVO 101 GTL, letnik 1983, prevoženih 30000 km, dobro ohranjeno, zelo ugodno prodam. Tel. (068) 20-209, zvečer, ali 24-014 Mikec, dopoldne. PRODAM Fiat 126 P, dobro ohranjen, letnik 1978 — oktober. Murn, Jerebova 8 b, Novo mesto.

TRAKTOR Ursus C-355 prodam. Pate, Dol. Kamenje 18, Novo mesto. PRODAM novo traktorsko prikolico kiperico (nosilnost 3 tone) ali zamenjam za osebni avto. Jože Jaklič, Telčice 4, Škocjan. KOSILNICO in obračalni plug za TV 418, oboje novo, ugodno prodam. Hočevar, Krka 2, Novo mesto. PO ugodni ceni prodam žitni kombajn LANZ, kravo, brejo 5 mesecev, in 70 m² ladijskega poda. Janez Kobe, Dol. Straža 57. TRAKTOR TV 422, dobro ohranjen, prodam. Telefon 58-487 ali 58-193. Informacije vsak dan. PRODAM traktor DEUTZ TD 4806 c z dvobrazdnim plugom, mešalec (250 litrov), kosilnico Gorenje Muta s frezo. Informacije po telefonu (068) 77-413. Naslov v upravi lista (3722/86). PRODAM obračalnik za seno za BCS in motorno žago STIHL 048 elektronik. Oboje v brezhibnem stanju. Anton Maver, Slepšek, Mokronog. TRAKTOR IMT 560, 800 delovnih ur, prodam. Dušan Krstinc, Praprče 21, Straža. SNOPOVEZALKO za Figaro v dobrem stanju prodam. Starc, tel. 71-238. TRAKTOR Tomo Vinković 420, star eno leto, prodam. Pavel Dolensček, Mokronog 185. prodam ŽENSKI MARATON, nov, še nevožen, prodam za 10% ceneje. Švent, Danila Bučarja 8, Novo mesto, tel. 25-339. JADRALNO desko prodam. Tel. 71-017. UGODNO prodam malo rabljeno dvigalo GED 5, nosilnost 500 kg. Informacije vsak dan od 11. ure dalje na telefon (068) 51-693. PRODAM star hrastov pod. Ogled v soboto in nedeljo. Otok 4, 68332 Gradac. Informacije na tel. (064) 21-973. RABLJEN ŠOTOR za štiri osebe prodam. Tel. 26-068. KOLESI, moško in žensko, na prestave ugodno prodam. Tel. 25-574. SURF D-2 Imgrad, 3 leta star, ugodno prodam. Tel. 23-027. OTROŠKO posteljno prodam. Vidrih, Staro sejmšče 42, Sentjernej. PRODAM 3 ribiške palice kompletne z mašinicami, še nove, in okrog 100 trnkov in druge pripomočke. Maks Šebilia, Podgora 5, Krško. SPALNICO PRODAM. Drenik, Ljubljanska 18, Novo mesto, tel. 26-762. PRIKOLICO ADRIA 350 S, zimsko-letna, letnik 1984, prodam. Tomaž Lampe, tel. (068) 32-110. SEDEŽNO GARNITURO prodam. Železnik, Gor. Straža 71. UGODNO PRODAM rabljen pralni stroj. Krasko, Kristanova 22. DIRKALNO KOLO, novi tabularji, campagnolo oprema, nujno prodam za 8,5 SM. Tel. 23.866. PRODAM sesalec za prah Philips 700 W. Tel. 24-433. PRODAM pony ekspres Puch, otroško posteljo, palice za škropilnice (8 m). Branko Prah, Jenek 5, Raka. PRODAM čistokrvnega dobermana z rodovnikom, starega 1 leto. Tel. (068) 84-318. PRODAM nov japonski WALKMAN UNISEF z 10 W stereo slušalkami in stereo zvočniki in eno kaseto TDK SA-X60, cena 2,7 M. Tel. 25-115. PONY KOLO zelene barve in otroško kolo s pomožnimi kolesi (4 do 7 let), dobro ohranjeno, prodam. Naslov v upravi lista (3726/86). SPALNICO IVANA, še zapakirano, prodam. Telefon (068) 22-441, int. 472, od 10. do 11. ure. KOZE, odlične mlekarice izbranih pasem, tudi plemenske mladice in

plemenskega kozlička prodam. Tel. (0601) 81-381, od 19. do 21. ure. PRODAM varilni aparat, izdelan za izvoz, od 40 do 160 A, ter dvojno vsadno pomivalno korito iz nerjavčev pločevine in teleskopsko dvigalo za prekuhnik. Informacije na telefon 79-249 dopoldne, ali 79-797 popoldne. KUHNJSKE ELEMENTE bele barve prodam. Telefon 23-555, po 18. uri. PRODAM dve traktorski gumi 14-28 in centralno peč z bojlerjem, (25000 kalorij), rabljeno eno leto. Telefon 32-430, od 20. ure dalje. PRODAM enoetažno novo centralno peč (23000 kalorij). Jerše, Vel. Lipovec 23, Dvor. DOBRO ohranjeno sadno stiskalnice z majhnimi popravki ugodno prodam. Drago Očko, Račica 4, Loka pri Zidanem mostu. PRODAM drva, dele za fiat 750, Renault 10 in vinsko posodo. Tel. (068) 26-430. PRODAM hidravlično prešo in več sodov. Vprašajte: Anton Kozmus, Žigriški vrh 2, 69290, Sevnica. PRODAM malo rabljen šotor Mehler za štiri osebe (4,40 x 3,8). Informacije popoldne telefon 26-575. TOVORNO PRIKOLICO za osebni avto, tovarniško narejeno, kot novo, prodam za 70.000 din. Tel. (068) 23-584. PRODAM vozno kravo, staro 8 let, brejo 8 mesecev. Medle, Brusnice 47. PRODAM brejo telico simentalke in nov bojler za centralno kurjavo. Ivan Dular, Cegelnica 40, Novo mesto. KRAVO s teletom prodam. Jože Vizlar, Gmajna 6, Raka. PRODAM kvaliteten radiokasetofon Hitachi. Tel. 26-737. PRODAM 8 m² hrastovih plohov, 8 cm in 4 cm. Rajer, Ždinja vas, Otočec. PRODAM prvo in drugo košnjo 3 ha travnika blizu Kostanjevice. Naslov v upravi lista (3723/86). TRAKTOR IMT 3 leta star prodam. Balkovec Andrej, Mali Nerajec 3, DRAGATUŠ. kupim Motor za MZ 250 kupim. Tel. 51-396. KUPIM hišo v Novem mestu. Ponudbe pod šifro: »GOTOVINA«. KUPIM levo stran za Z-750. Tel. 51-271 (Stane Mišiča). posest GD Grmovlje — desetina HUDE-NJE priredi 14. junija 1986 veselico na Hudenjah — »Strešnik«. Za razvedrilo igra skupina OBJEM. Na pomoč! CENJENE stranke obveščam, da sem v Novem mestu, Prešernov trg.16, odprl delavnico za vzdrževanje vodovodnih instalacij v stanovanjih in popravilo dežnikov. Priporoča se Boris TRIFKOVIČ, Šegova 8, Novo mesto. FOTOKOPIRNICI »NACE«, obveščam cenjene stranke, da smo se preselili iz prostorov na Prešernovem trgu v nove prostore na GLAVNEM TRGU 1 (poleg cvečličarne). Tel. 22-129. 477/23-86 EKSPRES POPRAVILA pralnih strojev opravljam v popoldanskem času, kvalitetno in z garancijo za območje Trebnjega in Mirne peči. Opravljam tudi generalna popravila na pralnih strojih Gorenje vseh starosti. Alojz KASTELIC, Dol. Ponikve 29 (n. h.), 68210 Trebnje. VAM IZ ZAMRZOVALNE SKRINJE TEČE? SE VAM NEPRAVILNO VKLAPLJA ALI IZKLAPLJA? Če želite kakovostno popravilo z dvestletnim jamstvom na vašem domu, pokličite telefon (062) 31-354, ali (069) 24-296.

PRODAM stanovanjsko gradnjo do I. faze na zelo lepem kraju. Informacije na tel. 25-133. PRODAM ZAZIDLJIVO PARCELO v izmeri 46 arov na Jeperjeku pri Tržišču in motorno žago Stihl 070. Stanko Ržen, Dol. Impolje 2, Studence, ali telefon (068) 89-250. razno NA LEPO KMETIJO sprejmemo pridne zakonce ali deklet. Šifra: »DOLE-NJSKA«. IZVAJALCA za izvedbo večje prizidave, adaptacije stanovanjske hiše, iščem. Naslov v upravi lista (3724/86). V NAJEM vzajem gostinski lokal. Naslov v upravi lista (3725/86). 4. junija sem zgubila zlat prstan s kamni na avtobusni progi Brestanica-Krško. Poštenega najditelja naprošam, da mi ga vrne proti nagradi. Marija Miklavčič, Dolenji Leskovec 11, Brestanica. HIŠO 10 x 13 dam ometati dobremu zidarju. Tel. (061) 271-009. MED Rdečim kalom in Dobrnim se je našla večja vsota denarja. Vse informacije dobite pri Konciliju, Rdeči kal, Dobrnjič. prekljici MARTIN DRAGAN, Gor. Jesenice 10, Šentruport, prepovedujem hojo po travniku nad njivo in nad kozolcem. TONČKA JEVIKAR, Veliki Ban 9, zahtevam, da IVAN JUNKAR, Mali Ban 8, prekljče nerresnične besede, ki jih je izjavil, ker so tudi žaljive, sicer ga bom pregnjala. čestitke 9. junija je praznovala 60. rojstni dan ANICA KLEMENCIC iz Novega mesta. Želim ji veliko veselja in zadovoljstva. Družina RIFELJ in KRIVEC. Dragemu sinu Golobu Videtu za 33. rojstni dan in god, mu želi mama, bratje in sestre z družinami na mnogo srečnih in zdravih let v krogu svoje družine in veselo praznično nedeljo. Antonu Petricu in Tončki Pečaver za oba jubileja jima iskreno čestitam. Sorodstvo. obvestila GD Grmovlje — desetina HUDE-NJE priredi 14. junija 1986 veselico na Hudenjah — »Strešnik«. Za razvedrilo igra skupina OBJEM. Na pomoč! CENJENE stranke obveščam, da sem v Novem mestu, Prešernov trg.16, odprl delavnico za vzdrževanje vodovodnih instalacij v stanovanjih in popravilo dežnikov. Priporoča se Boris TRIFKOVIČ, Šegova 8, Novo mesto. FOTOKOPIRNICI »NACE«, obveščam cenjene stranke, da smo se preselili iz prostorov na Prešernovem trgu v nove prostore na GLAVNEM TRGU 1 (poleg cvečličarne). Tel. 22-129. 477/23-86 EKSPRES POPRAVILA pralnih strojev opravljam v popoldanskem času, kvalitetno in z garancijo za območje Trebnjega in Mirne peči. Opravljam tudi generalna popravila na pralnih strojih Gorenje vseh starosti. Alojz KASTELIC, Dol. Ponikve 29 (n. h.), 68210 Trebnje. VAM IZ ZAMRZOVALNE SKRINJE TEČE? SE VAM NEPRAVILNO VKLAPLJA ALI IZKLAPLJA? Če želite kakovostno popravilo z dvestletnim jamstvom na vašem domu, pokličite telefon (062) 31-354, ali (069) 24-296.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA DIC, tozđ Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje. IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko. UREDNIŠKI ODBOR: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Anton Jakše (novinarski servis in EPS), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 100 din, letna naročnina 3.000 din, za delovne in družbene organizacije 6.000 din, za tujino 20 ameriških dolarjev oz. 50 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) — Devizni račun 52100-620-970-257300-128-4405/9 (Ljubljanska banka — Temeljna dolenjska banka Novo mesto). OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 1.500 din, na prvi ali zadnji strani 3.000, za razpise, licitacije ipd. 2.000 din. Mali oglasi do 10 besed 700 din, vsaka nadaljnja beseda 70 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. TEKOCI RAČUN pri podružnici SDK Novo mesto 52100-603-30624. Naslov: Dolenjski list 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 33, telefon uredništva (068) 23-606 in 24-200, telefon novinarskega servisa 23-610, telefon ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka 24-006. — Nenaročenih rokovpisov in fotografij ne vračamo — Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozđ Grafika, Novo mesto — Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

kmetijski stroji

TRAKTOR Štore 402, letnik 1981, 800 delovnih ur, in rotacijski kosilnik SIP 135 ugodno prodam. Kličite tel. 24-167, popoldne, Janez Kek, Bencičja 3, 68210 Trebnje. PRODAM prikolico za hlevski gnoj, staro 8 mesecev. Stjepan Benda, Otok 65, 41430 Samobor. PRODAM kosilnico BCS, staro 8 let. Informacije: Vitko Barica, Otok 113, 41430 Samobor. TRAKTOR IMT 539 s kabino in kompresorjem prodam. Informacije po telefonu 79-776. NOVO lahko traktorsko prikolico in 90 m² ladijskega poda za ostreje prodam. Tel. 82-483. PRODAM varnostni lok za traktor Torpedo, motor MZ 125, žago Stihl 070. Koše, Mali Cerovec 3, Stopiče. PRODAM traktor Ferguson IMT 533. Cena po dogovoru. Jože Kuhar, Mladje 5, Podbočje. PRODAM kosilnico Alpino za 6 SM. Mirko Požek, Vrhek 29 a, Tržišče. PRODAM traktorske obračalne grablje Tajfun in lok za traktor Deutch. Janez Kuhar, Dol. Prekopa 35, Kostanjevica. KOSILNICO za traktor Tomo Vinković (18 KM) prodam. Karel Janc, Gor. Vrhpolje 85, Sentjernej. UGODNO prodam motokultivator Honda (6 KM) s frezo. Peter Železnik, Gor. Lakinice 7, Mokronog.

Nesreča na cesti ti strla življenje je mlado, ki polno veselja, načrtov je bilo, pustil si ženo, tri hčerkice, nikoli ne bomo pozabili na te.

ZAHVALA

V globoki žalosti sporočamo, da nas je nenadoma in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oči, sin in brat

FRANCI HRIBAR

iz Družinske vasi 30 a

Vsem, ki ste nam v hudih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali denarno pomoč poklonili pokojnemu cvetje in ga v tolikšnem številu spremili na zadnji poti, prisrčna hvala. Zahvalujemo se vaščanom, tovarni oblačil Labod Novo mesto — TOZD Commerce Novo mesto, TOZD Commerce Ljubljana, TOZD Trebnje, Ptuj in Krško, ZŠAM Novo mesto, ZŠAM Gorjanci, GD Bela cerkev ter ostalim Gasilskim društvom, pevskemu zboru Šmihel, godbi, OŠ Šmarjeta in SŠGT Novo mesto. Hvala direktorju TOZD Commerce za poslovilne besede pred domačo hišo, predsedniku ZŠAM Novo mesto in Mirku Ajdniku za ganljive besede ob odprtem grobu, pevcem iz Bele cerkve, sestri Juditi ter gospodu župniku za poslovilne besede in opravljeni obred.

Žalujoči: žena Martina, hčerke Tatjana, Renata in Branka, mamica, brat in sestri z družinama ter ostalo sorodstvo

*Smrt se zazrla je v blede obličje,
pogled zaplaval v neznani pokoj,
ni več trpljenja ne bolečine,
življenje je trudno končalo svoj boj!*

ZAHVALA

Ob hudi in boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tete

**MARIJE PLUT
(JOUKOVSKJE)**

iz Vrtače 2, Semič

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam ob tem težkem udarcu stali ob strani. Posebno zahvalo smo dolžni osebju intenzivnega oddelka nove bolnice v Novem mestu, Iskri Semič, Joži Podgornik, Poljančevim, Plutovima (Fajfarjevima), pevskemu zboru Adlešiče, DO PURIS iz Ljubljane, govornicama, g. župniku za lep obred in vsem, ki so nam stali ob strani, darovali vence in cvetje in drago pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: otroci Jože, Micka, Dragica z družinami in ostalo sorodstvo
Vrtača, Lavrica, Črnomelj, Semič, Trst, dne 23. maja 1986

*Kar je bilo, je bilo, več biti ne more.
Prisojen je enodnevnica samo en dan.
Kar je potem, je boleče ugašanje,
a mrak v čakanju noči še vse bolj teman.*

ZAHVALA

V globoki žalosti sporočamo, da je v 19. letu starosti tragično ugasnilo življenje naše ljubljene

BRANKE KNEZ

iz Krmelja 23

Veliko je bilo darovanega cvetja, izraženih sožalj, sočustvovanja in mogočna je bila množica vseh vas, ki ste našo Branko pospremili na njeni zadnji poti. Vsem vam, ki ste nam v boječih trenutkih slovesa stali ob strani, se najlepše zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo kolektivu Metalne-TOZD TLK Krmelj, kolektivu gostišča Barbara, KS Krmelj, tov. Frelihu, govornikoma tov. Šusterju in tov. Močniku, dr. Moscatteliju, gospodu župniku za opravljeni obred, pevcem in godbi na pihala, nekdanjim sošolkam iz ESS Novo mesto ter sosedom: Jankovičevim, Močnikovim, Majcnovim, Močanovim in Zorčevim z Malkovca.

Žalujoci: neotolažljiva mamica in oči, njen Marjan, stara mama, tete, strici, bratranci in sestrične ter ostalo sorodstvo
Krmelj, Tržišče, Malkovec, Gabrijele, Sevnica, Ljubljana, Pragersko, Radeče, Trbovlje, Šentjanž

*Vedno si želel, da svoj cilj dosegel bi,
a ga dosegel nisi, prej k zadnjemu počitku legel si.*

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 53. letu starosti zapustil ljubi mož, ata, stari ata, brat in stric

JANEZ BRULC

iz Gabrja 86

Najlepše se zahvaljujemo sosedom, prijateljem, sorodnikom in znancem, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, podarili cvetje in vence ter v tako velikem številu spremili pokojnika na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo organizatorjem pogreba GD Gabrje, OOS IMV, sodelavcem iz IMV, DO KRKA, sodelavcem iz TOZD zdravila Krka, OOS Elektro Novo mesto, sodelavcem iz Šentjerneja, OOS TOB Novo mesto, sodelavcem TOB, Cestnemu podjetju-Mehanizacija Ljubljana, govornikom za poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke in župniku za lepo opravljeni obred. Vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marija, hčerke Jožica, Zvonka, Sonja in sin Vilko z družinami, vnučki, bratje, sestre in ostalo sorodstvo

*Ne solze naše, žalost in trpljenje
ne more obuditi vaju v življenje.
Zdaj globoko pod zemljo
tvoje truplo poleg očka spalo bo.*

V SPOMIN

15. junija mineva dve leti, odkar nas je zapustil naš dobri sin, brat, svak

LADI FERKOLJ

iz Zavinka 10 pri Škocjanu

11. novembra je minilo 10 let, odkar nas je zapustil naš mož, oče

LADI FERKOLJ

Vsem, ki se ju spominjate, se iskreno zahvaljujemo!

Žalujoca žena in mamica ter vsi njuni

V SPOMIN

27. maja je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil mož, očka, sin, brat in stric

IVAN DOBERDRUG

iz Dol. Karteljevega

Čas hitro beži, a bolečina ostaja. Večno bo v naših srcih in mislih, ker je bil in ostal del našega življenja. Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki se ga spominjate.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 90. letu starosti je umrla

MARIJA LADIHA

Dol. Nemška vas 24, Trebnje

Pogreb pokojnice je bil 29. maja na pokopališču pri Sv. Marjeti. Zahvaljujemo se g. župniku za opravljeni obred, pevcem za zapete žalostinke, sosedom za požrtvovalno pomoč. Vsem iskrena hvala!

ŽALUJOČI

*DROBNE PTIČICE POJO
SPET V DOMAČEM GAJU,
AL PRIJATLJA SEM NAZAJ
NIKDAR VEČ NE BO
(Narodna)*

V SPOMIN

JOŽETU BOŠNJAKU

Mirno in tiho, kot si živel, takšen nam ostajaš v trajnem spominu.

Tvoji sodelavci iz skladišča

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustila draga mama in stara mama

MARIJA HODNIK
roj. Ratkovič

iz Orehovca pri Kostanjevici

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in znancem za podarjeno cvetje, Jutranjki iz Sevnice, Kostaku iz Krškega, celemu kolektivu Doma ostarelih občanov Krško ter župniku iz Kostanjevice za lepo opravljeni pogrebni obred. Iskrena hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: sinova Marjan, Franci in Tončka z družinami

V SPOMIN

12. junija je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dobri in skrbni mož, oče, stari ata

FRANC PRELOGAR

iz Gabrijel 24 pri Krmelju

Vsem, ki se ga še spominjate, mu prinašate cvetje, prižigate sveče, iskrena hvala!

Žalujoci: žena Julijana, sin Marjan, hčerka Emica in vnuki

V SPOMIN

14. junija mineva 10 let, odkar je tragično preminil naš dragi sin in brat

JOŽKO GORENC

iz Smolenje vasi 18

Hvala vsem, ki mu darujete cvetje, prižigate sveče ali se ga kakorkoli spominjate.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 33. letu starosti za vedno zapustil dragi sin, brat, stric in nečak

JOŽE TURK

Hrastek pri Podbočju

Najlepše se zahvaljujemo vaščanom, sorodnikom, znancem in vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje. Hvala tudi g. župniku za opravljeni obred ter govorniku za ganljive poslovilne besede.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, tašče, stare mame, prastare mame, sestre in tete

ALOJZIJE BLATNIK
rojene GORENC

iz Spodnjega Lakenca pri Mokronogu

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala dobrim sosedom in predstavnikom družbenopolitičnih organizacij za vso pomoč. Iskrena hvala vsem za pisno in ustno izraženo sožalje, podarjeno cvetje, govornikoma za poslovilne besede, pevcem in godbi na pihala.

Za njo žalujemo: vsi njeni dragi

Spodnji Lakenc, Ljubljana, Bled, Celje, Kranj

*Kako bi dihal rad, poslušal, gledal,
sedel med vami, ktero vmes povedal,
pa me tišči teptan,
nad mano grob preran.*
(O. Župančič)

ZAHVALA

V 48. letu nas je tragično zapustil naš dragi brat

JOŽE PAVLIČ

Dol. Gradišče 8 pri Šentjerneju

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje ter darovali cvetje. Zahvalo smo dolžni Splošni bolnici Novo mesto, Cestnemu podjetju Novo mesto ter kaplanu za opravljeni obred.

Žalujoci: brata France in Lojze, sestra Marija in Anica z družinami ter ostalo sorodstvo

MARKO BUKOVEC

Zanj pravijo, da je človek dejanj in da ljudi ne sodi po besedah, ampak po tem, kar naredijo. O svojem poklicu govori zelo skopo in preudarno, skoraj v telegrafskem slogu. Naštevamo samo dejstva, v pričanju, da se njegova dosedanja življenjska pot ne razlikuje kaj dosti od tiste, po kateri hodijo drugi piloti jugoslovanskega vojnega letalstva iz te generacije.

Marko Bukovec kljub osebni skromnosti ni ostal anonimni. Zelo dobro ga poznajo obiskovalci letalskih mitingov, med katerimi ima veliko občudovalcev. Za seboj ima nad 1300 ur letenja. Začel je z »galebom«, nadaljeval z »jastrebov« in zdaj leti z »orlom«, našim najzahtevnejšim letalom. To je lovski bombnik in izvidnik, ki ga zaupajo le odličnim pilotom. Letalo je zelo hitro. Marko z njim prebija zvočni zid in 10000 metrov visoko doseže hitrost 1250 km na uro.

Prve akrobacije v zraku je delal še v šolskih letih. Zdal je pravi mojster. Maja letos je nastopal na mitingu v Plesu pri Zagrebu, a septembra ga bomo lahko videli na letalski prireditvi na Brniku. Za take poletje je po Markovem pripovedovanju značilno, da pilot za las dohaja

čas, ki mu nikakor ne sme nena-
dizorovano spolzeti mimo.

Njegov letošnji akrobatski program traja deset minut. Na letu z maksimalno hitrostjo sledijo trije navpični manevri, dva ostrava zavoja z vmesnim valom, na koncu pa let z minimalno hitrostjo 250 km na uro in pristonek. Tak program pomeni za pilota velike obremenitve, pri katerih je človek in vse, kar je v letalu, šestkrat teže kot sicer. Kdor tega ni doživel, si težko predstavlja, kako bi premikal roko s šestkratno težo. So tudi trenutki, ko pilot za hip zgubi vid. Upravljanje letala zahteva veliko zbranost, a ne šele med poletom. Nanj se piloti pripravijo, že dan prej.

Marko je po rodu Trebanjec. Za letenje ga je navdušil oče, ki je bil tedaj že pilot. Tako se je 1966 vpisal v letalsko gimnazijo v Mostarju in zatem končal akademijo v Zadru. V zraku je bil prvič sam 1972, ko je poletel z galebom.

Mladi, veliko obetajoči letalec Bukovec zdaj že trinajsto leto služi v Cerkljah. Živi v Brežicah z ženo in sedemletnim sinom Aljažem. Na mesto se je privadil in mu je všeč, ima pa tudi to prednost, da je blizu domačega kraja, kamor ga še vedno vleče. V Brežicah ga moti slaba založenost trgovin in pomanjkanje storitvenih dejavnosti, med katerimi so zares dobri le avtomobilski servisi. Tudi slabe zveze s Hrvaško mu ne gredo v račun, najbolj pa je sit večnega čakanja na pošto, kjer je po eno okence veliko premalo za toliko ljudi. Brežice bi bile po njegovem mnenju prav prijazne, če bi imele več ljubeznivih obrazov za prodajalnimi in uradničimi mizami, če bi večina posnemala tiste v manjšini.

Proste ure si kapetan Bukovec najraje zapolnjuje s fotografiranjem, ko se z družino odpravi v naravo. Zdal razmišlja o lastnem čolnu, da bi se vozil po Krki in ujel v objektiv čimveč njenih lepot.

JOŽICA TEPPEY

SREČANJE LOVSKIH PEVSKIH ZBOROV IN ROGISTOV

ČRNOMELJ — V soboto, 14. junija, bo v Črnomlju 13. srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije, ki ga pripravlja Zveza lovskih druženj Bela krajina. Pripravili so bogat program, ki se bo pričel ob 10. uri s povorko lovskih pevskih zborov in rogistov skozi mesto. Ob 11. uri bo v Kulturnem domu koncert 21 pevskih zborov in rogistov iz Slovenije in zamejstva, ob 13.30 pa v jurjevski dragi koncert godbe Ljudske milice, uro pozneje pa se bo pričel skupni nastop lovskih rogistov, lovskih pevskih zborov, pevskih zborov s spremljavo godbe Ljudske milice ter nastop izrednega gosta, mešanega lovskega pevskega zbora »Matko Laginja« iz Klane. Od 12. do 14. junija bo v gasilskem domu odprta tudi lovska razstava, ki jo bodo pripravile belokranjske lovske družine. Te bodo poskrbele tudi za prehrano in dobro kapljico, za prijetno razpoloženje pa ansambel Toneta Kudra s pevčema Majdo Korošec in Bracom Korenom.

PREKO 7.000 IZDELKOV

LJUBLJANA — Na 6. jugoslovanski razstavi domače in umetne obrti v Slovenj Gradcu, ki bo od 13. do 22. junija, pričakuje organizatorji (Zveza obrtnih združenj Slovenije, Splošno združenje drobnega gospodarstva, Gospodarska zbornica Slovenije in slovenjgraški Umetnostni paviljon) letos na povečanem razstavnem prostoru še več izdelkov kot pred dvema letoma, ko jih je bilo okoli 7.000. Nekaj razstavljalcev bo tudi iz tujine — zagotovo pričakuje samostojno predstavitev Italijanov in Bavarcev (ZRN), verjetno pa bodo prišli tudi Finci. Posebna strokovna žirija, ki ji predseduje likovni kritik dr. Ivan Sedej, bo tudi letos ocenila prispele izdelke in najboljšim podelila »Znak kvalitete«. Mojmstrom domače in umetne obrti in mojstrskim delavnicam bodo podelili priznanja v petek, 13. junija, v Nami v Slovenj Gradcu.

Aerobika je sprostitiv

Že tri leta jo vodita Lilijana Črnkovič in Mojca Ahac — Veseli so vsake nove članice

KOČEVJE — »Aerobika je primeren oblika razgibanja za mlajše in starejše, za močne in manj močne. Je družabnost, sprostitiv, zadovoljstvo, zdravje. Ob glasbi in razgibanju se tudi nasmejemo, če nam je melodija všeč, pa zraven zapojemo.« pravi Lilijana Črnkovič, vaditeljica aerobike iz Kočevja, ki je pred tremi leti (skupaj z Mojco Ahac iz Kočevja.) opravila

DOBRODOŠLA POPESTRITEV — Med popestritvami, ki so jih v Črnomlju pripravili ob letošnjem jurjevanju, je bil tudi nastop folklorne skupine »Stu ledi« iz Trsta. Tržaški Slovenci, ki poleg tega, da pejejo in plešejo, tudi raziskujejo ljudsko kulturno izročilo Slovencev v Italiji, so se predstavili s šargo, spletom vaških plesov in pesmi, ki so jih plesali v čast patrona (na fotografiji). Kot gostje je nastopila tudi folklorna skupina iz Mengša. (Foto: M. Bezek)

Jurjevanje spet oživlja

Jurjevanje v Črnomlju razširili na štiri dni — Od razstave do bogatega prikaza običajev

ČRNOMELJ — Vse kaže, da jurjevanje, prireditve, ki so jo letos v Črnomlju pripravili že štiriindvajsetič, spet počasi prihaja iz krize, v katero je nezadržno tonila zadnja leta. Izgovor iz prejšnjih let, da pač ob belokranjskih ljudskih pesmih, plesih in običajih ne morejo prikazati kaj bistveno novega, je bil iz trte izvit, kar se je pokazalo letos, ko je posebna skupnost za jurjevanje pripravila celo rešto prireditve, ki so trajale kar štiri dni.

Da jurjevanje ni in ne sme biti le splet pesmi in plesov, ki jih številni člani belokranjskih folklornih skupin zapojejo in zaplešejo v jurjevski dragi,

so prireditelji žal spoznali nekoliko pozno, vendar še vedno toliko zgodaj, da so počasi začeli vračati prireditve sloves, ki ji bo prihodnje leto ob čestitljivi 25-letnici prav gotovo šel. Vse prireditve, ki jih od četrtka do nedelje pretekli teden ni bilo malo, je okrog 6 tisoč obiskovalcev zelo dobro sprejelo, pa najsi gre za slikarsko razstavo belokranjskega samouka Janka Butale, za belokranjski večer gribeljskih kulturnikov v gradu, revijo tamburških skupin, budnico pisakaev, prikaz črnomajškega jurjevskega obredja ali pa za osrednji prireditvi, kresovanje in jurjevanje.

Razumljivo je, da je bil tole šele začetek »razširjenega« jurjevanja in da so bili zato tudi spodrsiljivi in vrzeli, ki jih bo potrebno prihodnje leto prav gotovo zapolniti s programom, da ne bo nepotrebnega negotovanja, kot je bilo v nedeljo dopoldne, ko je bila jurjevanska draga prazna, kajti osrednjo prireditve so za razliko od preteklih let prestavili na popoldanski čas. Ljudem se je takrat nehote vsilila primerjava z metliško Vinsko vigradjo, ko je bilo ves dan mogoče dobiti na prireditvenem prostoru vsaj jedačo in pijačo, če že ni bilo programa.

Kakor koli že, Črnomaljši se bodo morali po toliko letih pripravljavanja jurjevanja še marsikaj naučiti, zlasti zato, ker so zahteve ljudi danes drugačne, kot so bile pred desetletjem ali dveh. Vendar je razveseljivo, da so končno prerisali tradicionalne okvire, da so torej le začeli z izpopolnjenostjo, a še vedno z belokranjsko tradicijo prepleteno kulturo.

M. BEZEK

Z znanjem matematike do Skopja

Sašo Blažič je republiški prvak v matematiki in fiziki

ČRNOMELJ — Konec preteklega tedna se je odpravil na dolgo potovanje v Skopje sedmošolec Sašo Blažič iz Črnomlja, da se s svojimi vrstniki iz vse države pomeri na zveznem tekmovanju v znanju matematike. Sašo je namreč republiški prvak v matematiki za sedme razrede, skupaj s sošolcem Markom Pavličem republiški prvak v fiziki, pred kratkim pa je na republiškem tekmovanju v »Veseli šoli« dobil priznanje, ker je bil med tistimi, ki so pravilno rešili več kot 90 odst. nalog.

Sašo Blažič

Sašo prizna, da za takšne uspehe ni potrebna le nadarjenost, ampak predvsem truda. »Veliko se da doseči z malo truda in volje, predvsem pa prizadevanost mentorjev. Pri fiziki mi je veliko pomagala Jožica Kuzma, pri matematiki pa učiteljica Darinka Rogina in predvsem mentorica Terezija Dra-

● Ob zaključku redakcije smo zvedeli, da je na zveznem tekmovanju v Skopju Sašo Blažič dobil priznanje za četrto mesto. Po številu točk je bil v matematiki daleč najboljši od slovenskih tekmovalcev 7. in 8. razredov.

ginc. Toliko sem vabil, da se mi naloge na republiškem tekmovanju niso zdele težke, prednost pa je gotovo tudi v tem, da mi je matematika tako prirasla k srcu, da naloge rešujem tudi za hobi, ne le iz dolžnosti,« niza Sašo, ki je bil močno presenečen nad uspehom na republiškem tekmovanju, za katerega je zvedel šele tri dni pred odhodom v Skopje.

B. M.

Ob Lahinji krajinski park?

V Dragatušu predstavili osnutek predloga za razglasitev povirja Lahinje v dragatuški krajevni skupnosti za krajinski park — Javne razprave

DRAGATUŠ — V dragatuški krajevni skupnosti so raziskovalci predvsem ob reki Lahinji odkrili vrsto redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, zato so prišli na misel, da bi to območje razglasili za krajinski park. Kot je bilo slišati na nedavni predstavitvi naloge, ki sta jo v Dragatušu predstavila Mira Ivanovič iz Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto in Stane Peterlin iz tovrstne republiške institucije, so krajinjanci zainteresirani za krajinski park, seveda pa so ob tem nanizali celo vrsto vprašanj.

Dragatuška krajevna skupnost leži na občutljivem območju krasa. Na žalost je bilo prav na tem območju malo raziskav, zato je pomen naloge, ki so jo pripravili na Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine toliko večji, čeprav o zaključkih še ne morejo govoriti, saj ob vsakem obisku strokovnjaki odkrijejo kaj novega. Kot je poudarila Ivanovičeva, razglasitev povirja Lahinje za krajinski park pomeni le ohranitev naravne dediščine, pri tem pa je oranje in pašništvo dovoljeno, medtem ko naj bi bila gradnja objektov, hidrocentral, odlaganje smeti prepovedana.

Ker je predlagani krajinski park v celoti v dragatuški krajevni skupnosti, bodo imeli pri tej odločitvi

krajinjanci odločilno besedo. Po Peterlinovih besedah lahko park pomeni za okoliške vasi oviro, ker ne smejo graditi, lahko pa tudi napredek, saj iz parka lahko naredijo veliko zanimivost. Poleg tega so tudi v republiški plan zapisali, naj bi bil pri Dragatušu krajinski park, kar pomeni da je to velika prednost, ne nazadnje pri zbiranju finančnih sredstev. Za letošnje leto pa je že zagotovljenih 600 tisočakov za prvo predstavitev parka, za brošuro, film in razglednico.

V krajinskem parku naj bi razglasili tudi nekaj naravnih spomenikov, tako termalni izvir Dobličice, reko Lahinjo, saj je edina reka na slovenskem plitvem krasu, ki

GOBARSKA SREČA — Martin Kuhar iz sevnjske Jutrarnjke je tudi uspešen gobar. Te dni pa je šel po gobe s premalo posode. Na strženem prostoru, ki ga seveda ne izjema, je našel kar 8 kg jurčkov. Znašel se je tako, da je zavezal kar majico, za ročaje pa so do avta služile naramnice.

V BREŽICAH RAZSTAVLJA 11 LIKOVNIKOV

BREŽICE — V prostorih bivše gimnazije razstavlja svoja dela 11 likovnikov: Bojan Horvatič, Janez Kebe, Tugo Lebič, akademski slikarji Anton Miklavžin, Ljubisa Milič in Zdenka Salmič-Pojatina, Nikola Miljanović, Marija Mitrovič, Pavle Predanič, Apolonija Simon in Dragan Veličkovič.

je do Črnomlja izredno čista in ima edinstvene meandre, posebno pri Pustem Gradcu. Spomeniki naj bi postali tudi štiri izviri Lahinje, potok Nerajčica, kraško polje Zjod, kjer je dosežen nivo talne vode in kjer živi želva skledica, in območje Djud z naravnim mostom ter jama Glušenka. Poleg tega strokovnjaki predlagajo razglasitev dveh naravnih rezervatov, Luge in Cirje, ki imata izredno bogato floro in favno, saj so našli veliko ogroženih redkih vrst, ki bodo našle mesto tudi v seznamu rdeče knjige Slovenije, ki je v pripravi. Ti dve večji območji sta namreč še dokaj nedotaknjeni, saj človek tja še ni posegel z nepremišljenim uničevanjem. Poleg tega je v parku pomembna kulturna dediščina, predvsem arheološka, saj so na polotoku Pusti Gradec odkrili naselbine I. 2.000 pred našim štetjem do srednjega veka, zanimiva pa sta tudi žaga in mlin v meandru Pusti Gradca ter cerkva vseh svetnikov. Kot tehnični kulturni spomenik so predlagali leseni most v Pustem Gradcu.

M. BEZEK

enotedenski tečaj iz aerobike pri Meti Zagorc v Ljubljani, zdaj pa skupaj z Mojco vodita aerobično rekreacijsko vadbo v domu telesne kulture v Kočevju.

Mojca vodi le skupino odraslih, Lilijana pa skupino odraslih in skupino šolarjev od 1. do 8. razreda. Vaje so enkrat na teden, ob sredah, po 45 minut. Lilijana je imela v začetku v šolski skupini 38 otrok, v odrasli pa 16 žensk, medtem ko jih zdaj prihaja na vadbo približno polovica manj. Zaradi legega vremena se nekatere raje rekreirajo zunaj.

»Vadba enkrat na teden je za kondicijo in trajnejše pridobivanje zdravja premalo. Za boljše zdravstveno počutje in za lepše oblikovanje telesa je treba telovaditi vsak dan 15 do 20 minut še doma,« svetuje Lilijana Črnkovič. Dodala je še, da z veseljem sprejmejo vsako novo članico v skupino. Prihaja se lahko kar na vajah, ki so ob sredah ob 20. uri. V kratkem pa pripravljajo še novost, da bi kombinirali aerobiko s plesom.

J. P.

TRIKILOGRAMSKEGA ZAJČKA JE »ULOVILA« — Članica gobarske družine Kočevje Slavka Starovsniček je 29. maja našla v gozdu nad 3 kg težko gobo zajčka. Pravi, da se ji je ponoči sanjalo o njem, in ga je šla iskat in ga tudi našla. »Kadar se mi sanja o njem, ga grem iskat. Lani sem ga našla šele, ko sem šla ponj tretjič,« nam je povedala Starovsničkova, ki nas skoraj vsako leto preseneti s kakšno veliko gobo, najpogostje pa prav z zajčkom. (Foto: Primc)

FRITZ TEGA NE MORE RAZUMETI

V zadnjih dveh mesecih je prišel med nemški prijatelj Fritz v Repičevino najmanj desetkrat.

Ko se je prvič prirežal na vrata, sem poslušal po radiu poročila s slovenskega mladinskega kongresa. Ko je potrkal drugič, sem gledal po televiziji hrvatski partijski kongres. Tretjič me je zalotil, ko sem bil zabubljen v poročilo s srbskega kongresa sindikatov. Četrto me je hotel zvelič izpred televizijskega ekrana ravno takrat, ko je bila najbolj žgoča razprava na partijskem kongresu črnogorskih komunistov. Petič se ga nisem nadejal; potrkal je, ko so makedonski mladinci razpra-

vljali o nezaposlenosti. Šestič mi je obljubljal najboljši francoski konjak, če ugasim radio. Na finto me je hotel odtrgati od hrvatskega sindikalističnega kongresa. Sedmič mi je naravnost v obraz povedal, da sem prisrnuknjen. To je njegovo švabsko mnenje, kar naj ga obdrži zase. Mene je zanimalo, kaj bodo ugotovili, zahtevali in sklenili slovenski komunisti. Ko so bosanski sindikalisti zahtevali za enako delo enako plačilo, je osmič planil in moje stanovanje. Predlagal je, naj takoj izključim televizijski sprejemnik, naj vključim video rekorder in da si ogledva najnovejši nemški porno film. Odpravil sem ga s kratkim

stavkom: »rusti me pri miru.« Ni mu bilo prav. Ob devetem obisku sem poslušal sklepne besede, resolucijo z vserepiškega kongresa sindikatov. Fritz me je hotel premamiti s ponujeno vožnjo z novim mercedesom, pa sem ga grobo zavrnil: »Ne zanima me tvoje zahodnjaško napihovanje. Moj interes je pri misli, da mora vsak delavec dobiti stanovanje.« Užaljen je odšel. Ob desetem obisku je popenil. Zatopljen sem bil v referat tovariša, ki je bil delegat na vserepiškem kongresu komunistov.

— Pa me res zanimati, kaj govorijo ti ljudje, me je predramil.

— Borijo se za delavski razred, torej tudi zame. Govorijo o pravicah delavcev, sem mu zabrusil v nemški kšit.

— Za to pa res ni treba na desetine kongresov. To lahko opravi na enem samem, je bleknil nepoučeno.

— Saj ne govorijo vsi v enem jeziku: eni govorijo v slovenskem, drugi v hrvatskem, tretji v srbskem, sem se hotel izveliči.

— Jaz tega nikoli razumeti. Pojdva na čevapčiče.

Vem, Fritz ne poslušaj kongresov. Dp hotela Večna izguba se je odpeljal z mercedesom. Jaz sem kihal za njim s svojim fičkom.

TONI GAŠPERIČ

TOMBOLA 86

NEDELJA, 15. 6. 1986, ob 14. uri na stadionu v Novem mestu.

NAGRADE:

1. TRIJE AVTOMOBILI ZASTAVA 101 (skupaj)
  2. ZASTAVA 101 in ostale v skupni vrednosti 600 starih milijonov.
- Zakaj tudi vi ne bi imeli srečne roke!

Prosimo novomeščane, da pridejo na stadion brez osebnih vozil.